

GRUPA LOTOS S.A.
RAPORT ROCZNY 2007

GRUPA LOTOS S.A.
RAPORT ROCZNY 2007

Spis treści

1	Kalendarium	4
2	Podstawowe dane finansowe	8
	Dane finansowe	8
	Struktura akcjonariatu	9
3	Skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS	10
4	List Przewodniczącego Rady Nadzorczej Grupy LOTOS	14
5	Skład Zarządu Grupy LOTOS	16
6	List Prezesa Zarządu Grupy LOTOS	18
7	Grupa Kapitałowa LOTOS	24
	Misja i wizja	24
	Strategia	24
	Skład Grupy Kapitałowej LOTOS	26
	Ład korporacyjny	30
	Sytuacja finansowa i majątkowa	36
	Grupa LOTOS na giełdzie	38
	Ryzyko w działalności	40
	Systemy zarządzania	41
	Pracownicy	42
	Społeczna odpowiedzialność	48

8	Działalność poszukiwawczo-wydobywcza	58
	Strategia segmentu poszukiwawczo-wydobywczego	58
	Złoża na Morzu Bałtyckim	58
	Złoża na szelfie norweskim	59
9	Działalność operacyjna	62
	Działalność rafineryjna	62
	Program 10+	66
	Działalność Grupy Kapitałowej LOTOS na południu	69
	Pozostałe inwestycje	71
10	Działalność rynkowa	76
	Otoczenie rynkowe	76
	Działalność Grupy Kapitałowej LOTOS	79
11	Słowniczek	88
12	Skonsolidowane sprawozdanie finansowe	96

Kalendarium

2007

Styczeń

Umowa na kwotę miliarda złotych dotycząca sprzedaży i dostaw paliw płynnych przez Grupę LOTOS dla BP Polska

Podpisanie porozumienia o partnerskiej współpracy pomiędzy władzami Województwa Pomorskiego, Trójmiasta i Grupą LOTOS

Uzyskanie przez Grupę LOTOS certyfikatu Partnera Polskiej Ekologii w 8. Edycji Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni Środowisku”

Luty

Dostawa 590 tys. baryłek ropy naftowej Forties Blend dla rafinerii Grupy LOTOS w Gdańsku przez tankowiec „Kronviken”

Aprobata firmy ALSTOM dla oleju Remiz TG Super 46 produkowanego przez LOTOS Oil

Marzec

Postój operacyjny kilku instalacji produkcyjnych w rafinerii w Gdańsku, wynikający z konieczności wymiany zużytego katalizatora na instalacji hydrokrakingu

Opracowanie przez LOTOS Oil linii olejów silnikowych dedykowanych do samochodów marki Kia

Kwiecień

Uhonorowanie LOTOS Kolej nagrodą „Gazele Biznesu 2006” przyznawaną przez dziennik „Puls Biznesu”

Dostawa do rafinerii Grupy LOTOS w Gdańsku 630 tys. baryłek ropy naftowej Troll pochodzącej z Morza Północnego

Opublikowanie przez B.P. S. Consultants Poland Ltd. badań potwierdzających utrzymanie w 2006 roku przez LOTOS Oil pozycji krajowego lidera sprzedaży olejów silnikowych z ok. 30% udziałem w rynku

Maj

Przygotowanie oferty pracy dla 130 osób przy obsłudze nowoczesnych instalacji technologicznych, które powstaną do 2009 roku w ramach Programu 10+

Koncesja Ministra Środowiska dla spółki Petrobaltic na 25 lat na wydobywanie gazu ziemnego gazolinowego ze złoża B4

Aprobata szwedzkiego koncernu samochodowego Volvo dla produkowanego przez LOTOS Oil oleju Turdus CNG 15W/40, który ma być stosowany w silnikach zasilanych gazem ziemnym

Certyfikat systemu zarządzania jakością dla LOTOS Paliwa, potwierdzający wysoką jakość świadczonych usług w zakresie dostarczania paliw na stacje, hurtowego obrotu lekkimi olejami opałowymi oraz zarządzania spółką

Czerwiec

Zawarcie przez Grupę LOTOS oraz firmy z grupy Technip kontraktu o wartości ponad 2,2 mld zł na projektowanie techniczne, dostawy i budowę instalacji hydrokrakingu (MHC) oraz kompleksu aminowo-siarkowego (KAS)

Zawarcie przez Grupę LOTOS i Lurgi S.A. kontraktu na projekt techniczny, dostawy i budowę instalacji wytwórni wodoru na bazie technologii Lurgi AG z Frankfurtu; umowa stanowi kolejny etap realizacji Programu 10+

Lipiec

Umowa Grupy LOTOS z Lurgi S.A. na realizację instalacji destylacji ropy (CDU/VDU)

Wejście ABB Lummus Global na plac budowy instalacji odsiarczania oleju napędowego (HDS)

Zmiana nazwy spółki LOTOS Mazowsze na LOTOS Gaz

Sierpień

Uroczysta inauguracja Programu 10+ oraz podpisanie aktu erekcyjnego instalacji hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS)

Uruchomienie zmodyfikowanej oczyszczalni biologicznej, poprawiającej jakość odprowadzanych ścieków oraz redukującej azot o 40%

Umowa Grupy LOTOS z Technip na wsparcie zarządzania Programu 10+

Wrzesień

Utworzenie przez Grupę LOTOS spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS, odpowiedzialnej za poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej na szelfie norweskim

Certyfikat firmy Metso Automation dla LOTOS Serwis

Zajęcie przez Grupę LOTOS 19. miejsca (awans o sześć pozycji w stosunku do roku poprzedniego) w rankingu „Lista 500 największych firm Europy Środkowo-Wschodniej”, przygotowanego przez dziennik „Rzeczpospolita” oraz firmę doradczą Deloitte

Październik

Rozpoczęcie sprzedaży markowej benzyny i oleju napędowego LOTOS Dynamic

Wejście Technip KTI na plac budowy czterech instalacji kompleksu aminowo-siarkowego (KAS)

Wejście Fluor S.A. na trzy place budowy instalacji mycia aminowego LPG, systemów sieci podziemnych oraz parku zbiorników

Nagroda dla oleju LOTOS Semisintetic w VII edycji Konsumenckiego Konkursu Jakości Produktów „Najlepsze w Polsce”

Aprobata producenta samochodów Tatra dla olejów Turdus Semisyntetic XHPDO oraz Turdus Powertec produkowanych przez LOTOS Oil

Zawarcie przez LOTOS Biopaliwa oraz Komagra Sp. z o.o. wartego pół miliarda złotych kontraktu na dostawy oleju rzepakowego – surowca dla budowanej w Czechowicach-Dziedzicach instalacji FAME

Listopad

Spółka LOTOS Asphalt uhonorowana „Orłem Budownictwa” – nagrodą przyznawaną przez Kapitułę pod patronatem Ministerstwa Budownictwa dla najlepszej firmy w kategorii „Infrastruktura inżynieryjna i drogowa”

„Złoty spinacz” – główna nagroda dla projektu „Komunikacja pracownikom nowej strategii Grupy LOTOS” przyznana w ogólnopolskim konkursie Związku Firm Public Relations

Zajęcie przez Grupę LOTOS w najważniejszym światowym raporcie naftowym, studiach Solomona, 2. miejsca w grupie 106 rafinerii z Europy, Północnej Afryki i Bliskiego Wschodu pod względem wykorzystania mocy przerobowych, 6. miejsca w gospodarowaniu energią oraz 9. miejsca biorąc pod uwagę kryterium zwrotu z inwestycji

LOTOS Oil liderem rynku olejów silnikowych w Polsce z udziałami na poziomie ok. 30% według Qualifact Moto Scan 2007; w pierwszej „10” listy znalazło się 5 olejów z rodziny LOTOS: Semisyntetic, Mineralny, Syntethic, City i Gas

Grudzień

Podpisanie przez Grupę LOTOS oraz konsorcjum czterech banków wartej 400 mln USD umowy kredytowej na realizację pierwszego etapu Programu 10+

Przedłużenie dla spółki Petrobaltic okresu ważności siedmiu koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego; rozpoczęcie eksploatacji złoża B8 na Morzu Bałtyckim

Włączenie części terenów LOTOS Jasło i LOTOS Park Technologiczny w skład Tarnobrzskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

Podpisanie przez LOTOS Biopaliwa i Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. wartej pół miliarda złotych umowy na dostawy oleju rzepakowego dla instalacji FAME

2008

Styczeń

Podpisanie porozumienia o współpracy pomiędzy Akademią Górniczo-Hutniczą, Politechniką Gdańską i Grupą LOTOS

Wizyta Waldemara Pawlaka, Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Gospodarki w rafinerii w Gdańsku

Luty

Uruchomienie programu lojalnościowego Navigator na stacjach paliw LOTOS

Zajęcie przez Grupę LOTOS 6. miejsca w rankingu „Giełdowa Spółka Roku 2007”, przygotowanym przez redakcję „Pulsu Biznesu” i ośrodek Pentor. Zarząd Koncernu zajął 10. miejsce wśród 346 badanych spółek

Marzec

Wydanie blisko 300 tys. kart klientom stacji LOTOS w ciągu pierwszego miesiąca od startu programu Navigator

Początek budowy rurociągu przesyłowego o długości 10 km z rafinerii w Gdańsku do Naftoportu. Jest to kolejna inwestycja Grupy LOTOS realizowana w ramach Programu 10+

Podpisanie umowy z belgijskim koncernem SARENS; z jego pomocą latem 2008 roku rozpocznie się przewóz i montaż ważącego 850 ton reaktora instalacji hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS) na terenie rafinerii w Gdańsku

Kwiecień

Zakończono prace nad projektem bazowym i rozpoczęto procedurę przetargową na budowę instalacji odasfaltowania rozpuszczalnikowego (SDA/ROSE), wchodzącej w skład Programu 10+

Sprzedaż kilkunastu milionów litrów benzyny i oleju napędowego LOTOS Dynamic w ciągu pół roku od wprowadzenia na stacje sieci LOTOS paliw premium

Maj

Grupa LOTOS utrzymała 6. pozycję na liście 500 największych przedsiębiorstw 2007 roku tygodnika „Polityka”; wśród 50 najbardziej zyskowych firm Spółka zajęła 7. miejsce, a w gronie 50 największych spółek giełdowych uplasowała się na 4. pozycji; w wydanej po raz dziesiąty „Liście 500” dziennika „Rzeczpospolita” i firmy doradczej KPMG, Grupa LOTOS zajęła 8. pozycję

Grupa LOTOS otrzymała tytuł Business Superbrand przyznawany, po raz pierwszy w kategorii business to business (B2B), najsilniejszym i najbardziej rozpoznawalnym markom na rynku polskim

W Czechowicach-Dziedzicach otwarto fabrykę biokomponentu FAME; wybudowane kosztem ok. 80 mln zł instalacje będą mogły wyprodukować 100 tys. ton estrów metylowych kwasów tłuszczowych oraz 12 tys. ton gliceryny technicznej rocznie

2

Podstawowe dane finansowe

Dane finansowe

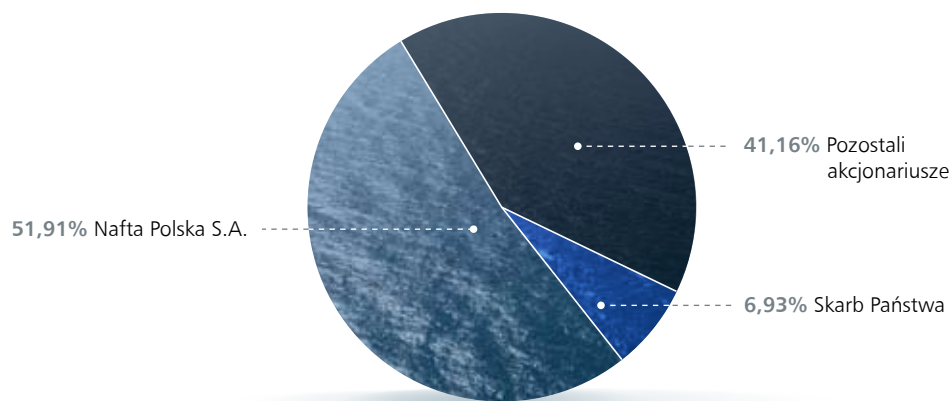
Wybrane skonsolidowane dane finansowe

Grupa Kapitałowa LOTOS	PLN'000		EUR'000	
	Za rok zakończony 31.12.2007 (badane)	Za rok zakończony 31.12.2006 (dane porównywalne)	Za rok zakończony 31.12.2007 (badane)	Za rok zakończony 31.12.2006 (dane porównywalne)
Przychody ze sprzedaży	13.125.123	12.798.084	3.475.197	3.282.317
Zysk operacyjny	713.664	798.346	188.960	204.751
Zysk przed opodatkowaniem	1.004.494	915.891	265.964	234.898
Zysk netto	814.147	734.652	215.565	188.416
Zysk netto przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	777.160	679.912	205.772	174.377
Zysk netto przypisany akcjonariuszom mniejszościowym	36.987	54.740	9.793	14.039
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	189.462	654.441	50.165	167.844
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(816.440)	(721.514)	(216.172)	(185.046)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	481.513	(78.151)	127.492	(20.043)
Przepływy pieniężne netto razem	(147.061)	(143.629)	(38.938)	(36.836)
Podstawowy zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	6,84	5,98	1,81	1,53
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	-	-	-	-

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

	PLN'000		EUR'000	
	Stan na 31.12.2007 (badane)	Stan na 31.12.2006 (dane porównywalne)	Stan na 31.12.2007 (badane)	Stan na 31.12.2006 (dane porównywalne)
Aktywa razem	9.720.384	7.763.542	2.713.675	2.026.400
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	5.816.227	5.095.527	1.623.737	1.330.008
Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych	334.691	306.416	93.437	79.979
Kapitał własny razem	6.150.918	5.401.943	1.717.174	1.409.987

Struktura akcjonariatu

Struktura akcjonariatu
Grupy LOTOS na dzień
31 grudnia 2007 roku

	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna akcji	Udziały % w strukturze akcjonariatu
Skarb Państwa	7.878.030	7.878.030	7.878.030	6,93%
Nafta Polska S.A.	59.025.000	59.025.000	59.025.000	51,91%
Pozostali akcjonariusze	46.796.970	46.796.970	46.796.970	41,16%
Razem	113.700.000	113.700.000	113.700.000	100,00%

3 Skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich obszarach jej działalności. Rada wykonuje swoje obowiązki kolegalnie, przy czym może delegować członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych. Rada Nadzorcza może powoływać w swoich strukturach stałe lub doraźne komitety do zbadania poszczególnych zagadnień. Stale funkcjonują komitety: Audytu, Strategii i Rozwoju oraz Organizacji i Zarządzania.

Skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS w roku 2007

od 1 stycznia do 28 maja 2007 roku:

Jan Stefanowicz – Wiceprzewodniczący
Beata Zawadzka – Członek
Jacek Mościcki – Członek
Henryk Siodmok – Członek
Jacek Tarnowski – Członek
Grzegorz Szczodrowski – Sekretarz

od 28 maja do 31 grudnia 2007 roku:

Jan Stefanowicz – Przewodniczący
Henryk Siodmok – Wiceprzewodniczący
wybór na Wiceprzewodniczącego w dniu 14 czerwca 2007 r.
Beata Zawadzka – Członek
Marta Busz – Członek
Izabela Emerling – Członek
Jacek Mościcki – Członek
Grzegorz Szczodrowski – Sekretarz

Jan Stefanowicz**Przewodniczący Rady Nadzorczej**

Absolwent prawa na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, adwokat, członek Towarzystwa Ekonomistów Polskich, Prezes Zarządu Fundacji Jus et Lex, przewodniczący Komisji ds. adwokatów, radców prawnych Naczelnej Rady Adwokackiej, przewodniczący Rady Centrum Monitoringu Wolności Prasy SDP. Prowadzi indywidualną kancelarię adwokacką. Partner Kancelarii „Juris”.

Powołany do Rady Nadzorczej Grupy LOTOS w dniu 30 stycznia 2006 roku, objął funkcję Wiceprzewodniczącego. Od 28 maja 2007 roku pełni funkcję Przewodniczącego. Ponadto pełni również funkcję Przewodniczącego Komitetu Strategii i Rozwoju Rady Nadzorczej Spółki, którego zadaniem jest opiniowanie i przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w kwestiach planowanych inwestycji mających istotny wpływ na aktywa Spółki.

Henryk Siodmok**Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej**

Absolwent Akademii Ekonomicznej w Krakowie, kierunek Ekonomia i Organizacja Handlu Zagranicznego oraz programu MBA ISEAD w Fontainbleau, doktor nauk ekonomicznych.

Od 2006 roku Członek Zarządu ATLAS Sp. z o.o., zaś od października 2007 roku Prezes Zarządu ATLAS Sp. z o.o.

Powołany do Rady Nadzorczej Grupy LOTOS w dniu 30 stycznia 2006 roku. Od 14 czerwca 2007 roku pełni funkcję Wiceprzewodniczącego. Jest również Przewodniczącym Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Spółki, którego zadaniem jest stałe doradztwo na rzecz Rady Nadzorczej w kwestiach dotyczących właściwego wdrażania zasad sprawozdawczości budżetowej i finansowej, kontroli wewnętrznej Spółki oraz współpraca z biegłymi rewidentami Spółki. Uczestniczy także w pracach Komitetu Strategii i Rozwoju.

Marta Busz

Członek Rady Nadzorczej

Absolwentka Wydziału Handlu Zagranicznego Szkoły Głównej Handlowej, podyplomowych Studiów Europejskich (Ecole National d'Administration oraz Sussex University). Uczestniczka licznych szkoleń krajowych i zagranicznych.

Od 1993 roku związana zawodowo z administracją publiczną – Ministerstwem Przekształceń Własnościowych i Ministerstwem Skarbu Państwa. Obecnie pełni funkcję zastępcy dyrektora Departamentu Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji III.

Powołana do Rady Nadzorczej Grupy LOTOS w dniu 28 maja 2007 roku. Zajmuje stanowisko Przewodniczącej Komitetu Organizacji i Zarządzania Rady Nadzorczej Spółki, którego zadaniem jest przedstawianie Radzie Nadzorczej opinii i rekomendacji dotyczących struktury zarządzania, w tym kwestii rozwiązań organizacyjnych, systemu wynagrodzeń oraz doboru kadry, umożliwiających osiągnięcie strategicznych celów Spółki. Uczestniczy również w pracach Komitetu Strategii i Rozwoju.

Beata Zawadzka

Członek Rady Nadzorczej

Absolwentka Szkoły Głównej Handlowej, kierunku Finanse i Bankowość. Ukończyła Studium Podyplomowe Prawa Handlowego na Uniwersytecie M. Kopernika w Toruniu. Absolwentka studiów MBA w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego w Warszawie. Uczestniczka licznych kursów i szkoleń z zakresu finansów, zarządzania i marketingu, strategii i restrukturyzacji przedsiębiorstw. Dyplomowany Pełnomocnik systemu zarządzania.

Od 1993 roku pracuje w administracji publicznej. Obecnie jest Naczelnikiem Wydziału w Ministerstwie Skarbu Państwa.

W Radzie Nadzorczej Grupy LOTOS zasiada od dnia 8 grudnia 2004 roku. Uczestniczy w pracach Komitetu Audytu oraz Komitetu Organizacji i Zarządzania Rady Nadzorczej Spółki.

Izabela Emerling**Członek Rady Nadzorczej**

Absolwentka Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach. Doktor Nauk Ekonomicznych Akademii Ekonomicznej w Katowicach.

Od 1996 roku asystent, a od 2006 roku adiunkt w Katedrze Rachunkowości Akademii Ekonomicznej w Katowicach. Członek stowarzyszony Stowarzyszenia Księgowych w Polsce. Autorka licznych książek, artykułów oraz publikacji naukowych. Uczestniczka wielu konferencji naukowych z zakresu rachunkowości. Autorka wykładów i szkoleń dla firm z zakresu rachunkowości finansowej, zarządczej oraz sprawozdawczości i analizy finansowej.

Powołana do Rady Nadzorczej Grupy LOTOS w dniu 28 maja 2007 roku. Uczestniczy w pracach Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Spółki.

Jacek Mościcki**Członek Rady Nadzorczej**

Absolwent Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie, kierunku Finanse, doktor nauk ekonomicznych. W latach 1978-1979 odbył staż naukowy na Uniwersytecie Stanforda w USA.

Obecnie pełni funkcję prezesa Rady Nadzorczej SANTANDER CONSUMER FINANCE S.A. oraz członka Rady Nadzorczej Computerlandu.

Powołany do Rady Nadzorczej Grupy LOTOS w dniu 30 stycznia 2006 roku. Uczestniczy w pracach Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Spółki. Zgodnie z decyzją Rady Nadzorczej z dnia 5 marca 2008 roku wyznaczony do szczegółowego i bieżącego nadzorowania realizacji Programu 10+.

Grzegorz Szczodrowski**Sekretarz Rady Nadzorczej**

Absolwent Uniwersytetu Gdańskiego, doktor nauk ekonomicznych. Od 1994 roku adiunkt w Katedrze Polityki Gospodarczej Uniwersytetu Gdańskiego. Wykładowca w Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku oraz Szkole Wyższej im. B. Jańskiego w Warszawie. Członek Towarzystwa Ekonomistów Polskich. W latach 1999-2002 i od 2005 roku Członek Rady Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego. Autor i współautor wielu książek i publikacji naukowych. Organizator licznych ogólnopolskich konferencji ekonomicznych.

Powołany do Rady Nadzorczej Grupy LOTOS w dniu 30 stycznia 2006 roku. Pełni funkcję Sekretarza Rady Nadzorczej. Uczestniczy w pracach Komitetu Strategii i Rozwoju oraz Komitetu Organizacji i Zarządzania Rady Nadzorczej Spółki. Zgodnie z decyzją Rady Nadzorczej z dnia 5 marca 2008 roku wyznaczony do szczegółowego i bieżącego nadzorowania realizacji Programu 10+.

4 List Przewodniczącego Rady Nadzorczej Grupy LOTOS

Szanowni Państwo,

W 2007 roku Grupa LOTOS weszła na drogę rozwoju, z której nie ma odwrotu.

Rozpoczęliśmy implementację Programu 10+ tak w zakresie rzeczowym, jak i finansowym. Zamknięcie kontraktowania i wejście wykonawców na plac budowy pozwalają na przejście do kolejnych etapów: udoskonalania i aktualizacji procesów oraz opracowania drugiej fazy Programu.

Warto podkreślić fakt, iż pomimo trudnych procedur procesu inwestycyjnego oraz restrukturyzacji Grupy Kapitałowej LOTOS, osiągnęliśmy bardzo dobre wyniki za 2007 rok, realizując budżet i osiągając wyznaczone cele.

Z przyjemnością mogę poinformować o zasadności przyjętej przez Grupę LOTOS strategii. Prawidłowo oceniliśmy potrzeby i zdefiniowaliśmy znaczenie Grupy LOTOS dla bezpieczeństwa paliwowego Polski.

Intensyfikacja działań spółki Petrobaltic, która pozwoli na pozyskanie nowych źródeł ropy z Bałtyku, utworzenie spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS w Norwegii, a także zakup surowca od dostawców z innych kierunków to tylko niektóre z działań wzmacniających bezpieczeństwo zaopatrzenia kraju w surowce energetyczne. Strategia Grupy Kapitałowej LOTOS w tym zakresie spotkała się z pełną aprobatą Rady Ministrów i z deklaracjami wsparcia ze strony odpowiednich resortów.

Szanowni Państwo, nie mam wątpliwości, że sukcesy Koncernu zawdzięczamy przede wszystkim dobrze definiowanej i konsekwentnie doskonalonej strategii Grupy LOTOS. Strategię tę, obok Zarządu wypracowuje kadra menedżerska Grupy LOTOS, a wdrażają wszyscy pracownicy skonsolidowani wokół realizacji przyjętych celów.

Jako Przewodniczący Rady Nadzorczej pragnę podkreślić, że współpraca z Zarządem Grupy LOTOS układa się wzorowo pomimo, a może właśnie dzięki szeregowi polemik i dyskusji. Udało nam się wdrożyć niezwykle kreatywną formułę współpracy, która gwarantuje akcjonariuszom obiektywizm nadzoru właścicielskiego i fachowość analizy projektów biznesowych realizowanych przez Zarząd.

Nowoczesny biznes to również dbałość o przestrzeganie zasad dobrych praktyk i ładu korporacyjnego. Na tym polu Grupa LOTOS może pochwalić się znaczącymi osiągnięciami, które potwierdzają zarówno klienci, jak i partnerzy biznesowi. Korzystnym zjawiskiem jest dobre przyjmowanie tych osiągnięć przez media i opinię społeczną.

Najbliższe lata to, zgodnie z modyfikowaną strategią, dalszy intensywny rozwój. Jestem przekonany, że dzięki wdrażanym projektom będziemy w istotny sposób stymulować wzrost wartości Grupy LOTOS i satysfakcji dla akcjonariuszy, pracowników i mieszkańców Polski.

Z poważaniem

Adw. Jan Stefanowicz

Przewodniczący Rady Nadzorczej

Grupa LOTOS S.A.

5

Skład Zarządu Grupy LOTOS

Skład Zarządu Grupy LOTOS w roku 2007

od 01.01.2007 r. do 13.11.2007 r.

Paweł Olechnowicz – Prezes Zarządu

Marek Paweł Sokołowski – Wiceprezes Zarządu

Mariusz Machajewski – Wiceprezes Zarządu

Jarosław Kryński – Wiceprezes Zarządu

od 13.11.2007 r. do 31.12. 2007 r.

Paweł Olechnowicz – Prezes Zarządu

Marek Paweł Sokołowski – Wiceprezes Zarządu

Mariusz Machajewski – Wiceprezes Zarządu

Paweł Olechnowicz

**Prezes Zarządu
Dyrektor Generalny**

Ukończył Wydział Technologii i Mechanizacji Odlewnictwa Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Podyplomowe Studia na Politechnice Gdańskiej – Organizacja, Ekonomika i Zarządzanie Przemysłem oraz MBA INSEAD, Fontainebleau, a także wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych z zakresu zarządzania.

W 1977 roku rozpoczął karierę zawodową w Zakładach Mechanicznych „Zamech” w Elblągu (od 1990 ABB Zamech Sp. z o. o.). W latach 1990-1996 był Prezesem Zarządu i Dyrektorem Generalnym ABB Zamech Ltd. Kolejne dwa lata pracował w centrali ABB Ltd. w Zurichu na stanowisku Wiceprezesa na Europę Centralną i Wschodnią. W latach 1999-2000 pełnił funkcję Wiceprezesa i Zastępcy Dyrektora Generalnego w ZML Kęty S.A. Od roku 2001 kierował założoną przez siebie firmą konsultingową Paweł Olechnowicz - Consulting. Funkcję Prezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 12 marca 2002 roku. Zarządza i kieruje całokształtem działalności Grupy LOTOS oraz ponosi odpowiedzialność za powyższy zakres działania. Pełni również obowiązki Wiceprezesa Zarządu ds. Handlu i Wiceprezesa Zarządu ds. Poszukiwań i Wydobywania do czasu powołania nowych członków Zarządu.

Od lewej: Mariusz Machajewski, Marek Paweł Sokołowski i Paweł Olechnowicz

Marek Paweł Sokołowski

Wiceprezes Zarządu Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju

Ukończył Wydział Elektryczny Politechniki Gdańskiej, studia podyplomowe w zakresie realizacji inwestycji w przemyśle oraz wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych w zakresie zarządzania.

W Rafinerii Gdańskiej S.A. (obecnie Grupa LOTOS) pracuje od 1973 roku. Od 1990 roku jako Dyrektor Techniczny i członek Zarządu. Odpowiadał za utrzymanie ruchu rafinerii oraz realizację inwestycji przez kolejne trzy kadencje. Zarządzał realizacją programu rozbudowy i modernizacji rafinerii gdańskiej w latach 1996-2000. Od połowy 2000 roku pracował jako Szef Służb Technicznych i Prokurent Spółki.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 19 kwietnia 2002 roku. Zarządza, koordynuje i kieruje całokształtem spraw pionu produkcji, pionu techniki, pionu rozwoju technologii i pionu rozbudowy rafinerii realizującego Program 10+ oraz ponosi odpowiedzialność za powyższy zakres działania.

Mariusz Machajewski

Wiceprezes Zarządu Dyrektor ds. Ekonomiczno-Finansowych

Ukończył Wydział Ekonomii Uniwersytetu Gdańskiego oraz wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych w zakresie zarządzania i ekonomii.

W latach 1994-1997 pracował w Stoczni Gdynia S.A. W roku 1997 rozpoczął pracę w Rafinerii Gdańskiej S.A. (obecnie Grupa LOTOS), od 1999 roku kierował służbami kontrolingu spółki. Od połowy 2002 roku zatrudniony jest na stanowisku Dyrektora ds. Ekonomiczno-Finansowych. Od kwietnia 2005 roku do czerwca 2006 roku był również Prokurentem Spółki.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 19 czerwca 2006 roku. Zarządza całokształtem działalności ekonomiczno-finansowej i rachunkowej firmy oraz ponosi odpowiedzialność za powyższy zakres działania.

6

List Prezesa Zarządu Grupy LOTOS

Sławomir Lisowski,

Rok 2007 był dla nas niezwykle ważny. Stworzyliśmy długofalową perspektywę rozwoju Koncernu. Podjęliśmy niezwykle ważną decyzję uruchomienia strategicznego dla Grupy LOTOS projektu Program 10+. Ten Program to największe przedsięwzięcie inwestycyjno-organizacyjne w historii Grupy LOTOS oraz jeden z najistotniejszych obecnie projektów inwestycyjnych w Polsce. Program, co warto zdecydowanie podkreślić, jest zgodny z polityką rządu Rzeczypospolitej Polskiej dla przemysłu naftowego oraz ze strategią Grupy Kapitałowej LOTOS do 2012 roku.

Dzięki wdrożeniu Programu 10+, docelowo zwiększymy zdolności przerobowe rafinerii w Gdańsku aż o 75% i zwiększymy dostawy rynkowe produktów ropopochodnych, szczególnie oleju napędowego. Utrwalimy stabilną pozycję na rynku i osiągniemy kolejny, satysfakcjonujący naszych akcjonariuszy, poziom budowy wartości Spółki.

Dzięki sprawnej pracy Zarządu, którym mam zaszczyt kierować, przygotowaliśmy program sfinansowania inwestycji oraz uzyskaliśmy dla niego aprobatę akcjonariuszy.

Realizacja programu znacznie podniesie konkurencyjność największego zakładu produkcyjnego Grupy LOTOS, zwiększając tym samym potencjał rozwojowy polskiej gospodarki. Program 10+ zapewni po 2010 roku pełną eksploatację nowych instalacji, osiągnięcie potencjału ponad 10 milionów ton rocznego przerobu ropy naftowej w gdańskiej rafinerii oraz spowoduje znaczne zwiększenie wartości Spółki.

Zarząd Grupy LOTOS nie ma wątpliwości, że obecny okres rozwoju naszej gospodarki musi zostać szczególnie wykorzystany dla umocnienia najcenniejszych aktywów majątku narodowego. Dlatego równie profesjonalnie i odpowiedzialnie traktujemy realizację innych zadań stojących przed Grupą LOTOS.

Wykorzystując naturalne położenie nad Bałtykiem, Koncern dąży do tego, by być najlepiej ocenianą firmą naftową w regionie Morza Bałtyckiego pod względem jakości dostarczanych produktów naftowych, obsługi klienta i profesjonalnego zarządzania. W ramach strategii rozwoju prowadzimy dywersyfikację źródeł zaopatrzenia w ropę naftową oraz rozwijamy własne wydobywanie surowca poprzez spółkę Petrobaltic.

W związku z ogłoszonym przez nas projektem norweskim i innymi planami nasza strategia zaopatrzenia w ropę jest obecnie modyfikowana i zostanie przedstawiona, po jej zaakceptowaniu przez Radę Nadzorczą, w połowie 2008 roku. W norweskim Stavanger utworzyliśmy spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS, która już w bieżącym roku może wziąć udział w przetargach na koncesje poszukiwawczo-wydobywcze na szelfie norweskim.

Nie mam wątpliwości, że menedżer odpowiedzialny za tak ważny Koncern na każdy projekt biznesowy musi patrzeć kompleksowo. Dlatego w 2007 roku zintensyfikowaliśmy działania mające na celu pozyskanie dla budowanej w ramach Programu 10+ nowoczesnej rafinerii wykwalifikowanego personelu. Nasza współpraca z Politechniką Gdańską oraz unikatowy program kształcenia specjalistycznych kadr już przynosi wyniki. Grupa LOTOS na coraz bardziej konkurencyjnym rynku pracy zyskuje nie tylko wykwalifikowanych pracowników, ale oferuje wszystkim zatrudnionym kompleksowy pakiet świadczeń, od szkoleń zawodowych do systemu awansów

w ramach struktury Koncernu. To część naszego unikatowego, jak na polskie warunki, programu społecznej odpowiedzialności biznesu, bez którego moim zdaniem profesjonalnie zarządzana, nowoczesna spółka nie może dziś prawidłowo funkcjonować.

W obszarze handlu miniony rok był okresem dalszej budowy wzrostu udziałów Grupy LOTOS na coraz bardziej konkurencyjnym rynku produktów ropopochodnych. W październiku ubiegłego roku z sukcesem wprowadziliśmy na stacje paliw Koncernu markowe paliwa LOTOS Dynamic, które szybko zyskały uznanie wielu klientów. LOTOS Asfalt w 2007 roku pobił kolejny rekord sprzedaży. Spółka wprowadziła na rynek około 900 tys. ton asfaltów, umacniając tym samym swoją pozycję, jako lidera wśród dostawców na potrzeby rozbudowy polskiej infrastruktury drogowej. Pola konkurencji nie oddały również LOTOS Oil i LOTOS Parafiny, które wzorem poprzednich lat, utrzymały w ubiegłym roku pierwsze miejsca na krajowym rynku olejów i parafin. Natomiast LOTOS Gaz, dzięki sprawnej konsolidacji biznesowej z KRAK-GAZEM, uzyskał w ubiegłym roku 10% udział w krajowym rynku gazu oraz powiększył sieć stacji paliw LOTOS o 50 nowych obiektów, oferujących kierowcom wysokiej jakości gaz LPG.

Warto podkreślić, iż biznes asfaltowy, olejowy i parafinowy rozwija się z sukcesem na południu Polski, na terenach rafinerii w Czechowicach-Dziedzicach i Jaśle. Suma około 285 mln zł, jaką od 2004 roku Grupa LOTOS zainwestowała w restrukturyzację i rozwój Rafinerii Południowych, przynosi wymierne efekty w postaci funkcjonującej fabryki świec i zniczy, wzrostu produkcji olejów smarowych oraz asfaltów, a także rozbudowy bazy magazynowej paliw na potrzeby dynamicznie rozwijających się rynków województw śląskiego i małopolskiego.

Podjęliśmy także inne, nowe wyzwania rynku paliwowego. Myślę tu przede wszystkim o biopaliwach. Ten rynek dopiero tworzy się w naszym kraju. Ważne jest, że Grupa LOTOS ma w tym procesie swój aktywny udział i wypełnia postanowienia przyjętego przez nasz rząd Narodowego Celu Wskaźnikowego. W Czechowicach-Dziedzicach powstaje instalacja do produkcji biokomponentu FAME. Jej zdolności produkcyjne wyniosą 100 tys. ton rocznie. Instalacja rozpocznie produkcję w pierwszej połowie 2008 roku.

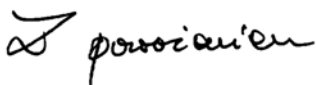
Kontynuujemy naszą troskę o przyrodę tak, aby przy systematycznym zwiększaniu przerobu ropy, równocześnie budować i modernizować urządzenia ograniczające wpływ Spółki na środowisko. Grupa LOTOS systematycznie realizuje inwestycje proekologiczne, na które w 2007 roku przeznaczyliśmy ponad 99 mln zł. To prawie trzykrotnie więcej niż w 2006 roku. Szczegółowe kierunki naszej strategii na rzecz otoczenia zawiera, wydany po raz pierwszy w 2007 roku, raport dotyczący wpływu Spółki na środowisko. W ramach kompleksowych działań prowadzimy stały monitoring ilości i jakości emisji zanieczyszczeń. Przedstawiony w czerwcu 2007 roku raport niezależnych ekspertów wykazał, że nasza działalność nie spowoduje pogorszenia warunków aerosanitarnych m.in. na obszarach objętych programem Natura 2000, ani obecnie, ani po rozbudowie Koncernu w ramach Programu 10+.

Spółecznej misji biznesu poświęcamy wiele uwagi, budując transparentność i społeczną odpowiedzialność firmy, wpisującej się godnie w kształtowanie prawidłowego procesu rozwoju polskiej młodzieży. Misję tę traktujemy bardzo poważnie i długoterminowo, dlatego w tym roku wydajemy pierwszy raport poświęcony temu zagadnieniu.

Grupa LOTOS jest znana z aktywności sponsoringowej w wielu dziedzinach sportu i rekreacji. Na sport patrzymy przez pryzmat popularyzacji zdrowego trybu życia, szlachetnej rywalizacji i wreszcie wsparcia tych dyscyplin, których rozwój jest ważny społecznie. Nie mam wątpliwości, że ta aktywność przyniosła Polakom i naszemu krajowi wiele okazji do dumy i radości, a Grupie LOTOS satysfakcję z realizacji ważnych projektów dla społeczeństwa.

Podsumowując 2007 rok mogę z pełną odpowiedzialnością stwierdzić, że był to dobry, niezwykle pracowity okres dla Spółki. Położyliśmy trwałe fundamenty pod realizację strategicznego Programu 10+. Jednocześnie intensywnie rozwijaliśmy pozostałe obszary naszej aktywności. To wszystko sprawia, że na nadchodzący czas nowych wyzwań patrzę z uzasadnionym optymizmem i ze spokojem. Wiem, że Koncern jest do nich profesjonalnie przygotowany. Zarząd i kadra menedżerska Spółki, z którą miałem i mam ogromną przyjemność pracować, sprostała wszystkim postawionym na 2007 rok wyzwaniom.

Pracowaliśmy w warunkach trudnych oraz intensywnych działań konkurencji. W obliczu czekających nas zadań, działając w interesie akcjonariuszy Grupy LOTOS, podjęliśmy inicjatywę wdrożenia profesjonalnego programu motywacyjnego związanego z trwałą budową wartości Spółki. Tę wartość Spółki dla jej akcjonariuszy budujemy z sukcesem ze wszystkimi pracownikami od 2002 roku, odkąd kieruję Grupą LOTOS. Wiem, że 2007 rok wpisał się znacząco w ten pozytywny trend. Ze świadomością, że uwarunkowania biznesowe w otoczeniu Koncernu wciąż się zmieniają, a rynek kapitałowy jest coraz bardziej wymagający, jestem pewien, że w przyszłości pomnożymy nasze sukcesy budując wartość dla akcjonariuszy, wszystkich pracowników, społeczeństwa i dla Polski.

Paweł Olechnowicz

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny

Grupa LOTOS S.A.

Grupa Kapitałowa
LOTOS

Grupa LOTOS, jedna z najnowocześniejszych rafinerii w Europie Środkowej, dąży do jak najbardziej efektywnego wykorzystania posiadanych zasobów, działając w oparciu o najwyższe standardy. Przyjęta strategia rozwoju gwarantuje realizację długoterminowych celów: wzrostu bezpieczeństwa energetycznego kraju i maksymalizację wartości Spółki dla akcjonariuszy.

Grupa Kapitałowa LOTOS

Misja i wizja

Misja

Misją Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. jest innowacyjny rozwój w obszarze wydobycia, przerobu ropy naftowej i dystrybucji produktów o najwyższych standardach jakości, realizowany w sposób przyjazny dla środowiska, zgodny z polityką bezpieczeństwa energetycznego, dający pełną satysfakcję klientom, zapewniający stałe doskonalenie i wykorzystanie potencjału pracowników.

Wizja

Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. dąży do tego, by być najlepiej ocenianą firmą naftową w regionie Morza Bałtyckiego pod względem:

- jakości produktów naftowych
- jakości obsługi klienta
- profesjonalnego zarządzania

Strategia

Nadrzędny cel strategiczny

Nadrzędnym celem strategicznym Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. jest budowa wartości dla akcjonariuszy poprzez optymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz realizację projektów rozwojowych.

Cel ten realizowany będzie przez kluczowe programy strategiczne:

- Program Rozwoju Działalności Poszukiwawczo-Wydobywczej
- Program Kompleksowego Rozwoju Technicznego
- Program Rozwoju i Optymalizacji Struktur Handlowych
- Program Doskonałości Operacyjnej i Zarządczej

Rozwój prowadzony będzie w trzech kluczowych obszarach:

- poszukiwania i wydobycia ropy naftowej
- produkcji rafineryjnej
- działalności rynkowej

z koncentracją na nadrzędnym celu strategicznym, jakim jest budowa wartości dla akcjonariuszy.

W zakresie rozwoju poszukiwań i wydobycia ropy naftowej Grupa Kapitałowa LOTOS zamierza budować międzynarodowy segment poszukiwawczo-wydobywczy, działający głównie na Morzu Bałtyckim i Północnym.

W obszarze produkcji rafineryjnej głównym zamierzeniem jest zrealizowanie Programu 10+.

W obszarze działalności rynkowej umacniana będzie pozycja na rynku polskim oraz rozwijany będzie handel w Europie Środkowo-Wschodniej i Północnej.

Grupa Kapitałowa LOTOS w oparciu o:

- obserwowane zmiany w otoczeniu rynkowym
- długo- i średnioterminowe trendy w sektorze naftowym
- posiadaną pozycję rynkową i finansową
- lokalizację głównej rafinerii

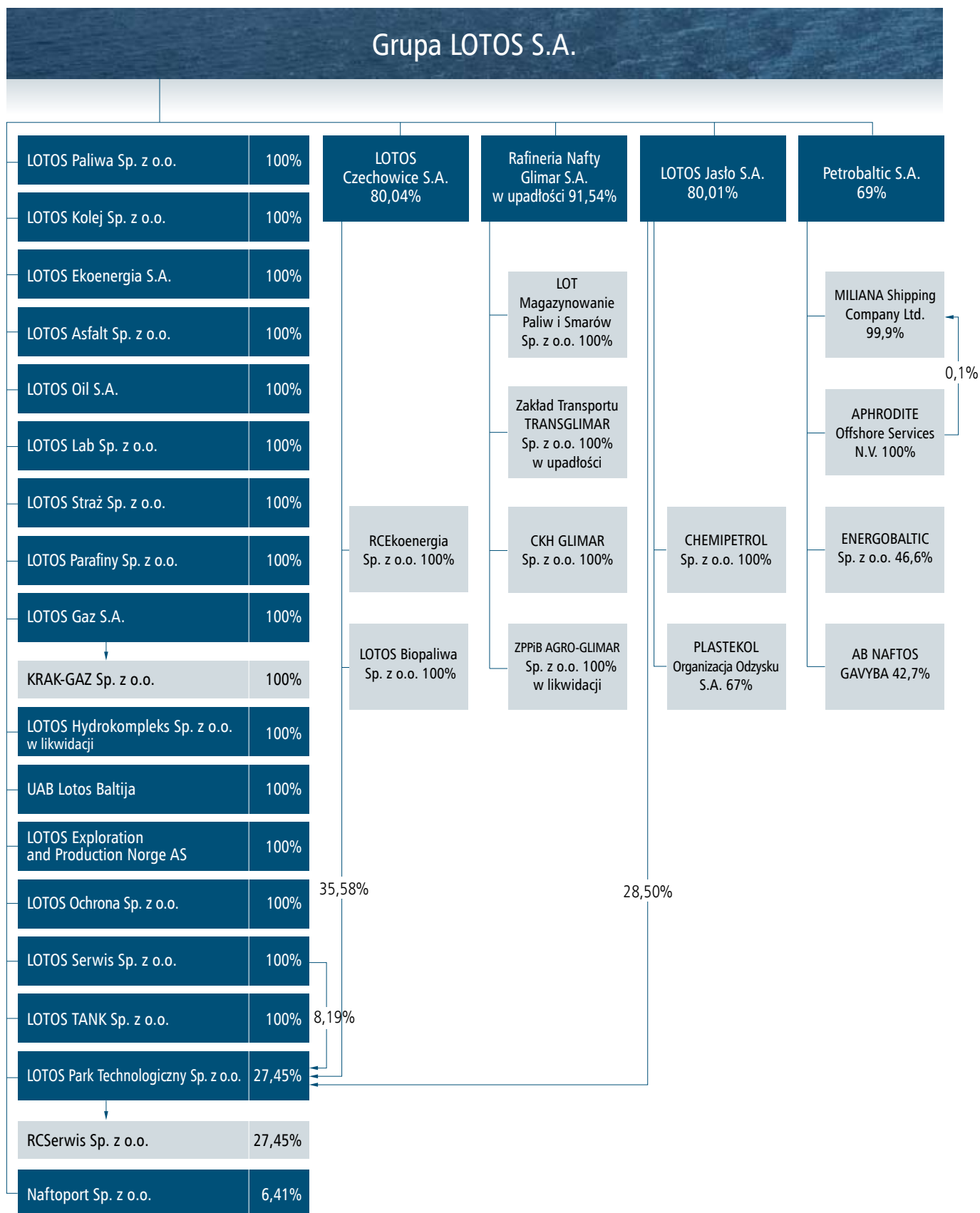
zamierza maksymalnie efektywnie wykorzystać możliwości rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem regionu basenu Morza Bałtyckiego.

Dążąc do ciągłego, zrównoważonego rozwoju Grupa LOTOS sięgać będzie po nowoczesne technologie, będzie otwarta na innowacyjne rozwiązania wynikające z nowych trendów w polityce energetycznej Europy oraz będzie elastycznie reagować na zmieniające się uwarunkowania gospodarcze.

W Spółce trwają prace nad aktualizacją „Strategii Grupy Kapitałowej Gupy LOTOS S.A. do roku 2012” wraz z nakreśleniem kierunków rozwoju na lata 2013-2020.

Skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	udział Spółki w kapitale podstawowym	
			31.12.2006	31.12.2007
Podmiot dominujący				
Grupa LOTOS S.A.	Gdańsk	wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (głównie paliw) oraz ich sprzedaż hurtowa		
Spółki bezpośrednio zależne Segment poszukiwawczo-wydobywczy				
Petrobaltic S.A. spółka posiada swoją grupę kapitałową	Gdańsk	pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	69,00%	69,00%
LOTOS Exploration and Production Norge AS	Norwegia	poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej na norweskim szelfie kontynentalnym	-	100,00%
Spółki bezpośrednio zależne Segment operacyjny				
LOTOS Czechowice S.A. spółka posiada swoją grupę kapitałową	Czechowice- -Dziedzice	magazynowanie i dystrybucja paliw	80,04%	80,04%
LOTOS Jasło S.A. spółka posiada swoją grupę kapitałową	Jasło	wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej oraz ich sprzedaż hurtowa i detaliczna	80,01%	80,01%
LOTOS Ekoenergia S.A.	Gdańsk	spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej	100,00%	100,00%
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki; wykonawstwo remontów	100,00%	100,00%
LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	wykonywanie analiz laboratoryjnych	100,00%	100,00%
Rafineria Nafty „Glimar” S.A. w upadłości	Gorlice	spółka postawiona w stan upadłości (wcześniej: działalność rafineryjna)	91,54%	91,54%
LOTOS Hydrokompleks Sp. z o.o. w likwidacji	Gorlice	spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej	100,00%	100,00%
LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	ochrona przeciwpożarowa	100,00%	100,00%
Spółki bezpośrednio zależne Segment wsparcia korporacyjnego				
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	ochrona mienia i osób	100,00%	100,00%
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	Gorlice	restrukturyzacja majątku Rafinerii Południowych (LOTOS Czechowice S.A. i LOTOS Jasło S.A.)	27,45%	27,45%

Skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	udział Spółki w kapitale podstawowym	
			31.12.2006	31.12.2007
Spółki bezpośrednio zależne				
Segment handlowy				
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	100,00%	100,00%
LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	produkcja i sprzedaż olejów smarowych, smarów oraz krajowa sprzedaż olejów bazowych, a także plastyfikatorów	100,00%	100,00%
LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	Gdańsk	produkcja i sprzedaż asfaltów oraz sprzedaż ciężkiego oleju opałowego	100,00%	100,00%
LOTOS Gaz S.A. do 5 lipca 2007 r. LOTOS Mazowsze S.A.	Mława	sprzedaż LPG oraz siarki	100,00%	100,00%
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Jasło	sprzedaż i produkcja mas parafinowych oraz produkcja i sprzedaż zniczy	100,00%	100,00%
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	transport kolejowy	100,00%	100,00%
LOTOS Tank Sp. z o.o.	Jasło	sprzedaż hurtowa paliw ciekłych, gazowych oraz produktów pochodnych	86,01%	100,00%
LOTOS Partner Sp. z o.o.	Gdańsk	sprzedaż paliw i obsługa logistyczna	100,00%	- ⁽¹⁾
UAB LOTOS Baltija	Litwa	obróć hurtowy i detaliczny olejami smarowymi m.in. na terenie Litwy i Białorusi	100,00%	100,00%
Pozostałe podmioty bezpośrednio zależne				
Naftoport Sp. z o.o.	Gdańsk	eksploatacja terminali przeładunkowych ropy i produktów naftowych	8,97%	6,41%
BiproRaf Sp. z o.o.	Gdańsk	usługi projektowe dla przemysłu naftowego	50,00%	- ⁽²⁾

⁽¹⁾ 29 czerwca 2007 nastąpiło połączenie Grupy LOTOS S.A. z LOTOS Partner Sp. z o.o.

⁽²⁾ 15 stycznia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. zbyła udziały w spółce BiproRaf Sp. z o.o. na rzecz KTI Poland S.A.

Skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności
Spółki pośrednio zależne		
RCEkoenergia Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	działalność usługowa
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	spółka specjalnego przeznaczenia dla prowadzenia projektu FAME
LOT Magazynowanie Paliw i Smarów Sp. z o.o.	Gorlice	spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej
Zakład Transportu TRANSGLIMAR Sp. z o.o. w upadłości	Gorlice	działalność usługowa
CKH GLIMAR Sp. z o.o.	Wysowa	działalność usługowa
ZPPiB AGRO-GLIMAR Sp. z o.o. w likwidacji	Gorlice	działalność usługowa
Chemipetrol Sp. z o.o.	Jasło	działalność handlowa
Plastekol Organizacja Odzysku S.A.	Jasło	działalność usługowa
MILIANA Shipping Company Ltd.	Cypr	działalność usługowa
Aphrodite Offshore Services N.V.	Antyle Holenderskie	działalność usługowa
Energobaltic Sp. z o.o.	Gdańsk	działalność produkcyjno-usługowa
AB NAFTOS GAVYBA	Litwa	operacje kapitałowe w branży naftowej
RCSerwis Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	działalność usługowa
KRAK-GAZ Sp. z o.o.	Bochnia	hurtowa oraz detaliczna sprzedaż LPG

Na dzień 31 grudnia 2007 roku i 31 grudnia 2006 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Spółkę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi w kapitałach tych jednostek.

Ład korporacyjny

Grupa LOTOS, której akcje są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie i wchodzi w skład prestiżowego indeksu WIG20, stara się stosować najwyższe standardy ładu korporacyjnego. Ich znaczenie, oczywiste dla wszystkich uczestników rynku kapitałowego, jest także doskonale rozumiane przez Zarząd i Radę Nadzorczą. Obowiązujące w Grupie LOTOS normy spełniają najwyższe standardy ładu korporacyjnego i zostały uchwalone w trosce o poszanowanie praw wszystkich akcjonariuszy spółki.

Dobre praktyki w spółkach publicznych 2005

Zarząd Grupy LOTOS mając na względzie zachowanie najwyższych standardów zarządzania w dniach 15 maja 2006 oraz 28 czerwca 2007 roku wydał oświadczenie, w którym zadeklarował przestrzeganie zasad ładu korporacyjnego zawartych w dokumencie „Dobre praktyki w spółkach publicznych 2005”. Spółka stosuje wszystkie zawarte w dokumencie zasady za wyjątkiem zasad: 14, 20, 27, 28, 38 i 43. W 2007 roku nie miały miejsca odstępstwa od przestrzegania zasad, do których stosowania Zarząd Spółki zobowiązał się w oświadczeniu z dnia 15 maja 2006 roku.

Zasady, które nie są stosowane:

Zmiana porządku obrad

Zasada 14

Uchwała o zaniechaniu rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad może zapaść jedynie w przypadku, gdy przemawiają za nią istotne powody. Wniosek w takiej sprawie powinien zostać szczegółowo umotywowany. Zdjęcie z porządku obrad bądź zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy wymaga podjęcia uchwały walnego zgromadzenia, po uprzednio wyrażonej zgodzie przez wszystkich obecnych akcjonariuszy, którzy zgłosili taki wniosek, popartej 75% głosów walnego zgromadzenia.

Komentarz

Zgodnie z §6 pkt 5 Regulaminu Walnych Zgromadzeń, uchwała o zaniechaniu rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad Walnego Zgromadzenia, może zapaść jedynie w przypadku, gdy przemawiają za nią istotne i rzeczowe powody, a wniosek w takiej sprawie, powinien zostać szczegółowo umotywowany przez wnioskodawcę. Zdjęcie z porządku obrad lub zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy wymaga zgody akcjonariusza lub akcjonariuszy, którzy wnioskowali o umieszczenie danej sprawy w porządku obrad oraz uchwały Walnego Zgromadzenia przyjętej bezwzględną większością głosów.

Powyższe ograniczenie do bezwzględnej większości głosów wiąże się z rolą Spółki w polskim sektorze paliwowym i koniecznością zachowania wpływu strategicznego akcjonariusza na działalność Spółki, zgodnie z wytycznymi Strategii dla Przemysłu Naftowego w Polsce.

Niezależni członkowie rady nadzorczej

Zasada 20

- Przynajmniej połowę członków rady nadzorczej powinni stanowić członkowie niezależni, z zastrzeżeniem pkt d). Niezależni członkowie rady nadzorczej powinni być wolni od powiązań ze spółką i akcjonariuszami lub pracownikami, które mogłyby istotnie wpłynąć na zdolność niezależnego członka do podejmowania bezstronnych decyzji
- Szczegółowe kryteria niezależności powinien określać statut spółki
- Bez zgody większości niezależnych członków rady nadzorczej, nie powinny być podejmowane uchwały w sprawach:
 - świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez spółkę i jakiegokolwiek podmioty powiązane ze spółką na rzecz członków zarządu

- wyrażenia zgody na zawarcie przez spółkę lub podmiot od niej zależny istotnej umowy z podmiotem powiązanym ze spółką, członkiem rady nadzorczej albo zarządu oraz z podmiotami z nimi powiązanymi
- wyboru biegłego rewidenta dla przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego spółki.

- W spółkach, gdzie jeden akcjonariusz posiada pakiet akcji dający ponad 50% ogólnej liczby głosów, rada nadzorcza powinna liczyć co najmniej dwóch niezależnych członków, w tym niezależnego przewodniczącego komitetu audytu, o ile taki komitet został ustanowiony.

Komentarz

W Spółce, ze względu na obecny akcjonariat oraz jej rolę w polskim sektorze paliwowym, nie funkcjonuje instytucja członków niezależnych. Spółka nie wyklucza jednakże przyjęcia odpowiednich regulacji w przyszłości. Nie mniej jednak Rada Nadzorcza powołała stałe komitety Rady: Komitet Wynagrodzeń / Organizacji i Zarządzania, Komitet Audytu oraz Komitet Strategii i Rozwoju.

Pensje i rada nadzorcza

Zasada 27

Wynagrodzenie członków rady nadzorczej powinno być ustalane na podstawie przejrzystych procedur i zasad. Wynagrodzenie to powinno być godziwe, lecz nie powinno stanowić istotnej pozycji kosztów działalności spółki ani wpływać w poważny sposób na jej wynik finansowy. Powinno też pozostawać w rozsądnej relacji do wynagrodzenia członków zarządu. Łączna wysokość wynagrodzeń wszystkich, a także indywidualna każdego z członków rady nadzorczej w rozbiciu dodatkowo na poszczególne jego składniki powinna być ujawniana w raporcie rocznym wraz z informacją o procedurach i zasadach jego ustalania.

Komentarz

Wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej Spółki podlegają ograniczeniom i zasadom określonym w ustawie z dnia 3 marca 2000 roku o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. nr 26 z 2000 r., poz. 306, z późn. zm.) oraz przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie.

Regulamin rady nadzorczej

Zasada 28

Rada nadzorcza powinna działać zgodnie ze swym regulaminem, który powinien być publicznie dostępny. Regulamin powinien przewidywać powołanie co najmniej dwóch komitetów:

- audytu
- wynagrodzeń

W skład komitetu audytu powinno wchodzić co najmniej dwóch członków niezależnych oraz przynajmniej jeden posiadający kwalifikacje i doświadczenie w zakresie rachunkowości i finansów. Zadania komitetów powinny szczegółowo określać regulamin rady nadzorczej. Komitety rady powinny składać radzie nadzorczej roczne sprawozdania ze swojej działalności. Sprawozdania te spółka powinna udostępnić akcjonariuszom.

Komentarz

W Spółce istnieje Regulamin Rady Nadzorczej, dostępny publicznie w serwisie internetowym www.lotos.pl. Obecnie w Radzie Nadzorczej nie ma członków o statusie członka niezależnego. Brak instytucji członków niezależnych wynika z obecnej struktury akcjonariatu Spółki i jej roli w polskim sektorze paliwowym. Jednakże, Spółka nie wyklucza przyjęcia odpowiednich regulacji w przyszłości. Pomimo to §9 Regulaminu Rady Nadzorczej przewiduje powołanie trzech komitetów stałych. Są nimi: Komitet Wynagrodzeń / Organizacji i Zarządzania, Komitet Audytu oraz Komitet Strategii i Rozwoju.

Ponadto zgodnie z §9 pkt 1 Regulaminu Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza może powoływać spośród swoich członków zespoły robocze do zbadania poszczególnych zagadnień.

Pensje członków zarządu

Zasada 38

Wynagrodzenie członków zarządu powinno być ustalane na podstawie przejrzystych procedur i zasad, z uwzględnieniem jego charakteru motywacyjnego oraz zapewnienia efektywnego i płynnego zarządzania spółką. Wynagrodzenie powinno odpowiadać wielkości przedsiębiorstwa spółki, pozostawać w rozsądnym stosunku do wyników ekonomicznych, a także wiązać się z zakresem odpowiedzialności wynikającej z pełnionej funkcji, z uwzględnieniem poziomu wynagrodzenia członków zarządu w podobnych spółkach na porównywalnym rynku.

Komentarz

Wynagrodzenia dla Zarządu Spółki podlegają ograniczeniom i zasadom określonym w ustawie z dnia 3 marca 2000 roku o wynagradzaniu osób kierują-

cych niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. nr 26 z 2000 roku, poz. 306, z późn. zm.) oraz przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie.

Wybór biegłego rewidenta

Zasada 43

Wybór podmiotu pełniącego funkcję biegłego rewidenta powinien być dokonany przez radę nadzorczą po przedstawieniu rekomendacji komitetu audytu lub przez walne zgromadzenie po przedstawieniu rekomendacji rady nadzorczej zawierającej rekomendacje komitetu audytu. Dokonanie przez radę nadzorczą lub walne zgromadzenie innego wyboru niż rekomendowany przez komitet audytu powinno zostać szczegółowo uzasadnione. Informacja na temat wyboru podmiotu pełniącego funkcję biegłego rewidenta wraz z uzasadnieniem powinna być zawarta w raporcie rocznym.

Komentarz

Wybór podmiotu pełniącego funkcję biegłego rewidenta dokonywany jest przez Radę Nadzorczą na podstawie rekomendacji Komitetu Audytu. Komitet

Audyty dokonuje rekomendacji w oparciu o przejrzyste zasady i kryteria rynkowe. Komitet Audytu z uwagi na brak członków Rady Nadzorczej o statusie członka niezależnego nie spełnia kryteriów zasad ładu korporacyjnego (patrz komentarz do zasady nr 20 i 28).

Zarząd Grupy LOTOS informuje, że pełny tekst raportu, który dotyczy stosowania zasad ładu korporacyjnego w 2007 roku znajduje się na stronie internetowej www.lotos.pl.

Organy Grupy LOTOS

Walne Zgromadzenie

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy szereg spraw określonych szczegółowo w Statucie Grupy LOTOS. Wszystkie sprawy wnoszone na Walne Zgromadzenie są uprzednio przedstawiane Radzie Nadzorczej do rozpatrzenia. Zasady uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu reguluje „Regulamin Walnych Zgromadzeń Grupy LOTOS S.A.” Regulamin zawiera również postanowienia dotyczące trybu zwoływania i odwoływania Walnego Zgroma-

dzenia, jego otwarcia i przebiegu obrad oraz sposobu przeprowadzenia wyborów do Rady Nadzorczej.

W 2007 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS odbyło się 28 maja.

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Grupy LOTOS. Rada Nadzorcza może – nie uchybiając kompetencjom innych organów – wyrażać opinie we wszystkich sprawach związanych z działalnością Grupy LOTOS, w tym także występować z wnioskami i propozycjami do Zarządu. Rada Nadzorcza przedkłada corocznie Walnemu Zgromadzeniu zwięzłą ocenę sytuacji Grupy LOTOS, w takim terminie, aby akcjonariusze mogli się z nią zapoznać przed Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniem.

W 2007 roku odbyło się 11 posiedzeń Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza podjęła w tym okresie 55 uchwał.

Komitety Rady Nadzorczej

Komitet Strategii i Rozwoju

Zadaniem Komitetu Strategii i Rozwoju jest opiniowanie i przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w kwestiach planowanych inwestycji mających istotny wpływ na aktywa Spółki.

Skład Komitetu Strategii i Rozwoju w 2007 roku:

od 01.01.2007 r. do 14.06.2007 r.

Jan Stefanowicz – Wiceprzewodniczący, pełniący obowiązki Przewodniczącego od czasu złożenia rezygnacji przez Jana Szomburg (od 16.06.2006 r.)

Henryk Siodmok
Jacek Tarnowski

od 14.06.2007 r. do 31.12.2007 r.

Jan Stefanowicz – Przewodniczący
Marta Busz
Henryk Siodmok
Grzegorz Szczodrowski

Komitet Wynagrodzeń / Komitet Organizacji i Zarządzania

(dotychczasowa nazwa Komitet Wynagrodzeń - zmiana nazwy w dniu 14 czerwca 2008 roku)

Zadaniem Komitetu Organizacji i Zarządzania jest przedstawianie Radzie Nadzorczej opinii i rekomendacji dotyczących struktury zarządzania, w tym kwestii rozwiązań organizacyjnych, systemu wynagrodzeń oraz doboru kadry, umożliwiających osiągnięcie strategicznych celów Spółki.

Skład Komitetu Wynagrodzeń / Organizacji i Zarządzania w 2007 roku:

od 01.01.2007 r. do 14.06.2007 r.

Jan Stefanowicz – Przewodniczący
Beata Zawadzka
Grzegorz Szczodrowski

od 14.06.2007 r. do 31.12.2007 r.

Marta Busz – Przewodnicząca
Grzegorz Szczodrowski
Beata Zawadzka

Komitet Audytu

Zadaniem Komitetu Audytu jest stałe doradztwo na rzecz Rady Nadzorczej w kwestiach dotyczących właściwego wdrażania zasad sprawozdawczości budżetowej i finansowej, kontroli wewnętrznej Spółki oraz współpraca z biegłymi rewidentami Spółki.

Skład Komitetu Audytu w 2007 roku:

od 01.01.2007 r. do 14.06.2007 r.

Henryk Siodmok – Przewodniczący
Beata Zawadzka
Jacek Mościcki

od 14.06.2007 r. do 31.12.2007 r.

Henryk Siodmok – Przewodniczący
Beata Zawadzka
Jacek Mościcki
Izabela Emerling

Zarząd

Zarząd prowadzi sprawy Grupy LOTOS i reprezentuje ją we wszystkich czynnościach z wyłączeniem tych, które są zastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej oraz spraw wykraczających poza zwykły zarząd przedsiębiorstwem, które wymagają uprzedniej uchwały Zarządu. Zakres spraw wymagających podjęcia uchwały reguluje Regulamin Zarządu.

W 2007 roku Zarząd odbył łącznie 55 posiedzeń, w czasie których podjął 166 uchwał.

Systemy kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

Proces postępowania przy sporządzaniu, zatwierdzaniu i przekazywaniu reguluje procedura „Zasady sporządzania, zatwierdzania i przekazywania raportów rocznych, półrocznych, kwartalnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.”.

Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe podlegają przeglądowi oraz badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta. Zgodnie z procedurą Komitet Audytu odpowiedzialny jest za zapoznanie się z wynikami badania oraz treścią przygotowywanej opinii i raportu z badania raportu rocznego /

skonsolidowanego raportu rocznego ze szczególnym uwzględnieniem:

głównych obszarów badania

istotnych nietypowych transakcji oraz możliwości stosowania różnych rozwiązań

kwestii, z którymi związane jest przyjęcie pewnych założeń lub użycie szacunków

istotnych korekt wynikających z badania, zgodności z obowiązującymi przepisami dotyczącymi rachunkowości i sprawozdawczości, w celu wydania rekomendacji Radzie Nadzorczej w sprawach dotyczących sprawozdań finansowych Spółki

Sytuacja finansowa i majątkowa

Szanowni Państwo,

Rok 2007 Grupa Kapitałowa LOTOS zamknęła już po raz kolejny rekordowym zyskiem netto przypisanym akcjonariuszom jednostki dominującej w wysokości 777,2 mln zł. Coroczna poprawa wyników wiąże się z konsekwentną realizacją strategii Grupy Kapitałowej LOTOS, w której duży nacisk kładziemy na wzrost sprzedaży naszych produktów oraz efektywność działania. Istotnym elementem mającym wpływ na coraz lepsze zyski Grupy Kapitałowej LOTOS jest również prowadzona restrukturyzacja sieci dystrybucji oraz należących do Grupy LOTOS Rafinerii Południowych.

Potwierdzeniem realizacji celów założonych w strategii Grupy Kapitałowej LOTOS jest wzrost przychodów ze sprzedaży, które wyniosły w 2007 roku 13,1 mld zł. Zwiększeniu przychodów towarzyszył wzrost masy sprzedaży o 60 tys. ton w porównaniu z 2006 rokiem. Wraz z przyrostem wolumenu sprzedaży nastąpiła pozytywna zmiana struktury sprzedawanych produktów. Konsekwentnie zwiększał się udział w sprzedaży wysokomarżowych destylatów średnich, sprzedając w 2007 roku łącznie ponad 2,8 mln ton oleju napędowego, co oznacza wzrost udziału tego produktu w całej masie sprzedaży o 4%. W 2007 roku zanotowano również dynamiczny wzrost sprzedaży asfaltów, których sprzedaż wyniosła ok. 900 tys. ton. Oznacza to ponad 14% dynamikę w stosunku do 2006 roku. Wydobycie ropy naftowej, w związku z eksploatacją w 2007 jedynie złoża B3, obniżyło się do 190,6 tys. ton.

W 2007 roku Spółka funkcjonowała w otoczeniu, które charakteryzowało się dużą zmiennością. Byliśmy świadkami dynamicznego wzrostu cen ropy naftowej. Jednocześnie o ponad 17% spadł dyferencjał Ural – Brent, co miało negatywny wpływ na koszty zakupu naszego podstawowego surowca. Ponadto, istotnym dla wyniku z działalności operacyjnej, który wyniósł 713 mln zł, negatywnym czynnikiem było znaczące osłabienie dolara amerykańskiego, którego średni kurs obniżył się o ponad 10%. Pozytywny wpływ miały rosnące ceny produktów naftowych (średnio o ponad 11% w stosunku do poprzedniego roku) oraz marże rafinerijne, które utrzymywały się na poziomie wyższym niż w roku 2006. Dodatkowo na wynik operacyjny miały wpływ zdarzenia jednorazowe, takie jak:

- postój instalacji hydrokrakingu w rafinerii w Gdańsku w związku z wymianą katalizatora,*

- rezerwa na ryzyko niewykorzystania części poniesionych nakładów inwestycyjnych, w związku z przesunięciem w czasie realizacji inwestycji zgazowania ciężkiej pozostałości próżniowej,
- odpis z tytułu utraty wartości firmy powstałej przy zakupie zorganizowanych części przedsiębiorstwa, związanych z sieciami stacji paliw.

Zysk operacyjny w 2007 roku, mimo że był niższy od wyniku z 2006 roku o niecałe 85 mln zł, to z pominięciem wyżej wymienionych zdarzeń jednorazowych, pomimo niekorzystnych trendów rynkowych, ukształtował się na poziomie zbliżonym do roku ubiegłego.

Zanotowany w 2007 roku wysoki wynik finansowy Grupy Kapitałowej LOTOS na poziomie 313 mln zł spowodowany był przede wszystkim wysokimi zyskami z tytułu różnic kursowych oraz wynikiem uzyskanym na transakcjach zabezpieczających.

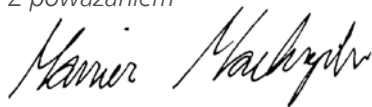
W związku z przytoczonymi powyżej czynnikami, które miały znaczący wpływ na działalność Grupy, należy podkreślić, że w większości udało się wypełnić prognozę wyników finansowych na 2007 rok. W 2007 roku zanotowano wzrost sumy bilansowej o 1.956,8 mln zł. Przyrost ten spowodowany był głównie realizacją inwestycji związanych z Programem 10+, na które, do końca 2007 roku, wydatkowano już ponad 1 mld zł. Jednocześnie nastąpiło zwiększenie poziomu zapasów wynoszące 881,9 mln zł spowodowane wyższą wymaganą masą zapasów obowiązkowych oraz wzrostem cen ropy i produktów naftowych w porównaniu z cenami z końca 2006 roku. Najbliższe lata będą charakteryzowały się dużymi zmianami w bilansie Spółki, których powodem będzie realizacja Programu 10+ i związane z tym coraz większe zadłużenie Spółki. Ponadto, w związku z realizacją strategii w zakresie wydobywania ropy naftowej, w najbliższych latach spodziewamy się znacznego wzrostu nakładów związanego z rozpoczęciem programu poszukiwawczego na Morzu Bałtyckim oraz zagospodarowywaniem nowych złóż.

Mając na uwadze rosnące ryzyka związane ze zmieniającym się otoczeniem rynkowym oraz konieczność zabezpieczenia prawidłowej realizacji naszych programów inwestycyjnych, związanych dodatkowo ze znaczącym wzrostem zadłużenia Grupy LOTOS, zdecydowaliśmy o wdrożeniu programów hedgingowych odnośnie cen surowców i produktów oraz rozszerzeniu skali zabezpieczania ryzyka zmienności kursów walutowych.

Od momentu debiutu na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie Grupa LOTOS podlega stałej ocenie inwestorów giełdowych pod kątem jej sytuacji finansowej oraz majątkowej. W 2007 roku kurs naszej Spółki spadł o 10,1%. Zanotowany spadek notowań jest naszym zdaniem odbiciem ogólnej sytuacji na rynkach kapitałowych i tendencji, których pogłębienie można obserwować również na początku 2008 roku.

Rok 2007 był okresem bardzo dynamicznych zmian na rynkach naftowych i finansowych. Pomimo zmieniającego się otoczenia Grupa Kapitałowa LOTOS konsekwentnie realizowała swoją strategię, a osiągnięte wyniki potwierdzają jej bardzo dobrą kondycję finansową i dają możliwość realizacji niezwykle ambitnych programów inwestycyjnych.

Z poważaniem

Mariusz Machajewski

Wiceprezes Zarządu

Dyrektor ds. Ekonomiczno-Finansowych

Grupa LOTOS S.A.

Grupa LOTOS na giełdzie

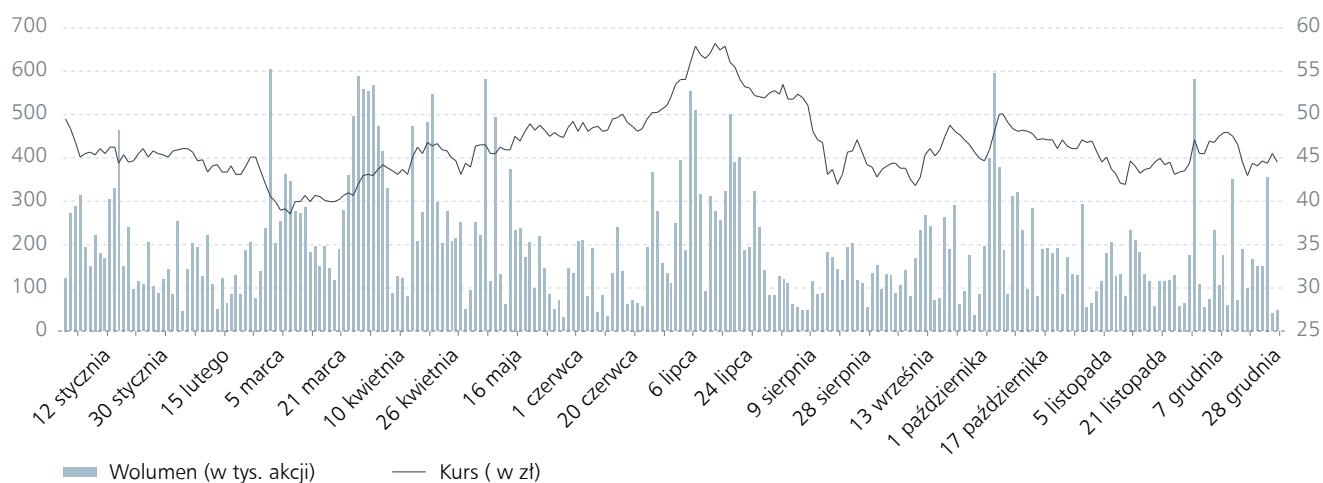
W styczniu 2007 roku kurs akcji Grupy LOTOS rozpoczął notowania na poziomie 49,50 zł, a WIG20 – 3.347,75 pkt. W pierwszych miesiącach roku kurs akcji Spółki spadał w efekcie kontynuacji dużego ruchu spadkowego, który rozpoczął się na początku września 2006 roku (korekta trendu spadkowego nastąpiła pod koniec 2006 roku). Pierwsze dwa miesiące roku charakteryzowały się również spadkiem kursu akcji pozostałych spółek naftowych, co związane było z utrzymującą się na rynkach międzynarodowych niską ceną ropy oraz produktów naftowych. W tym okresie indeks WIG20 znajdował się w trendzie wzrostowym, w dniu 22 lutego osiągając swoje historyczne maksimum.

Na przełomie lutego i marca na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie miała miejsce korekta wywołana informacjami o spowolnieniu wzrostu gospodarki amerykańskiej oraz wyprzedzącej akcji na giełdzie chińskiej. W dniu 7 marca indeks WIG20, a także kurs akcji Grupy LOTOS osiągnęły minima (WIG20 na poziomie 3.173,93 pkt, a kurs Grupy LOTOS – 38,50 zł). Później nastąpiło odbicie i zarówno WIG20, jak i kurs akcji Grupy LOTOS znalazły się w trendzie wzrostowym aż do osiągnięcia nowych historycznych maksimów na GPW w Warszawie w połowie lipca (korekta trendu wzrostowego nastąpiła w drugiej połowie kwietnia). WIG20 osiągnął maksimum na poziomie 3.899,59 pkt w dniu 6 lipca, a kurs akcji Grupy LOTOS – 58,15 zł w dniu 13 lipca. Pozytywny wpływ na zachowanie się indeksu WIG20 miało przyznanie Polsce współorganizacji Mistrzostw Europy w piłce nożnej – EURO 2012. W drugim kwartale 2007 roku wśród subindeksów sektorowych, najwyższą stopę zwrotu (13,9%) zanotował WIG-Paliwa (w skład indeksu wchodziły akcje następujących spółek:

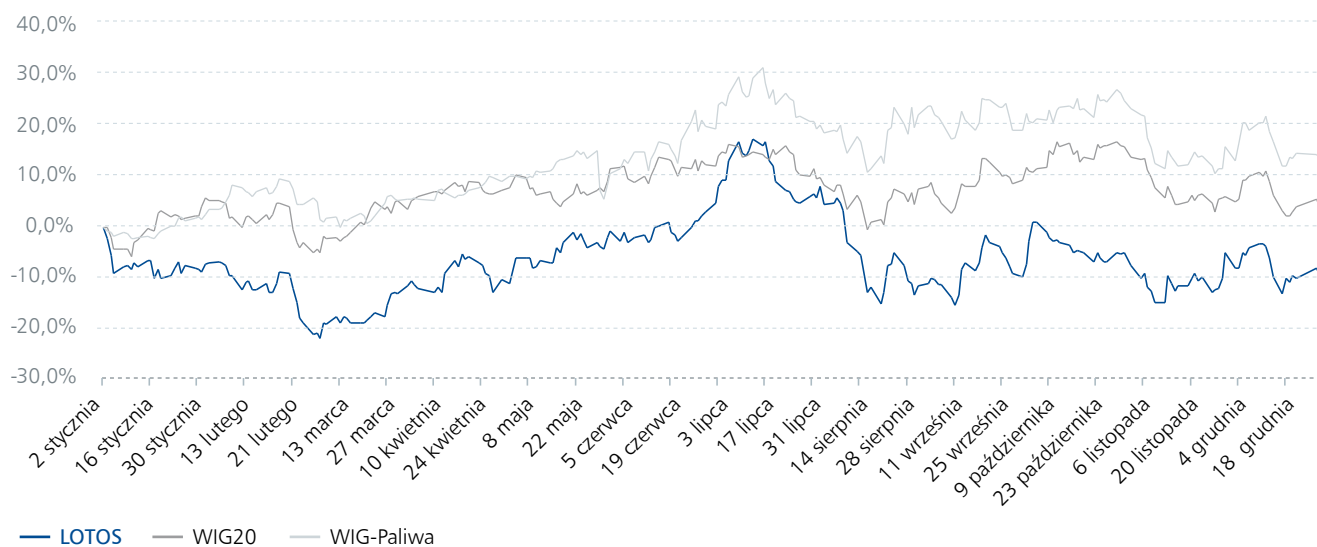
PKN Orlen, PGNiG, Grupa LOTOS, MOL, Petrolinvest oraz CP Energia), co było skutkiem wzrostu cen ropy naftowej na światowych rynkach.

Od połowy lipca do połowy sierpnia nastąpiła silna przecena akcji Grupy LOTOS (spadek kursu o niemal 28%). Następnie kurs akcji Spółki aż do końca roku znajdował się w trendzie bocznym, ulegając relatywnie silnym wahaniom w przedziale od 41,80 zł do 50,00 zł. Wzrost kursu w listopadzie związany był z publikacją wyników kwartalnych Spółki, które przewyższyły oczekiwania rynkowe. W tym samym okresie indeks WIG20 znajdował się w długoterminowym trendzie spadkowym, spowodowanym pogłębiającym się kryzysem na amerykańskim rynku kredytów hipotecyjnych. Spadki subindeksu WIG-Paliwa związane były ze spadkiem marży rafinerijnej na rynkach światowych oraz obniżaniem się kursu USD wobec PLN.

W całym 2007 roku kurs akcji Grupy LOTOS zachowywał się słabiej w porównaniu z subindeksem sektorowym WIG-Paliwa. Na koniec roku kurs akcji Spółki osiągnął poziom 44,50 zł i w skali całego roku spadł o 10,1%. Z kolei indeks WIG-Paliwa osiągnął na koniec roku poziom 3.548,44 pkt, co stanowiło wzrost w porównaniu z poziomem z początku stycznia 2007 roku o 13,3%, biorąc pod uwagę zmianę wartości subindeksu będącą wynikiem przeprowadzonej w dniu 28 maja 2007 roku denominacji w stosunku 1 do 10 (denominacja wszystkich subindeksów sektorowych miała na celu zwiększenie przejrzystości informacji dostarczanych przez indeksy dla inwestorów i analityków). Poziom indeksu WIG20 na koniec roku wyniósł 3.456,05 pkt, a jego wzrost w skali całego roku – 3,2%.

Grupa LOTOS - Kurs akcji i wolumen obrotu w 2007 roku

Zmiana kursu akcji Grupy LOTOS, indeksów WIG20 i WIG-Paliwa w 2007 roku

Ryzyko w działalności

Ryzyka i zagrożenia zewnętrzne

Ryzyko związane z ogólną sytuacją makroekonomiczną

Sytuacja finansowa Spółki zależna jest od sytuacji ekonomicznej w Polsce i na świecie. Na wyniki finansowe generowane przez Grupę LOTOS mają wpływ takie czynniki jak tempo wzrostu PKB, poziom inflacji i stóp procentowych, poziom dochodów osobistych ludności, stopa bezrobocia, rozwój infrastruktury drogowej oraz rozwój sektora usług i handlu. Ewentualne znaczące zmiany w wyżej wymienionych czynnikach mogłoby negatywnie wpłynąć na tempo rozwoju i wzrostu wyników finansowych Grupy LOTOS. Ryzyko to dotyczy w podobnym stopniu wszystkich spółek z sektora.

Ryzyko związane z przyszłymi regulacjami prawnymi

Na działalność i wyniki finansowe Grupy LOTOS wpływają regulacje prawne – zarówno wynikające z prawa polskiego jak i przepisów Unii Europejskiej, odnoszące się do takich zagadnień jak podatki, zapasy obowiązkowe, normy jakości produktów, ochrona środowiska, magazynowanie paliw, stacje paliw, rurociągi, konkurencja. Ewentualne wprowadzenie nowych, bardziej restrykcyjnych przepisów w którymś z tych obszarów może spowodować wzrost kosztów operacyjnych bądź niezbędnych nakładów inwestycyjnych Spółki. Grupa LOTOS analizuje informacje dotyczące ewentualnych przyszłych regulacji prawnych pod kątem ich wpływu na działalność Spółki. Ryzyko to dotyczy w podobnym stopniu wszystkich spółek z sektora.

Ryzyka związane ze zmianami i interpretacjami prawa podatkowego

Regulacje podatkowe podlegają w Polsce częstym zmianom, w konsekwencji czego stosunkowo często pojawiają się niejasności dotyczące interpretacji przepisów i różnice w opiniach pomiędzy przedsiębiorcami, a organami skarbowymi. Grupa LOTOS prowadzi działalność dążąc do minimalizacji ryzyk podatkowych, jednakże określenie stopnia, w jakim Spółka jest narażona na te ryzyka nie jest możliwe.

Ryzyko związane z limitami uprawnień do emisji CO₂

Ewentualne przyznanie rafinerii Grupy LOTOS limitu uprawnień do emisji CO₂ na lata 2008-2012 poniżej emisji przewidywanej po zrealizowaniu Programu 10+ może skutkować koniecznością zakupienia uprawnień emisyjnych na wolnym rynku i wzrostem kosztów operacyjnych Grupy LOTOS.

Ryzyka i zagrożenia wewnętrzne, wynikające z działalności Spółki

Ryzyka finansowe

W przypadku Spółki są to przede wszystkim ryzyka rynkowe (cen surowców i produktów naftowych, cen uprawnień do emisji CO₂, walutowe i stóp procentowych), ryzyko płynności oraz ryzyko kredytowe. Grupa LOTOS posiada określone procedury zabezpieczania się przed każdym z wymienionych rodzajów ryzyka.

Ryzyka związane z realizacją Programu 10+

Z realizacją Programu 10+ wiąże się szereg ryzyk, do najważniejszych można zaliczyć ryzyko związane ze znaczącymi kosztami inwestycji, ryzyko opóźnienia realizacji projektu oraz ryzyko technologiczne. Pozostałe czynniki ryzyka związanego z realizacją Programu 10+ są stopniowo redukowane w miarę postępów prac nad przygotowaniem i realizacją projektu.

Systemy zarządzania

Grupa LOTOS posiada certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania (ZSZ) oparty o wymagania następujących norm:

PN-EN ISO 9001:2001 - System zarządzania jakością

PN-EN ISO 14001:2005 - System zarządzania środowiskowego

PN-N-18001:2004 - System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy

Uzyskanie certyfikatu było możliwe dzięki pomyślnemu wynikowi audytu zewnętrznego przeprowadzonego przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC).

Pierwszym elementem ZSZ jest system zarządzania jakością. Głównym zadaniem systemu jest zapewnienie ciągłej zdolności do dostarczania produktu, który spełnia bieżące wymagania klienta, a także stymuluje wzrost jego satysfakcji i lojalności.

Drugi element związany jest z działalnością środowiskową. Dbałość o środowisko naturalne to dla Grupy LOTOS jeden z najważniejszych elementów strategii rozwoju. Technologie, które są dziś stosowane i te, które będą wdrożone w przyszłości, spełniają najwyższe krajowe i międzynarodowe standardy.

Wdrożenie systemu zarządzania środowiskowego podyktowane jest ciągłą troską o otoczenie. Podstawowym zadaniem tego systemu jest wspomaganie działań związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem zanieczyszczeniom.

Trzeci element to system zarządzania BHP, w którym wyraźnie zaznaczona jest kwestia współudziału pracowników w tworzeniu i funkcjonowaniu całego systemu. Ten element zobowiązuje do podejmowania regularnych działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy.

W 2007 roku odnotowano znaczny wzrost świadomości pracowników w zakresie BHP. Jest to wynikiem szeregu akcji, które zostały podjęte, by wyeliminować możliwie najwięcej niebezpiecznych sytuacji i potencjalnie wypadkowych zdarzeń.

Wdrożony i certyfikowany w Spółce Zintegrowany System Zarządzania stanowi gwarancję dbałości o jakość naszych produktów i usług, jest dowodem troski o środowisko oraz zapewnia bezpieczną pracę.

Dodatkowo w celu podkreślenia znaczenia i wagi stosowanych w Grupie LOTOS wartości opracowano dwa dokumenty: Kodeks postępowania pracownika oraz Kodeks postępowania menedżera. W Kodeksie postępowania pracownika przedstawione zostały zasady relacji z klientami, partnerami handlowymi i między współpracownikami oraz zasady uczciwości i etyki zawodowej. Kodeks menedżera wylicza umiejętności i pożądane cechy, którymi winni legitymować się menedżerowie Grupy LOTOS.

Ze względu na rosnące znaczenie informacji i sposobów jej zabezpieczenia Grupa LOTOS kontynuuje proces wdrażania Systemu Bezpieczeństwa Informacji opartego o normę ISO 27001:2005. Wdrożenie tego systemu zapewnia wiarygodność, zaufanie, pewność, oszczędność nakładów oraz ciągłość funkcjonowania poprzez właściwą ochronę zasobów informacyjnych.

Pozwala on także na zintegrowanie zasad zarządzania bezpieczeństwem z istniejącym systemem zarządzania. Oznacza to, że mechanizmy organizacyjne zarządzania Systemu Bezpieczeństwa Informacji powinny zapewniać stałe podnoszenie jego poziomu, czyli spełniać obowiązującą w systemach jakości zasadę ciągłego doskonalenia.

Chcąc również spełnić specyficzne wymagania odbiorców wojskowych, w Grupie LOTOS w 2007 roku rozpoczęto dodatkowo prace wdrożeniowe systemu zarządzania jakością według standardów NATO. Jego celem jest zapewnienie produkcji i dostarczania na potrzeby wojska bezpiecznego, niezawodnego i materiałoooszczędnego wyrobu. Wymagania dla systemu zawarte są w Publikacji Standaryzacyjnej Zapewniania Jakości AQAP 2110 (Allied Quality Assurance Publication). Są one oparte o strukturę normy ISO 9001 i zawierają dodatkowe specyficzne wymagania NATO, koncentrujące się na planowaniu jakości, zarządzaniu ryzykiem i konfiguracją oraz wspomaganiu procesu Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA).

Pracownicy

Największą wartość Grupy LOTOS stanowią jej pracownicy. Zobowiązanie do stałego doskonalenia oraz wykorzystania potencjału pracowników jest wpisane w misję Spółki. Ich wiedza, profesjonalizm i kreatywność, połączone z umiejętnością pracy w zespole na rzecz wspólnego celu, są największym kapitałem firmy.

Nowoczesna polityka personalna prowadzona przez Grupę LOTOS ma charakter długofalowy i kompleksowy. Podejmowane w tej dziedzinie działania mają wspierać realizację strategicznych celów Spółki. Jest to szczególnie istotne, gdyż w związku z planowanym rozwojem oraz międzynarodową ekspansją ważne staje się nie tylko utrzymanie i rozwijanie umiejętności posiadanej kadry, ale również pozyskanie z rynku pracy nowej grupy pracowników o odpowiednich kompetencjach.

Główne cele polityki personalnej:

budowanie kompetencji odpowiadających przyjętej strategii rozwoju Spółki poprzez szeroko zakrojone działania szkoleniowo-rozwojowe dla pracowników

zatrzymanie i przyciągnięcie do pracy w firmie najbardziej wartościowych i utalentowanych pracowników

ciągła poprawa efektywności pracy oraz maksymalne wykorzystanie umiejętności i wiedzy pracowników

doskonalenie systemów motywacyjnych i stwarzanie warunków do realizacji zadań na oczekiwanym poziomie

umacnianie roli kierownictwa liniowego

optymalna alokacja i wykorzystanie zasobów ludzkich w spółkach Grupy LOTOS

budowanie proinnowacyjnej kultury organizacyjnej

kreowanie na rynku pracy wizerunku Spółki jako szczególnie cenionego i odpowiedzialnego pracodawcy

Konsekwentna realizacja założonych celów przynosi sukcesywnie całej Grupie Kapitałowej LOTOS korzyści w postaci wzrostu efektywności pracy, innowacyjności i zaangażowania pracowników wokół celów firmy. Polityka personalna zakłada także przemieszczenia pracowników w ramach Grupy Kapitałowej LOTOS oraz stworzenie programów minimalizujących ewentualne negatywne efekty przemian restrukturyzacyjnych.

Podstawowym założeniem strategii zarządzania zasobami ludzkimi jest traktowanie pracowników jako najważniejszego kapitału firmy.

Sytuacja kadrowa

Grupa LOTOS zatrudniała na koniec 2007 roku 1.098 pracowników. Średnia wieku pracowników wynosi 42,5 roku. Analiza struktury wykształcenia potwierdza tendencję wzrostu liczby pracowników z wyższym wykształceniem. W 2007 roku osoby te stanowiły 50,8% zatrudnionych, zaś 39% posiadało wykształcenie średnie.

Średnia rotacja zatrudnienia w 2007 roku w Grupie LOTOS wyniosła 16%. W porównaniu z 2006 rokiem wskaźnik znacząco wzrósł z powodu przejścia przez Spółkę pracowników LOTOS Partner oraz konsolidacji służb Centrum Finansowo-Księgowego.

Proces rekrutacji

Z uwagi na wysokie kwalifikacje i umiejętności kadry zatrudnionej w Spółce, w prowadzonych procesach rekrutacyjnych w pierwszej kolejności brane są pod uwagę aplikacje pracowników Grupy LOTOS. Takie działanie umożliwia efektywny transfer wiedzy pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej LOTOS.

Równocześnie prowadzona jest baza kandydatów do pracy spoza Spółki poprzez przyjmowanie zgłoszeń oraz aplikacji w odpowiedzi na publikowane ogłoszenia rekrutacyjne, informacje prasowe i internetowe, czy też informacje przekazywane w czasie uczestnictwa w targach pracy i spotkaniach ze studentami.

Każde stanowisko pracy wiąże się ze specjalistycznymi kompetencjami, jakie wynikają z wiedzy i umiejętności, które są potrzebne do wykonania wyznaczonych zadań. Istnieją jednak standardowe umiejętności, które charakteryzują każdego z pracowników Spółki i jakie są poszukiwane u wszystkich ubiegających się o pracę w Grupie LOTOS. Do najważniejszych spośród nich zaliczyć należy:

Świadomość biznesową – w dużej organizacji każda osoba powinna wiedzieć, że działa w szerokim kontekście gospodarczym oraz interpersonalnym. Wyniki naszej pracy wpływają na pracę naszych współpracowników oraz na wyniki firmy. Aby to zrozumieć, konieczne jest szerokie spojrzenie na analizowane zagadnienia oraz umiejętność łączenia informacji w spójną całość.

Kreatywność i innowacyjność – rynek stawia przed nami wyzwania, które wymagają twórczego podejścia oraz nowych pomysłów. Osoba kreatywna obserwuje sytuację, nie zaspokaja się niedoskonałymi metodami, poszukuje i tworzy innowacyjne rozwiązania.

Adaptację do zmian – często możemy usłyszeć, że jedyną niezmienną rzeczą w świecie są zmiany. Przystosowanie się do zmian oznacza gotowość i szybkość uczenia się oraz elastyczność w myśleniu i działaniu. Zmianę należy postrzegać jako szansę na poprawę obecnej sytuacji.

Komunikatywność – jest zdolnością nawiązywania kontaktu ze współpracownikami oraz klientami zewnętrznymi, wiąże się z umiejętnością słuchania innych osób i łatwością zrozumiałego przekazywania informacji, tak aby ułatwić sobie i innym wykonywanie zadań.

Umiejętność pracy w zespole – jesteśmy częścią zespołu, który ma wspólny cel i wartości. Umiejętność współpracy wyznacza sukces pracownika i w szerszej perspektywie sukces całej organizacji.

Pracownicy Grupy LOTOS silnie angażują się nie tylko w wykonywaną pracę, ale przede wszystkim w życie całej firmy. Są lojalni i dumni z tego, że współtworzą jej sukces. Są kreatywni i innowacyjni, dostosowują się do nowości i zmian oraz mają świadomość tego, że najważniejsza jest współpraca w zespole.

Zatrudnienie w spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS

Spółki	Zatrudnienie na dzień 31.12.2006	Zatrudnienie na dzień 31.12.2007
Podmiot dominujący		
Grupa LOTOS S.A.	945	1.098
Petrobaltic S.A.	492	286
LOTOS Exploration and Production Norge AS	-	2
LOTOS Czechowice S.A. wraz ze spółkami zależnymi	257	252
LOTOS Jasło S.A. wraz ze spółkami zależnymi	295	179
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	663	722
LOTOS Lab Sp. z o.o.	183	185
LOTOS Straż Sp. z o.o.	72	75
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	121	156
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	109	118
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	1.322	272
LOTOS Oil S.A.	306	322
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	143	176
LOTOS Gaz S.A. do 5 lipca 2007 r. LOTOS Mazowsze S.A.	84	97
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	264	265
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	285	345
LOTOS Tank Sp. z o.o.	-	5
LOTOS Partner Sp. z o.o.	75	-
UAB LOTOS Baltija	8	9
RAZEM	5.624	4.764

Istotna różnica w poziomie zatrudnienia w Grupie Kapitałowej LOTOS w porównaniu do 2006 roku wynika przede wszystkim z przeprowadzonych w 2007 roku działań restrukturyzacyjnych w Spółce LOTOS Paliwa, w wyniku których około 800 osób zatrudnionych dotychczas na własnych stacjach paliw Spółki przeszło do pracy na stacjach dzierżawionych przez agentów lub podjęły decyzję o rozwiązaniu umowy o pracę i niepodjęciu pracy u nowego pracodawcy.

System rozwoju i kariery zawodowej

Wychodząc naprzeciw wyzwaniom, jakie stwarzają zmiany zachodzące w Spółce i otoczeniu gospodarczym, Grupa LOTOS powołała w 2004 roku Akademię LOTOS. Jej misją jest wdrażanie kultury pracy i filozofii zarządzania, opartej o wzorzec pracownika, który świadomie uczestniczy w tworzeniu wartości dodanej wymaganej przez klientów i akcjonariuszy.

Akademia LOTOS wspiera wprowadzanie zarządzania procesowego oraz poprawę kultury organizacyjnej, poprzez doskonalenie kompetencji pracowników w sposób systemowy. W tym celu opracowano i wdrożono nowe metody i narzędzia zarządzania zasobami ludzkimi, takie jak:

- mapa umiejętności stanowiąca podstawę do oceny stanu zasobów ludzkich oraz postępu w ich rozwoju
- kodeksy etyczne: „Kodeks postępowania pracownika Grupy LOTOS”, „Kodeks Menedżera”, „Dekalog Korporacyjny”, które służą doskonaleniu kultury organizacyjnej
- system okresowych ocen pracowników (SOOP) pozwalający oceniać efektywność pracy i rozwoju kompetencji pracowników
- programy szkoleniowe pod hasłem „W drodze do doskonałości” wpływające na wzrost świadomości biznesowej
- kalendarz szkoleń jako odpowiedź na bieżące i planowane potrzeby rozwojowe wszystkich pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS
- seminaria dla kadry kierowniczej jako forma dbałości o obecny poziom wiedzy menedżerskiej
- programy dedykowane:
 - „Kadra 2009 – Program 10+”, którego celem jest zapewnienie personelu, niezbędnego do realizacji Programu 10+ oraz obsługi i utrzymania procesów technologicznego na nowych instalacjach

- „Program adaptacyjny dla nowozatrudnionych” jako droga do kształtowania pożądanych wzorców zachowań oraz skrócenia czasu potrzebnego do efektywnego wykonywania zadań
- „Program certyfikowania wiedzy dla pracowników zatrudnionych w obszarze produkcji” stanowiący wsparcie w zakresie przygotowania zawodowego pracowników pionu produkcji w ramach Programu 10+
- „Program Lider Przyszłości 2007-2009”, którego celem jest przygotowanie liderów–menedżerów do wyzwań, przed jakimi stanie Spółka w przyszłości poprzez zidentyfikowanie najbardziej wartościowych pracowników w firmie i dostarczenie im szerokich możliwości rozwoju

Prowadzone w ramach Akademii LOTOS działania mają na celu poprawę efektywności pracy, a przez to wzrost efektywności firmy oraz zwiększanie jej wartości i znaczenia marki LOTOS na rynku. Stworzenie pracownikom możliwości rozwojowych powoduje, że Grupa LOTOS zyskuje lojalnych i zaangażowanych specjalistów, dbających o dobry wizerunek firmy w oczach klientów, inwestorów oraz społeczności lokalnej.

Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia

W dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy Grupa LOTOS kładzie nacisk na działania o charakterze zapobiegawczym oraz informowanie pracowników o możliwości występowania wypadków i innych niebezpieczeństw związanych z wykonywaną przez nich pracą. Spółka na bieżąco monitoruje zaistniałe sytuacje niebezpieczne, mające miejsce w krajowym i międzynarodowym przemyśle rafineryjnym, co przyczynia się do skutecznego podejmowania działań proaktywnych, eliminujących potencjalne wypadki i awarie w Grupie LOTOS.

Najważniejszym celem, na osiągnięcie którego ukierunkowane są działania Spółki w omawianym obszarze, jest stałe podnoszenie świadomości pracowników oraz wzrost ich zaangażowania w sprawy bezpieczeństwa pracy. Szczególnie istotny jest poziom kultury bezpieczeństwa i związanej z nią odpowiedzialności wszystkich zatrudnionych za bezpieczeństwo nie tylko własne, ale i współpracowników.

Pozytywne tendencje obserwowane w tym zakresie od dłuższego czasu w Grupie LOTOS przyczyniają się do systematycznej eliminacji wypadków przy pracy i liczby dni straconych na skutek absencji powypadkowej.

Bezpieczeństwo inwestycji Programu 10+

Potrzeba podniesienia świadomości i wrażliwości pracowników na problemy związane z bezpieczeństwem pracy i ich większej dbałości o przestrzeganie podstawowych zasad BHP znacząco wzrosła w 2007 roku w związku z realizacją strategicznych inwestycji Programu 10+.

Terminowa realizacja Programu 10+ i związane z tym czynniki, takie jak tempo wykonywania prac czy duża liczba pracowników firm zewnętrznych może powodować zwiększenie częstotliwości występowania zagrożeń. W związku z tym specjaliści BHP na bieżąco sprawują nadzór nad pracami wykonywanymi przez firmy zewnętrzne. Dodatkowo wszystkie osoby pracujące w ramach umów zawartych z Grupą LOTOS są szczegółowo informowane o zasadach postępowania na terenie zakładu oraz przechodzą gruntowne szkolenie z zakresu bezpiecznego wykonywania prac. Firmy zewnętrzne podlegają również ocenie pod kątem spełniania wymogów BHP.

Promowanie bezpieczeństwa pracy

Grupa LOTOS dla osiągnięcia celów zakładanych w dziedzinie bezpieczeństwa pracy podejmuje szereg ponadstandardowych inicjatyw służących propagowaniu problematyki BHP w sposób przystępny i angażujący uwagę pracowników. Efektem tych działań jest wzrost zaangażowania zatrudnionych przejawiający się m. in. liczbą zgłaszanych przez nich propozycji

zapobiegania sytuacjom potencjalnie niebezpiecznym w ich środowisku pracy. Do najciekawszych inicjatyw w tym zakresie realizowanych w Spółce w 2007 roku należy zaliczyć:

- wydzielone gabloty „Bezpieczeństwo pracy” promujące pracę bez wypadków
- wydawanie kwartalnika BHP „BEZPIECZNIK” zawierającego m.in. informacje o wypadkach przy pracy i zdarzeniach potencjalnie wypadkowych
- wyspecjalizowane zespoły ratownictwa medycznego – szkolenia doskonalące, organizowane w półrocznych odstępach dla grup pracowników produkcji
- wyłanianie spośród wszystkich zakładów produkcji „Lidera BHP” na podstawie najdłuższych okresów pracy bez wypadków, liczby zgłoszonych przez pracowników sytuacji niebezpiecznych, wykrywanych nieprawidłowości oraz przestrzeganych zasad
- konkursy BHP organizowane na podstawie tematyki wynikającej z problemów zgłaszanych przez pracowników oraz stwierdzonych podczas prowadzonych kontroli
- kontrole BHP z udziałem kierowników komórek organizacyjnych angażujące kierownictwo w proces poprawy bezpieczeństwa w podległych im obszarach
- wyróżnianie najaktywniejszych pracowników w dziedzinie BHP
- „Podręcznik bezpiecznego wykonywania prac” dostępny u kierowników, mistrzów i na sterowniach zawierający wytyczne BHP w oparciu o wewnętrzne wymagania zakładu
- filmy instruktażowe dla pracowników firm zewnętrznych i pracowników Grupy LOTOS
- „Panel BHP” w intranecie umożliwiający pracownikom dostęp m.in. do materiałów BHP, prezentacji szkoleniowych, filmów instruktażowych, nowinek światowych, konkursów wiedzy, materiałów promujących zdrowy i higieniczny tryb życia.

Liczba dni straconych oraz wypadków przy pracy w Grupie LOTOS w 2007 roku

Liczba dni straconych	133
Wskaźnik wypadkowości LTIF (<i>Lost Time Injury Frequency</i>)	3,1
Liczba wypadków	6
Nie miały miejsca żadne wypadki śmiertelne	

Spółeczna odpowiedzialność

Grupa LOTOS należy do przedsiębiorstw, które w swojej misji i wizji uwzględniają nie tylko troskę o ochronę środowiska naturalnego i wartość kapitału ludzkiego, ale i wpisują swoją działalność w szeroki kontekst zrównoważonego rozwoju. Powoduje to, iż od lat Spółka aktywnie angażuje się w działania charakterystyczne dla dojrzałych organizacji, uwzględniających w bieżącej działalności skalę swego oddziaływania na otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne oraz prowadzących dialog z interesariuszami w kwestii swojego wpływu społecznego i środowiskowego.

W 2007 roku zapadła decyzja o przygotowaniu kompleksowej „Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS do roku 2012”. Ujęcie całości kształtu tej problematyki w ramy długofalowej Strategii przyczynia się do wzrostu poziomu integracji wszystkich podejmowanych wewnątrz organizacji działań

oraz do jeszcze bardziej niż dotychczas efektywnego wykorzystywania zasobów ludzkich i finansowych. Cele Strategii społecznej odpowiedzialności wynikają z przyjętej w 2006 roku strategii biznesowej Grupy Kapitałowej LOTOS, gdyż istotą określonych w dokumencie zadań jest wsparcie procesu realizacji kluczowych programów rozwojowych przedsiębiorstwa.

System wartości społecznej odpowiedzialności

System naczelných wartości Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS został skojarzony z kluczowymi wartościami marki LOTOS opierającymi się na trzech filarach: kapitale ludzkim, środowisku naturalnym oraz bezpieczeństwie energetycznym, z których każdy odwołuje się do istotnych aspektów działania przedsiębiorstwa.

Filary strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS

Człowiek = odpowiedzialność społeczna

zadanie = tworzenie wartości społecznych
warunki pracy, różnorodność, prawa człowieka, przeciwdziałanie wykluczeniu

Środowisko naturalne = odpowiedzialność środowiskowa

zadanie = tworzenie wartości ekologicznych
ekoefektywność, inwestycje „podwójnie korzystne”

Bezpieczeństwo energetyczne = odpowiedzialność biznesowa

zadanie = tworzenie wartości ekonomicznych
zarządzanie ryzykiem, kapitał intelektualny, udziały w rynku, wartość marki, reputacja

Spółeczny, środowiskowy i biznesowy wymiar odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS ma swoje uzasadnienie w systemie wartości kluczowych dla polityki społecznej Spółki:

czystości

otwartości

innowacyjności

odpowiedzialności

Każdy z wymienionych komponentów systemu wartości stanowi odpowiedź organizacji na najistotniejsze potrzeby, problemy i wyzwania zidentyfikowane w jej otoczeniu.

Wartość jaką stanowi CZYSTOŚĆ ma swoje odzwierciedlenie nie tylko w kontekście dbałości o przestrzeganie najwyższych standardów środowiskowych i ekologicznych, ale i w sposobie, w jaki Grupa Kapitałowa LOTOS rozumie przesłanki swojej działalności biznesowej. To deklaracja etycznej i uczciwej konkurencji, przeciwdziałania korupcji i naruszaniu praw człowieka.

Rozumienie to wsparte jest OTWARTOŚCIĄ na zmiany, na potrzeby świata i oczekiwania ludzi. Wnosi perspektywę wykraczającą poza tu i teraz, bo nastawioną na przyszłość i dynamiczny rozwój działalności w jej wymiarze międzynarodowym.

Podstawę powodzenia w realizacji tych przesłanek stanowi postulat INNOWACYJNOŚCI, szczególnego docenienia kapitału intelektualnego, jakim dysponuje przedsiębiorstwo, kompetencji ludzi, którzy poprzez aktywne podejście do zachodzących procesów, stanowią o sile i rynkowych perspektywach marki LOTOS.

Predestynuje to Grupę Kapitałową LOTOS do osiągnięcia pozycji lidera w swoim otoczeniu biznesowym. Jednocześnie jednak wzmacnia nakaz ODPOWIEDZIALNOŚCI – wobec przyszłości ludzi i środowiska naturalnego, wobec kraju i bezpieczeństwa jego pozycji w świecie.

Dialog z interesariuszami

W Grupie LOTOS dzięki Zintegrowanemu Systemowi Zarządzania wdrożone zostały przejrzyste zasady komunikacji z kluczowymi dla organizacji grupami interesariuszy. Przedstawiciele Spółki biorą udział w pracach na forum organizacji branżowych, biznesowych i społecznych, co gwarantuje bieżące monitorowanie zachodzących w otoczeniu firmy zmian oraz dyskusję na temat oczekiwań formułowanych pod jej adresem. Działania te pozwalają ograniczać ryzyka wynikające z oddziaływania Spółki zarówno na jej społeczne, środowiskowe, jaki i biznesowe otoczenie.

Waga, jaką firma przywiązuje do dialogu z interesariuszami, ma swoje odzwierciedlenie w doskonaleniu komunikacji dotyczącej aspektów zrównoważonego rozwoju w kontekście prowadzonej działalności. W minionym roku Raportowi Rocznemu Grupy LOTOS towarzyszył Raport Środowiskowy za 2006 rok. Obecnie działania te zostały rozszerzone poprzez decyzję o wdrożeniu raportowania nawiązującego do międzynarodowych wymogów instrukcji Global Reporting Initiative (GRI).

Global Reporting Initiative jest niezależną instytucją działającą na rzecz rozwijania i propagowania tzw. wytycznych zrównoważonego rozwoju (*Sustainability Reporting Guidelines*). Zastosowanie wytycznych GRI ma zasięg globalny. Mogą z nich korzystać wszystkie firmy, które chcą składać sprawozdania ze swojej ekonomicznej, środowiskowej i społecznej działalności.

Zalecenia GRI elastycznie wyznaczają zakres dobrowolnej, niefinansowej sprawozdawczości dotyczącej różnych aspektów działalności związanej ze społeczną odpowiedzialnością i zrównoważonym rozwojem. Były one pomocne w zaprezentowaniu działań Grupy Kapitałowej LOTOS w latach 2006-2007 w sposób umożliwiający ocenę dotychczasowego jej zaangażowania oraz dokonywanie porównań konkretnych aspektów działalności z aktywnością w tych obszarach innych firm. Zakres raportowania będzie sukcesywnie wzbogacany, a same raporty prezentowane w sposób systematyczny.

Grupa Kapitałowa LOTOS poprzez przygotowanie pierwszego Raportu Społecznej Odpowiedzialności rozpoczęła długofalowy proces wdrażania wymagań standardu GRI w tym zakresie.

Społeczne aspekty działalności

Sponsoring i działalność dobroczynna

Sponsoring i działalność dobroczynna Grupy LOTOS koncentrują się przede wszystkim na działaniach prospołecznych spójnych z misją i strategią rozwoju przedsiębiorstwa oraz wartościami reprezentowanymi przez markę LOTOS w obszarach ważnych dla życia klientów oraz mieszkańców okolic zakładów produkcyjnych.

Wiele działań w tym zakresie Spółka realizuje w porozumieniu z lokalnymi i regionalnymi władzami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Przykład stanowi funkcjonujący od 2006 roku „Program Pomorze”, w ramach którego Grupa LOTOS współpracuje z władzami województwa pomorskiego w zakresie rozwoju regionu poprzez realizację wspólnych przedsięwzięć o charakterze gospodarczym oraz przez podejmowanie inicjatyw promujących województwo. Wola ścisłej współpracy w dziedzinie rozwoju projektów kulturalnych i społecznych została potwierdzona dodatkowo podpisanym w styczniu 2007 roku porozumieniem między Grupą LOTOS a Urzędem Wojewódzkim, Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego, Gminą Miasta Gdańska, Gminą Miasta Sopotu i Gminą Miasta Gdyni. Zgodnie z nim Spółka komunikuje się z przedstawicielami władz poszczególnych miast, tj.: Gdańska, Sopotu i Gdyni w zakresie wspólnie realizowanych przedsięwzięć o wymiarze kulturalnym i społecznym przyczyniających się do promocji regionu na arenie krajowej i międzynarodowej.

Kultura

Grupa LOTOS wspiera organizację wydarzeń kulturalnych o charakterze lokalnym, ale wykraczających swoim oddziaływaniem i rangą poza region. W województwie pomorskim Spółka koncentruje się na przedsięwzięciach realizowanych w Gdańsku, Sopocie i Gdyni. Za-

angażowanie Grupy LOTOS w część wydarzeń ustalana jest wspólnie z władzami tych miast, a kryterium wyboru stanowi wymiar społeczny projektów kulturalnych. Dzięki tego rodzaju współpracy Grupa LOTOS przyczyniła się w 2007 roku do organizacji ważnych dla mieszkańców regionu imprez, m.in.: Święta miasta w Gdańsku, Święta ul. Bohaterów Monte Cassino w Sopocie oraz Święta ul. Świętojańskiej - Lato zaczyna się w Gdyni - Świętojańska Carnival w Gdyni.

Najbardziej znanym przedsięwzięciem kulturalnym zrealizowanym przez Spółkę w 2007 roku na południu kraju był LOTOS Jazz Festival – Bielska Zadymka Jazzowa. Firma jest zaangażowana w organizację tej wyjątkowej imprezy od 2002 roku. Poza wspomnianym festiwalem Grupa LOTOS angażuje się w wydarzenia kulturalne istotne dla promocji dziedzictwa regionów, w których prowadzą działalność spółki: LOTOS Czechowice i LOTOS Jasło.

Sport

Grupa LOTOS oraz podmioty Grupy Kapitałowej LOTOS wspierają kluby, organizacje i imprezy sportowe. Najbardziej spektakularnym działaniem związanym ze sponsoringiem sportowym w 2007 roku było zaangażowanie się w organizację markowych wyścigów samochodowych Kia LOTOS Cup. LOTOS Oil jest sponsorem tytularnym Pucharu Kia LOTOS Cup. Udział w wyścigach jest jednym z elementów współpracy spółki produkującej oleje z producentem samochodów Kia Motors. Dzięki niej obie strony mogą doskonalić swoje produkty, aby jeszcze lepiej odpowiadały warunkom i oczekiwaniom kierowców. Udział w wyścigach Kia LOTOS Cup to najlepsza sposobność do testowania produktów w ekstremalnych warunkach. Pierwszym efektem współpracy jest specjalna linia olejów LOTOS Kia FORMULA. Grupa LOTOS jest ponadto sponsorem generalnym Polskiego Związku Narciarskiego, sponsorem strategicznym zespołu LOTOS PKO BP Gdynia – aktualnego zdobywcy Pucharu i Superpucharu Polski, dziewięciokrotnego mistrza kraju w koszykówce żeńskiej, dwukrotnego Wicemistrza Euroligi (2002, 2004) oraz Wicemistrza Ligi Światowej (2005), a także zespołu żużlowego LOTOS Gdańsk. Spółka wspiera również I-ligowe męskie i żeńskie drużyny piłki ręcznej (AWFiS Gdańsk) oraz klub lekkoatletyczny SKLA Sopot.

Edukacja sportowa dzieci i młodzieży

Grupa LOTOS od kilku lat konsekwentnie angażuje się we wspieranie projektów przyczyniających się do poprawy kultury sportowej najmłodszych. Spółka wykorzystuje w tych działaniach swoje doświadczenie wynikające ze wspierania sportu wyczynowego. Przykład stanowi program społeczno-sportowy „Graj z LOTOS-em – LOTOS Szkołom”, obejmujący zasięgiem obszar całego kraju. Uczestniczy w nim 3 tys. drużyn ze szkół gimnazjalnych. Program jest największym przedsięwzięciem promującym koszykówkę dziewcząt w Europie Środkowej. Inne osiągnięcie Grupy LOTOS w tej dziedzinie to program „Szukamy następców Mistrza” realizowany we współpracy z Polskim Związkiem Narciarskim w ramach Narodowego Programu Rozwoju Skoków Narciarskich. Jego celem jest promocja skoków narciarskich w wydaniu dziecięcym i młodzieżowym oraz szukanie największych talentów polskich skoków. Cykl młodzieżowych zawodów zorganizowanych w ramach programu pod nazwą LOTOS Cup oraz zorganizowane w 2007 roku Nieoficjalne Zimowe Mistrzostwa Świata dzieci i mło-

dzieży w skokach narciarskich zostały ocenione przez trenerów i obserwatorów jako jedno z najlepiej zorganizowanych imprez dla najmłodszych skoczków na świecie.

Bezpieczeństwo ruchu drogowego

Coraz lepsze parametry jakościowe produktów oferowanych przez Grupę Kapitałową LOTOS przyczyniają się do systematycznego wzrostu bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Jednak przedsiębiorstwo wykracza poza działania produktowe, angażując się w akcje społeczne propagujące bezpieczeństwo najmłodszych uczestników ruchu drogowego. Od kilku lat Grupa LOTOS realizuje wspólnie z LOTOS Czechowice i LOTOS Jasło program edukacyjno-prewencyjny „Bezpieczna droga do szkoły z LOTOS-em”. Jego celem jest zapobieganie wypadkom drogowym, których ofiarami są dzieci w wieku wczesnoszkolnym. W 2007 roku programem objęto 9 tys. dzieci z terenu województwa pomorskiego oraz 4 tys. dzieci z Jasła i Czechowic. Grupa LOTOS współpracuje przy tym programie z Policją i jednostkami samorządu terytorialnego.

W 2007 roku Grupa Kapitałowa LOTOS, poprzez zaangażowanie spółki LOTOS Paliwa, wzięła również czynny udział w kampanii społecznej „Bezpieczna Ósemka” zorganizowanej z inicjatywy Ministerstwa Środowiska przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad. Celem kampanii było podniesienie świadomości kierowców w zakresie bezpieczeństwa jazdy. Pierwszy etap długofalowego projektu objął swym zasięgiem drogę krajową nr 8. W przyszłości działania mają zostać rozszerzone na wszystkie główne szlaki komunikacyjne w kraju. W kampanii wzięło udział 21 stacji paliw LOTOS zlokalizowanych przy drodze nr 8.

Ochrona zdrowia

Zgodnie z przyjętymi zasadami społecznej odpowiedzialności biznesu Grupa LOTOS wspiera instytucje zdrowia publicznego środkami finansowymi z przeznaczeniem na zakupy rzeczowe sprzętu medycznego wykorzystywanego w prowadzonych działaniach oraz promocję zdrowia. Działania Spółki związane z ochroną zdrowia koncentrują się przede wszystkim na terenie województwa pomorskiego oraz na południu kraju. W 2007 roku Grupa LOTOS w ramach partnerskiej współpracy z wybranymi jednostkami sfinansowała za-

kupy specjalistycznego sprzętu medycznego w sposób szczególny służącego najmłodszym pacjentom, w tym m.in.: aparatury do terapii tlenkiem azotu dla Pomorskiego Centrum Traumatologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego - Oddział Kardiochirurgii Dziecięcej, pulsoxymetru dla Interny Dziecięcej Gdańskiego Szpitala Polanki, detektora promieniowania gamma do Oddziału Chirurgii Onkologicznej Pomorskiego Centrum Onkologicznego, aparatury do diagnostyki choroby niedokrwiennej serca dla Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie. Grupa LOTOS wyposażyła w 2007 roku również sale Oddziału Diabetologii Dziecięcej gdańskiej Akademii Medycznej.

Współpraca z uczelniami

Współpraca pomiędzy Grupą LOTOS a uczelniami wyższymi przebiega z korzyścią zarówno dla Spółki, jak i dla uczelni. Przedsiębiorstwo poprzez partnerstwo z najlepszymi uczelniami technicznymi w kraju kształcącymi specjalistów branży naftowej, w tym z Politechniką Gdańską oraz Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie, zyskuje dostęp do specjalistów, którzy na rynek pracy wejdą za kilka lat. Współpraca z wyższymi uczelniami zakłada ekspercki wkład Spółki oraz

realizację programów stypendialnych i praktyk zawodowych, a w konsekwencji propozycje pracy w Grupie LOTOS adresowane do najlepszych absolwentów.

Środowiskowe aspekty działalności

Rok 2007 był okresem intensywnych działań związanych z realizacją Programu 10+. Oprócz wyrazistego celu, wpisanego w program rozwojowy, tj. zwiększenia zdolności przerobowych gdańskiej rafinerii z obecnych 6 do ok. 10,5 mln ton/rok, istotną cechą programu jest pogłębienie przerobu ropy naftowej, zwiększające ilość wysokojakościowych paliw spełniających najbardziej ostre normy obowiązujące nie tylko obecnie, ale i w nadchodzących latach.

Grupa LOTOS, traktując ochronę środowiska naturalnego, jako jeden ze swoich priorytetów wpisanych w misję przedsiębiorstwa, już na etapie planowania procesów inwestycyjnych wybiera wyłącznie technologie przyjazne środowisku, spełniające wymogi najlepszych dostępnych obecnie technik (tzw. BAT). Ich kryteria emisyjne, wysoka efektywność energetyczna oraz wydajność procesów z założenia przyczyniają się do minimalizowania negatywnego wpływu działalności na środowisko. Osiąganie pozytywnych efektów w tej dziedzinie możliwe jest nie tylko poprzez zmniejszanie wskaźników emisyjnych zachodzących procesów, ale również wysoką jakość produktów, która pozwala minimalizować środowiskowe skutki ich oddziaływania w miejscu użytkowania.

Tę samą zasadę przyjęto w przypadku Programu 10+. Założona w strategii Grupy LOTOS koncepcja rozbudowy pozwoli na osiągnięcie założonych celów gospodarczych przy stosunkowo niewielkim wzroście emisji zanieczyszczeń do środowiska, co jest zgodne z najlepszą praktyką zrównoważonego rozwoju.

Pozyskane przez Grupę LOTOS w 2007 roku niezależne ekspertyzy oceniające oddziaływanie realizowanego przedsięwzięcia inwestycyjnego na otoczenie wykazały, że ilości emitowanych do powietrza i do wody zanieczyszczeń nie spowodują znaczącego pogorszenia warunków aerosanitarnych na przylegających do rafinerii obszarach, w tym również należących do sieci Natura 2000. Stężenia wszystkich substancji emitowanych

w sposób zorganizowany i niezorganizowany dotrzymać będą w toku inwestycji obowiązujących dla nich wartości odniesienia i nie będą powodowały ujemnych skutków dla zdrowia ludzi i równowagi przyrodniczej w zasięgu mierzalnego wzrostu oddziaływania.

Na etapie projektowania inwestycji Programu 10+, mając na względzie maksymalne ograniczanie ich negatywnego wpływu na środowisko, podjęto między innymi decyzje o tym, że:

wszystkie potencjalne zrzuty węglowodorów z zaworów bezpieczeństwa włączone będą do sieci kolektorów zrzutowych i spalane w pochodniach

teren instalacji i wszystkie miejsca, gdzie potencjalnie może nastąpić wyciek węglowodorów, będą utwardzone z odprowadzeniem do kanalizacji i oczyszczalni ścieków

w obrębie instalacji działać będzie zkładowy system odwodnienia wgłębnego, połączony z oczyszczalnią ścieków, zdolny przejąć ewentualne wycieki zanieczyszczeń do gruntu i wód gruntowych

system czujników wczesnego ostrzegania przed nieszczelnością aparatury i wypływem do powietrza atmosferycznego węglowodorów i siarkowodoru zostanie rozszerzony na nowe instalacje

spusty aparatów, pomp i rurociągów będą odprowadzane do zamkniętego systemu drenażowego, a następnie kierowane do ponownego przerobu

dla zmniejszenia emisji hałasu zakupione urządzenia będą wykonane w wersji o zmniejszonej głośności pracy

prowadzony będzie stały monitoring źródeł zanieczyszczeń oraz jakości ścieków na poszczególnych etapach ich oczyszczania

w projektowanych piecach zastosowane zostaną palniki niskoemisyjne, ograniczające emisję tlenków azotu oraz system zmniejszający wskaźniki zużycia energii poprzez odzyskiwanie ciepła ze spalin pieców.

Powierzenie wykonania skomplikowanych projektów procesowych instalacji Programu 10+ światowym biurom inżynierskim stanowi dodatkową gwarancję wyboru najlepszych z możliwych obecnie do zastosowania narzędzi i metod zapewniających osiągnięcie celów zapisanych w polityce środowiskowej Grupy LOTOS:

czystej produkcji, czyli systematycznego zmniejszania wskaźników zużycia mediów i surowców, ograniczania emisji zanieczyszczeń powstających podczas produkcji, pełnego oczyszczania ścieków, minimalizowania ilości wytwarzanych odpadów i skutecznego zapobiegania awariom

bezpiecznych produktów, czyli wytwarzania wysokiej jakości paliw o najniższej osiągalnej uciążliwości dla środowiska i człowieka

Inwestycje w ochronę środowiska

Potwierdzeniem działań podejmowanych przez Grupę LOTOS na rzecz maksymalnego ograniczenia wpływu realizowanych przedsięwzięć na środowisko naturalne jest prawie trzykrotny wzrost nakładów na inwestycje proekologiczne, jaki odnotowano w 2007 roku w relacji do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

Spośród działań inwestycyjnych zakończonych w 2007 roku związanych z ochroną środowiska warto wymienić:

- wybudowanie rurociągu oczyszczonych ścieków do Martwej Wisły – budowa rozpoczęta w 2004 roku
- modernizację układów paleniskowych kotłów energetycznych – rozpoczętą w 2006 roku

Kontynuowane są prace związane z następującymi przedsięwzięciami związanymi z ochroną środowiska:

- budowa monitoringu antykradzieżowego na rurociągu Port - Rafineria – rozpoczęta w 2006 roku
- budowa instalacji odsiarczania olejów napędowych – rozpoczęta w 2005 roku
- budowa instalacji wydzielania ksylenów – rozpoczęta w 2005 roku

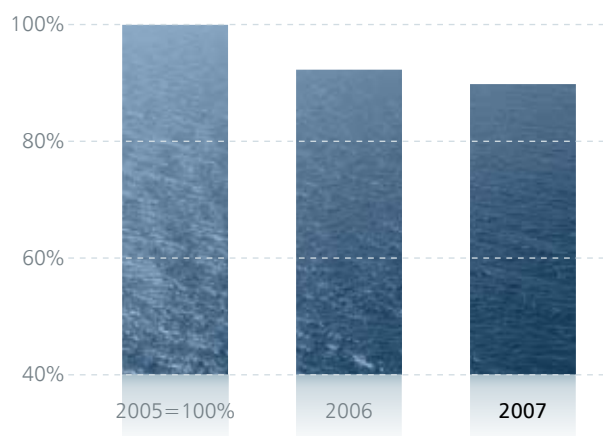
Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska (w tys. zł)

	2006	2007
Inwestycje ogółem	284.104	858.482
Inwestycje proekologiczne	34.387	99.880

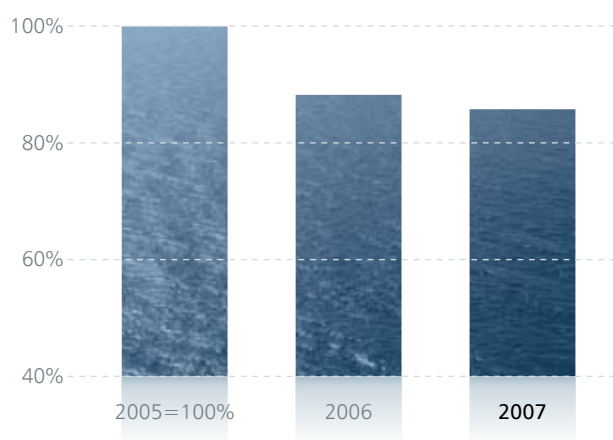
Oddziaływanie na otoczenie w liczbach

Szczegółowe dane dotyczące oddziaływania Grupy LOTOS zamieszczone zostały w pierwszym kompleksowym „Raporcie Społecznej Odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS za lata 2006-2007”. Poniżej przedstawiono najważniejsze pod względem ilościowym zanieczyszczenia emitowane do powietrza.

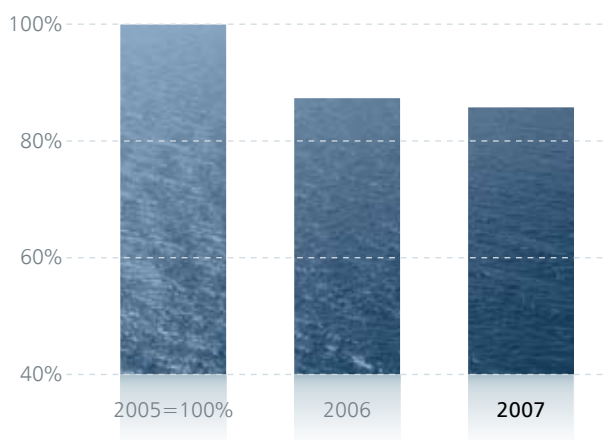
Emisja do powietrza odbywa się ze zorganizowanych źródeł (najważniejsze z nich to emitorki elektrociepłowni i dwa emitory technologiczne) oraz ze źródeł niezorganizowanych (najważniejsze to zbiorniki magazynowe oraz dwie pochodnie). Na wykresach przedstawiono zmiany wskaźników emisji wybranych zanieczyszczeń w odniesieniu do ilości przerobionej ropy naftowej.

Emisja dwutlenku węgla w odniesieniu do ilości przetworzonej ropy naftowej w Grupie LOTOS w latach 2005-2007

Emisja dwutlenku siarki w odniesieniu do ilości przetworzonej ropy naftowej w Grupie LOTOS w latach 2005-2007

Emisja dwutlenku azotu w odniesieniu do ilości przetworzonej ropy naftowej w Grupie LOTOS w latach 2005-2007

Emisja rzeczywista wybranych zanieczyszczeń w latach 2005-2007

	2005	2006	2007
Przerób ropy naftowej/surowca [tony]	4.836.900	6.098.600	6.156.431
SO ₂ [ton/rok]	6.216	4.859	4.808
NO ₂ [ton/rok]	1.442	1.601	1.583
Pył [ton/rok]	339	364	365
CO ₂ [ton/rok]	979.074	1.153.625	1.152.505

Działalność
poszukiwawczo-
-wydobywcza

W dzisiejszej sytuacji rynkowej kluczem do sukcesu staje się zwiększenie wydobywania oraz dywersyfikacja dostaw ropy naftowej. Grupa LOTOS, aktywna w basenie Morza Bałtyckiego, sięgnęła w 2007 roku po złoża szelfu norweskiego.

8

Działalność poszukiwawczo- -wydobywcza

Strategia segmentu poszukiwawczo-wydobywczego

Działalność segmentu poszukiwawczo-wydobywczego Grupy LOTOS w 2007 roku koncentrowała się na osiągnięciu dwóch strategicznych celów, których realizacja planowana jest do 2012 roku:

dywersyfikacji dostaw ropy (ponad 40% pozyskiwanego surowca powinno pochodzić z innych źródeł niż rosyjskie)

dążeniu do wzrostu wydobycia 1 mln ton ropy z dna Morza Bałtyckiego

Przez cały 2007 rok trwały intensywne prace nad projektem optymalnej struktury segmentu poszukiwawczo-wydobywczego Grupy LOTOS. Ich efektem była przyjęta w grudniu 2007 roku decyzja o reorganizacji segmentu i skoncentrowaniu jego działalności w Przedsiębiorstwie Poszukiwań i Eksploatacji Złóż Ropy i Gazu Petrobaltic S.A. – spółce należącej do Grupy LOTOS. Petrobaltic, który dotychczas prowadził swą działalność głównie na Morzu Bałtyckim, stanie się kluczową spółką dla Grupy LOTOS w zakresie poszukiwań i wydobycia ropy naftowej i gazu na całym świecie. Pion poszukiwań i wydobycia Grupy LOTOS (jego zadania

i pracownicy) został przeniesiony do spółki Petrobaltic i od początku 2008 roku działa w strukturze organizacyjnej tego przedsiębiorstwa.

Złóża na Morzu Bałtyckim

W 2007 roku spółka Petrobaltic pracowała nad własną strategią rozwoju na Morzu Bałtyckim, która ma zapewnić realizację drugiego z wymienionych celów strategicznych Grupy LOTOS: wzrostu wydobycia ropy do poziomu 1 mln ton w 2012 roku. Na przełomie lat 2007-2008 strategia spółki Petrobaltic i wynikające z niej główne zadania oraz przedsięwzięcia inwestycyjne zyskały aprobatę Rady Nadzorczej oraz Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki.

Pozwoli to rozpocząć wiercenia poszukiwawcze na koncesji „Gotlandia” (obiekt strukturalny B23) już w 2008 roku. Wstępne analizy wskazują, że mogą tam znajdować się największe złoża węglowodorów pod dnem Morza Bałtyckiego. Potwierdzenie tych analiz wynikami wierceń znacznie przybliży Grupę LOTOS do realizacji założonego celu.

W grudniu 2007 roku Petrobaltic rozpoczął przemysłową eksploatację złoża B8. Gruntownej modernizacji poddano także kopalnię na złożu B3. Realizacja tych projektów to istotny postęp na drodze do osiągnięcia strategicznego celu Grupy LOTOS.

Działalność spółki Petrobaltic nie obejmuje tylko polskich obszarów morskich. Firma jest inwestorem litewskiej spółki Naftos Gavyba. W 2007 roku spółka prowadziła rozmowy z drugim znaczącym udziałowcem tej spółki – UAB „Hermis Capital”. Negocjacje te powinny doprowadzić do uporządkowania struktury organizacyjnej litewskiej grupy kapitałowej i należących do niej spółek zależnych, a także określić role dwóch głównych, partnerów. „Hermis Capital” ma być inwestorem finansowym, a Petrobaltic – strategicznym.

Obaj partnerzy wyrazili też zamiar nawiązania w przyszłości stosunków przedumownych w sprawie potencjalnej sprzedaży akcji należących do UAB „Hermis Capital” na rzecz spółki Petrobaltic. Jeżeli strony dojdą do porozumienia w sprawie ceny sprzedaży, transakcja może dojść do skutku w latach 2008-2009.

Spadek wydobywania ropy i gazu w 2007 roku wynika z przyczyn technologicznych. Bardzo dobry wynik 2006 roku to m.in. efekt prowadzonego wówczas testu produkcyjnego na złożu B8. Produkcja testowa dała w 2006 roku blisko 20% rocznego wydobywania. W przeciwieństwie do poprzedzającego okresu w 2007 roku na wymienionym obszarze testy nie były prowadzone. Produkcję przemysłową na tym złożu uruchomiono w ostatnich dniach grudnia 2007 roku. Niewielkie wydobywanie pod koniec grudnia nie wpłynęło istotnie na wynik całego roku.

W 2007 roku Petrobaltic wydobyl łącznie 190.645,5 ton ropy i 21.013.941 Nm³ gazu. Na zmniejszenie wielkości wydobywania miała także wpływ modernizacja kopalni ropy naftowej na złożu B3. Część otworów została wyłączona z eksploatacji, co odbiło się na ilości wydobytego surowca.

Modernizacja kopalni umożliwi jednak zwiększenie wydobywania w następnych latach.

W 2007 roku nastąpiła intensyfikacja procesu konsolidacji i integracji spółki Petrobaltic ze służbami i pionami Grupy LOTOS oraz wyspecjalizowanymi spółkami Grupy Kapitałowej LOTOS. Spółka Petrobaltic przekazała innym spółkom Grupy Kapitałowej LOTOS laboratorium (i jego pracowników) oraz zadania ochrony obiektów. Działy finansowo-księgowe i płac uległy przekształceniom, które umożliwiły włączenie ich w strukturę Centrum Finansowo-Księgowego Grupy LOTOS na początku 2008 roku.

Złóża na szelfie norweskim

Krokiem ku realizacji wymienionych strategicznych celów jest powołanie przez Grupę LOTOS spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS z siedzibą w Stavanger w Norwegii. Spółka rozpoczęła swoją działalność we wrześniu 2007 roku. Grupa LOTOS objęła w LOTOS Exploration and Production Norge AS 100% udziałów, pokrywając w całości kapitał zakładowy w wysokości 8 mln koron, tj. ok. 3,9 mln zł. Prezesem spółki został Henrik Carlsen, jeden z najbardziej doświadczonych pracowników branży naftowej na świecie. Henrik Carlsen przez 33 lata był związany z koncernem Statoil, w którym pełnił m.in. funkcję wiceprezesa odpowiedzialnego za poszukiwania i eksploatację podmorskich złóż ropy i gazu. Jest laureatem prestiżowego tytułu Oilman of the Year 2006 (Nafciarz Roku 2006) przyznanego przez Society of Petroleum Engineers w Stavanger.

Utworzenie spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS zapewni Grupie LOTOS udział w eksploatacji złóż węglowodorów na norweskim szelfie kontynentalnym. Działalność spółki może zaowocować pozyskaniem ropy z tego obszaru już w latach 2008-2009.

Wydobycie ropy i gazu	2005	2006	2007
Ropa [t]	233.514,4	265.518,0	190.645,5
Gaz [Nm ³]	25.454.561	29.867.900	21.013.941

Działalność operacyjna

PROGRAM 10+

Bezpieczeństwo energetyczne. Dbłość o środowisko naturalne. Nowe miejsca pracy.

Dążenie do doskonałości towarzyszy Grupie LOTOS na każdym etapie działalności. Dbając o długofalowy dynamiczny rozwój Spółka opracowała Program 10+, który obejmuje budowę nowych instalacji. Ich pełna eksploatacja po 2010 roku pozwoli na przerób ponad 10 milionów ton ropy rocznie.

9 Działalność operacyjna

Działalność rafineryjna

Rok 2007 był kolejnym rekordowym rokiem w działalności rafineryjnej Grupy LOTOS. Przerobiono niemal 6,2 mln ton ropy, poprawiając tym samym doskonały wynik roku poprzedniego.

Podstawowym surowcem przerabianym w rafinerii w Gdańsku jest rosyjska ropa REBCO. Jednak w 2007 roku trwały również prace nad poszukiwaniem surowców alternatywnych. Podjęto decyzje o zakupach i przerobie dwóch nowych gatunków ropy – Forties Blend i Troll Blend. Decyzje były uzasadnione ekonomicznie i pozwoliły zdobyć ważne doświadczenie w dywersyfikacji dostaw surowców.

Oprócz ropy naftowej do rafinerii w Gdańsku trafiło ponad 1 mln ton dodatkowych komponentów, które pozwoliły zoptymalizować procesy produkcyjne. Dzięki temu osiągnięto historyczny rekord w wytwarzaniu produktów napędowych – w 2007 roku wyprodukowano ich prawie 3,7 mln ton wobec 3,4 mln ton rok wcześniej. Co istotne, największą część w tej puli stanowi 2,6 mln ton oleju napędowego w specyfikacji 10 ppm zawartości siarki – nowoczesnego paliwa przyszłości. Pozostałe istotne produkty to ponad 1,4 mln ton benzyn, 440 tys. ton paliwa lotniczego i 610 tys. ton lekkich olejów opałowych

i okrętowych. Istotny wzrost miał miejsce w produkcji asfaltów i komponentów asfaltowych. Rok 2007 z wynikiem ponad 900 tys. ton pozwolił ustanowić kolejny rekord, o ponad 15% lepszy od roku poprzedniego.

Instalacje produkcyjne

Rok 2007 upłynął pod znakiem bezawaryjnej pracy instalacji produkcyjnych. Efektywne zarządzanie zakupami surowców i harmonogramem produkcji pozwoliło na uzyskanie bardzo wysokiego wskaźnika wykorzystania projektowych mocy przerobowych rafinerii – wyniósł on 102,6%. Tak dobry wynik udało się osiągnąć pomimo krótkiego postoju technologicznego kilku instalacji produkcyjnych w marcu.

Celem postoju była wymiana katalizatora w jednym z reaktorów instalacji hydrokrakingu. Nowy katalizator należy do najnowszej generacji i zapewnia doskonałą selektywność w produkcji wysokiej jakości komponentów oleju napędowego i paliwa lotniczego. Sprawne uruchomienie instalacji po postoju i szybkie uzyskanie maksymalnej wydajności sprawiło, że średnioroczne wykorzystanie projektowych mocy przerobowych instalacji hydrokrakingu przekroczyło 100%.

Gwarancja jakości, konkurencyjności i nowoczesności

Zgodnie z misją Grupy LOTOS wszystkie działania skierowane są na unowocześnianie procesów produkcyjnych oraz ciągły rozwój produktów pod kątem najnowszych trendów światowych, przy minimalizowaniu negatywnego oddziaływania na środowisko procesów produkcyjnych i wytwarzanych produktów. Efektem tych działań jest bieżące wykorzystywanie światowych rozwiązań technicznych, które pozwalają w wielu wypadkach uzyskiwać produkty o znacznie lepszych parametrach pod względem jakości użytkowania i ekologii.

Grupa LOTOS była pierwszą firmą naftową w kraju, która wprowadziła na rynek niskosiarkowy olej napędowy, benzynę i olej opałowy, które znacznie wyprzedziły wymagania UE odnośnie zawartości siarki w gotowym produkcie.

Niezależnie od tego ciągle prowadzone badania w krajowych i zagranicznych centrach badawczych, pozwoliły na wprowadzenie w 2007 pod marką Dynamic paliw znacznie przekraczających wymagania normatywne.

Potwierdzeniem stabilnej jakości i konkurencyjności są zawarte przez Grupę LOTOS wieloletnie kontrakty na dostawę paliw dla sieciowych odbiorców w kraju i Europie.

Jednakowe podejście do jakości stosowane jest we wszystkich obszarach działalności. W segmencie środków smarowych główna uwaga skierowana jest na wdrażanie nowych produktów spełniających najnowsze standardy jakościowe. W trosce o konkurencyjność jakościową i cenową Grupa LOTOS koncentruje prowadzone badania na maksymalnym wykorzystaniu własnych olejów bazowych. Badania zakończyły się sukcesem i dla nowych asortymentów olejów, takich jak oleje turbinowe, hydrauliczne i przekładniowe, uzyskano niezależne potwierdzenie jakości w postaci aprobat udzielonych przez światowych producentów urządzeń. Rynek środków smarowych jest bardzo specyficzny, rozproszony i warunki eksploatacji tego samego środka smarowego mogą się diametralnie

różnić. Wchodząc na nowe rynki napotyka się szereg uwarunkowań lokalnych poczynając od procedur biurokratycznych, a kończąc na certyfikacjach i dopuszczeniach do stosowania. W kontaktach z klientami Grupa LOTOS nie ogranicza się do zagadnień handlowych, lecz podejmuje także bardzo szeroką współpracę techniczną. Na życzenie klienta oferowana jest pomoc w rozwiązywaniu problemów eksploatacyjnych oraz prowadzone są eksploatacje nadzorowane. Pozwala to na uzyskanie pełnej wiedzy o przydatności danego środka smarowego do rzeczywistych warunków eksploatacji. Niezależnie od tego klient otrzymuje również szeroką informację o stanie technicznym urządzeń, w których prowadzone były badania.

Ciężkie produkty z przerobu ropy naftowej to również cenny surowiec do wielu zastosowań. Ścisła współpraca z jednostkami badawczymi pozwoliła otrzymać wysokojakościowe produkty pod względem własności użytkowych. Kierunek rozwoju tych produktów wyznaczają przepisy i normy europejskie oraz system aprobat wydawanych przez instytuty branżowe. We wszystkich badaniach Grupa LOTOS kładzie nacisk na dwa aspekty: jakość produktów i ochronę środowiska. Wdrażane nowe technologie mają na celu zmniejszenie uciążliwości dla środowiska poprzez wprowadzanie nowych rozwiązań na etapie produkcji oraz znaczące ograniczenie niebezpiecznych składników w gotowych produktach.

W tym zakresie najważniejsze działania obejmowały:

Opracowanie technologii nowych generacji plastyfikatorów pochodzenia naftowego spełniających rygorystyczne normy europejskie w zakresie zawartości wielopierścieniowych związków i węglowodorów aromatycznych. Posiadanie takiego produktu pozwoli dołączyć do nielicznego grona ich producentów oraz zapewni dostawy surowca dla klientów (od 1 stycznia 2010 roku w Unii Europejskiej będzie obowiązywał zakaz stosowania plastyfikatorów naftowych o wyższej zawartości niebezpiecznych składników).

Opracowanie technologii hydrowodowania gazu parafinowego. Hydrowodowany gaz spełnia rygorystyczne normy Niemieckiego Instytutu Zapewnienia Jakości i Oznaczenia RAL. Umożliwi

to dodatkowe zastosowanie jak i poprawę estetyczną wyrobów z parafiny.

Opracowanie projektu „dezodoryzacji” nalewu asfaltów. Ze względu na własności fizyko-chemiczne wykonywanie powierzchni asfaltowych wymaga operowania w wysokich temperaturach. Skutkiem ubocznym jest występowanie charakterystycznego zapachu, który stwarza pewną uciążliwość dla otoczenia. Jest to działanie wyłącznie ekologiczne, które ma zmniejszyć ilość wydostających się gorących oparów do atmosfery.

Grupa LOTOS pracuje nad ciągłym rozwojem i gwarancją zapewnienia wysokiej jakości wszystkich produktów przez następujące działania i metody:

Precyzyjne zapisy w procedurach Zintegrowanego Systemu Zarządzania dotyczące wszystkich obszarów działalności Grupy LOTOS.

Wprowadzanie systemu jakości zgodnie z wymaganiami NATO określonymi w Publikacji Standaryzacyjnej Zapewniania Jakości AQAP 2110 (Allied Quality Assurance Publication).

Działalność normalizacyjną polegającą na uczestnictwie we wprowadzaniu międzynarodowych norm wykonawczych do określania jakości produktów.

Współpracę ze światowymi liderami w zakresie rozwoju poszczególnych segmentów produktowych (oleje smarowe, parafiny, asfalty, paliwa) w celu szybkiego wprowadzania nowoczesnych produktów w danym segmencie rynkowym.

Ciągłą współpracę z biurami inżynierskimi w zakresie nowych rozwiązań procesowych, aparaturowych, oprogramowania i sterowania w celu dostosowania nowych rozwiązań do procesów produkcyjnych.

Współpracę z CONCAWE w zakresie wymiany informacji o produktach, procesach, wspólne uczestnictwo w projektach dotyczących jakości, badań, dostosowań do uregulowań prawnych oraz rejestracji substancji zgodnie z wymaganiami dyrektywy REACH.

Cykliczne poddawanie się ocenie przez firmę Solomon w celu ustalenia pozycji Grupy LOTOS na tle najważniejszych światowych rafinerii pod kątem jakości produktów, efektywności poszczególnych obszarów działalności, organizacji produkcji oraz oddziaływania na środowisko.

Pozyskiwanie aprobat, certyfikatów, potwierdzeń jakości przez niezależne instytucje i producentów urządzeń.

Uczestnictwo LOTOS Lab w programie ASTM w celu ustalenia jakości wykonywanych analiz przez akredytowane laboratoria na całym świecie.

Rafineria Grupy LOTOS w studiach Solomona

W 2007 roku rafineria Grupy LOTOS po raz drugi uczestniczyła w studiach porównawczych Solomon Associates. Jest to najdoskonalszy system benchmarkingu przemysłu rafineryjnego na świecie.

Studia poświęcone były ocenie działalności rafineryjnej w 2006 roku. Benchmarking Solomon Associates jest narzędziem pozycjonującym – pokazuje miejsce ocenianej rafinerii na tle szerokiej grupy odniesienia. W przypadku rafinerii Grupy LOTOS grupą porównawczą było 106 rafinerii z Europy, Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu.

Studia Solomon Associates dowiodły, że rafineria Grupy LOTOS w Gdańsku lokuje się wśród najlepszych i najbardziej efektywnych rafinerii w naszej części świata, a w 2006 roku, dzięki niezakłóconej pracy, osiągnęła doskonałe pozycje w wielu porównywanych kategoriach.

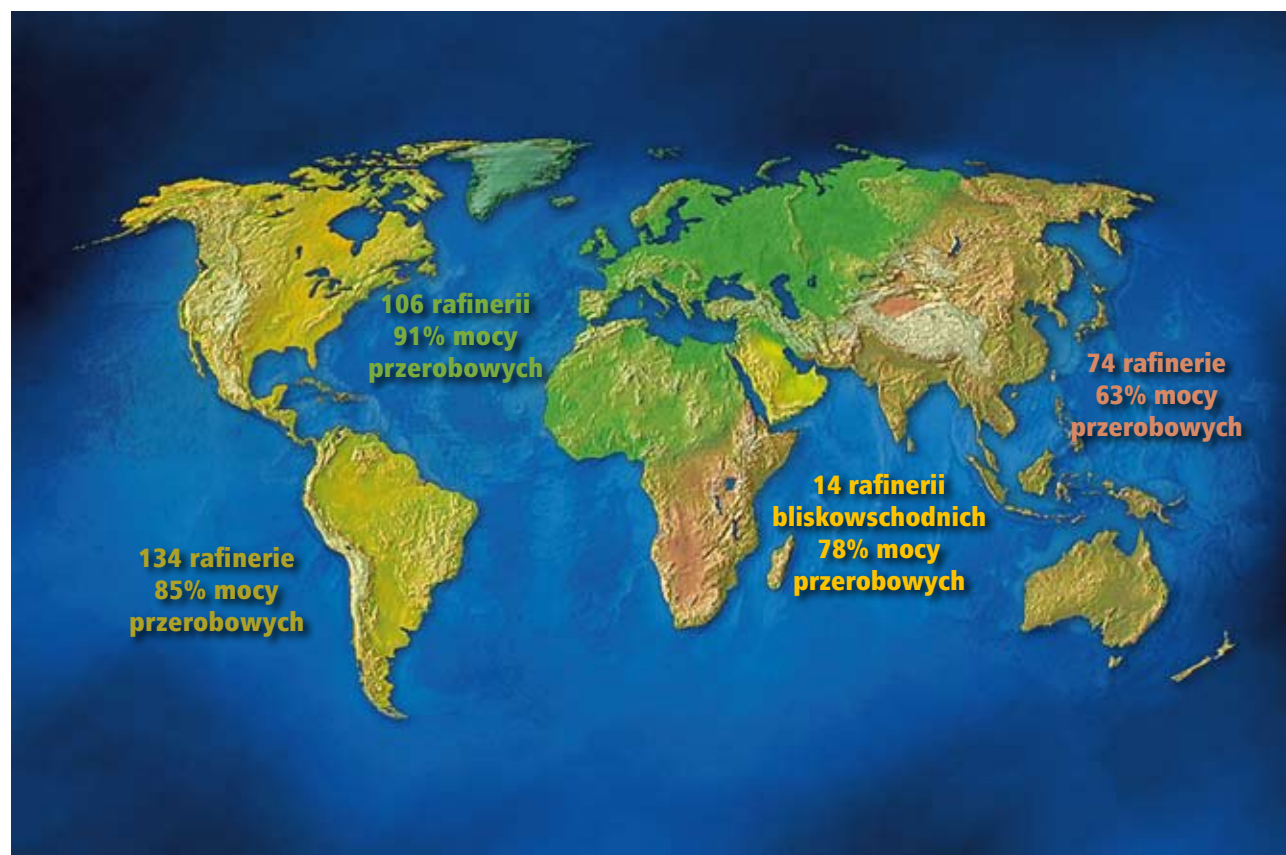
Rafineria Grupy LOTOS zajęła 2. miejsce wśród 106 porównywanych rafinerii pod względem wykorzystania instalacji produkcyjnych. Stało się tak dzięki temu, że już w 2006 roku wykorzystano w pełni moce przerobowe zwiększone w wyniku dużej modernizacji rok wcześniej z 4,5 do 6 mln ton ropy. Jednocześnie przerób ropy w rafinerii realizowany jest bardzo efektywnie.

W zakresie efektywności energetycznej rafineria Grupy LOTOS zajęła 6. pozycję.

Rafineria doskonale dostosowuje się do zmieniającego się w kierunku oleju napędowego rynku paliw, dzięki dużej i zorientowanej na produkcję destylatów średnich instalacji hydrokrakingu. Stąd realizowana marża, przy dobrej kontroli kosztów operacyjnych, pozwoliła zająć rafinerii Grupy LOTOS 9. pozycję w zakresie zwrotu z inwestycji.

W ocenie środowiskowego oddziaływania poszczególnych rafinerii bardzo istotnym i zarazem przydatnym

jest wskaźnik efektywności energetycznej. Rafineria Grupy LOTOS wśród 106 europejskich rafinerii zajmuje 6. miejsce pod względem efektywności energetycznej, uzyskując wynik wskaźnika równy 73 (wskaźnik efektywności energetycznej WII). Oznacza to, że rafineria Grupy LOTOS potrzebuje jedynie 73% energii z ilości uznawanej za standardową (jako wartość standardową, tj. akceptowalną, przyjmuje się wartość 100). Osiągnięty wskaźnik pozwala zaliczyć Spółkę nie tylko do europejskiej, ale i światowej czołówki.

Program 10+

Program 10+ jest strategicznym zadaniem inwestycyjnym realizowanym przez Grupę LOTOS w ramach rozwoju rafinerii w Gdańsku. Pod względem skali i wartości jest on jednym z największych przedsięwzięć realizowanych w polskiej gospodarce do 2010 roku.

Nowe kierunki – bezpieczeństwo energetyczne

Program 10+ jest zgodny z polityką Rządu Rzeczypospolitej Polskiej wobec sektora naftowego, która zakłada działanie Grupy LOTOS w kierunku poprawy bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez zapewnienie ciągłości dostaw nośników energii. W dokumentach rządowych podkreśla się znaczenie realizowanego Programu 10+, ze szczególnym uwzględnieniem jego części dotyczącej powiększenia mocy przerobowych rafinerii o 4 mln ton rocznie i uzyskania dostaw ropy naftowej z nowego kierunku.

Polityka Rządu zakłada również zwiększenie innowacyjności prowadzonych działań produkcyjnych przez spółki sektora naftowego. Grupa LOTOS wdraża nowoczesne technologie właśnie poprzez realizację Programu 10+.

Najlepsze technologie – doskonałe paliwa

W ramach Programu 10+ powstaje szereg nowych, zaawansowanych technologicznie instalacji naftowych, które pozwolą na znaczne zwiększenie efektywności przerobu ropy naftowej. Przy rozbudowie instalacji stosowane są technologie, zapewniające wysoki poziom odsiarczania produktów ropopochodnych oraz minimalizujące uciążliwy wpływ na środowisko.

Z najlepszymi na świecie – mocniejsi na rynku

Współpraca z renomowanymi firmami, takimi jak Technip, KTI, LURGI, Fluor, Shell, KBR, Kellogg, Uhde, gwarantuje uzyskanie wytyczonych celów związanych ze stabilną produkcją przez Grupę LOTOS

paliw i innych produktów spełniających wymogi norm europejskich.

Większa firma – nowe miejsca pracy

Realizowany Program 10+ znacznie podnosi konkurencyjność rafinerii Grupy LOTOS, a zadania inwestycyjne zlecane polskim przedsiębiorstwom to nowe możliwości rozwoju dla firm i nowe miejsca pracy. Szacuje się, że zatrudnienie przy budowie nowych instalacji znajdzie około 1500 osób.

Z zyskiem dla giełdy – z pożytkiem dla społeczeństwa

Grupa LOTOS zakłada, że po zrealizowaniu Programu 10+ znacząco wzrosną przychody, które obecnie sięgają ponad 13 mld zł. Jeszcze lepsze wyniki finansowe Spółki oznaczają zwiększenie wpływów z podatków dla samorządów lokalnych i Skarbu Państwa.

Podstawowe założenia Programu 10+

Głównym celem programu jest zwiększenie zdolności przerobowych ropy naftowej z poziomu 6 mln ton do 10,5 mln ton, czyli wzrost wydajności o 75%, co zapewni nowa instalacja destylacji atmosferycznej i próżniowej ropy (CDU/VDU).

Drugim istotnym celem jest wzrost stopnia konwersji ropy naftowej, co oznacza większy uzysk wysokomaryżowych produktów z każdej przetwarzanej tony surowca. Efektywniejsze wykorzystanie surowca będzie możliwe dzięki budowie instalacji:

hydrokrakingu (MHC)

hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS)

przerobu ciężkiej pozostałości próżniowej (ROSE)

W ramach Programu 10+ powstaną również instalacje pomocnicze: wytwórnia wodoru (HGU), kompleks aminowo-siarkowy (KAS), zbiorniki magazynowe o łącznej pojemności ponad 200 tys. m³ oraz

rozbudowana zostanie istniejąca infrastruktura w celu pokrycia zwiększonego zapotrzebowania na media pomocnicze.

Finansowanie

Rzeczowe nakłady inwestycyjne na Program 10+ wynoszą ok. 1,47 mld euro. 70% tej kwoty Grupa LOTOS zamierza pozyskać z kredytów bankowych, a pozostałe 30% pochodzić będzie ze środków własnych Spółki.

Proces przygotowywania koncepcji i organizacji finansowania Programu 10+ oraz pozostałych potrzeb finansowych Grupy LOTOS realizowany jest etapami.

Po opracowaniu aktualnej koncepcji finansowania programu, w trzecim kwartale 2007 roku odbyła się seria spotkań indywidualnych z zainteresowanymi bankami komercyjnymi i instytucjami multilateralnymi. W wyniku tych spotkań Grupa LOTOS otrzymała od wszystkich biorących w nich udział instytucji dekla-

racje zainteresowania zawierające wstępne warunki finansowania Programu 10+ wraz z pewnymi uwagami do zaprezentowanej koncepcji finansowania.

20 grudnia 2007 roku Grupa LOTOS podpisała z konsorcjum czterech banków polskich (Bank Polska Kasa Opieki S.A., PKO BP S.A., BRE Bank S.A., Rabobank Polska S.A.) umowę kredytową na kwotę 400 mln USD, z przeznaczeniem na refinansowanie / finansowanie zapasów Grupy LOTOS. Podpisanie tej umowy było pierwszym krokiem w procesie aranżacji finansowania Programu 10+.

Formalny proces ofertowy na podstawowe kredyty niezbędne do sfinansowania Programu 10+ rozpoczął się 21 grudnia 2007 roku. Grupa LOTOS udostępniła wybranym instytucjom finansowym kompletny zestaw informacji wraz z zaproszeniem do złożenia wiążących ofert na udzielenie kredytów długoterminowych. Termin składania ofert wyznaczono na styczeń 2008 roku. Kolejne etapy organizacji finansowania Programu 10+ zaplanowane zostały na 2008 rok.

Kontraktacja, prace projektowe i budowa

W 2007 roku zostały podpisane najważniejsze kontrakty z projektantami instalacji, dostawcami urządzeń i wykonawcami budowlanymi. Zgodnie z planem rozpoczęto realizację powierzonych zadań. Według raportu firmy Technip, której zadaniem jest monitorowanie i doradztwo przy zarządzaniu programem rozbudowy rafinerii, do 31 grudnia 2007 roku przepracowano 134 tys. roboczogodzin. W omawianym okresie nie miał miejsca żaden wypadek.

Na przełomie 2007 i 2008 roku stopień zaawansowania realizacji całego Programu 10+ wyniósł 16%, a dla poszczególnych instalacji wyniósł:

Instalacja hydroodsierczania olejów napędowych (HDS)	25%
Instalacja destylacji atmosferycznej i próżniowej ropy (CDU/VDU)	20%
Instalacja hydrokrakingu (MHC)	15%
Wytwórnia wodoru (HGU)	15%
Kompleks aminowo-siarkowy (KAS)	12%
Instalacje pomocnicze	2%

Zgodnie z harmonogramem rozpoczęcie prac projektowych instalacji przerobu ciężkiej pozostałości próżniowej (ROSE) przewidziano na koniec drugiego kwartału 2008 roku.

Program 10+ kalendarium 2007

styczeń – luty

- Analiza uzyskanych ofert FEED na realizację Programu 10+

marzec – kwiecień

- Pozyskanie zezwoleń korporacyjnych – uchwał Zarządu i Rady Nadzorczej na realizację Programu 10+

maj – lipiec

Kontraktacja:

- na budowę instalacji wytwórni wodoru (HGU) z firmą Lurgi
- na budowę instalacji hydrokrakingu (MHC) z firmą Technip
- na budowę instalacji kompleksu aminowo-siarkowego (KAS) z firmą Technip-KTI
- na budowę instalacji destylacji atmosferycznej i próżniowej ropy (CDU/VDU) z firmą Lurgi
- na projektowanie, obsługę zakupów i zarządzanie budową instalacji pomocniczych z firmą Fluor

sierpień

- Oficjalna inauguracja prac Programu 10+ na terenie Grupy LOTOS
- Instalacja hydroodsierczania olejów napędowych (HDS)
- Rozpoczęcie palowania i wykonania fundamentów

wrzesień

- Uzyskanie pozwolenia środowiskowego na realizację Programu 10+

październik

- ROSE – zakontraktowanie wykonania rewizji projektu bazowego instalacji przez firmę KBR Kellogg

listopad

- Kompleks aminowo-siarkowy (KAS) – rozpoczęcie palowania i wykonywania fundamentów
- Instalacje pomocnicze – rozpoczęcie budowy systemu rurociągów sieci podziemnej kanalizacji, systemów wody chłodniczej i ppoż.

grudzień

- Instalacja destylacji atmosferycznej i próżniowej ropy (CDU/VDU) – rozpoczęcie prac: palowanie
- Zakończenie budowy dodatkowego dojazdu do rafinerii

Działalność Grupy Kapitałowej LOTOS na południu

LOTOS Czechowice

Rok 2007 był drugim z kolei pełnym rokiem po zaprzestaniu przerobu ropy w Czechowicach-Dziedzicach. Dzięki operacjom handlowym związanym ze zmniejszaniem poziomu zapasów obowiązkowych spółka osiągnęła zysk netto w wysokości 1,1 mln zł (wobec odnotowanej rok wcześniej straty 4,1 mln zł). Wraz z zakończonymi procesami konsolidacyjnymi poszczególnych biznesów dawnej rafinerii w ramach spółek Grupy Kapitałowej LOTOS charakter zakładu uległ dalszej gruntownej przemianie.

Spółka prowadziła działalność polegającą na magazynowaniu i dystrybucji paliw oraz zapewnianiu obsługi (infrastruktura, media, ochrona, ppoż.) innym podmiotom działającym na jej terenie.

Najważniejszym procesem była prowadzona przez spółkę zależną LOTOS Biopaliwa inwestycja budowy instalacji do produkcji estrów metylowych FAME. Poza dostawcami i wykonawcami zewnętrznymi były w nią zaangażowane również spółki LOTOS

Serwis i RCEkoenergia, które wykonywały prace związane z budową zbiorników, montażem instalacji, doprowadzeniem mediów, itp.

W odpowiedzi na potrzeby magazynowo-dystrybucyjne Grupy LOTOS spółka LOTOS Czechowice zaplanowała i rozpoczęła modernizację kolejnych zbiorników w celu dostosowania ich do współczesnych wymogów technicznych i bezpieczeństwa.

Na pozostającej własności LOTOS Czechowice niezbędnej instalacji do odolejania gaczy parafinowych i odparafinowania olejów oraz instalacji selektywnej rafinacji furfurolem, na zlecenie zainteresowanych nimi spółek LOTOS Parafiny i LOTOS Oil przeprowadzony został audyt techniczny oraz wykonane studium opłacalności rewitalizacji. Wnioski z opracowań posłużyły do sformułowania nowego podejścia do zagospodarowania tych aktywów z udziałem inwestorów zewnętrznych. Wobec rysujących się pomyślnych perspektyw, proces ten zapoczątkowany pod koniec 2007 roku jest kontynuowany w bieżącym roku.

LOTOS Jasło

Zniesienie od 1 stycznia 2007 roku ulg podatkowych z tytułu transportu ropy drogą kolejową oraz dodawania do paliw komponentu z przeróbki tworzyw sztucznych wpłynęło negatywnie na opłacalność produkcji paliw, która została zaniechana. Działalność produkcyjna skoncentrowała się na przerobie olejów przepracowanych oraz specjalnych frakcji ropy naftowej w celu uzyskania wsadu do wytwarzania asfaltów.

Po zatrzymaniu krakingu katalitycznego tworzyw sztucznych przeprowadzono z udziałem specjalistycznych ośrodków naukowych prace studialne nad możliwością wykorzystania nieczynnych aktywów do innych zastosowań. Najbardziej obiecujące wydaje się uruchomienie produkcji paliw niesilnikowych (np. dla energetyki), jak również prowadzenie procesów recyklingowych (dewulkanizacji) granulatu gumowego i stosowanie otrzymanego substratu do produkcji asfaltów.

Korzystając z potencjału jaki daje własna organizacja odzysku odpadów (Plastekol Organizacja Odzysku S.A.) uruchomiono sortownię odpadów tworzywowych, której zadaniem jest dostarczenie jednorodnego i pozbawionego zanieczyszczeń surowca (wsadu) do dalszej przeróbki. Rozwinięciem tego kierunku działalności recyklingowej była podjęta realizacja inwestycji linii do regranulacji tworzyw, której urucho-

mienie planowane jest w 2008 roku. Otrzymany produkt (jednorodny regranulat określonych gatunków tworzyw) posłużyć może do dalszej przeróbki (np. produkcja folii, wyrobów formowych, kraking) lub będzie przeznaczony do sprzedaży.

Równolegle z restrukturyzacją techniczno-technologiczną spółka prowadziła głęboką restrukturyzację organizacji i zatrudnienia. Poszczególne zakresy działalności spółki wydzielone zostały w jednostki biznesowe (*business units*), co pozwoliło na lepsze zarządzanie i rozliczanie efektów działań gospodarczych. W celu racjonalizacji zatrudnienia wprowadzony został program dobrowolnych odejść. W rezultacie w 2007 roku zatrudnienie zmniejszyło się z 262 do 169 osób. Realizowany w firmie program naprawczy oraz rozwój nowych działalności pozwoliły zmniejszyć stratę finansową do 1,9 mln zł (wobec ponad 25 mln zł straty rok wcześniej).

W listopadzie 2007 roku będący własnością LOTOS Jasło obszar terenu bezpośrednio sąsiadujący z zakładem oraz część terenu dawnej rafinerii zostały włączone do Tarnobrzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Strefa utworzona w Jasle obejmuje obszar o powierzchni 10,3 ha. W pierwszym etapie część Strefy Ekonomicznej wykorzystana zostanie w związku z rozpoczętym już projektem spółki LOTOS Asfalt. Zakłada on budowę fabryki pap wartę ok. 32 mln zł. Zatrudnienie w zakładzie znajdzie 105 osób.

Pozostałe inwestycje

Działalność inwestycyjna w 2007 roku koncentrowała się na realizacji Programu 10+. Poza programem realizowano przedsięwzięcia związane z podnoszeniem efektywności, bezpieczeństwa i sprawności technicznej posiadanych aktywów oraz inwestycje o charakterze proekologicznym.

Systemy zaawansowanego sterowania instalacji

Z udziałem wybitnych światowych specjalistów wdrożono algorytmy zaawansowanego sterowania i automatycznej optymalizacji procesów produkcyjnych na instalacjach: hydrokrakingu, izomeryzacji i reformingu benzyn oraz ekstrakcji furfurolem frakcji olejowych. Algorytmy te, bazując na wielozmiennych regulatorach, automatycznie optymalizują nastawy produkcyjne tak, aby uzyskiwać najwyższą wartość zadanej funkcji celu, np. wartości uzyskiwanych produktów w połączeniu z obniżeniem kosztów przerobu.

Terminal kolejowy asfaltów

Zakończono rozpoczętą w 2006 roku budowę kolejowego nalewaka asfaltów, dzięki czemu LOTOS Asfalt może uzyskiwać wysokie wolumeny sprzedaży produktów finalnych oraz transportować surowiec do utleniania w swoim oddziale w Jaśle.

Monitoring pożarowy instalacji produkcyjnych

Grupa LOTOS stale dba i podnosi standardy bezpieczeństwa obowiązujące w rafinerii, co jest zgodne z trendami światowymi. W ramach tych działań przeprowadzono metodyczną analizę zagrożeń pożarowych związanych z aparatami i urządzeniami pracującymi w instalacjach produkcyjnych i pomocniczych rafinerii w Gdańsku. Bazując na wnioskach z tej analizy wyselekcjonowano zbiór najbardziej narażonych lokalizacji, które objęto monitoringiem w celu wczes-

nego wykrywania zdarzeń pożarowych. Sieć detektorów połączona jest ze stanowiskami sterowniczymi instalacji oraz z punktem alarmowym LOTOS Straż.

Modernizacja i adaptacja budynku produkcji beczek

Na początku 2007 roku zakończono modernizację i adaptację budynku, w którym wcześniej odbywała się produkcja stalowych beczek do olejów smarowych. W związku z zakończeniem produkcji beczek, zmieniono przeznaczenie budynku i aktualnie służy on jako magazyn LOTOS Oil, budynek służb sprzedaży LOTOS Oil oraz archiwum dokumentacji technicznej Grupy LOTOS.

Działalność wydobywcza

W 2007 roku działalność spółki Petrobaltic w zakresie obsługi inwestycji skoncentrowana była na realizacji prac związanych z:

kontynuacją prac wiertniczych na złożu B3 w zakresie wykonania otworu B3-21 w celu poprawy współczynnika zcierpania złoża

wykonaniem badań geochemicznych oraz wierceniem otworu zawadniającego Z1 na złożu B8 objętego koncesją „Rozewie” w ramach kontynuacji prac rozwojowych przygotowujących złożę B8 do eksploatacji

przygotowaniem planu zagospodarowania struktury B23 objętej koncesją „Gotlandia” oraz wdrożeniem programu prac poszukiwawczo-rozpoznawczych

zapewnieniem ochrony środowiska naturalnego na obszarach objętych eksploatacją złóż B3 i B8

utrzymaniem infrastruktury wydobywczej oraz serwisowej

Asfalty

LOTOS Asphalt zmodernizował instalację produkcyjną w Jaśle poprzez wymianę oksydatorów periodycznych na oksydator ciągły, osiągając zwiększenie zdolności produkcyjnych. Zakończono również rozbudowę infrastruktury nalewczej w Czechowicach i budowę nalewaka kolejowego asfaltów w Gdańsku.

Gaz

W lipcu 2007 roku LOTOS Gaz zakupił 100% udziałów spółki KRAK-GAZ. W momencie zakupu LOTOS Gaz nabył m.in. bazę gazu płynnego w Bochni (województwo małopolskie) o pojemności 600 m³ oraz 50 stacji LPG. Zakończenie procesu inkorporacji nastąpi 1 lipca 2008 roku.

Biopaliwa

W 2007 roku prowadzono prace koncepcyjne i organizacyjne mające na celu jak najlepsze przygotowanie Grupy LOTOS do obowiązujących od 1 stycznia 2008 roku zmian w regulacjach prawnych dotyczących

sfery biopaliw i ustalenia kierunków działań do 2014 roku w celu realizacji nakreślonego przez rząd poziomu Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW). Grupa LOTOS w zależności od poziomu cen rynkowych etanolu, MTBE, ETBE i FAME oraz rozwoju sytuacji na rynku będzie na bieżąco optymalizować zakupy biokomponentów, z uwzględnieniem elastyczności na jaką pozwala przyjęty na dany rok poziom NCW.

Grupa LOTOS brała również czynny udział w pracach związanych z dostosowaniem istniejących przepisów do zmieniających się wymagań rynkowych i technologicznych. W 2007 roku ze względu na brak ekonomicznej opłacalności nie dodawano FAME do olejów napędowych. Jednak doświadczenia zebrane w 2006 roku w zakresie eksperymentalnego dodawania tego biokomponentu do olejów będą wykorzystane do komponowania paliw zawierających biokomponenty oraz B100 w 2008 roku i w latach następnych.

W spółce LOTOS Biopaliwa w 2007 roku realizowana była inwestycja związana z budową instalacji

do produkcji biokomponentu – estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME) wg technologii CD Process. Podstawowym surowcem do ich produkcji jest olej rzepakowy, ale mogą być stosowane również inne oleje roślinne np. olej sojowy lub palmowy. Projektowa zdolność produkcyjna wynosi 100 tys. ton estrów i 12 tys. ton gliceryny technicznej rocznie. Biokomponent FAME będzie używany jako dodatek do oleju napędowego i produkcji paliwa popularnie zwanego biodiesel. Nakłady inwestycyjne zaplanowano na kwotę ok. 80 mln zł. Inwestycja będzie zakończona w drugim kwartale 2008 roku.

Instalacja magazynowania FAME

W celu dostosowania do wymogów Narodowego Celu Wskaźnikowego dotyczących zawartości biokomponentów w paliwach, Grupa LOTOS zbudowała instalację do magazynowania i dozowania estrów FAME do olejów napędowych. W tym celu zaadaptowano istniejący zbiornik magazynowy frakcji próżniowej wraz z orurowaniem i infrastrukturą oraz zwiększono przepustowość frontu rozładunkowego cystern kolejowych.

Zarządzanie majątkiem - remonty i utrzymanie ruchu

Szeroko wprowadzane zasady profilaktyki, zapobiegania awariom i planowania remontów plasują rafinerię w Gdańsku w czołówce rafinerii europejskich pod względem niezawodności instalacji i wykorzystania zdolności produkcyjnych. Potwierdzają to zewnętrzne audyty i benchmarkingi (np. studia Solomona). Rok 2007 był najlepszym pod tym względem w całej historii firmy, co zapewniło najwyższy zanotowany wynik finansowy. Tak dobre rezultaty osiągnięto jednocześnie przy zmniejszonym budżecie remontowym.

Najważniejszym wydarzeniem dla służb remontowych były prowadzone w ramach postoju operacyjnego w marcu 2007 prace w części podstawowych instalacji produkcyjnych. Zostały one z sukcesem przeprowadzone we wszystkich istotnych dla zasad zarządzania projektami parametrach: bezpieczeństwie, jakości, terminie i budżecie.

10

Działalność rynkowa

Rosnące wymagania odbiorców stawiają przed Spółką szereg wyzwań. Portfel najwyższej jakości produktów, które doskonale spełniają wymagania konsumentów, stanowi o sile Grupy LOTOS i przyczynia się do umacniania jej pozycji rynkowej.

10

Działalność rynkowa

Otoczenie rynkowe

Międzynarodowy rynek paliw

Rok 2007 charakteryzował się dynamicznym rozwojem światowej gospodarki. Szczególnie dobrą koniunkturą wykazywały się rynki w Chinach i Indiach. Trend ten wyrażał się między innymi zwiększonym zapotrzebowaniem na ropę naftową, co przy jednoczesnym spadku dostępności tego surowca powodowało trudności w zaspokajaniu potrzeb rynkowych. Efektem powyższych czynników, spotęgowanych z jednej strony niestabilną sytuacją w Iraku, Iranie i Nigerii, z drugiej kryzysem na rynku finansowym w USA, był 54% wzrost notowań ropy naftowej pomiędzy styczniem a grudniem 2007 roku.

Na rynku europejskim, mimo utrzymującej się od kilku lat nadpodaży benzyny, zarówno ceny jak i cracki tego produktu osiągały rekordowe poziomy. Przyczynił się do tego rosnący popyt na rynku amerykańskim (Stany Zjednoczone są konsumentem 45% benzyn na świecie) zaspakajany importem z Europy, jak i fakt, iż Chiny i Indie zużywały więcej paliw niż prognozowano. Rosnące zapotrzebowanie na olej napędowy w całej Europie, coraz większy popyt w Chinach, a także znaczące niedobory związane z przestojami w europejskich rafineriach, wpłynęły na wzrost cen oleju napędowego i jego cracków, szczególnie zauważalny w trzecim i czwartym kwartale 2007 roku.

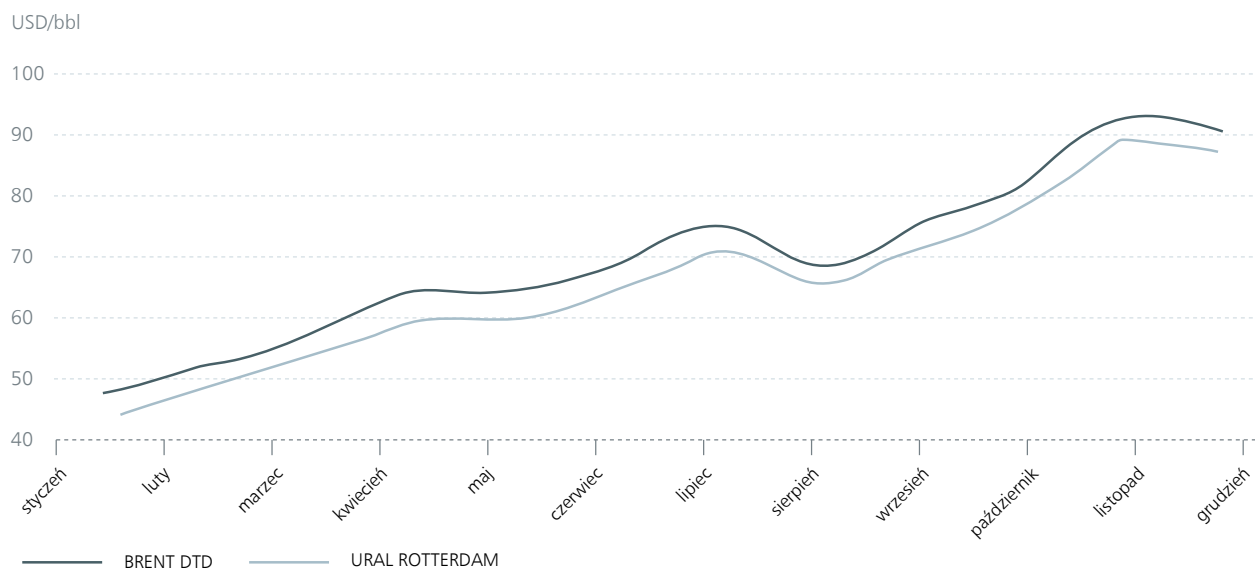
Najbardziej interesującym produktem 2007 roku okazało się paliwo lotnicze. Gwałtowny rozwój transportu lotniczego pociągający za sobą bardzo duże zapotrzebowanie na paliwo lotnicze przysłużył się utrzymującemu się praktycznie przez cały rok wzrostowi cen tego produktu w Europie, a średnia roczna marża na nim była najwyższa ze wszystkich produktów naftowych.

Ekspertcy prognozują, że rynek naftowy w 2008 roku będzie nadal znajdował się pod wpływem czynników analogicznych do występujących w 2007 roku: rosnącego popytu napędzanego przez globalny wzrost gospodarczy, jak również obaw o źródła podaży, wynikających z geopolitycznej niepewności i braku stabilizacji na świecie.

Polski rynek paliw

Otoczenie makroekonomiczne

W 2007 roku dobra kondycja polskiej gospodarki odzwierciedlała się również w sytuacji na krajowym rynku produktów naftowych. Produkt Krajowy Brutto był najwyższy od dziesięciu lat, a przeciętny wzrost realnych wynagrodzeń brutto w całym 2007

Średnie miesięczne notowania ropy naftowej w 2007 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Platt's Crude Oil Marketwire

roku wyniósł 6,4%. Zanotowano wzrost zamożności polskiego społeczeństwa, co w połączeniu ze spadkiem bezrobocia i nadal tanimi kredytami przełożyło się na zwiększenie konsumpcji, między innymi na rynku motoryzacyjnym. Sprzyjającą sytuację gospodarczą w Polsce dodatkowo polepsza perspektywa współorganizacji Mistrzostw Europy UEFA EURO 2012 i szeregu planowanych w związku z tym inwestycji. Dzięki opisanym powyżej czynnikom prognozowany jest wzrost ogólnej wartości rynku oraz stałe umacnianie się uwarunkowań mających pozytywny wpływ na polską gospodarkę.

Benzyny

W 2007 roku skonsumowano 4,7 mln ton benzyn co stanowiło przyrost o 4,1% w stosunku do roku poprzedniego. Fakt ten potwierdza kontynuację rozpoczętego w 2005 roku łagodnego trendu wzrostowego w konsumpcji benzyn. Jednocześnie produkcja spadła o 7,4% do około 4 mln ton, co oznaczało powrót do poziomu z lat 2002-2005. Niedobory krajowe znalazły odbicie w handlu zagranicznym - import wzrósł prawie o 38% do poziomu niespełna 900 tys. ton, natomiast eksport zmalał o ponad 34% do poziomu 420 tys. ton, co oznacza, że wraz z rosnącym

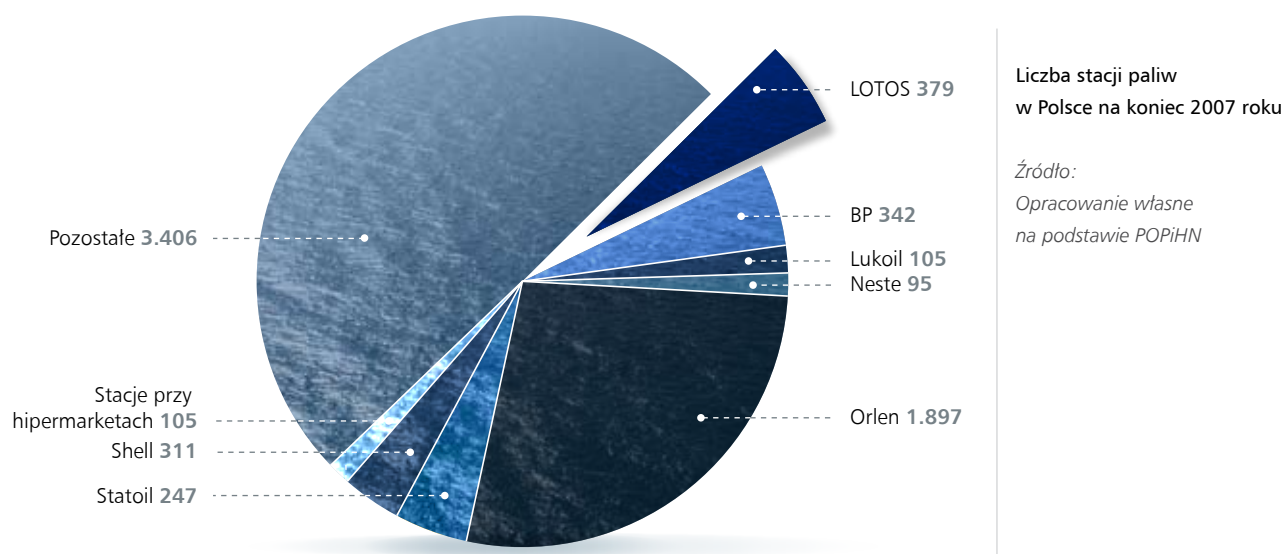
zapotrzebowaniem krajowym więcej produkcji trafiło na rynek wewnętrzny.

Olej napędowy

Konsumpcja oleju napędowego od 2005 roku charakteryzuje się wysoką dynamiką wzrostową. W 2007 roku zanotowano przyrost o ponad 21% do poziomu 10,5 mln ton. Przyrost produkcji o ponad 12% w tym roku okazał się niewystarczający, aby zaspokoić stale rosnący popyt. Coraz większa różnica pomiędzy zapotrzebowaniem i produkcją krajową oleju napędowego, obserwowana od 2000 roku, niwelowana jest przez intensyfikację działań importowych. W 2007 roku odnotowano wzrost importu o 29% do poziomu 3,8 mln ton.

Lekki olej opałowy

Zgodnie z trendami światowymi na rynku polskim obserwuje się systematyczny spadek zarówno produkcji, jak i konsumpcji lekkiego oleju opałowego. W 2007 roku zużycie tego produktu zmalało o 25% do poziomu 1,4 mln ton.

LPG

Po latach szybkich wzrostów na rynku gazu LPG, od 2006 roku obserwuje się proces stabilizacji. Głównych przyczyn spowolnienia rozwoju segmentu należy upatrywać w rosnącej cenie LPG w stosunku do innych paliw, rosnących kosztach instalacji gazowych w nowych samochodach oraz zwiększeniu zainteresowania samochodami z silnikami diesla. W 2007 roku konsumpcja tego produktu była niższa o 3% niż rok wcześniej i wyniosła około 2,4 mln ton. Pomimo spadku krajowej produkcji o 14% do poziomu 241 tys. ton w stosunku do 280 tys. ton wyprodukowanych w 2006 roku, import gazu osiągnął zbliżony do poprzedniego roku poziom 2 mln ton. Warto zaznaczyć, iż sytuacja na krajowym rynku LPG w dużym stopniu zależy od polityki fiskalnej rządu.

JET A1

Krajowy rynek lotniczy znajduje się w fazie rozwoju. Rok 2007 stanowił kontynuację wzrastającego trendu sprzedaży paliw do samolotów odrzutowych, rozpoczętego od wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Szacuje się, że krajowa konsumpcja wyniosła około 490 tys. ton, co stanowiło przyrost o 15% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Biopaliwa

Rok 2007 upłynął pod znakiem zastoju w branży biopaliwowej. Pod względem udziału biokomponentów w całości rynku paliwowego wynik jest gorszy niż w 2006 roku i nie przekroczył 1%, podczas gdy Narodowy Cel Wskaźnikowy (NCW) w 2007 roku planowany był na poziomie 2,3%. Przyczyną takiego wyniku był brak obowiązujących aktów prawnych nakładających konieczność realizacji NCW. Wiele przedsiębiorstw nie wykorzystało swoich mocy produkcyjnych ze względu na niewielkie zainteresowanie firm paliwowych, wynikające z braku opłacalności sprzedaży biopaliw.

Rynek detaliczny

Na polskim rynku detalicznym paliw w 2007 roku miała miejsce dalsza konsolidacja. Z działających w Polsce ośmiu koncernów, sześć największych (poza koncernami Lukoil i Neste) rozwijało swoją sieć poprzez franczyzę lub partnerstwo. Po latach dominacji prywatnych właścicieli na polskim rynku rozwija się funkcjonujący w Europie Zachodniej model, w którym niezależni i rozproszeni właściciele stacji pozostają w mniejszości. Ważnym wydarzeniem na polskim rynku detalicznym było wycofanie się amerykańskiego koncernu naftowego ConocoPhillips oraz przejęcie jego udziałów przez rosyjski Lukoil.

Działalność Grupy Kapitałowej LOTOS

Dywersyfikacja dostaw ropy naftowej

Zgodnie z przyjętą strategią Grupa LOTOS kontynuowała rozpoczęte w 2006 roku działania, których celem jest dywersyfikacja dostaw ropy naftowej. Realizując zaplanowane zadania w tym obszarze, zarówno wprowadzano do przerobu nowe gatunki ropy, jak też kupowano surowiec z innych niż dotychczasowe kierunków, dokonując dostaw testowych z Morza Północnego. Wszystkie dotychczasowe dostawy ropy naftowej drogą morską odbyły się sprawnie i potwierdziły gotowość służb operacyjnych Grupy LOTOS do prowadzenia zaopatrzenia z tego alternatywnego kierunku w sposób ciągły.

Istotnym wydarzeniem w 2007 roku było powołanie nowej spółki dedykowanej do poszukiwania i wydobywania ropy naftowej na norweskim szelfie kontynentalnym - LOTOS Exploration and Production Norge AS.

Organizacja handlu

Działalność handlowa Grupy Kapitałowej LOTOS skupiona jest w jednostce dominującej oraz spółkach zależnych. Podział funkcjonalny zorganizowany jest następująco:

służby handlowe jednostki dominującej organizują sprzedaż paliw do kluczowych klientów oraz eksport produktów naftowych

spółka LOTOS Paliwa prowadzi detaliczną i hurtową sprzedaż paliw na terenie całej Polski

podstawową działalnością LOTOS Gaz jest handel LPG

przedmiotem działalności LOTOS Oil jest produkcja i dystrybucja środków smarnych: gotowych olejów, smarów samochodowych i przemysłowych oraz olejów bazowych

działalność spółki LOTOS Asphalt ma charakter produkcyjno-handlowy; obszar zainteresowania spółki

obejmuje asfalty drogowe oraz przemysłowe, a także emulsje asfaltowe i lepiki asfaltowe

spółka LOTOS Parafiny zajmuje się produkcją i sprzedażą wysokiej jakości parafin oraz szerokiego asortymentu mas parafinowych, spółka produkuje również galanteryjne wyroby parafinowe przeznaczone na rynek detaliczny

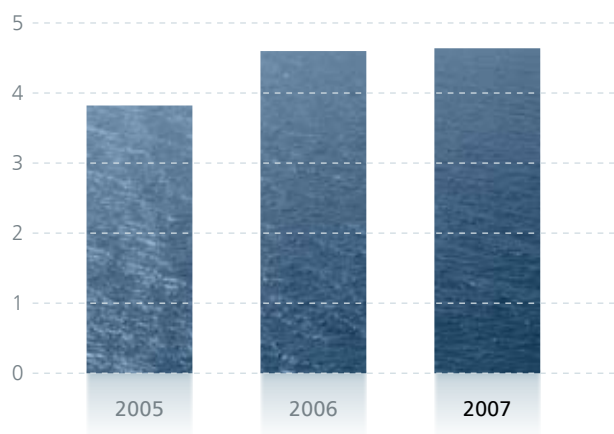
W ciągu ostatnich kilku lat Grupa Kapitałowa LOTOS, mając na uwadze potrzeby rynku oraz dobro klienta, przeprowadziła wiele znaczących zmian w zakresie swoich struktur handlowych. W połowie 2007 roku realizowaną uprzednio działalność handlową oraz funkcję operatora logistycznego LOTOS Partner wraz z inkorporacją spółki przeniesiono do struktur handlowych Grupy LOTOS. Znaczącym przedsięwzięciem był również zakup przez LOTOS Gaz 100% udziałów jednego z większych w Polsce operatorów rynku gazu płynnego, firmy KRAK-GAZ.

Sprzedaż paliw

W 2007 roku Grupa Kapitałowa LOTOS sprzedała ponad 7 mln ton produktów ropopochodnych, z czego ponad 5 mln ton stanowiły paliwa: benzyny, oleje napędowe, lekki olej opałowy, LPG i paliwo lotnicze. Znaczący wzrost sprzedaży w stosunku do 2006 roku Grupa LOTOS odnotowała w grupie LPG (79%) oraz olejów napędowych (10%). Sprzedaż paliwa lotniczego utrzymała się na niezmiennym poziomie około 450 tys. ton.

Wolumen krajowej sprzedaży paliw w roku 2007 utrzymał się na zbliżonym do 2006 roku poziomie i wyniósł ponad 4,3 mln ton. Grupa Kapitałowa LOTOS w 2007 roku uzyskała 23,9% udziału w krajowym rynku benzyn, olejów napędowych i lekkich olejów opałowych.

miliony ton

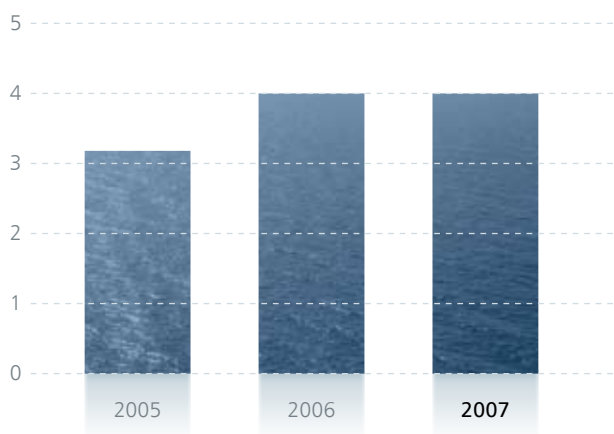

Sprzedaż paliw (benzyny, olej napędowy, lekki olej opałowy) ogółem

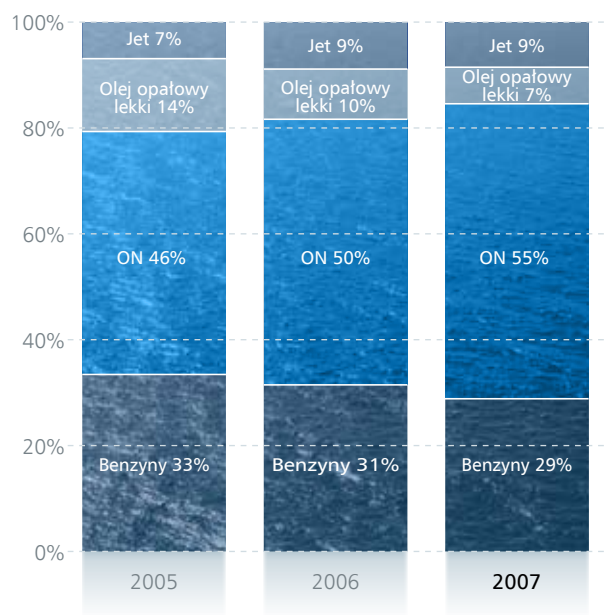
Zgodnie z tendencją na rynku zmalała sprzedaż lekkiego oleju opałowego, której poziom osiągnął 72% sprzedaży roku poprzedniego.

Grupa Kapitałowa LOTOS obecność na krajowym rynku paliw realizuje poprzez sieć stacji paliw LOTOS, ale także zapewnia dostawy produktów firmom transportowo-spedycyjnym, przedsiębiorstwom budownictwa drogowego i przemysłowego, pośrednikom, stacjom

miliony ton

Sprzedaż paliw (benzyny, olej napędowy, lekki olej opałowy) w kraju

Struktura sprzedaży paliw ogółem

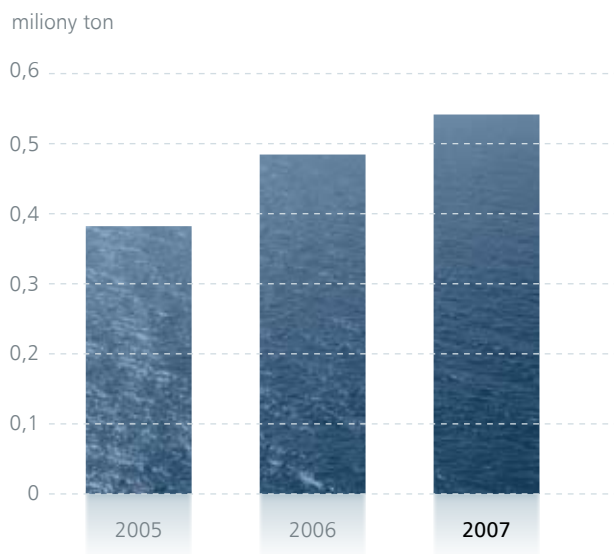
niezależnym oraz działającym w Polsce koncernom zagranicznym.

Sprzedaż zagraniczna paliw w 2007 roku stanowiła 19% sprzedaży paliw ogółem. Podstawowymi rynkami handlu zagranicznego była Europa Północna i Środkowa.

Sieć stacji paliw LOTOS

W 2007 roku nastąpił istotny przyrost wolumenu paliw sprzedawanych poprzez sieć stacji paliw LOTOS. Dzięki zakupowi w 2006 roku sieci stacji ESSO i SLOVNAFT nastąpił dynamiczny rozwój sieci stacji paliw LOTOS, co miało bezpośredni wpływ na realizowaną sprzedaż.

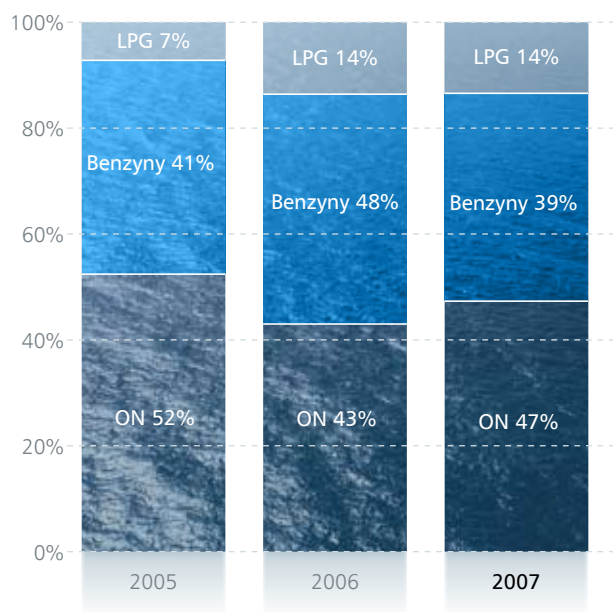
Widoczna na polskim rynku tendencja do wzrostu udziału oleju napędowego kosztem benzyn odzwierciedlała się również w strukturze sprzedaży paliw na stacjach LOTOS. W odróżnieniu do roku 2006, w którym oleje napędowe stanowiły podobnie jak benzyny 43% całego wolumenu sprzedaży, w 2007 roku udział oleju napędowego wzrósł do poziomu 47% przy jednoczesnym spadku udziału benzyn do 39%. Udział sprzedaży LPG w całości wolumenu utrzymywał się w latach 2006-2007 na zbliżonym poziomie - około 14%.

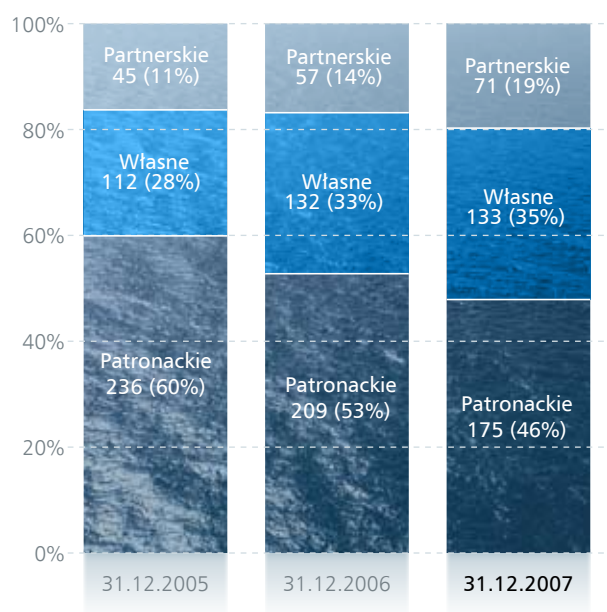
Sprzedaż paliw (benzyny i olej napędowy) w sieci stacji paliw LOTOS

Rok 2007 był okresem istotnych zmian strukturalnych, mających na celu optymalizację sieci stacji paliw LOTOS. Podjęto decyzję o ujednoliceniu sposobu zarządzania stacjami własnymi oraz przekształceniu ich w stacje ajenckie. Prowadzono również działania ukierunkowane na zwiększenie liczby stacji partnerskich. Pomimo silnej konkurencji na polskim rynku w 2007 roku pozyskano 14 nowych obiektów. Na koniec 2007 roku liczba stacji paliw w sieci LOTOS wynosiła 379. W stosunku do poprzedniego roku nastąpił spadek liczebności sieci o 19 obiektów, co było wynikiem polityki prowadzonej wobec stacji patronackich. Właścicielom tych stacji proponowano przystąpienie do systemu partnerskiego, jednakże w przypadku, gdy dany patronat nie spełniał kryteriów programu partnerskiego bądź nie akceptował jego warunków współpracę rozwiązywano.

Struktura sprzedaży w sieci stacji paliw LOTOS

Liczba stacji i struktura sieci stacji paliw LOTOS

Paliwa LOTOS Dynamic

W 2007 roku wprowadzono do sprzedaży nowe paliwa plasujące się w segmencie Premium. Wzbogacenie portfela ofertowego miało na celu pozyskanie nowych obszarów rynkowych, zwiększenie sprzedaży oraz konkurencyjności rynkowej. Podstawowym wyróżnikiem paliw z serii LOTOS Dynamic jest zwiększenie dynamiki i osiągnięć silników samochodów.

Wprowadzenie nowych paliw było trafną decyzją. W ciągu trzech miesięcy od ich wprowadzenia do oferty stacji, sprzedaż paliw LOTOS Dynamic osiągnęła łącznie wolumen 2,6 mln litrów, co stanowiło 8,6% udział w całkowitej sprzedaży.

Sprzedaż olejów smarowych

Sprzedaż olejów smarowych w 2007 roku na rynku krajowym uplasowała się na podobnym poziomie jak w roku poprzednim. Rynek olejów smarowych determinowany był z jednej strony wzrostem parku maszyn przemysłowych i środków transportu, który prowadził do zwiększenia zużycia, z drugiej strony postępem technologicznym w zakresie jakości produkowanych

olejów. Ten drugi czynnik przyczynia się do zmniejszenia zużycia olejów smarowych oraz wymusza zastępowanie olejów mineralnych olejami niemineralnymi.

Oleje LOTOS postrzegane są jako produkty o sprawdzonej jakości spełniające rygorystyczne normy unijne. Grupa Kapitałowa LOTOS należy do czołowych producentów olejów silnikowych. Efekt ten osiągnięto dzięki zaawansowanej technologii wytwarzania i najlepszym dodatkom uszlachetniającym. Z roku na rok rośnie zaufanie do marki LOTOS w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. W 2007 roku szczególną uwagę poświęcono rynkom: rosyjskiemu, ukraińskiemu, białoruskiemu, czeskiemu, słowackiemu, a także rynkom państw bałkańskich i regionu Morza Czarnego, nie zaniedbując jednocześnie kontaktów handlowych z krajami Europy Zachodniej.

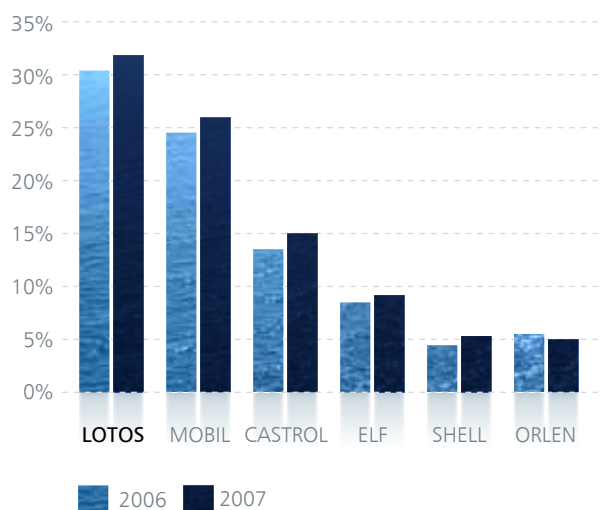
Rok 2007 był okresem pracy nad modernizacją portfolio produktowego. W ofercie pojawiło się wiele nowych produktów, jakością i zaawansowaniem technologicznym konkurencyjnych do produktów oferowanych przez głównych uczestników rynku. W 2007 roku z sukcesem realizowano strategię obrony dominującej pozycji na rynku środków smarnych.

Rozszerzono również grupę klientów serwisu olejowego oraz rozwinęto współpracę z dotychczasowymi klientami.

Oleje silnikowe

Według badań Moto Scan firmy QUALIFACT w 2007 roku po raz kolejny marka LOTOS została niekwestionowanym liderem rynku olejów silnikowych w Polsce, wyprzedzając zarówno krajowych, jak i zagranicznych konkurentów. Najczęściej stosowaną marką na krajowym rynku olejowym była rodzina olejów silnikowych LOTOS, stanowiąca flagowy produkt spółki.

W swoim szerokim asortymencie Grupa Kapitałowa LOTOS dostarczała również produkty kierowane do profesjonalnych użytkowników – rodzinę olejów Turdus. W 2007 roku oferta tej marki została powiększona o produkty będące odpowiedzią na rosnące wymagania rynku, szczególnie w zakresie spełniania norm emisji spalin.

Udziały rynkowe w segmencie olejów silnikowych do samochodów osobowych

Źródło: Moto Scan 2007

Oleje przemysłowe

W ofercie handlowej uwzględnione zostały również potrzeby tak specyficznych obszarów jak przemysł energetyczny, hutniczy, górniczy oraz maszynowy. W tym zakresie dostarczano oleje hydrauliczne i przekładniowe, prowadzono również produkcję smarów specjalistycznych.

Nad poszerzeniem i dostosowaniem oferty dla potrzeb definiowanych przez klientów pracowało nowoczesne laboratorium. W celu coraz lepszego rozwiązywania problemów związanych z eksploatacją maszyn rozwijano współpracę z producentami różnych marek pojazdów. Niezaprzeczalny priorytet stanowiło zapewnienie klientom serwisu posprzedażowego, świadczenie specjalistycznych konsultacji, jak i doradztwo techniczne.

Grupa Kapitałowa LOTOS od kilku lat utrzymuje silną pozycję w segmencie środków smarnych przeznaczonych dla przemysłu. Oleje i smary LOTOS trafiają do kontrahentów krajowych i zagranicznych.

Jakość i technologia

W produkcji olejów zastosowanie znajdują najnowocześniejsze technologie. Proces produkcji podlega kontroli Zaawansowanego Systemu Sterowania Produkcją (APC). Wysoki standard pracy zapewnia wdrożony System Zarządzania Jakością PN-EN ISO 9001:2001. Certyfikat systemu zarządzania jakością, zgodny z wymaganiami AQAP 2110, potwierdza, że produkty marki LOTOS spełniają surowe wymagania stawiane wszystkim dostawcom sił zbrojnych.

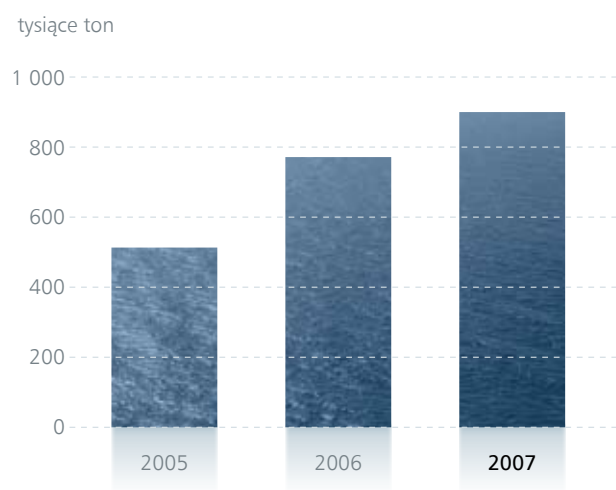
Sprzedaż asfaltów

W 2007 roku w Polsce wydano ponad 10 mld zł na budowę nowych autostrad, dróg ekspresowych i obwodnic oraz modernizację istniejącej infrastruktury drogowej. Największe krajowe inwestycje znajdowały się w fazie przygotowań, w związku z czym dopiero w 2008 roku powinno nastąpić uruchomienie znaczących nakładów związanych z rozbudową dróg i autostrad, co spowoduje

aktywizację prac w tym obszarze i wzrost popytu na asfalt w kolejnych latach.

W 2007 roku sprzedano około 900 tys. ton asfaltów, co stanowiło przyrost o 15% w porównaniu z rokiem 2006. Sukces ten osiągnięto dzięki dwukrotnemu zwiększeniu sprzedaży zagranicznej oraz wzrostowi sprzedaży z terminali w Czechowicach i w Jaśle o 28%.

Sprzedaż asfaltów

W stosunku do roku poprzedniego, w 2007 roku odnotowano wzrost sprzedaży zaawansowanych technologicznie asfaltów modyfikowanych o 25%. Te najwyższej jakości asfalty dostarczano do realizacji największych kontraktów drogowych, między innymi na odcinek autostrady A-1 (Rusocin – Swarzędz) oraz na nakładkę na autostradzie A-2 (Poznań - Konin).

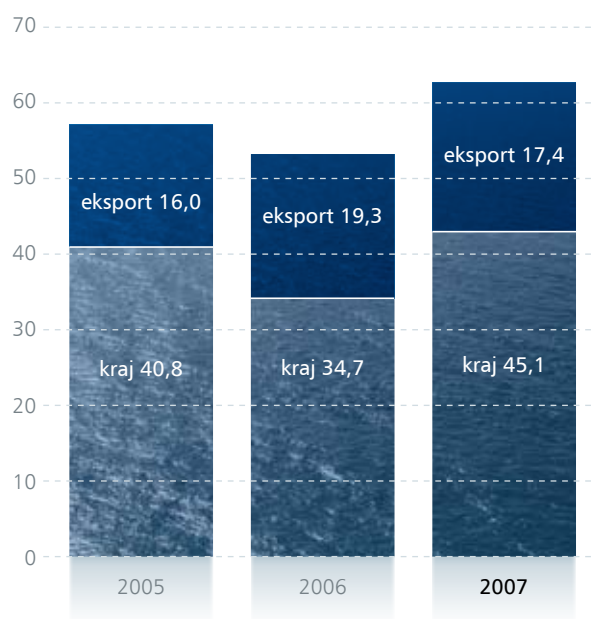
Jakość i technologia

Potwierdzeniem pozycji lidera na rynku krajowym oraz uznaniem dla wysokiej jakości usług oferowanych przez LOTOS Asfalt, było otrzymanie nagrody „Orzeł Polskiego Budownictwa” wraz z przyznaniem 1. miejsca w kategorii Infrastruktura Inżynierska i Drogowa. Kolejnym wyróżnieniem był medal za asfalty modyfikowane MODBIT na Targach Traffic 2007 Expo w Kielcach.

Sprzedaż parafin

W Polsce przeważająca ilość wytworzonych parafin i mas parafinowych zużywana jest w produkcji świec i zniczy. W 2007 roku na rynku parafin i wosków kontynuowany był wzrostowy trend popytu, co obrazował przyrost konsumpcji w stosunku do 2006 roku o około 4,7%.

tysiące ton

Sprzedaż parafin

W 2007 roku odnotowano znaczący wzrost detalicznej sprzedaży świec oraz zniczy. Największy udział w wartości sprzedaży osiągnęły parafiny zniczowe. Wielkość sprzedaży wyrobów parafinowych wyniosła ponad 62 tys. ton, z czego 17 tys. ton stanowiła sprzedaż eksportowa.

Sprzedaż eksportowa stanowiła w 2007 roku ponad 28% ogółu sprzedaży i realizowana była głównie w Słowenii, Niemczech, Czechach, we Włoszech oraz w Holandii.

Logistyka

Dynamiczny rozwój rynkowy i technologiczny Grupy LOTOS oraz dążenie do systematycznego obniżania kosztów jednostkowych wynikających z prowadzonej działalności sprawia, że procesy logistyczne realizowane w ramach Grupy Kapitałowej LOTOS muszą być w pełni zintegrowane i transparentne we wszystkich obszarach. Działania prowadzone w tym zakresie mają na celu stworzenie efektywnego systemu logistycznego, zapewniającego wysoką jakość obsługi klienta, odpowiednią elastyczność łańcucha dostaw przy jednoczesnym zachowaniu norm bezpieczeństwa. Kolejne kroki integracji obejmują konsolidację zarządzania logistyką pierwotną i wtórną wraz z logistyką transportu morskiego i zakupów. W tym celu opracowany został jednolity system planowania, raportowania i kontroli kosztów logistyki, umożliwiający wdrażanie szeroko pojętych działań optymalizacyjnych.

Bazy magazynowe

Liczba wykorzystywanych baz magazynowych oraz rodzaj dystrybuowanych produktów były systematycznie optymalizowane i dostosowywane do wymogów rynkowych. Jednakże stale rosnąca ilość sprzedawanych paliw oraz konieczność zwiększenia wolumenu zapasów obowiązkowych spowodowały wzrost znaczenia własnych baz magazynowych, ze szczególnym uwzględnieniem baz w Czechowicach i Jaśle. Obie lokalizacje wyposażone w nowoczesne terminale przeładunkowe, wykorzystywane są nie tylko do dystrybucji wszystkich rodzajów paliw, ale również stanowią jedno z głównych miejsc składowania zapasów obowiązkowych.

Transport kolejowy i samochodowy

Grupa Kapitałowa LOTOS w dbałości o wzmocnienie swojej pozycji konkurencyjnej, krajową logistykę kolejową opiera na własnym przewoźniku – spółce LOTOS Kolej. Wykorzystanie własnych zasobów transportowych pozwala na optymalizację realizacji zadań handlowych pomimo braku dostępu do sieci krajowych

rurociągów produktowych. W 2007 roku LOTOS Kolej przejęła całość rozliczeń z kontrahentami zaangażowanymi w realizację logistyki kolejowej, w wyniku czego łączna masa przewożonych produktów wzrosła do ponad 3,5 mln ton. W 2007 roku spółka rozpoczęła działalność na rynkach zagranicznych we współpracy z lokalnymi partnerami, dzięki czemu jest obecna w Rumunii, Czechach, Niemczech, Holandii oraz na Słowacji i Węgrzech.

W zakresie logistyki wtórnej w 2007 roku zakończono proces outsourcingu usług transportu drogowego paliw, dzięki czemu obecnie 100% dostaw do klientów realizowanych jest przez przewoźników zewnętrznych. Przeprowadzano również proces ujednolicenia floty transportowej oraz standaryzacji procedur dostaw we wszystkich kanałach dystrybucji. Działania te miały na celu stałą poprawę jakości obsługi klienta.

Logistyka morska

Grupa LOTOS posiada znaczącą przewagę konkurencyjną w obszarze logistyki, wynikającą z położenia geograficznego lokalnych (Wybrzeże) i regionalnych (basen Morza Bałtyckiego) uczestników rynku. Rafinerię w Gdańsku z Portem Północnym i Naftoportem łączy system rurociągów produktowych. W celu rozwijania sprzedaży eksportowej Grupy LOTOS istnieje potrzeba wybudowania terminalu paliwowego umożliwiającego przeładunki większych mas produktów oraz składowanie paliw w zbiornikach magazynowych zlokalizowanych jak najbliżej portu.

Jakość produktów i usług

Na każdym etapie dystrybucji, magazynowania i sprzedaży funkcjonuje system badań i kontroli. Stanowi on gwarancję, że klient otrzyma zawsze produkt o najwyższej jakości. W ramach tego systemu wykorzystywane są laboratoria własne Grupy Kapitałowej LOTOS (zlokalizowane w Gdańsku, Czechowicach i Jaśle) oraz niezależne firmy kontrolne.

Wszelkie procesy logistyczne są zorientowane na klienta, co wyraża się poprzez kompleksowość usług.

Systematycznie rozwijana jest komunikacja informacyjna, mająca na celu przekazywanie bieżących informacji dotyczących jakości oraz ilości wydawanych produktów dostosowanych do wymogów poszczególnych klientów oraz przepisów formalno-prawnych.

Zapasy obowiązkowe

Obowiązujące uwarunkowania prawne oraz wzrost sprzedaży paliw powodują konieczność zwiększania ilości magazynowanych zapasów obowiązkowych. Zapasy te utrzymywane są w postaci komponentów,

ropy naftowej oraz wyrobów gotowych. Istotnym elementem w logistyce składowania zapasów obowiązkowych jest zapewnienie możliwości rotacji produktu, tak aby optymalizować koszty oraz łagodzić wpływ sezonowości sprzedaży. W magazynowaniu zapasów wykorzystywane są pojemności rafinerii w Gdańsku, jak również zbiorniki baz magazynowych utworzonych na terenie Rafinerii Południowych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej LOTOS. Dodatkowo pojemności pod zapasy obowiązkowe wynajmowane są od operatorów zewnętrznych.

Słowniczek

APC	(z ang. <i>Advanced Process Control</i>) to komputerowy system zaawansowanego sterowania produkcją, w który od 2001 roku wyposażona jest rafineria w Gdańsku. APC zarządza jednocześnie wieloma parametrami pracy instalacji technologicznych zakładu. Z jego pomocą można optymalizować pracę instalacji, zwiększając uzyski pożądaných produktów i w sposób bezpieczny utrzymywać ich pracę.
Asfalty modyfikowane	asfalty charakteryzujące się polepszonymi właściwościami jakościowymi na skutek oddziaływania asfaltu z zastosowanym modyfikatorem.
Azot ogólny	zawartość azotu związanego w postaci wszystkich możliwych form chemicznych.
Baryłka	podstawowa wielkość w jakiej mierzy się wydobycie ropy naftowej. Jedna baryłka to 159 litrów.
Biopaliwo	paliwo powstałe poprzez dodanie do benzyny lub oleju napędowego biokomponentu w ilości powyżej 5%.
Biokomponent	dodatek służący do produkcji biopaliw, pochodzący z przerobu biomasy.
B100	oznaczenie paliwa, które zostało wyprodukowane w 100% na bazie biokomponentu.
CD Process	(z ang. <i>Connemann Diesel Process</i>) technologia produkcji estrów metylowych kwasów tłuszczowych wykorzystana w instalacji zlokalizowanej w LOTOS Biopaliwa w Czechowicach-Dziedzicach.
CDU/VDU	podstawowy układ instalacji służący do przerobu ropy naftowej, składający się z instalacji destylacji atmosferycznej CDU (z ang. <i>Crude Distillation Unit</i>) i instalacji destylacji próżniowej VDU (z ang. <i>Vacuum Distillation Unit</i>).
CONCAWE	(z ang. <i>CONservation of Clean Air and Water in Europe</i>) stowarzyszenie non-profit, grupujące większość producentów działających w sektorze rafineryjnym w Europie. Głównym celem działalności CONCAWE są badania nad wpływem sektora rafineryjnego na środowisko naturalne.

Ciężki olej opałowy	(COO) oleista ciecz będąca pozostałością po destylacji ropy naftowej. Znajduje zastosowanie jako paliwo w instalacjach przemysłowych dużych zakładów produkcyjnych, przetwórczych oraz elektrociepłowniach. Wykorzystywany jest również jako paliwo dla statków.
Crack	marża rafineryjna.
DAO	(z ang. <i>De-Asphalted Oil</i>) olej powstały na instalacji SDA, stanowiący surowiec do dalszego przerobu w rafinerii. Może być podstawą do produkcji baz olejowych i wsadem do procesów krakingu.
Destylacja atmosferyczna	proces fizykochemiczny, wykorzystujący do rozdzielania mieszanin różnice w temperaturach wrzenia poszczególnych składników. W procesie destylacji atmosferycznej ropy naftowej następuje wydzielenie frakcji gazów, benzyn, nafty i olejów napędowych. Węglowodory cięższe stanowią tzw. pozostałość atmosferyczną. Destylacja atmosferyczna prowadzona jest przy ciśnieniu zbliżonym do ciśnienia atmosferycznego.
Destylacja próżniowa	proces analogiczny do destylacji atmosferycznej, jednak prowadzony przy zmniejszonym ciśnieniu. Wykorzystuje własność zmniejszania się temperatury wrzenia wraz z malejącym ciśnieniem. Umożliwia separację destylatów próżniowych z pozostałości atmosferycznej. Ciężkie pozostałości z procesu destylacji próżniowej stanowią tzw. pozostałość próżniową.
Destylat próżniowy	frakcja węglowodorowa wydzielona z bardziej złożonej mieszaniny przez destylację pod zmniejszonym ciśnieniem. Destylaty próżniowe otrzymane z ropy naftowej są najczęściej wykorzystywane do produkcji olejów bazowych, a także jako surowiec dla procesów krakingu.
Ekstrakcja furfurolem	technologia stosowana do podwyższania jakości bazowych olejów mineralnych. W procesie następuje oddzielenie niekorzystnych węglowodorów aromatycznych, co prowadzi do podwyższenia tzw. indeksu lepkości.
Estry metylowe kwasów tłuszczowych	(z ang. <i>Fatty Acid Methyl Ester</i>) biokomponent służący do produkcji paliw i biopaliw do zasilania samochodów z silnikami wysokoprężnymi. Estry metylowe kwasów tłuszczowych produkuje się przez transestryfikację olejów roślinnych z metanolem przy obecności katalizatora.

Etanol	alkohol etylowy używany m.in. biokomponent do produkcji paliw i biopaliw do zasilania samochodów z silnikami iskrowymi.
ETBE	(z ang. <i>Ethyl Tert-Butyl Ether</i>) wysokooktanowy biokomponent służący do produkcji benzyn. Produkowany jest w kompleksach petrochemicznych z wykorzystaniem etanolu i izobutyleny.
FAME	(z ang. <i>Fatty Acid Methyl Ester</i>) estry metylowe kwasów tłuszczowych.
Forties Blend	gatunek ropy naftowej pochodzącej z Morza Północnego. Ropa Forties Blend jest ropą lekką, niskosiarkową o dużym potencjale w zakresie produkcji benzyn.
Gaz ziemny gazolinowy	gaz ziemny, który oprócz metanu i etanu zawiera także pewne ilości węglowodorów cięższych.
Gacz parafinowy	półprodukt, który powstaje w procesie przerobu ropy naftowej. Służy do produkcji wosków.
HDS	(z ang. <i>Hydrodesulphurisation Diesel Unit</i>) instalacja hydroodsiarczania olejów napędowych.
HGU	(z ang. <i>Hydrogen Generation Unit</i>) instalacja do produkcji wodoru.
Hydrokraking	proces rafineryjny służący do produkcji wysokiej jakości komponentów paliwowych poprzez reakcję destylatów próżniowych z wodorem na katalizatorze. Procesy hydrokrakingu przeważnie przebiegają pod bardzo wysokim ciśnieniem i dostarczają komponentów wolnych od siarki i zanieczyszczeń.
Hydrorafinowanie	(gaczu parafinowego) proces oczyszczania parafin poprzez ich reakcję z wodorem na katalizatorze.
Instalacja hydrokompleksu	projekt rozbudowy Rafinerii Glimar w Gorlicach. Hydrokompleks według założeń składać się miał z ciągu instalacji podstawowych – hydrokrakingu, hydroodsiarczania i hydrorafinacji, a także z szeregu instalacji pomocniczych, w tym z instalacji produkcji wodoru. Celem budowy hydrokompleksu było zapewnienie Rafinerii Glimar możliwości produkcji wysokiej jakości produktów paliwowych i baz olejowych. 19 stycznia 2005 roku Rafineria Nafty Glimar ogłosiła upadłość, co spowodowało wstrzymanie prac nad nieukończoną inwestycją.

Instalacja mycia aminowego LPG	instalacja do usuwania z frakcji gazów płynnych siarki w postaci siarkowodoru.
Izomeryzacja benzyn	proces rafineryjny, który prowadzi do podwyższenia liczby oktanowej frakcji benzynowej poprzez zmianę struktury chemicznej cząsteczek.
Jet A1	paliwo lotnicze do silników odrzutowych i turbinowych.
KAS	kompleks aminowo-siarkowy, zespół instalacji do oczyszczania gazów rafineryjnych z siarkowodoru i produkcji płynnej siarki.
Konwersja	procesy technologiczne krakingu, w których z komponentów o wysokich temperaturach wrzenia (ciężkich destylatów) otrzymuje się produkty lekkie, wykorzystywane do produkcji paliw. Najpowszechniej występującymi procesami konwersyjnymi są kraking termiczny, kraking katalityczny i hydrokraking.
Komponent do produkcji asfaltów	zazwyczaj ciężka próżniowa frakcja naftowa, która może być przerabiana na instalacji do produkcji asfaltów.
Lekki olej opałowy	(LOO) paliwo opałowe pochodzące z procesu przerobu ropy naftowej. W odróżnieniu od ciężkiego oleju opałowego jest paliwem destylacyjnym wolnym od ciężkich pozostałości. LOO stosowany jest głównie w kotłowniach przydomowych oraz w małych i średnich firmach i instytucjach. Sprawdza się również jako paliwo grzewcze w kotłowniach.
LPG	(z ang. <i>Liquified Petroleum Gas</i>) gaz skroplony będący mieszaniną propanu i butanu, pochodzący z procesu przerobu ropy naftowej. Stosowany jest m.in. jako paliwo silnikowe, czy paliwo spalane w domowych kuchenkach gazowych.
MHC	(z ang. <i>Mild-Hydrocracking Unit</i>) instalacja hydrokrakingu, która pracuje w nieco łagodniejszych warunkach, niż standardowa instalacja hydrokrakingu.
MTBE	(z ang. <i>Methyl Tert-Butyl Ether</i>) wysokooktanowy komponent służący do produkcji benzyn. W odróżnieniu do ETBE nie jest biokomponentem.

Nafta	ciekła frakcja ropy naftowej będąca mieszaniną węglowodorów, których cząsteczki zawierają 9-16 atomów węgla. Nafta jest surowcem do produkcji paliwa lotniczego i olejów napędowych.
Narodowy Cel Wskaźnikowy	(NCW) minimalny udział biokomponentów w ogólnej ilości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych zużywanych w ciągu roku kalendarzowego w transporcie, liczony wg wartości opałowej.
Olej smarowy	kompozycja składająca się z oleju bazowego i dodatków uszlachetniających. Ilość, rodzaj i wzajemne proporcje tych składników decydują o klasie wytworzonego oleju. Ich głównym zadaniem jest zmniejszenie tarcia między powierzchniami dwóch stykających się i współpracujących ze sobą ruchomych elementów urządzeń mechanicznych. Oleje smarowe znalazły swoje zastosowanie w branży motoryzacyjnej oraz w przemyśle.
Olej bazowy	olej nieuszlachetniony, bez dodatków, pochodzący z przerobu ropy naftowej. Stanowi podstawowy surowiec do produkcji olejów smarowych.
Plastyfikatory	dodatki uplastyczniające dodawane do produktów polimerowych. Grupa LOTOS produkuje plastyfikatory węglowodorowe dla przemysłu gumowego.
Ppm	(z ang. <i>parts per million</i>) przyjęty na świecie sposób wyrażania stężenia bardzo rozcieńczonych roztworów związków chemicznych. Stężenie to określa ile cząsteczek związku chemicznego przypada na 1 mln cząsteczek roztworu.
Parafina	mieszanina stałych węglowodorów nasyconych, wydzielana z frakcji ropy naftowej. Stosowana jest m.in. do wyrobu świec, past do podłóg oraz jako materiał izolacyjny.
REBCO	(z ang. <i>Russian Export Blend Crude Oil</i>) handlowa nazwa rosyjskiej ropy Ural.
REACH	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej dotyczące bezpiecznego stosowania chemikaliów, poprzez ich rejestrację i ocenę oraz w niektórych przypadkach udzielanie zezwoleń i ograniczenia handlu i stosowania niektórych chemikaliów. Weszło w życie 1 czerwca 2007 roku, zastępując kilkadziesiąt dotychczas obowiązujących wspólnotowych aktów prawnych, zarówno rozporządzeń, jak i dyrektyw wprowadzonych do prawa polskiego ustawą z dnia 11 stycznia 2001 roku o substancjach i preparatach chemicznych.

Reforming benzyn	proces rafineryjny, w którym w wyniku reakcji na katalizatorze następuje tworzenie wysokooktanowych węglowodorów aromatycznych i wodoru.
ROSE	(z ang. <i>Residual Oil Supercritical Extraction</i>) technologia, na bazie której w gdańskiej rafinerii powstaje instalacja SDA.
SDA	(z ang. <i>Solvent Deasphalting</i>) instalacja odasfaltowania rozpuszczalnikowego. Służy do rozdzielenia pozostałości próżniowej po przerobie ropy naftowej na frakcję lżejszą – olej DAO (<i>De-Asphalted Oil</i>) i frakcję cięższą – komponent asfaltowy.
Stacje paliw ajencyjne	obiekty będące własnością spółki LOTOS Paliwa, zarządzane przez personel zewnętrzny.
Stacje paliw partnerskie	obiekty działające pod marką LOTOS w ramach partnerstwa handlowego na podstawie długookresowej umowy franczyzowej.
Stacje paliw patronackie	obiekty funkcjonujące w barwach byłej Rafinerii Gdańskiej na podstawie umowy patronackiej.
Transestryfikacja olejów	reakcja chemiczna, w której powstają estry metylowe kwasów tłuszczowych. Reakcja transestryfikacji olejów to reakcja oleju z metanolem w obecności katalizatora.
Troll Blend	gatunek ropy naftowej pochodzącej z Morza Północnego. Ropa Troll Blend jest ropą średnią, niskosiarkową, o dużym potencjale w zakresie produkcji olejów napędowych.
Złoże B3	złoże ropy naftowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego leżące ok. 73 km na północ od Rozewia. Eksploatowane od 1992 roku. Mieści się na nim Morska Kopalnia Ropy. Obecnie jest to główne źródło ropy wydobywanej przez Petrobaltic S.A.
Złoże B8	złoże ropy naftowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego, leżące ok. 68 km na północny wschód od Rozewia. Przygotowywane do eksploatacji, która ma się rozpocząć w 2008 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku sporządzone według międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta.

Spis treści

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	98
WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	102
SKONSOLIDOWANE BILANSE	104
SKONSOLIDOWANE RACHUNKI ZYSKÓW I STRAT	105
SKONSOLIDOWANE RACHUNKI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	106
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH.....	107
DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA	108
1. Informacje ogólne	108
2. Skład Grupy Kapitałowej	110
3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej	113
4. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego	113
5. Kontynuacja działalności	113
6. Czas trwania Grupy Kapitałowej	114
7. Data bilansowa oraz okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym	114
8. Waluta pomiaru i waluta sprawozdawcza	114
9. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych	114
10. Zasady rachunkowości	116
10.1. Podstawa konsolidacji	117
10.2. Inwestycje w podmioty stowarzyszone	117
10.3. Wartości niematerialne	117
10.4. Wartość firmy jednostek podporządkowanych	118
10.5. Rzeczowe aktywa trwałe	119
10.6. Środki trwałe w budowie	120
10.7. Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów	121
10.8. Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	121
10.9. Utrata wartości aktywów niefinansowych	122
10.10. Inwestycje w nieruchomości	122
10.11. Zapasy	123
10.12. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	123
10.13. Transakcje w walucie obcej	123
10.14. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	124
10.15. Rozliczenia międzyokresowe	124
10.16. Kapitał własny	124
10.17. Rezerwy	125
10.18. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe	125
10.19. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne	125
10.20. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	126
10.21. Koszty finansowania zewnętrznego	126
10.22. Dotacje rządowe	126
10.23. Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	126
10.24. Podatek dochodowy	127
10.25. Instrumenty finansowe	128
10.26. Pochodne instrumenty finansowe	128
10.27. Utrata wartości aktywów finansowych	129
10.28. Uznawanie przychodów	130
10.29. Sprzedaż produktów, towarów i usług	130
10.30. Odsetki	130
10.31. Dywidendy	130

10.32. Szacunki Zarządu	130
10.33. Zysk netto na akcję	131
10.34. Zobowiązania i należności warunkowe	131
11. Rzeczowe aktywa trwałe oraz zaliczki na środki trwałe w budowie	131
12. Należności długoterminowe	140
13. Rozliczenia międzyokresowe	140
14. Inwestycje w nieruchomości	141
15. Wartości niematerialne	141
16. Aktywa przeznaczone do sprzedaży	144
17. Połączenia jednostek gospodarczych	144
18. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	146
19. Długoterminowe aktywa finansowe	148
20. Krótkoterminowe aktywa finansowe	148
21. Instrumenty finansowe	149
21.1. Wartość bilansowa instrumentów finansowych	151
21.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych	153
21.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym	159
21.4. Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe	163
22. Zapasy	164
23. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	166
24. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	167
25. Informacja o strukturze środków pieniężnych do sprawozdania z przepływów pieniężnych	168
26. Kapitał podstawowy	170
27. Dywidendy	170
28. Zysk przypadający na jedną akcję	171
29. Udziały mniejszości	171
30. Oprocentowane kredyty i pożyczki	171
31. Rezerwy	181
32. Pozostałe zobowiązania finansowe i inne	183
33. Zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bierne	184
34. Majątek socjalny oraz zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	185
35. Przychody ze sprzedaży	185
36. Koszty według rodzaju	186
37. Pozostałe przychody operacyjne	187
38. Pozostałe koszty operacyjne	187
39. Przychody finansowe	187
40. Koszty finansowe	188
41. Podatek dochodowy	188
42. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe	190
43. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	194
44. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym	195
45. Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach jednostki dominującej lub jednostek od niej zależnych	195
46. Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących jednostki dominującej	204
47. Struktura zatrudnienia	205
48. Informacje o transakcjach z podmiotami powiązanymi	205
49. Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę	207
50. Pozostałe informacje	207
51. Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.	208

Deloitte Audyt Sp. z o.o.
z siedzibą w Warszawie
ul Piękna 18
00-549 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 511 08 11, 511 08 12
Fax: +48 22 511 08 13
www.deloitte.com/pl

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Do Rady Nadzorczej Spółki Grupa LOTOS S.A.

1. Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”), dla której Grupa LOTOS S.A. („Spółka” lub „Jednostka Dominująca”) z siedzibą w Gdańsku, ulica Elbląska 135, jest Podmiotem Dominującym, obejmującego:
 - skonsolidowany bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2007 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 9.720.384 tys. zł,
 - skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku wykazujący zysk netto w kwocie 814.147 tys. zł,
 - zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym za okres od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku wykazujące zwiększenie kapitału własnego w kwocie 748.975 tys. zł,
 - skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku wykazujący zmniejszenie stanu środków pieniężnych w kwocie 147.061 tys. zł,
 - dodatkowe informacje i objaśnienia.
2. Za sporządzenie wymienionego skonsolidowanego sprawozdania finansowego odpowiedzialność ponosi Zarząd Jednostki Dominującej. Naszym zadaniem było zbadanie i wyrażenie opinii o rzetelności, prawidłowości i jasności tego skonsolidowanego sprawozdania.
3. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za poprzedni rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2006 roku podlegało badaniu przez innego biegłego rewidenta, który z datą 17 kwietnia 2007 roku wyraził o tym sprawozdaniu opinię z zastrzeżeniami dotyczącymi:
 - niemożliwości oceny poprawności dokonanych szacunków dotyczących rezerw na koszty usunięcia i utylizacji odpadów poprodukcyjnych oraz rezerwy na koszty przyszłej rekultywacji gruntów pod przewidzianymi do likwidacji instalacjami wykazywanej przez Grupę w łącznej wysokości 40 milionów złotych,
 - faktu, iż Spółka Dominująca dysponuje sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej UAB Naftos Gavyba („Grupa NG”) konsolidowanej metodą praw własności sporządzonym w oparciu o zasady rachunkowości obowiązujące na Litwie oraz niemożliwości oceny wpływu kwestii będących przedmiotem zastrzeżeń zawartych w opinii biegłego rewidenta wydanej do skonsolidowanego sprawozdania Grupy NG,
 - niepewności czy i w jakim stopniu koszty w wysokości 102 milionów złotych poniesione w związku z podpisanymi umowami na wykonanie projektu bazowego Program 10+ (dawniej „PKRT”) przyniosą spodziewane korzyści ekonomiczne,

Audyt.Podatki.Konsulting.Doradztwo Finansowe.

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy KRS 0000031235, NIP: 527-020-07-86, REGON: 010076870
kapitał zakładowy: 100,000 zł

Deloitte

oraz zwróceniami uwagi:

- na kwestię wymagalności zobowiązań Spółki związanych z finansowaniem działalności operacyjnej i inwestycyjnej Rafinerii Nafty Glimar S.A.,
- na niepewność co do realizowalności zaliczek w wysokości 75 milionów złotych na dostawy reaktorów w ramach Programu 10+,
- na kwestię niepewności co do realizacji pełnej wartości aktywowanych kosztów odwiertów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów oraz innych nakładów poniesionych na poszukiwanie złóż gazowych B-4 i B-6 w łącznej wysokości 48 milionów złotych,
- na niepewność co do realizacji pełnej kwoty wartości firmy powstałej przy zakupie zorganizowanych części przedsiębiorstwa od ExxonMobile Poland Sp. z o.o. i Slovnaft Polska S.A.

Nasza opinia dotyczy jedynie skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2007 roku.

4. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. za okres zakończony 31 grudnia 2007 roku obejmuje informacje finansowe 18 jednostek zależnych, w tym 4 grup kapitałowych, konsolidowanych metodą pełną. Sprawozdania finansowe 11 spółek zależnych były przedmiotem badania przez inne podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych. Otrzymaliśmy sprawozdania finansowe w/w jednostek zależnych oraz opinie z badania tych sprawozdań, które podlegały obowiązkowi badania. Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego w odniesieniu do danych tych podmiotów jest oparta na opiniach innych biegłych rewidentów uprawnionych do badania. Dane ze sprawozdań finansowych jednostek zależnych, co do których oparliśmy się całkowicie na opiniach innych biegłych rewidentów, stanowią 5,06% i 5,32% odpowiednio łącznych aktywów i łącznych przychodów ze sprzedaży przed korektami konsolidacyjnymi.
5. Za wyjątkiem kwestii opisanych w akapitach 6-7, badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:
 - rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zmianami),
 - norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce

w taki sposób, aby uzyskać racjonalną, wystarczającą podstawę do wyrażenia opinii, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnych błędów. Badanie obejmowało w szczególności sprawdzenie dokumentacji konsolidacyjnej, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, a także ocenę zasad (polityki) rachunkowości, zastosowanych do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz istotnych związanych z tym szacunków oraz ogólną ocenę prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy przekonani, że przeprowadzone przez nas badanie zapewniło nam wystarczającą podstawę do wyrażenia opinii.

6. Grupa wykazuje w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym rezerwę na koszty usunięcia i utylizacji odpadów poprodukcyjnych gromadzonych w tzw. „dołach kwasowych” oraz rezerwę na koszty przyszłej likwidacji instalacji i rekultywacji gruntów pod przewidzianymi do likwidacji instalacjami w łącznej wysokości 39 milionów złotych. Grupa dokonała oszacowania odnośnie ilości odpadów poprodukcyjnych a także gruntów wymagających oczyszczenia w oparciu o najlepszą wiedzę personelu technicznego Grupy. Nie zostały natomiast wykorzystane obmiary wykorzystujące techniki odwiertów, które uwiarygodniłyby wartość szacunkową rezerw wyliczoną przez Grupę. Wartość kosztów rekultywacji gruntów pod przewidzianymi do likwidacji instalacjami była również znacząco różnie z raportami ekspertów środowiskowych. Ponadto, Grupa sporządziła raport

Deloitte

z przeglądu ekologicznego zanieczyszczeń gleby i wód na terenach jednej ze spółek zależnych, do czego zobowiązana została decyzją Wojewody Podkarpackiego z 2006 roku. Raport ujawniający przekroczenie dopuszczalnych zanieczyszczeń gleby wraz z propozycją co do zakresu i harmonogramu prac mających na celu oczyszczenie gleby i wód do końca 2013 roku został przedłożony Wojewodzie. Ostateczny zakres i harmonogram prac związany z usunięciem zanieczyszczeń zależy od decyzji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego. Ze względu na brak danych dotyczących sposobu usuwania zanieczyszczeń, Grupa nie oszacowała rezerwy na te koszty. W związku z powyższym, nie byliśmy w stanie odnieść się do wiarygodności oszacowania łącznej kwoty rezerw środowiskowych opisanych powyżej.

7. Grupa wykazuje 42,7% udziałów w jednostce dominującej Grupy Kapitałowej AB Naftos Gavyba („Grupa NG”) z siedzibą na Litwie, wycenionej metodą praw własności, wycenionej na kwotę 48,5 milionów złotych. Sprawozdanie Grupy NG zostało sporządzone za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2007 roku według zasad rachunkowości obowiązujących na Litwie. Biegły rewident badający skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy NG wydał dniu 20 marca 2008 roku opinię z zastrzeżeniami dotyczącymi:
 - ograniczenia zakresu badania, związanego z brakiem możliwości oceny wszystkich konsekwencji finansowych toczącego się postępowania arbitrażowego, którego stroną jest spółka zależna AB Geonafta,
 - braku niezależnego oszacowania wielkości złóż posiadanych przez Grupę AB Naftos Gavyba i w konsekwencji ograniczenia zakresu badania dotyczącego wartości netto środków trwałych związanych z działalnością wydobywczą oraz ich amortyzacji,
 - ograniczenia zakresu badania dotyczącego wyceny udziałów w jednostkach stowarzyszonych posiadanych przez jednostkę zależną AB Geonafta. Ograniczenia te wynikają z zastrzeżeń w opiniach wydanych przez biegłych rewidentów dla spółek stowarzyszonych w Grupie NG oraz z różnic w stosowanych politykach rachunkowości przez poszczególne spółki stowarzyszone.

Z uwagi na przedstawione powyżej zastrzeżenia zawarte w opinii biegłego rewidenta wydanej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy NG za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2007 roku i stosowanie przez Grupę NG odmiennych zasad rachunkowości, nie byliśmy w stanie ocenić czy wartość udziałów w jednostce dominującej Grupy NG wykazana w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jest prawidłowa.

8. Za wyjątkiem skutków ewentualnych korekt, które mogłyby okazać się konieczne, gdybyśmy mogli zweryfikować koszty rezerw środowiskowych oraz ewentualnych skutków kwestii dotyczących wyceny udziałów w Grupie NG, w naszej opinii - w oparciu o wyniki przeprowadzonego badania oraz opinie innych biegłych rewidentów - zbadane skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Grupa LOTOS S.A. za rok obrotowy 2007, zostało sporządzone we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską i przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego Grupy Kapitałowej na dzień i za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2007 roku.

Nie zgłaszając dalszych zastrzeżeń do prawidłowości i rzetelności zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zwracamy uwagę na:

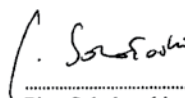
- Na notę 11 dodatkowych informacji i objaśnień, do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w której Spółka deklaruje kontynuację prac nad realizacją koncepcji projektu zgazowania ciężkich pozostałości i produkcji energii (IGCC), umożliwiających uruchomienie realizacji drugiego etapu Programu 10+. Zwracamy uwagę, iż realizacja drugiego etapu prac będzie zależna od przyszłych zdarzeń, w tym czynników rynkowych, które mogą wpłynąć na

Deloitte

realizowalność dotychczas poniesionych nakładów inwestycyjnych, które na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosiły 46,5 milionów złotych i dotyczyły realizacji prac związanych z IGCC.

- Na notę 11 dodatkowych informacji i objaśnień, do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w której, Grupa wykazuje aktywa z tytułu nakładów poniesionych na poszukiwania złóż gazowych B-4 i B-6 oraz koszty budowy odwiertów w wysokości 48 milionów złotych według stanu na 31 grudnia 2007 roku. Grupa zleciła przeprowadzenie analizy opłacalności zagospodarowania złóż. Wyniki przeprowadzonej analizy wskazują na konieczność poniesienia znaczących nakładów inwestycyjnych celem gospodarczego wykorzystania złóż. Jak opisano w notce 11, istnieje niepewność, czy korzyści uzyskane z przyszłej eksploatacji złóż pokryją nakłady już poniesione oraz niezbędne do poniesienia, aby możliwe było rozpoczęcie eksploatacji.

Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2007 jest kompletne w rozumieniu art. 49 ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych, a zawarte w nim informacje, zaczerpnięte bezpośrednio ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, są z nim zgodne.

Piotr Sokołowski
Biegły rewident
nr ewid. 9752/7281

Piotr Sokołowski
Członek Zarządu
Biegły Rewident
nr ewid. 9752

Wacław Nitka
Członek Zarządu
Biegły Rewident
nr ewid. 2789

osoby reprezentujące podmiot

DELOITTE AUDYT Sp. z o.o.
ul. Piękna 18, 00-549 Warszawa
tel. 511-08-11, fax 511-08-13
NIP 527-020-07-88; REGON 010076870

podmiot uprawniony do badania
sprawozdań finansowych wpisany
na listę podmiotów uprawnionych
pod nr ewidencyjnym 73
prowadzoną przez KRBR

Warszawa, 6 maja 2008 roku

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A.	PLN'000		EUR'000	
	za rok zakończony 31.12.2007 (badane)	za rok zakończony 31.12.2006 (dane porównywalne)	za rok zakończony 31.12.2007 (badane)	za rok zakończony 31.12.2006 (dane porównywalne)
Przychody ze sprzedaży	13.125.123	12.798.084	3.475.197	3.282.317
Zysk operacyjny	713.664	798.346	188.960	204.751
Zysk przed opodatkowaniem	1.004.494	915.891	265.964	234.898
Zysk netto	814.147	734.652	215.565	188.416
Zysk netto przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	777.160	679.912	205.772	174.377
Zysk netto przypisany akcjonariuszom mniejszościowym	36.987	54.740	9.793	14.039
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	189.462	654.441	50.165	167.844
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(816.440)	(721.514)	(216.172)	(185.046)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	481.513	(78.151)	127.492	(20.043)
Przepływy pieniężne netto razem	(147.061)	(143.629)	(38.938)	(36.836)
Podstawowy zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	6,84	5,98	1,81	1,53
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	-	-	-	-
	PLN'000		EUR'000	
	Stan na 31.12.2007 (badane)	Stan na 31.12.2006 (dane porównywalne)	Stan na 31.12.2007 (badane)	Stan na 31.12.2006 (dane porównywalne)
Aktywa razem	9.720.384	7.763.542	2.713.675	2.026.400
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	5.816.227	5.095.527	1.623.737	1.330.008
Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych	334.691	306.416	93.437	79.979
Kapitał własny razem	6.150.918	5.401.943	1.717.174	1.409.987

Do przeliczenia wybranych danych finansowych na dzień 31 grudnia 2007 roku, użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w tym dniu tj. 1 EUR = 3,5820 PLN. Pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych wykazane w tabeli za 2007 rok przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 3,7768 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku).

W celu przeliczenia pozycji bilansowych na dzień 31 grudnia 2006 roku, użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w tym dniu tj. 1 EUR = 3,8312 PLN. Pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za 2006 rok przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 3,8991 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2006 roku do 31 grudnia 2006 roku).

Skonsolidowane bilanse

na dzień 31 grudnia 2007 roku i 31 grudnia 2006 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	11	3.471.247	3.336.839
Zaliczki na środki trwałe w budowie	11	781.780	148.018
Wartość firmy	17	58.207	67.058
Wartości niematerialne	15	64.999	55.858
Inwestycje w nieruchomości	14	3.445	4.849
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	18	48.519	83.381
Długoterminowe aktywa finansowe	19	21.553	23.642
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	41	31.732	32.057
Należności długoterminowe	12	12.668	16.199
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	13	13.976	13.912
Aktywa trwałe razem		4.508.126	3.781.813
Aktywa obrotowe			
Zapasy	22	2.589.322	1.707.442
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe, w tym:	23	1.542.465	1.276.475
- należności z tytułu podatku dochodowego		1.867	33.068
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	13	31.868	13.562
Krótkoterminowe aktywa finansowe	20	119.342	204.044
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	24	924.995	772.387
Aktywa obrotowe razem		5.207.992	3.973.910
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	16	4.266	7.819
Aktywa razem		9.720.384	7.763.542

Skonsolidowane bilanse

na dzień 31 grudnia 2007 roku i 31 grudnia 2006 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	26	113.700	113.700
Kapitał zapasowy		970.951	970.951
Zyski zatrzymane		4.746.221	4.014.432
Różnice kursowe z przeliczenia		(14.645)	(3.556)
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		5.816.227	5.095.527
Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych	29	334.691	306.416
Kapitał własny razem		6.150.918	5.401.943
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	30	842.943	330.706
Rezerwy długoterminowe	31	208.594	208.082
Rezerwa na podatek odroczone	41	154.789	170.009
Pozostałe zobowiązania finansowe i inne	32	9.323	10.801
Zobowiązania długoterminowe razem		1.215.649	719.598
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania, w tym:	33	1.757.451	1.385.106
- zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		20.446	3.413
Oprocentowane kredyty i pożyczki	30	517.193	173.526
Rezerwy krótkoterminowe	31	74.268	80.579
Pozostałe zobowiązania finansowe	32	4.905	2.790
Zobowiązania krótkoterminowe razem		2.353.817	1.642.001
Zobowiązania razem		3.569.466	2.361.599
Pasywa razem		9.720.384	7.763.542

Skonsolidowane rachunki zysków i strat

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)
Przychody ze sprzedaży	35	13.125.123	12.798.084
Koszt własny sprzedaży	36	(11.346.692)	(10.978.033)
Zysk brutto ze sprzedaży		1.778.431	1.820.051
Pozostałe przychody operacyjne	37	81.845	28.099
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości firmy	17	(21.496)	-
Koszty sprzedaży	36	(697.495)	(665.553)
Koszty ogólnego zarządu	36	(335.440)	(313.892)
Pozostałe koszty operacyjne	38	(92.181)	(70.359)
Zysk operacyjny		713.664	798.346
Przychody finansowe	39	313.549	133.295
Koszty finansowe	40	(44.995)	(41.561)
Udział w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych	18	22.276	25.811
Zysk przed opodatkowaniem		1.004.494	915.891
Podatek dochodowy od osób prawnych	41	(190.347)	(181.239)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		814.147	734.652

Przypisany:

Akcjonariuszom jednostki dominującej		777.160	679.912
Akcjonariuszom mniejszościowym	29	36.987	54.740

Zysk netto na jedną akcję

- podstawowy	28	6,84	5,98
- rozwodniony		-	-

Skonsolidowane rachunki przepływów pieniężnych

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk netto		814.147	734.652
Korekty o pozycje:			
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności		(22.276)	(25.811)
Amortyzacja		306.224	297.356
Zyski z tytułu różnic kursowych		4.091	(6.556)
Odsetki i dywidendy otrzymane		855	11.098
(Zysk) / Strata z tytułu działalności inwestycyjnej		(41.766)	27.651
Podatek dochodowy bieżącego okresu		190.347	181.239
Podatek dochodowy zapłacony		(157.003)	(290.568)
(Zwiększenie) stanu należności	25	(252.733)	(189.154)
(Zwiększenie) stanu zapasów	25	(883.218)	(274.491)
Zwiększenie stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych biernych	25	253.101	175.099
(Zwiększenie) stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych	25	(17.987)	(7.243)
(Zmniejszenie)/ Zwiększenie stanu rezerw	25	(4.276)	19.201
Pozostałe	25	(44)	1.968
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		189.462	654.441
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Dywidendy otrzymane		47.318	2.527
Odsetki otrzymane		19.036	10.951
Zakup / Sprzedaż środków trwałych i wartości niematerialnych		(368.681)	(524.769)
Zakup długoterminowych aktywów finansowych		-	(3.449)
Sprzedaż / (Zakup) krótkoterminowych aktywów finansowych		184.007	(44.866)
Nabycie Krak-Gaz Sp. z o.o. po odjęciu nabytych w transakcji połączenia środków pieniężnych		(15.829)	-
Wydatki z tytułu zaliczek na środki trwałe w budowie		(681.601)	(163.874)
Pozostałe pozycje netto		(690)	1.966
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(816.440)	(721.514)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek		579.791	68.399
Wydatki z tytułu spłaty kredytów i pożyczek		(23.217)	(118.888)
Zapłacone odsetki		(21.603)	(20.814)
Zapłacone dywidendy – akcjonariuszom jednostki dominującej	27	(40.932)	-
Zapłacone dywidendy – akcjonariuszom mniejszościowym	29	(8.593)	(2.521)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(942)	(2.151)
Pozostałe pozycje netto		(2.991)	(2.176)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		481.513	(78.151)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(1.596)	1.595
Zmiana stanu środków pieniężnych netto		(147.061)	(143.629)
Środki pieniężne na początek okresu	25	624.165	767.794
Środki pieniężne na koniec okresu	25	477.104	624.165
- o ograniczonej możliwości dysponowania	24	17.296	23.143

Skonsolidowane sprawozdania zmian w kapitałach własnych

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku

(w tysiącach złotych)	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Zyski zatrzymane	Różnice kursowe	Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych	Kapitał własny razem
1 stycznia 2006 (dane porównywalne) (badane)	113.700	970.951	3.334.520	2.266	4.421.437	254.281	4.675.718
Zysk netto za rok zakończony 31 grudnia 2006	-	-	679.912	-	679.912	54.740	734.652
Dywidenda	-	-	-	-	-	(2.521)	(2.521)
Pozostałe	-	-	-	(5.822)	(5.822)	(84)	(5.906)
31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)	113.700	970.951	4.014.432	(3.556)	5.095.527	306.416	5.401.943

1 stycznia 2007 (dane porównywalne) (badane)	113.700	970.951	4.014.432	(3.556)	5.095.527	306.416	5.401.943
Zysk netto za rok zakończony 31 grudnia 2007	-	-	777.160	-	777.160	36.987	814.147
Dywidenda	-	-	(40.932)	-	(40.932)	(8.593)	(49.525)
Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej	-	-	2.377	-	2.377	(119)	2.258
Pozostałe	-	-	(6.816)	(11.089)	(17.905)	-	(17.905)
31 grudnia 2007 (badane)	113.700	970.951	4.746.221	(14.645)	5.816.227	334.691	6.150.918

Dodatkowe informacje i objaśnienia

1 Informacje ogólne

Grupa LOTOS S.A. („Spółka”, „Jednostka Dominująca”), będąca jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. („Grupa Kapitałowa”, „Grupa”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 18 września 1991 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (obecnie Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego) w dniu 10 kwietnia 2002 roku, pod numerem KRS 0000106150. Spółce nadano numer statystyczny REGON 190541636.

Siedziba Spółki mieści się na ul. Elbląskiej 135, 80 - 718 Gdańsk.

W 2003 roku na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gdańsku XII Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 28 maja 2003 roku została dokonana zmiana firmy Rafineria Gdańska Spółka Akcyjna na Grupa LOTOS Spółka Akcyjna.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy jest wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej oraz ich sprzedaż hurtowa i detaliczna. Grupa prowadzi również działalność w zakresie pozyskiwania oraz eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Jednostka Dominująca posiada następujące koncesje związane z podstawowym zakresem działalności:

- wytwarzanie paliw ciekłych na okres do 30 listopada 2008 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 28 listopada 1998 roku,
- wytwarzanie paliw w procesie przeróbki ropy naftowej oraz w procesie komponowania tych paliw przy wykorzystaniu odpowiednich frakcji węglowodorowych oraz przewidzianych technologią komponentów jak również w specyficznych procesach na okres do 31 grudnia 2025 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 października 2007 roku,
- Obrót paliwami ciekłymi na okres do 21 grudnia 2008 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 23 listopada 1998 roku,
- Obrót paliwami ciekłymi na okres do 31 grudnia 2025 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 października 2007 roku,
- magazynowanie paliw ciekłych na okres do 15 października 2016 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 10 października 2006 roku,
- wytwarzanie energii elektrycznej na okres do 5 października 2010 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 29 września 2000 roku,
- obrót energią elektryczną na okres od 10 września 2001 roku do 10 września 2011 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 września 2001 roku,
- przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej na okres od 10 września 2001 roku do 10 września 2011 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 września 2001 roku.

Ponadto, spółki z Grupy Kapitałowej posiadają m.in. koncesje i licencje:

- udzielone przez Ministra Środowiska na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy i gazu ziemnego w poszczególnych rejonach (rejon Gaz Południe do 14 grudnia 2012 roku, rejony: Gaz Północ, Gotlandia, Łeba, Rozewie, Sambia-E, Sambia-W do 14 grudnia 2010 roku, Wolin do 14 czerwca 2008 roku),
- udzielone przez Ministra Środowiska na eksploatację z poszczególnych złóż (złóże B6 do 7 listopada 2026 roku, złoża B3 i B8 do 29 lipca 2016 roku i 5 września 2009 roku, złóże B4 do 11 maja 2032 roku),
- udzielone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki m.in. na: wytwarzanie, magazynowanie i obrót paliwami ciekłymi, obrót paliwami gazowymi, przesyłanie i dystrybucję paliw gazowych, przesyłanie i dystrybucję ciepła, wytwarzanie energii elektrycznej, przesyłanie i dystrybucję energii, obrót energią elektryczną,
- udzielone przez Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego na wykonywanie przewozów kolejowych rzeczy i udostępnianie pojazdów trakcyjnych.

2 Skład Grupy Kapitałowej

Poniżej przedstawiono jednostki zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. wraz z ich przedmiotem działalności, metodą konsolidacji oraz udziałem Grupy w ogólnej liczbie głosów w kapitale podstawowym.

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Metoda konsolidacji/ wyceny udziałów	Procentowy udział Grupy w kapitale podstawowym	
				31.12.2007	31.12.2006
Podmiot dominujący					
Grupa LOTOS S.A.	Gdańsk	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (głównie paliw) oraz ich sprzedaż hurtowa	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
Spółki bezpośrednio zależne					
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Partner Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż paliw i obsługa detalicznych sieci koncernów zagranicznych, obsługa logistyczna	pełna	- ⁽¹⁾	100,00%
LOTOS Gaz S.A. (spółka posiada własną grupę kapitałową, dawniej LOTOS Mazowsze S.A.) ⁽²⁾	Mława	Hurtowa i detaliczna sprzedaż gazu płynnego	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarowych i smarów oraz krajowa sprzedaż olejów bazowych	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Ekoenergia S.A.	Gdańsk	Realizacja budowy podstawowych instalacji Programu 10+; spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejowy	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, wykonawstwo remontów	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonywanie analiz laboratoryjnych	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciwpożarowa	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób	pełna	100,00%	100,00% ⁽³⁾
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Jasło	Sprzedaż i produkcja mas parafinowych	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Tank Sp. z o.o.	Jasło	Handel hurtowy produktami naftowymi	pełna	100,00% ⁽⁴⁾	86,01%
LOTOS Czechowice S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Czechowice	Magazynowanie i dystrybucja paliw ⁽⁵⁾	pełna	80,04%	80,04%
LOTOS Jasło S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Jasło	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej oraz ich sprzedaż hurtowa i detaliczna	pełna	80,01%	80,01%
Petrobaltic S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	pełna	69,00%	69,00%

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Metoda konsolidacji/ wyceny udziałów	Procentowy udział Grupy w kapitale podstawowym	
				31.12.2007	31.12.2006
UAB LOTOS Baltija	Litwa	Obrót hurtowy i detaliczny olejami smarowymi m.in. na terenie Litwy i Białorusi, Ukrainy i Łotwy	pełna ⁽⁶⁾	100,00%	100,00%
BiproRaf Sp. z o.o.	Gdańsk	Usługi projektowe dla przemysłu naftowego	wyłączenie	- ⁽⁷⁾	50,00%
Rafineria Nafty Glimar S.A. w upadłości	Gorlice	Działalność rafineryjna ⁽⁸⁾	wyłączenie - brak sprawowania kontroli	91,54%	91,54%
LOTOS Hydrokompleks Sp. z o.o. w likwidacji ⁽⁹⁾	Gorlice	Realizacja budowy oraz późniejsza eksploatacja instalacji Hydrokompleks; spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej	wyłączenie	100,00%	100,00%
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	Gorlice	Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	pełna	86,91%	86,91%
LOTOS Exploration and Production Norge AS	Stavanger Norwegia	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej na norweskim szelfie kontynentalnym; świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobywaniem ropy naftowej. Spółka rozpoczęła działalność operacyjną w listopadzie 2007 roku	pełna ⁽⁶⁾	100,00% ⁽¹⁰⁾	-
Spółki pośrednio zależne					
RCEkoenergia Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Działalność usługowa	pełna	80,04%	80,04%
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Brak działalności operacyjnej	pełna	80,04%	80,04%
RC Serwis Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Działalność usługowa	- ⁽¹¹⁾	86,91%	86,91%
RC Paliwa Sp. z o.o. w likwidacji	Czechowice-Dziedzice	Działalność handlowa (nie została rozpoczęta)	metoda praw własności	- ⁽¹²⁾	80,04%
Plastekol Organizacja Odzysku S.A.	Jasło	Działalność usługowa	pełna	53,61%	53,61%
Petrosoft.pl Technologie Informatyczne Sp. z o.o.	Jasło	Działalność usługowa	wyłączenie	- ⁽¹³⁾	80,01%
Chemipetrol Sp. z o.o.	Jasło	Działalność handlowa majątek wniesiony w zamian za udziały na rzecz spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	pełna ⁽⁶⁾	80,01%	80,01%
KRAK - GAZ Sp. z o.o. ⁽¹⁴⁾	Bochnia	Hurtowa i detaliczna sprzedaż gazu płynnego	pełna	100,00%	-
Miliana Shipping Company Ltd.	Cypr	Działalność usługowa	pełna	68,93%	68,93%
Aphrodite Offshore Services Ltd.	Antyle Holenderskie	Działalność usługowa	pełna ⁽⁶⁾	69,00%	69,00%

- (1) W dniu 29 czerwca 2007 roku postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrowane zostało połączenie Grupy LOTOS S.A. z LOTOS Partner Sp. z o.o.
- (2) Zmiana nazwy z dniem 5 lipca 2007 roku na LOTOS Gaz S.A.
- (3) W dniu 20 grudnia 2006 roku na podstawie umowy sprzedaży udziałów Grupa LOTOS S.A. nabyła pozostałą część (12,56%) udziałów w spółce LOTOS Ochrona Sp. z o.o.
- (4) W dniu 11 kwietnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła ze spółką LOTOS Jasło S.A. umowę zakupu 700 udziałów spółki LOTOS Tank Sp. z o.o.
- (5) Z dniem 31 marca 2006 roku Spółka zaprzestała przerobu ropy naftowej.
- (6) Z dniem 31 grudnia 2007 roku spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS, UAB LOTOS Baltija, Aphrodite Offshore Services Ltd., Chemipetrol Sp. z o.o. zostały objęte konsolidacją metodą pełną.
- (7) W dniu 15 stycznia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. zbyła na rzecz KTI Poland S.A. z siedzibą w Warszawie 35 udziałów spółki Przedsiębiorstwo Projektowo-Usługowe BiproRaf Sp. z o.o. (PPU BiproRaf Sp. z o.o.) za cenę 2.750 tysięcy złotych.
- (8) W dniu 19 stycznia 2005 roku Sąd Rejonowy w Nowym Sączu ogłosił upadłość Rafinerii Nafty Glimar S.A. w Gorlicach. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu Wydział V Sąd Gospodarczy po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2008 roku sprawy upadłości Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach w przedmiocie wniosku syndyka upadłości „Capricorn” Sp. z o.o. w Nowym Sączu o umorzenie postępowania upadłościowego postanowił na podstawie art. 361 pkt 2 prawa upadłościowego i naprawczego umorzyć postępowanie upadłościowe. Na dzień publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyrok sądu nie uprawomocnił się.
- (9) Dnia 26 listopada 2007 roku uchwałą Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników spółka LOTOS Hydrokompleks Sp. z o.o., w 100% kontrolowana przez Grupę LOTOS S.A., została postawiona w stan likwidacji.
- (10) W dniu 22 września 2007 roku przez Centralny Rejestr Podmiotów Gospodarczych w Brønnøysund została zarejestrowana spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS z siedzibą w Stavanger w Norwegii. W nowoutworzonym podmiocie Grupa LOTOS S.A. objęła 100% udziałów pokrywając w całości kapitał zakładowy w wysokości 8.000 tysięcy NOK, tj. 3.871 tysięcy złotych.
- (11) Udziały wniesione aportem w dniu 2 stycznia 2006 roku przez Grupę Kapitałową LOTOS Czechowice S.A. do LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.
- (12) W dniu 4 października 2007 roku spółka RC Paliwa w likwidacji Sp. z o.o. została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy Katowice Wschód w Katowicach Wydział VIII Gospodarczy KRS.
- (13) W dniu 27 grudnia 2007 roku LOTOS Jasło S.A. zbyła 100% posiadanych udziałów spółki PETROSOFT.pl Technologie Informatyczne Sp. z o.o. na rzecz Petrosoft.eu. Sp. z o.o.
- (14) W dniu 9 lipca 2007 roku LOTOS Gaz S.A. zawarła umowę przyrzeczoną zakupu 34.500 udziałów spółki KRAK - GAZ Sp. z o.o. LOTOS Gaz S.A. objęła 100% udziałów w spółce KRAK – GAZ Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

3 Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej

Skład Zarządu Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz na dzień przekazania do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego jest następujący:

Paweł Olechnowicz – Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny,
Marek Sokołowski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju,
Mariusz Machajewski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno - Finansowych.

Skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz na dzień przekazania do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego jest następujący:

Jan Stefanowicz - Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Henryk Siodmok - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Grzegorz Szczodrowski - Sekretarz Rady Nadzorczej,
Beata Zawadzka - Członek Rady Nadzorczej,
Marta Busz - Członek Rady Nadzorczej,
Izabela Emerling - Członek Rady Nadzorczej,
Jacek Mościcki - Członek Rady Nadzorczej.

Zmiany w składzie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Spółki w trakcie 2007 roku były następujące:

1. W dniu 13 listopada 2007 roku Rada Nadzorcza Grupy LOTOS S.A. odwołała Pana Jarosława Kryńskiego ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu, Dyrektora ds. Handlu Grupy LOTOS S.A.
2. W dniu 28 maja 2007 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. odwołało Pana Jacka Tarnowskiego z funkcji Członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. i powołało:
 - Jana Stefanowicza na Przewodniczącego Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., który pełnił dotychczas funkcję Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.,
 - Martę Busz na Członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.,
 - Izabelę Emerling na Członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.
3. W dniu 14 czerwca 2007 roku Rada Nadzorcza powołała na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. Pana Henryka Siodmok.

4 Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 6 maja 2008 roku.

5 Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym.

6 Czas trwania Grupy Kapitałowej

Czas trwania jednostki dominującej oraz spółek zależnych jest nieoznaczony.

7 Data bilansowa oraz okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. obejmuje dane bilansowe na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz dane porównywalne na dzień 31 grudnia 2006 roku. Rachunek zysków i strat, rachunek przepływów pieniężnych oraz sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Grupy prezentuje dane za okres od dnia 1 stycznia 2007 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku wraz z danymi porównywalnymi za okres od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2006 roku.

Zaprezentowane skonsolidowane dane finansowe na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz za rok zakończony tą datą, zawarte w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, podlegały badaniu przez biegłego rewidenta. Dane finansowe na dzień 31 grudnia 2006 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2006 roku podlegały badaniu przez biegłego rewidenta, który wydał opinię z badania w dniu 17 kwietnia 2007 roku.

8 Waluta pomiaru i waluta sprawozdawcza

Walutą pomiaru i walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

9 Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Jednostki Grupy, za wyjątkiem Jednostki Dominującej oraz jednostek zagranicznych, prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) i wydanymi na jej podstawie przepisami („Polskie Standardy Rachunkowości”- „PSR”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

Przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółka zastosowała takie same zasady rachunkowości i metody wyliczeń jak przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2006 roku, za wyjątkiem zasad rachunkowości dotyczących ujęcia prawa wieczystego użytkowania gruntów nabytego nieodpłatnie, tj. na mocy decyzji administracyjnej oraz prezentacji instrumentów finansowych, o czym mowa w Nocie 10 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Począwszy od dnia 1 stycznia 2007 roku w wyniku zmian dokonanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zmieniony został standard MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych, „Ujawnianie informacji na temat kapitału”.

Następujące standardy i interpretacje weszły w życie od dnia 1 stycznia 2007 roku:

- MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji,
- Zmiany MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych-ujawnienia dotyczące kapitałów,
- Aktualizacja wytycznych do wdrażania MSSF4: Kontrakty ubezpieczeniowe.

Grupa dokonała weryfikacji nowych interpretacji, standardów oraz zmian do standardów już istniejących. Nowe interpretacje, standardy oraz zmiany do istniejących standardów nie mają istotnego wpływu na stosowane przez Grupę zasady (polityki) rachunkowości.

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Zmiana do MSR 23, Koszty finansowania zewnętrznego (obowiązuje od 1 stycznia 2009 roku, nie została jeszcze przyjęta do stosowania przez Unię Europejską),
- Zmiana do MSR 1, Prezentacja sprawozdań finansowych (obowiązuje od 1 stycznia 2009 roku, nie została jeszcze przyjęta do stosowania przez Unię Europejską),
- MSSF 8, Segmenty operacyjne (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2009 roku),
- Zaktualizowany MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 lipca 2009 roku, nie został jeszcze przyjęty do stosowania przez Unię Europejską),
- Zaktualizowany MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 lipca 2009 roku, nie został jeszcze przyjęty do stosowania przez Unię Europejską),
- Interpretacja KIMSF 11, Wydanie akcji w ramach Grupy i transakcje w nabytych akcjach własnych (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 marca 2007 roku),
- Interpretacja KIMSF 12, Umowy na usługi koncesjonowane (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2008 roku),
- Interpretacja KIMSF 13, Programy lojalnościowe (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 lipca 2008 roku),
- Interpretacja KIMSF 14, MSR 19 - Ograniczenia w rozpoznawaniu aktywów programów określonych świadczeń pracowniczych, wymogi minimalnego finansowania i ich interakcje (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2008 roku).

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości.

Grupa nie sporządza informacji dotyczących segmentów działalności, ponieważ nie spełnia wymogów dotyczących wydzielenia segmentów działalności określonych przez Międzynarodowy Standard Rachunkowości Nr 14 „Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności”.

10 Zasady rachunkowości

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Na dzień zastosowania po raz pierwszy MSSF jako podstawy rachunkowości tj. na dzień 1 stycznia 2004 roku, nabyte nieodpłatne, tj. na mocy decyzji administracyjnej prawo wieczystego użytkowania gruntów zostało ujęte w wartości godziwej w księgach rachunkowych i zaprezentowane jako składnik rzeczowych aktywów trwałych.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa traktuje otrzymane bezpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów jako leasing operacyjny i prezentuje w wartości godziwej jako pozycja pozabilansową.

W związku z przeniesieniem otrzymanego bezpłatnie prawa wieczystego użytkowania gruntów do ewidencji pozabilansowej Grupa dokonała korekty danych porównywalnych zaprezentowanych w niniejszym sprawozdaniu finansowym. W wyniku korekty danych porównywalnych na dzień 31 grudnia 2006 roku oraz na dzień 31 stycznia 2005 roku wartość rzeczowych aktywów trwałych spadła o kwotę 163.446 tysięcy złotych, wartość rezerwy na podatek odroczony spadła o kwotę 31.055 tysięcy złotych, wartość kapitałów własnych (zyski zatrzymane) spadła o kwotę 132.391 tysięcy złotych, z uwzględnieniem efektu podatku odroczonego. Niniejsza korekta nie miała wpływu na zysk netto na akcję.

Dodatkowo, Grupa wprowadziła zmiany prezentacyjne danych porównywalnych dotyczące wartości godziwej aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny instrumentów pochodnych. Grupa na dzień 31 grudnia 2007 roku ujęła aktywa finansowe i zobowiązania finansowe oddzielnie, wykazując je jako zasoby lub obowiązki jednostki. W związku z powyższym, wartość aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2006 roku wzrosła o 514 tysięcy złotych (31 grudnia 2005 roku: 1.745 tysięcy złotych).

Ponadto, w związku z MSR 18 Przychody ze sprzedaży, Grupa wartości przychodów ze sprzedaży za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku zaprezentowała uwzględniając kwoty rabatów handlowych oraz hurtowych przyznanych przez spółki z Grupy. W sprawozdaniach finansowych za 2006 rok wartość przyznanych bonusów z tytułu ilościowej sprzedaży hurtowej powiększała koszty sprzedaży. Grupa dokonała reklasyfikacji wartości przyznanych bonusów, pomniejszając koszty sprzedaży i przychody ze sprzedaży za rok zakończony 31 grudnia 2006 roku odpowiednio o kwotę 12.799 tysięcy złotych.

Jednocześnie, Grupa w roku zakończonym 31 grudnia 2007 roku dokonała reklasyfikacji kosztów związanych z użytkowaniem urządzeń nalewczyczych. Za rok zakończony 31 grudnia 2006 roku zmniejszeniu uległa wartość kosztu własnego sprzedaży i kosztów ogólnego zarządu odpowiednio o kwotę 9.966 tysięcy złotych i 2.209 tysięcy złotych, natomiast wartość kosztów sprzedaży zwiększyła się odpowiednio o kwotę 12.175 tysięcy złotych.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej.

10.1 Podstawa konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie sprawozdania finansowego jednostki dominującej oraz sprawozdań finansowych jednostek kontrolowanych przez jednostkę dominującą sporządzonych na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym istotne niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia trwałej utraty wartości.

Spółki zależne podlegają konsolidacji od momentu objęcia kontroli przez Grupę, natomiast przestają być konsolidowane w momencie utraty nad nimi kontroli. Sprawowanie kontroli przez Spółkę ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub poprzez swoje jednostki zależne więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Spółka ma możliwość wpływania na politykę finansową i operacyjną danej jednostki.

10.2 Inwestycje w podmioty stowarzyszone

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Są to jednostki, na które Spółka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami. Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych są podstawą określenia wartości udziałów posiadanych przez Spółkę dominującą metodą praw własności. Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych i jednostki dominującej jest jednakowy.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w bilansie według ceny nabycia skorygowanej o późniejsze zmiany udziału jednostki dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Rachunek zysków i strat odzwierciedla udział w wynikach działalności jednostek stowarzyszonych. W przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w kapitale własnym jednostek stowarzyszonych, spółka dominująca ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to właściwe, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

10.3 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ do Grupy korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami. Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, jeśli są nabyte w ramach oddzielnej transakcji. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są aktywowane według wartości godziwej na dzień przejęcia. Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grupa aktywuje i wykazuje jako składnik wartości niematerialnych opłaty za koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wynagrodzenia z tytułu zawartych umów o ustanowienie użytkowania górniczego w celu poszukiwania i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Uzyskanie koncesji oraz ustanowienie użytkowania górniczego jest niezbędne do rozpoczęcia i prowadzenia prac poszukiwawczych.

Wartości niematerialne są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności.

Przewidywany okres ekonomicznej użyteczności posiadanych przez Grupę wartości niematerialnych wynosi od 2 do 25 lat.

Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych są weryfikowane na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

10.4 Wartość firmy jednostek podporządkowanych

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę kosztów połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego ze zidentyfikowanych ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana wartość firmy. W przypadku, gdy wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach wartość firmy odnosząca się do zbytej działalności powinna być wyceniana na podstawie względnej wartości zbytej działalności, proporcjonalnie do udziału w zatrzymanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

10.5 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, oprócz gruntów, są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. W przypadku prawa wieczystego użytkowania gruntu przez cenę nabycia rozumie się cenę nabycia prawa od osoby trzeciej.

Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po wprowadzeniu środka trwałego do użytkowania, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

Środki trwałe (w tym ich komponenty), z wyjątkiem gruntów oraz środków trwałych zaliczanych do infrastruktury wydobywczej ropy naftowej, są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności, który kształtuje się następująco:

Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1 rok – 80 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	1 rok – 25 lat
Środki transportu	1 rok – 15 lat
Inne środki trwałe	1 rok – 10 lat

Środki trwałe wchodzące w skład infrastruktury wydobywczej amortyzowane są metodą naturalną opartą na odpisaniu w ciężar kosztów kwoty amortyzacji przypadającej na jednostkę wydobytej ropy naftowej. Stawka amortyzacji szacowana jest w odniesieniu do prognozy wydobycia surowca z obszaru geologicznego. W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych zasobów na dzień bilansowy ustala się zaktualizowaną kwotę amortyzacji przypadającą na jednostkę wydobytego surowca i począwszy od nowego roku obrotowego dokonuje amortyzacji według zaktualizowanej stawki.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się, i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku następnego roku.

Każdorazowo, przy wykonywaniu remontu, koszt remontu jest ujmowany w wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych, jeżeli są spełnione kryteria ujmowania.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w pozycji środki trwałe ujęto aktywo odpowiadające wartości rezerwy na likwidację zakładu górniczego. Aktywo zostało utworzone zgodnie MSR 16 – „Środki trwałe”, który mówi, iż „koszt/wartość składnika majątku trwałego składa się m.in. ze wstępnego szacunku kosztu rozbiórki, demontażu/usunięcia środka trwałego oraz przywrócenia miejsca jego montażu do pierwotnego kształtu, którego obowiązek poniesienia ciąży na spółce albo od momentu nabycia środka trwałego albo w konsekwencji użytkowania danego środka trwałego przez spółkę przez pewien okres w celu innym niż wytworzenie zapasów w trakcie danego okresu”. Obowiązek poniesienia przez Grupę kosztów likwidacji Morskiej Kopalni Ropy wynika bezpośrednio z powodów opisanych w MSR 16. Ten sam standard, w punkcie 63, nakłada na stosujących MSR obowiązek okresowej analizy zmiany wartości aktywa, nie rzadziej niż na dzień bilansowy. Dodatkowo należy podkreślić, iż KIMSF wydał interpretację nr 1 dotyczącą zagadnień „Zmian obecnie prezentowanego kosztu rozbiórki/demontażu środka trwałego oraz przywrócenia miejsca jego montażu do pierwotnego kształtu oraz podobnych zobowiązań”. Interpretacja ta odnosi się bezpośrednio m.in. do MSR 16, w szczególności zaś do zmian wartości aktywa rozpoznanego jako przyszły koszt likwidacji. Zmiany wartości tak rozpoznanego aktywa mogą wynikać z następujących powodów:

- zmiany w szacowanych wypływach pieniężnych niezbędnych do wywiązania się z obowiązku likwidacji,
- zmiany wysokości bieżącej rynkowej stopy dyskontowej,
- wzrost wynikający z upływu czasu – skracania się okresu do momentu likwidacji powodującego rozliczenie stopy dyskontowej.

Grupa uwzględniła wymóg KIMSF w tym zakresie wobec czego niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentuje zaktualizowaną wartość tego aktywa.

10.6 Środki trwałe w budowie

Inwestycje rozpoczęte są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowych, pomniejszonych o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Inwestycje rozpoczęte nie są amortyzowane do momentu zakończenia ich budowy i oddania do użytkowania.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia.

Koszty finansowe aktywowane na środkach trwałych w budowie obejmują koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania.

Koszty poszukiwania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego są aktywowane jako środki trwałe w budowie do czasu określenia zasobności złoża oraz ekonomicznej opłacalności jego eksploatacji. W momencie potwierdzenia istnienia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, nakłady poniesione na poszukiwanie złóż są przenoszone do środków trwałych i amortyzowane. W przypadku, gdy wiercenia poszukiwawcze nie doprowadzą do odkrycia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, dokonuje się odpisów aktualizujących wartość środków trwałych w budowie w wynik okresu, w którym stwierdzono brak możliwości gospodarczego wykorzystania odkrytych złóż.

10.7 Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów

Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych to nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych ujęte jako aktywa, zgodnie z zasadami (polityką) rachunkowości Grupy. Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych to nakłady poniesione przez Grupę w związku z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych zanim możliwe jest dowiedzenie technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności wydobywania zasobów mineralnych. Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych to poszukiwanie zasobów mineralnych, w tym ropy naftowej, gazu ziemnego oraz analogicznych nieodnawialnych zasobów, po tym, gdy jednostka uzyskała prawo prowadzenia poszukiwań na określonym obszarze, jak też ustalanie technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności wydobywania zasobów mineralnych. Grupa klasyfikuje aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych jako rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne w zależności od rodzaju nabytych aktywów i stosuje tę zasadę klasyfikacji w sposób ciągły. Grupa zaprzestaje klasyfikacji aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych jako takich, gdy wykazano techniczną wykonalność i komercyjną zasadność wydobywania zasobów mineralnych. Grupa prezentuje i ujawnia odpisy aktualizujące dotyczące aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych zgodnie z MSSF 6 oraz dokonuje ich oceny zgodnie z MSR 36. Odpisy aktualizujące obciążają wynik finansowy zgodnie z MSR 36.

Grupa rozważa potrzebę dokonywania odpisów aktualizujących wartość aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych biorąc pod uwagę wystąpienie dla danego obszaru poszukiwań między innymi następujących okoliczności:

- okres, przez który jednostka miała prawo do prowadzenia poszukiwań zakończył się w bieżącym okresie obrotowym lub zakończy się w najbliższej przyszłości, a jego przedłużenia nie przewiduje się;
- Grupa nie przewiduje poniesienia znaczących nakładów na dalsze poszukiwania i ocenę zasobów mineralnych;
- poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych nie doprowadziły do odkrycia znaczących z gospodarczego punktu widzenia zasobów minerałów i jednostka postanowiła zaniechać dalszych poszukiwań;
- dostępne dane wskazują, iż mimo kontynuowania prac rozwojowych, wartość bilansowa aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów minerałów nie zostanie w pełni odzyskana, nawet jeśli pomyślnie zakończą się prace rozwojowe lub nastąpi ich sprzedaż.

10.8 Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia

Aktywa trwałe i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwałe (i grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

10.9 Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w rachunku zysków i strat, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.10 Inwestycje w nieruchomości

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości.

Do nieruchomości inwestycyjnych obejmujących inwestycje w grunty, prawo wieczystego użytkowania oraz budynki i budowle zalicza się takie nieruchomości, których Grupa nie użytkuje na własne potrzeby, ale które przyniosą korzyści w postaci przyrostu wartości lub przychodów z wynajmu.

10.11 Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione w celu doprowadzenia składników zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu ujmowane są w następujący sposób:

- materiały i towary – według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ważonej,
- produkty gotowe i produkty w toku – według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Cena sprzedaży netto jest to możliwa do uzyskania na dzień bilansowy cena sprzedaży bez podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

10.12 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 14 do 55 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Należności nieściągalne są odpisywane do rachunku zysków i strat w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

10.13 Transakcje w walucie obcej

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w walucie funkcjonalnej spółek z Grupy (polski złoty) na dzień ich przeprowadzenia odpowiednio po kursie:

1. kupna lub sprzedaży walut stosowanym przez bank, w którym następuje transakcja – w przypadku operacji sprzedaży lub kupna walut oraz operacji zapłaty należności lub zobowiązań; lub
2. średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień chyba, że w innym wiążącym jednostkę dokumencie ustalony został inny kurs.

Aktywa i zobowiązania monetarne wyrażone w walucie obcej są na dzień bilansowy przeszacowywane według średniego kursu NBP na ten dzień. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub kosztu własnego sprzedaży, z wyjątkiem różnic kursowych traktowanych jako część kosztów finansowania zewnętrznego kapitalizowanych w wartości środków trwałych. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane na dzień bilansowy po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Kurs średni NBP na dzień	31 grudnia 2007	31 grudnia 2006
USD	2,4350	2,9105
EUR	3,5820	3,8312

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę polską w następujący sposób:

- odpowiednie pozycje bilansowe po średnim kursie, ustalonym przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy;
- odpowiednie pozycje rachunku zysków i strat po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na każdy dzień kończący miesiąc obrotowy.

Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako odrębny składnik.

W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w rachunku zysków i strat.

10.14 Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe przechowywane do terminu zapadalności wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływu środków pieniężnych pozycja środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych składa się z gotówki w kasie, kredytów w rachunku bieżącym oraz lokat bankowych o terminie zapadalności nie dłuższym niż 3 miesiące, które nie zostały potraktowane jako działalność lokacyjna.

10.15 Rozliczenia międzyokresowe

Grupa dokonuje czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów, jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów dokonywane są w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy.

Pracownikom jednostek wchodzących w skład Grupy przysługuje prawo do urlopów na warunkach określonych w przepisach Kodeksu Pracy. Grupa uznaje koszt urlopów pracowniczych na bazie memoriałowej, stosując metodę zobowiązań. Rezerwa z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych ustalana jest w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników, a stanem jaki wynikałby z wykorzystania proporcjonalnego do upływu czasu.

10.16 Kapitał własny

Kapitał własny ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu.

Kapitał podstawowy Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. stanowi kapitał Jednostki Dominującej i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

10.17 Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

10.18 Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych i rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne i rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne i rentowe są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuariusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

10.19 Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze / udziałowcy jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilania funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W sprawozdaniu finansowym zgodnie z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, którego dotyczy podział zysku.

10.20 Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania. Zyski i straty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku naliczania odpisu z tytułu utraty wartości.

10.21 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem kosztów, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, które aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów.

W zakresie, w jakim środki pożyczają się specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować jako część tego składnika aktywów ustala się jako różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego poniesionymi z tytułu danej pożyczki lub kredytu w danym okresie, a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

W stopniu, w jakim środki pożyczają się bez ściśle określonego celu, a następnie przeznacza na pozyskanie dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, które mogą być kapitalizowane, ustala się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na ten składnik majątku.

10.22 Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana jako przychody przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

10.23 Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

W celu ewidencji w swoim sprawozdaniu finansowym praw do emisji dwutlenku węgla Grupa stosuje metodę zobowiązań netto. Zgodnie z tą metodą Grupa rozpoznaje w swoim sprawozdaniu finansowym tylko zobowiązania wynikające z przekroczenia przez Grupę przyznaných limitów praw do emisji, a zobowiązanie to jest rozpoznawane dopiero w momencie przekroczenia przyznanego spółce limitu. Przychody z tytułu sprzedaży niewykorzystanych przez Grupę praw do emisji odnoszone są na dobro rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży.

10.24 Podatek dochodowy

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, rezerwa na podatek dochodowy jest tworzona metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać w/w różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości w/w różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz rezerwy na podatek odroczony prezentowane są w bilansie według wartości po skompensowaniu dla poszczególnych jednostek objętych konsolidacją w ramach grupy kapitałowej.

10.25 Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe w momencie wprowadzenia do ksiąg rachunkowych są wyceniane według kosztu (ceny nabycia), stanowiącego wartość godziwą uiszczonej zapłaty. Koszty transakcji są ujmowane w wartości początkowej instrumentów finansowych.

Po początkowym ujęciu instrumenty finansowe są zaliczane do jednej z czterech kategorii i wyceniane w następujący sposób:

- instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności – są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej,
- pożyczki i należności – są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, a zyski lub straty są ujmowane w rachunku zysków i strat. Należności o krótkim terminie wymagalności, dla których nie określono stopy procentowej wyceniane są w kwocie wymaganej zapłaty,
- instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży – są wyceniane według wartości godziwej, a zyski/straty z tytułu aktualizacji wyceny są ujmowane w kapitale z aktualizacji wyceny do momentu sprzedaży inwestycji lub obniżenia się jej wartości. W tym momencie łączny zysk lub strata z tytułu aktualizacji wyceny jest odnoszony na rachunek zysków i strat.

Wartość godziwa instrumentów finansowych stanowiących przedmiot obrotu na aktywnym rynku ustalana jest w odniesieniu do cen notowanych na tym rynku na dzień bilansowy. W przypadku, gdy brak jest notowanej ceny rynkowej, wartość godziwa jest szacowana na podstawie technik wyceny.

Zobowiązania finansowe nie będące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Instrument finansowy zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

10.26 Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy netto roku obrotowego. Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów.

10.27 Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat

odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

10.28 Uznawanie przychodów

Przychody uznawane są w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne, które można wiarygodnie wycenić.

10.29 Sprzedaż produktów, towarów i usług

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, VAT i inne podatki związane ze sprzedażą (podatek akcyzowy, opłata paliwowa). Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie ich dostarczenia, kiedy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności towarów i produktów zostały przekazane nabywcy.

10.30 Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są rozpoznawane w momencie ich naliczenia (przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej), jeżeli ich otrzymanie nie jest wątpliwe.

10.31 Dywidendy

Należne dywidendy zalicza się do przychodów finansowych na dzień powzięcia przez właściwy organ Spółki uchwały o podziale zysku chyba, że w uchwale określono inny dzień prawa do dywidendy.

10.32 Szacunki Zarządu

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym oraz w notach do tego sprawozdania. Założenia i szacunki są oparte na najlepszej wiedzy Zarządu na temat bieżących i przyszłych zdarzeń i działań, jednak rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych. Obszary, w których Zarząd dokonał szacunków dotyczą m.in. rezerw, rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, wartości firmy, transakcji połączenia, aktywów finansowych oraz składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego. Przyjęte istotne założenia przy dokonywaniu szacunków przedstawione zostały w odpowiednich notach.

Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

10.33 Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Grupa nie prezentuje rozwodnionego zysku/straty na akcję, ponieważ nie występują instrumenty rozwadniające zysk na akcję.

10.34 Zobowiązania i należności warunkowe

Przez zobowiązania warunkowe rozumie się obowiązek wykonania świadczeń, których powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń. Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w bilansie, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome. Należności warunkowe nie są wykazywane w bilansie, jednakże ujawnia się informację o należności warunkowej, jeżeli wpływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny.

11 Rzeczowe aktywa trwałe oraz zaliczki na środki trwałe w budowie

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Grunty	214.173	212.371
Budynki i budowle	1.729.902	1.677.234
Urządzenia techniczne i maszyny	679.138	746.967
Środki transportu i pozostałe	255.868	357.624
Środki trwałe w budowie	592.166	342.643
Razem rzeczowe aktywa trwałe	3.471.247	3.336.839
Zaliczki na środki trwałe w budowie	781.780	148.018
Razem	4.253.027	3.484.857

Zmiany w rzeczowych aktywach trwałych oraz zaliczkach na środki trwałe w budowie

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki i budowle		Urządzenia techniczne i maszyny
			aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2006 (dane porównywalne) (badane)	204.515	1.675.122	72.159	1.059.630
Zwiększenia	23.809	266.777	55.857	126.897
- zakup	-	93	-	410
- z rozliczenia z inwestycji	23.809	265.767	55.857	122.826
- pozostałe	-	917	-	3.661
Zmniejszenia	(9.555)	(8.141)	-	(10.705)
- sprzedaż	(5.707)	(2.099)	-	(2.762)
- likwidacja	-	(3.639)	-	(3.794)
- nieodpłatne przekazanie, darowizna	-	(158)	-	-
- pozostałe	(3.848)	(2.245)	-	(4.149)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)	218.769	1.933.758	128.016	1.175.822
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2007 (dane porównywalne) (badane)	218.769	1.933.758	128.016	1.175.822
Zwiększenia	3.790	176.398	136	62.369
- zakup	38	-	-	389
- z rozliczenia z inwestycji	4.453	82.933	136	59.125
- aport	-	-	-	-
- transfer	(1.144)	76.005	-	(137)
- zmiana struktury grupy kapitałowej	443	13.626	-	2.920
- pozostałe	-	3.834	-	72
Zmniejszenia	(1.133)	(14.009)	(3.878)	(6.091)
- sprzedaż	(1.133)	(435)	-	(1.229)
- likwidacja	-	(8.591)	(3.878)	(4.348)
- nieodpłatne przekazanie, darowizna	-	-	-	-
- pozostałe	-	(4.983)	-	(514)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2007 (badane)	221.426	2.096.147	124.274	1.232.100
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2006 (dane porównywalne) (badane)	5.886	154.548	6.494	294.836
Zwiększenia	1.939	97.181	9.665	135.324
- amortyzacja	1.939	97.147	9.665	134.242
- inne zwiększenia	-	34	-	1.082
Zmniejszenia	(1.756)	(1.837)	-	(5.239)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)	6.069	249.892	16.159	424.921

Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie		Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem
		aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów		
513.012	271.250	75.693	17.737	3.741.266
57.557	86.759	(17.453)	163.874	725.673
4.759	548.185	38.404	145.723	699.170
33.285	(461.889)	(55.857)	-	(16.202)
19.513	463	-	18.151	42.705
(27.155)	(4.674)	-	(33.593)	(93.823)
(5.323)	(572)	-	-	(16.463)
(4.963)	(685)	-	-	(13.081)
(12)	-	-	-	(170)
(16.857)	(3.417)	-	(33.593)	(64.109)
543.414	353.335	58.240	148.018	4.373.116
543.414	353.335	58.240	148.018	4.373.116
(47.727)	288.703	10.799	681.601	1.165.134
16.059	470.193	1.750	681.601	1.168.280
11.810	(181.834)	-	-	(23.513)
-	-	-	-	-
(78.978)	-	-	-	(4.254)
3.376	335	-	-	20.700
6	9	9.049	-	3.921
(23.506)	(7.274)	-	(47.839)	(99.852)
(5.672)	(141)	-	-	(8.610)
(4.989)	-	-	-	(17.928)
-	-	-	-	-
(12.845)	(7.133)	-	(47.839)	(73.314)
472.181	634.764	69.039	781.780	5.438.398
136.926	-	-	-	592.196
59.129	-	-	-	293.573
52.449	-	-	-	285.777
6.680	-	-	-	7.796
(12.530)	-	-	-	(21.362)
183.525	-	-	-	864.407

Zmiany w rzeczowych aktywach trwałych oraz zaliczkach na środki trwałe w budowie (cd.)

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki i budowle		Urządzenia techniczne i maszyny
			aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów	
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2007 (dane porównywalne) (badane)	6.069	249.892	16.159	424.921
Zwiększenia	1.384	115.228	6.584	130.466
- amortyzacja	1.450	105.070	6.584	130.335
- transfer	(66)	10.132	-	(111)
- zmiana struktury grupy kapitałowej	-	-	-	229
- inne zwiększenia	-	26	-	13
Zmniejszenia	(211)	(1.795)	(1.047)	(4.323)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2007 (badane)	7.242	363.325	21.696	551.064
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2006 (dane porównywalne) (badane)	-	239	-	200
Zwiększenia	329	6.959	-	4.244
Zmniejszenia	-	(566)	-	(510)
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)	329	6.632	-	3.934
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2007 (dane porównywalne) (badane)	329	6.632	-	3.934
Zwiększenia	11	922	-	516
Zmiana struktury grupy kapitałowej	-	-	-	-
Zmniejszenia	(329)	(4.634)	-	(2.552)
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2007	11	2.920	-	1.898
Wartość księgowa netto 1 stycznia 2006 (dane porównywalne) (badane)	198.629	1.520.335	65.665	764.594
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)	212.371	1.677.234	111.857	746.967
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2007 (badane)	214.173	1.729.902	102.578	679.138

Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie		Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem
		aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów		
183.525	-	-	-	864.407
44.638	-	-	-	291.716
55.051	-	-	-	291.906
(11.042)	-	-	-	(1.087)
584	-	-	-	813
45	-	-	-	84
(12.665)	-	-	-	(18.994)
215.498	-	-	-	1.137.129
118	179	-	-	736
2.150	10.518	8.147	-	24.200
(3)	(5)	-	-	(1.084)
2.265	10.692	8.147	-	23.852
2.265	10.692	8.147	-	23.852
699	31.916	7.231	-	34.064
-	-	-	-	-
(2.149)	(10)	-	-	(9.674)
815	42.598	15.378	-	48.242
375.968	271.071	75.693	17.737	3.148.334
357.624	342.643	50.093	148.018	3.484.857
255.868	592.166	53.661	781.780	4.253.027

Wartość netto składników rzeczowego majątku trwałego stanowiącego zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniosła 575.331 tysięcy złotych (31 grudnia 2006 roku: 521.638 tysięcy złotych).

Koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania środków trwałych w budowie oraz zaliczek na środki trwałe w budowie w okresie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2007 roku wyniosły 10.528 tysięcy złotych, (31 grudnia 2006 roku: 1.231 tysięcy złotych).

Wartość netto aktywa z tytułu likwidacji zakładu górniczego, o którym mowa w Nocie 10.5. Dodatkowych informacji i objaśnień, na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniosła 58.005 tysięcy złotych, (31 grudnia 2006 roku: 68.096 tysięcy złotych).

Koszty amortyzacji aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów minerałów w okresie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2007 roku wyniosły 6.754 tysięcy złotych, (31 grudnia 2006 roku: 10.286 tysięcy złotych).

W okresie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2007 roku koszty odpisów z tytułu trwałej utraty wartości aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów minerałów wyniosły 7.231 tysięcy złotych, (31 grudnia 2006 roku: 8.147 tysięcy złotych).

Wartość godziwa wykazywanego w ewidencji pozabilansowej prawa wieczystego użytkowania gruntów otrzymanego na mocy decyzji administracyjnych na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniosła 163.446 tysięcy złotych (31 grudnia 2006: 163.446 tysięcy złotych) (patrz Nota 10 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Informacja dotycząca perspektyw zagospodarowania złóż gazowych B4 i B6

Pozycja Środki trwałe w budowie obejmuje m.in. nakłady poniesione przez Petrobaltic S.A. na poszukiwania złóż gazowych w obszarach B4 i B6 w wysokości ok. 48 mln złotych. Petrobaltic S.A. zleciła opracowanie analizy opłacalności zagospodarowania tych złóż. Wyniki przeprowadzonej analizy wskazują na konieczność poniesienia znaczących nakładów inwestycyjnych umożliwiających uzyskanie przemysłowego przyływu węgłowodorów z zachowaniem dodatniej rentowności projektu. Mimo planowanej nadwyżki przychodów ze sprzedaży produktów uzyskanych w wyniku eksploatacji złóż nad kosztami ich zagospodarowania i eksploatacji, nie przewiduje się w perspektywie średnioterminowej poniesienia istotnych nakładów na ten cel. Zarząd Petrobaltic S.A. stoi na stanowisku, iż z uwagi na strategiczny charakter tych złóż i stale rosnące ceny surowców energetycznych, ich zagospodarowanie - mimo konieczności zaangażowania znaczących środków - jest możliwe w sytuacji zsynchronizowania planów inwestycyjnych Petrobaltic S.A. z planami inwestycyjnymi Grupy LOTOS S.A. Prowadzone obecnie działania zmierzają m.in. do pozyskania partnera gwarantującego możliwość wspólnego zagospodarowania złóż gazowych B4 i B6. Dokonane dotychczas przez potencjalnych kooperantów analizy geologiczne i zasobowe złóż potwierdzają ich pozytywną ocenę, a tym samym otwierają drogę do dalszej współpracy zmierzającej do wspólnego przedsięwzięcia inwestycyjnego w tym zakresie.

Program 10+ (Program Kompleksowego Rozwoju Technicznego)

Elementem strategii rozwoju Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A., jest realizacja Programu 10+. Celem Programu jest zwiększenie zdolności przerobowej rafinerii w Gdańsku o około 75%, czyli do 10,5 miliona ton ropy naftowej rocznie przy wyższym współczynniku konwersji.

Po zakończeniu fazy przygotowawczej projektu, rozpoczęto wdrożenie Programu 10+. Do końca 2010 roku zostaną wybudowane następujące instalacje w rafinerii Grupy LOTOS S.A. w Gdańsku:

- instalacja destylacji ropy (CDU),
- instalacja hydrodesiarczania olejów napędowych (HDS),
- instalacja hydrokrakingu (MHC),
- instalacja przerobu ciężkiej pozostałości (ROSE),
- wytwórnia wodoru,
- kompleks aminowo-siarkowy,
- rozbudowa infrastruktury (zbiorniki, media, połączenia międzyobiektowe).

Realizację budowy instalacji zgazowania ciężkiej pozostałości po przerobie ropy naftowej zakłada się rozpocząć w okresie od 2010-2015 roku, w zależności od koniunktury na rynku asfaltów.

Opracowany harmonogram ma na celu zwiększenie efektywności oraz bezpieczeństwa realizacji Programu 10+. Aktualna struktura projektu daje możliwość:

- zmniejszenia ryzyka wynikającego z deficytu siły roboczej, materiałów i ograniczonej dostępności usług wykonawczych,
- obniżenia kosztów projektu oraz lepszego dopasowania strategii finansowania projektu do możliwości Spółki,
- wykorzystania przez Grupę LOTOS S.A. sprzyjających trendów na rynku asfaltów.

Rynek asfaltów będzie rynkiem rosnącym co najmniej do roku 2012, zarówno pod względem wolumenów jak i osiąganych cen (lub marż) produktów. Po zakończeniu realizacji Programu 10+, Grupa LOTOS S.A. zamierza zwiększyć sprzedaż asfaltów do poziomu minimum 1.100 tys. t/r. Jednostka Dominująca obecnie prowadzi prace przygotowawcze związane z projektem zgazowania ciężkiej pozostałości i produkcji energii (IGCC), umożliwiające w latach 2010-2015 uruchomienie realizacji drugiego etapu Programu 10+ skoncentrowanego na budowie i uruchomieniu kompleksu zgazowania (IGCC). Skapitalizowane nakłady na projekt zgazowania ciężkiej pozostałości i produkcji energii (IGCC) do dnia 31 grudnia 2007 roku wyniosły 46.525 tysiące złotych.

Planowane nakłady na realizację Programu 10+ do 2012 roku wynoszą około 1,47 miliarda EUR.

W celu finansowania nakładów inwestycyjnych do roku 2010 Spółka zamierza zaciągnąć kredyt inwestycyjny na kwotę 1.550 miliona USD.

Realizacja Programu 10+ - podpisanie Kontraktu EPCM (na projektowanie techniczne oraz zarządzanie dostawami i budową instalacji pomocniczych i infrastruktury w ramach Programu 10+)

W dniu 19 czerwca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. oraz firma FLUOR S.A. podpisały kontrakt EPCM na projektowanie techniczne oraz zarządzanie dostawami i budową instalacji pomocniczych i infrastruktury w ramach Programu 10+. Budowa instalacji umożliwi Spółce sprostanie wymogom Unii Europejskiej dotyczącymi jakości olejów napędowych, które wejdą w życie w 2009 roku. Zakres realizacji jest dostosowany do planowanej zdolności przerobowej ropy naftowej na poziomie 10,5 miliona ton rocznie. Realizacja kontraktu będzie trwała 34 miesiące. Kontrakt

stanowi element strategii rozwoju Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A., która zapewnia budowę instalacji produkcyjnych w ramach Programu 10+. Wyżej wymieniony kontrakt to drugi z szeregu kontraktów (po kontrakcie EPC na budowę instalacji hydroodsiarczania olejów napędowych (tzw. HDS)).

Podpisanie kontraktu na projektowanie techniczne, dostawy i budowę instalacji hydrokrakingu oraz kompleksu aminowo – siarkowego w ramach Programu 10+

W dniu 21 czerwca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. oraz Technip Italy S.p.A., jako główny wykonawca wraz z firmami Technip KTI S.p.A., Technip Polska Sp. z o.o i KTI Poland S.A. podpisały kontrakt EPC LSTK (cena ryczałtowa „pod klucz”) na projektowanie techniczne, dostawy i budowę instalacji hydrokrakingu („MHC”) oraz kompleksu aminowo – siarkowego, tj. instalacji odzysku siarkowodoru („ARU”), strippera wód kwaśnych (SWS), instalacji odzysku siarki/oczyszczania gazów odlotowych (SRU/TGTU) dla Grupy LOTOS S.A. w ramach Programu 10+.

Zakres realizacji MHC, ARU, SWS oraz SRU/TGTU jest dostosowany do planowanej zdolności przerobowej ropy naftowej na poziomie 10,5 miliona ton rocznie. Realizacja kontraktu będzie trwała około 42 miesięcy.

Wartość kontraktu wynosi 2.208.051 tysięcy złotych (według średniego kursu NBP z dnia 20 czerwca 2007 roku).

Kontrakt zobowiązuje do wypłaty na rzecz Grupy LOTOS S.A. kar umownych z tytułu zwłoki w realizacji lub niezachowania ustalonych parametrów budowanych instalacji. Całkowita odpowiedzialność wykonawcy względem Grupy LOTOS S.A. ograniczona jest do 8% wartości kontraktu.

Podpisanie kontraktu EPC LSTK (cena ryczałtowa „pod klucz”) na projektowanie techniczne, dostawy i budowę instalacji wytwórni wodoru w ramach Programu 10+

W dniu 28 czerwca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. i spółka Lurgi S.A. z siedzibą w Krakowie podpisały kontrakt EPC LSTK (cena ryczałtowa „pod klucz”) na projektowanie techniczne, dostawy i budowę instalacji wytwórni wodoru na bazie technologii dostarczonej przez Lurgi AG Frankfurt w ramach Programu 10+ Grupy LOTOS S.A. Wytwarzanie wodoru będzie zaopatrywać instalacje produkcyjne w wodór niezbędny do produkcji czystych paliw. Zakres nowej instalacji jest dostosowany do planowanej zdolności przerobu ropy naftowej na poziomie 10,5 miliona ton. Realizacja kontraktu potrwa do 28 miesięcy.

Podpisanie kontraktu na projektowanie techniczne oraz zarządzanie dostawami i budową instalacji destylacji ropy naftowej w ramach Programu 10+

W dniu 19 lipca 2007 roku Grupa LOTOS S.A. i spółka Lurgi S.A. z siedzibą w Krakowie podpisały kontrakt na projektowanie techniczne, organizację dostaw oraz zarządzanie budową instalacji destylacji ropy naftowej.

Będzie to druga instalacja tego typu w rafinerii Grupy LOTOS S.A. w Gdańsku. Jej zdolność przerobowa wyniesie 4,5 miliona ton ropy rocznie, co pozwoli podnieść przerób ropy przez Grupę LOTOS S.A. do wysokości 10,5 miliona ton/rok, tj. o około 75%. Jej budowa pozwoli również poprawić poziom zaopatrzenia rynku krajowego w paliwa.

Realizacja kontraktu zakończy się w drugiej połowie 2009 roku.

W dniu 1 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. i spółka Lurgi S.A. z siedzibą w Krakowie podpisały aneks do kontraktu zawartego w dniu 19 lipca 2007 roku na projektowanie techniczne, organizację dostaw oraz zarządzanie budową instalacji destylacji ropy naftowej (RB 37/2007). Zgodnie z podpisanym aneksem spółka Lurgi S.A. z siedzibą w Krakowie zrealizuje również dostawy urządzeń budowanej instalacji destylacji ropy naftowej.

Uwzględniając zawarty aneks, kontrakt dotyczący budowy destylacji ropy naftowej obejmujący projektowanie techniczne, realizację dostaw urządzeń oraz zarządzanie budową instalacji destylacji ropy naftowej jest największą z zawartych transakcji pomiędzy wyżej wymienionymi podmiotami, a jego wartość wynosi około 101 miliona EUR (około 385 miliona złotych według średniego kursu NBP z dnia 1 sierpnia 2007 roku).

Umowa przewiduje kary umowne. Limit odpowiedzialności finansowej z tytułu nienależytego wykonywania umowy przez Lurgi S.A. wynosi 8% wartości kontraktu.

12 Należności długoterminowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Należności długoterminowe	12.668	16.199
Razem	12.668	16.199

Należności długoterminowe reprezentują głównie wartość dotyczącą nakładów na wizualizację poniesionych na stacjach paliw partnera, oddanych do użytkowania na podstawie umów zawieranych na okres dziesięciu lat.

13 Rozliczenia międzyokresowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Ubezpieczenie majątkowe i inne	16.360	4.213
Remonty	22.566	17.896
Pozostałe	6.918	5.365
Razem	45.844	27.474
Część krótkoterminowa	31.868	13.562
Część długoterminowa	13.976	13.912

14 Inwestycje w nieruchomości

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Bilans otwarcia	5.573	5.888
Zwiększenia stanu w tym:	372	-
- aktualizacja wartości	372	-
Zmniejszenia stanu w tym:	(2.500)	(1.039)
- sprzedaż	(2.500)	(214)
- aktualizacja wartości	-	(825)
Bilans zamknięcia	3.445	4.849

Do nieruchomości inwestycyjnych obejmujących inwestycje w grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz budynki i budowle na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa zaliczyła takie nieruchomości, które nie są użytkowane na własne potrzeby, ale które przyniosą korzyści w postaci przyrostu wartości lub przychodów z wynajmu (rozlewnia gazu, stacje paliw).

15 Wartości niematerialne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Koszty zakończonych prac rozwojowych	286	392
Oprogramowanie	6.243	7.626
Patenty, znaki towarowe i licencje	55.228	44.984
Pozostałe	3.242	2.856
Razem	64.999	55.858

Zmiany stanu wartości niematerialnych

w tysiącach złotych	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe i licencje		Pozostałe		Razem
				aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów		aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2006 (badane)	633	9.326	54.678	956	1.851	794	66.488
Zwiększenia	-	4.736	9.601	176	2.299	826	16.636
- zakup	-	35	62	-	-	-	97
- rozliczenia z inwestycji	-	4.485	9.465	176	2.252	826	16.202
- pozostałe	-	216	74	-	47	-	337
Zmniejszenia	(105)	(169)	(214)	-	(2)	-	(490)
- sprzedaż	-	(11)	-	-	-	-	(11)
- likwidacja	(105)	(40)	(6)	-	-	-	(151)
- pozostałe	-	(118)	(208)	-	(2)	-	(328)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2006 (badane)	528	13.893	64.065	1.132	4.148	1.620	82.634
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2007 (badane)	528	13.893	64.065	1.132	4.148	1.620	82.634
Zwiększenia	-	1.493	20.435	1.456	1.686	1.608	23.614
- zakup	-	6	-	-	-	-	6
- rozliczenia z inwestycji	-	1.488	20.339	1.456	1.686	1.608	23.513
- aport	-	-	-	-	-	-	-
- transfer	-	(97)	96	-	-	-	(1)
- zmiana struktury grupy kapitałowej	-	96	-	-	-	-	96
- pozostałe	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	(51)	(11)	-	-	-	(62)
- sprzedaż	-	(2)	-	-	-	-	(2)
- likwidacja	-	(43)	(11)	-	-	-	(54)
- pozostałe	-	(6)	-	-	-	-	(6)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2007 (badane)	528	15.335	84.489	2.588	5.834	3.228	106.186
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2006 (badane)	156	3.843	10.854	300	519	249	15.372
Zwiększenia	110	2.696	8.233	331	773	290	11.812
- amortyzacja	110	2.696	8.000	331	773	290	11.579
- inne zwiększenia	-	-	233	-	-	-	233
Zmniejszenia	(103)	(324)	(6)	-	-	-	(433)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2006 (badane)	163	6.215	19.081	631	1.292	539	26.751

w tysiącach złotych	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe i licencje		Pozostałe		Razem
				aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów		aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów	
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2007 (badane)	163	6.215	19.081	631	1.292	539	26.751
Zwiększenia	106	2.875	10.191	372	1.300	381	14.472
- amortyzacja	106	2.820	10.191	372	1.300	381	14.417
- zmiana struktury grupy kapitałowej	-	56	-	-	-	-	56
- transfer	-	(1)	-	-	-	-	(1)
- inne zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	(49)	(11)	-	-	-	(60)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2007 (badane)	269	9.041	29.261	1.003	2.592	920	41.163
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2006	(27)	57	-	-	-	-	30
Zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	(5)	-	-	-	-	(5)
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2006	(27)	52	-	-	-	-	25
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2007	(27)	52	-	-	-	-	25
Zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	(1)	-	-	-	-	(1)
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2007	(27)	51	-	-	-	-	24
Wartość księgowa netto 1 stycznia 2006 (badane)	504	5.426	43.824	656	1.332	545	51.086
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2006 (badane)	392	7.626	44.984	501	2.856	1.081	55.858
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2007 (badane)	286	6.243	55.228	1.585	3.242	2.308	64.999

16 Aktywa przeznaczone do sprzedaży

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Grunty	1.309	2.756
Budynki i budowle	2.914	1.724
Urządzenia techniczne i maszyny	42	33
Środki transportu	-	3.287
Inne środki trwałe	1	19
Razem	4.266	7.819

Aktywa trwałe i grupy do zbycia przeznaczone do sprzedaży, reprezentują wartości, które zdaniem Grupy zostaną sprzedane w ciągu rok od momentu zmiany klasyfikacji.

17 Połączenia jednostek gospodarczych

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
---------------------	-----------------------------	-----------------------------

Wartość bilansowa wartości firmy z konsolidacji

LOTOS Partner Sp. z o.o.	1.862	1.862
LOTOS Mazowsze S.A.	10.009	10.009
Krak-Gaz Sp. z o.o. ⁽²⁾	12.645	-
Razem	24.516	11.871

Wartość bilansowa wartości firmy z połączenia⁽¹⁾, w tym:

- nabycie sieci stacji paliw ESSO	31.759	44.256
- nabycie sieci stacji paliw Slovnaft Polska S.A.	1.932	10.931
Razem	33.691	55.187
Razem wartość firmy	58.207	67.058

⁽¹⁾ Wartość firmy z połączenia z ExxonMobile Poland i Slovnaft Polska

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa wykazuje wartość firmy powstałej przy zakupie zorganizowanej części przedsiębiorstwa od ExxonMobile Poland i Slovnaft Polska w wartości netto odpowiednio 31.759 tysięcy złotych oraz 1.932 tysięcy złotych (31 grudnia 2006 roku: 44.256 tysięcy złotych oraz 10.931 tysięcy złotych).

W oparciu o MSR 36 na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa przeprowadziła test na utratę wartości firmy ExxonMobile i Slovnaft. Zgodnie z MSR 36 Grupa przeprowadza test na utratę wartości firmy raz w roku. W celu ustalenia wartości użytkowej dokonano analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych (DCF) dla nabytych 39 stacji paliw sieci ESSO oraz 12 stacji sieci SLOVNAFT wyodrębnionych jako osobne ośrodki wypracowujące środki pieniężne przy zastosowaniu średnioważonego kosztu kapitału („WACC”) równego 10,2%. Analiza ta została oparta o prognozy przyszłych przepływów pieniężnych (EBITDA bez kosztów finansowych) opracowanych na podstawie zatwierdzonego przez Zarząd LOTOS Paliwa Sp. z o.o. budżetu na rok 2008 oraz zaplanowanych wpływów i wydatków środków pieniężnych w oparciu o zatwierdzoną strategię rozwoju spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. do roku 2012. Wartość rezydualna dla zdyskontowanych przepływów pieniężnych została obliczona w oparciu o wzór renty wieczystej ze wzrostem.

Wartość użytkowa została określona w ramach przeprowadzonego przez Grupę testu na ocenę wartości firmy na kwotę:

- 272.733 tysięcy złotych dla stacji paliw ESSO,
- 49.783 tysięcy złotych dla stacji paliw Slovnaft.

Wartość bilansowa aktywów nabytych od ExxonMobile oraz Slovnaft Polska wynosi:

- 278.463 tysięcy złotych dla stacji paliw ESSO,
- 57.717 tysięcy złotych dla stacji paliw Slovnaft.

Z uwagi na uzyskaną w teście nadwyżkę wartości księgowej aktywów nabytych od ExxonMobile oraz Slovnaft Polska nad wartością użytkową tych aktywów określoną w ramach przeprowadzonego przez Grupę testu na ocenę wartości firmy, Grupa dokonała odpisu z tytułu utraty wartości firmy na łączną kwotę 21.496 tysięcy złotych. W 2006 roku Grupa nie dokonywała odpisów aktualizujących wartość firmy.

⁽²⁾ Nabycie przez LOTOS Gaz S.A. udziałów spółki KRAK - GAZ Sp. z o.o.

W związku z uzyskaniem zgody UOKiK na dokonanie koncentracji, poprzez przejęcie przez LOTOS Gaz S.A. (dawniej LOTOS Mazowsze S.A.) kontroli nad spółką KRAK-GAZ Sp. z o.o. w wyniku nabycia jej udziałów, LOTOS Gaz S.A. zawarła w dniu 9 lipca 2007 roku umowę przyrzeczoną zakupu 34.500 udziałów spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. Przed wydaniem decyzji przez UOKiK LOTOS Gaz S.A. zawarła w dniu 26 marca 2007 roku warunkową przedwstępną umowę zakupu od osób fizycznych 34.500 udziałów spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o.

Udziały o łącznej wartości nominalnej 3.450 tysięcy złotych są równe i niepodzielne i stanowią 100% kapitału zakładowego KRAK-GAZ Sp. z o.o. oraz są traktowane przez LOTOS Gaz S.A. jako inwestycja długoterminowa.

LOTOS Gaz S.A. nabyła udziały KRAK-GAZ Sp. z o.o. za cenę 16.368 tysięcy złotych wykorzystując własne środki finansowe. Wpływ na wysokość ceny nabycia (kosztu połączenia) miały dodatkowe wydatki związane z poniesionymi przez spółkę LOTOS Gaz S.A., wydatkami na doradztwo podatkowe, doradztwo finansowe.

Podstawowym przedmiotem działalności spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. jest hurtowa oraz detaliczna sprzedaż gazu płynnego. Nabycie udziałów spółki przez LOTOS Gaz S.A. jest elementem realizacji strategii Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. zakładającej wzrost udziału Grupy LOTOS S.A. w krajowym rynku gazu płynnego.

Zgodnie z MSSF 3 na dzień przejęcia jednostki gospodarczej, tj. na dzień jej nabycia, nabywca ma obowiązek dokonać alokacji kosztu połączenia jednostek gospodarczych poprzez ujęcie identyfikowalnych aktywów i zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych jednostki nabywanej według ich wartości godziwych na ten dzień. Różnica pomiędzy ceną nabycia a udziałem nabywcy w tak wycenionych aktywach, zobowiązaniach i zobowiązaniach warunkowych stanowi wartość firmy.

Alokacji dokonuje się wyłącznie w stosunku do tych aktywów i zobowiązań, które istnieją w dniu nabycia, ponadto standard, w ramach nabywanych aktywów netto, zakazuje tworzenia rezerw na straty operacyjne przyszłych okresów, ponieważ stanowią one pozycję powstałą po przejęciu.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego LOTOS Gaz S.A., zgodnie z opisanymi powyżej zasadami, ujęła różnicę pomiędzy kosztem nabycia jednostek gospodarczych a udziałem w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jako wartość firmy.

W wyniku przejęcia spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. rozpoznana została wartość firmy prezentująca różnicę pomiędzy ceną nabycia a wartością przejętych aktywów netto w wysokości 12.645 tysięcy złotych.

(w tysiącach złotych)	31 grudnia 2007
Koszt połączenia (cena nabycia)	17.329
Udział w kapitale własnym przejmowanych jednostek	100,00%
Aktywa obrotowe, w tym:	42.987
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	91
Aktywa trwałe	20.210
Aktywa razem	63.197
Rezerwy i inne	792
Zobowiązania krótkoterminowe oraz rozliczenia międzyokresowe bierne	57.721
Zobowiązania razem	58.513
Aktywa netto	4.684
Udział Spółki w aktywach netto	4.684
Nadwyżka udziału w aktywach netto nad ceną nabycia	12.645

Do dnia 31 grudnia 2007 roku spółka LOTOS Gaz S.A. uregulowała zobowiązania z tytułu nabycia udziałów w kwocie 15.711 tysięcy złotych. Po odjęciu nabytych w transakcji połączenia środków pieniężnych w wysokości 91 tysięcy złotych, wartość nabycia udziałów w KRAK-GAZ Sp. z o.o. wynosi 15.738 tysięcy złotych.

18 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Grupa na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz na dzień 31 grudnia 2006 roku wykazuje inwestycje w następujących jednostkach stowarzyszonych:

Nazwa spółki	Siedziba	Obszar działalności	31 grudnia 2007	31 grudnia 2006
Energobaltic Sp. z o.o.	Gdańsk	działalność produkcyjna	32,16%	32,16%
AB Naftos Gavyba (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Kłajpeda, Litwa	działalność usługowa	29,46%	29,46%

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Wartość bilansowa inwestycji w jednostkach stowarzyszonych jest następująca:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Grupa AB Naftos Gavyba	48.519	83.381
Energobaltic Sp. z o.o.*	-	-
Razem inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	48.519	83.381

*wartość udziałów w spółce Energobaltic Sp. z o.o. objęta jest odpisem aktualizującym (patrz Nota 21 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Dnia 30 marca 2007 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy jednostki stowarzyszonej UAB „Naftos Gavyba” (obecnie AB Naftos Gavyba) zatwierdziło sprawozdanie finansowe za 2006 rok, a także podjęło uchwałę o przeznaczeniu na wypłatę dywidendy zysku wypracowanego w roku 2006 oraz części niepodzielonych zysków z lat ubiegłych w łącznej kwocie 100 milionów LTL. Spółka Petrobaltic S.A. otrzymała dywidendę w kwocie 47.854 tysiące złotych.

Aktywa netto istotnych spółek wycenianych metodą praw własności przedstawiały się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Grupa AB Naftos Gavyba	113.628	195.270
Energobaltic Sp. z o.o.	27.288	24.118

Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania istotnych spółek wycenianych metodą praw własności przedstawiały się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Grupa AB Naftos Gavyba	151.857	73.203
Energobaltic Sp. z o.o.	105.319	118.761

Przychody ze sprzedaży istotnych spółek wycenianych metodą praw własności przedstawiały się następująco:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Grupa AB Naftos Gavyba	148.812	102.488
Energobaltic Sp. z o.o.	31.133	24.424

Zysk/ strata netto istotnych spółek wycenianych metodą praw własności przedstawiały się następująco:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Grupa AB Naftos Gavyba	52.197	60.458
Energobaltic Sp. z o.o.	3.170	9.047

Udział w wynikach spółek wycenianych metodą praw własności odniesiony w rachunek zysków i strat Grupy przedstawiał się następująco:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Grupa AB Naftos Gavyba	22.288	25.815
Pozostałe spółki wyceniane metodą praw własności	(12)	(4)
Razem	22.276	25.811

W sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym za rok zakończony 31 grudnia 2007 Grupa ujęła udział w zmianie kapitałów własnych Grupy AB Naftos Gavyba w wysokości 6.816 tysięcy złotych.

19 Długoterminowe aktywa finansowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Udziały w spółkach zależnych nie objętych konsolidacją	1.461	2.877
Udziały w spółkach pozostałych	6.632	10.023
Inne długoterminowe aktywa finansowe, w tym:	13.460	10.742
- fundusz likwidacyjny	13.443	10.650
- pożyczki	17	92
Razem	21.553	23.642

20 Krótkoterminowe aktywa finansowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)
Dodatnia wycena instrumentów finansowych, w tym:	96.099	703
- futures	388	-
- forward walutowy	87.630	703
- swap towarowy	8.011	-
- spot	70	-
Obligacje skarbowe	-	178.300
Pozostałe, w tym:	23.243	25.041
- zaliczki na udziały ⁽¹⁾	23.117	24.726
- pożyczki krótkoterminowe	41	108
- udziały	85	207
Razem	119.342	204.044

⁽¹⁾ Grupa Kapitałowa na dzień 31 grudnia 2007 roku wykazuje aktywa zaangażowane w spółkę stowarzyszoną AB „Naftos Gavyba” w łącznej wysokości 23,1 milionów złotych (31 grudnia 2006: 24,7 milionów złotych). Źródłem dla tej kwoty są środki przekazane do UAB „Naftos Gavyba” (obecnie AB „Naftos Gavyba”) w roku 2000 przez Petrobaltic S.A. na zakup z warunkiem zawieszającym akcji spółki AB Geonaftha (Warunkowa Umowa Kupna - Sprzedaży Prawa Własności do Akcji z dnia 18 lipca 2000 roku - dalej zwana Umową). Warunkiem zawieszającym przekazanie akcji było wywiązanie się przez AB „Naftos Gavyba” ze zobowiązań inwestycyjnych wobec AB „Geonaftha” określonych w umowie prywatyzacyjnej AB „Geonaftha”. W latach 2001-2005 UAB „Naftos Gavyba” zrealizowała wszystkie zobowiązania inwestycyjne w kwocie 56 milionów LTL obejmując z tego tytułu 41 milionów akcji AB „Geonaftha”. Ostatnie podwyższenie kapitału akcyjnego AB „Geonaftha” miało miejsce w dniu 25 kwietnia 2005 roku. Sfinansowanie tych zobowiązań nastąpiło w całości ze środków własnych UAB „Naftos Gavyba” uzyskanych z dywidend wypłacanych w kolejnych latach z AB „Geonaftha”. W dniu 25 kwietnia 2005 roku spełniony został warunek zawieszający, co umożliwiło przejęcie przez Petrobaltic S.A. akcji AB „Geonaftha” określonych w Umowie. W dniu 24 marca 2006 roku zostało zawarte dodatkowe porozumienie do Umowy z dnia 18 lipca 2000 roku pomiędzy Petrobaltic S.A. a UAB „Naftos Gavyba” w sprawie prolongowania terminu przekazania prawa własności do akcji AB „Geonaftha” do dnia 31 sierpnia 2007 roku. W dniu 19 grudnia 2007 roku pomiędzy spółką AB Naftos Gavyba a Petrobaltic S.A. zostało zawarte dodatkowe porozumienie do Umowy z dnia 18 lipca 2000 roku pomiędzy Petrobaltic S.A. a UAB „Naftos Gavyba” w sprawie prolongowania terminu przekazania prawa własności do akcji AB „Geonaftha” do dnia 30 czerwca 2008 roku. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego spółka AB „Naftos Gavyba” nie dokonała wpisu do księgi akcyjnej AB „Geonaftha” konstytutywnego dla przekazania prawa własności do akcji zakupionych przez Petrobaltic S.A. z warunkiem zawieszającym.

21 Instrumenty finansowe**Charakterystyka instrumentów finansowych****Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu**

Grupa wykazuje transakcje pochodne o dodatniej wartości godziwej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu. Należą do nich między innymi: niezrealizowane kontrakty terminowe typu forward, futures oraz kontrakty swap. Transakcje pochodne o ujemnej wartości godziwej wykazywane są jako zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu.

Wartość godziwa forwardów walutowych ustalana jest w oparciu o przyszłe zdyskontowane przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych zerokuponowych (CLOSE YIELD), uzyskane z serwisu Reutersa, krzywa stóp procentowych oraz fixing NBP są z dnia wyceny.

Wartość godziwa full barrel swap ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Wycena swapów towarowych ustalana jest w oparciu o hipotetyczną transakcję przeciwną (zamykającą), przy użyciu średnich kwotowań (mid).

Wartość godziwa transakcji futures ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między odpowiednią ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez Europejską Giełdę Klimatyczną (ECX) a ceną transakcyjną.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wartość długoterminowych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz na dzień 31 grudnia 2006 roku, obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

Pożyczki udzielone i należności własne

1. W dniach 23 września 2003 roku oraz 8 kwietnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała z Rafinerią Nafty Glimar S.A. umowy pożyczkowe na finansowanie działalności operacyjnej i inwestycyjnej, w tym w szczególności inwestycji Hydrokompleks Glimar, w łącznej kwocie 90 milionów złotych. Do dnia 31 grudnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. wypłaciła Rafinerii Nafty Glimar S.A. środki pieniężne wynikające z podpisanych umów w wysokości 48 milionów złotych. Dodatkowo, w związku z podpisanym w dniu 12 lutego 2004 roku oświadczeniem Grupy LOTOS S.A. (Letter of Comfort) dla Banku Przemysłowo-Handlowego S.A. Spółka podjęła zobowiązania związane ze współfinansowaniem inwestycji Hydrokompleks Glimar oraz utrzymaniem odpowiedniej sytuacji ekonomiczno-finansowej Rafinerii Nafty Glimar S.A. W opinii Zarządu Spółki zobowiązania te nie stanowią zobowiązań finansowych na dzień bilansowy.

Aktywa z tytułu udzielonych pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz na dzień 31 grudnia 2006 roku są objęte odpisem w pełnej wysokości. Spółka według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku posiada rezerwy na potencjalne zobowiązania wynikające z powyższych umów w kwocie 16 milionów złotych (31 grudnia 2006: 42 milionów złotych) (patrz Nota 31 Dodatkowych informacji i objaśnień).

W dniu 19 stycznia 2005 roku Sąd Rejonowy w Nowym Sączu ogłosił upadłość Rafinerii Nafty Glimar S.A. w Gorlicach. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu Wydział V Sąd Gospodarczy po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2008 roku sprawy upadłości Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. w Gorlicach w przedmiocie wniosku syndyka upadłości „Capricorn” Sp. z o.o. w Nowym Sączu o umorzenie postępowania upadłościowego postanowił na podstawie art. 361 pkt 2 prawa upadłościowego i naprawczego umorzyć postępowanie upadłościowe. Na dzień publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyrok sądu nie uprawomocnił się.

2. W dniu 12 listopada 2001 roku zawarta została umowa, na mocy której Petrobaltic S.A. udzielił pożyczki Energobaltic Sp. z o.o. Należność Petrobaltic S.A. z tytułu udzielonej Energobaltic Sp. z o.o. pożyczki na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosi 7.129 tysięcy USD (31 grudnia 2006 roku: 6.879 tysięcy USD), co stanowi równowartość 19.955 tysięcy złotych (31 grudnia 2006 roku: 20.022 tysięcy złotych) wraz z naliczonymi odsetkami. Niniejsza kwota została w pełni objęta odpisem aktualizującym, na podstawie oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej spółki stowarzyszonej Energobaltic Sp. z o.o. dokonanej w oparciu o sprawozdanie finansowe za rok 2005, uwzględniającej również prognozę na lata następne i wiążące się z tym ryzyko utraty płynności w przypadku niepowodzenia działań Zarządu Energobaltic Sp. z o.o. zmierzających do restrukturyzacji zadłużenia tej spółki, tj. prolongaty spłaty kredytów bankowych oraz pożyczek od udziałowców. Odpisem aktualizującym została również objęta wartość udziałów w spółce Energobaltic Sp. z o.o. (patrz Nota 18 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie obejmują kredyty, kredyty w rachunkach bieżących oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

W Grupie w trakcie okresu sprawozdawczego zakończonego 31 grudnia 2007 roku oraz zakończonego 31 grudnia 2006 roku nie wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze i sytuacje wymagające ujawnienia:

- Grupa nie dokonała przeszacowania składników aktywów finansowych (MSSF 7, par. 12),
- na rzecz Grupy nie ustanowiono zabezpieczeń na żadnej z kategorii aktywów, które powodowałyby poprawę warunków kredytowania (MSSF 7, par. 15),
- Grupa nie wyemitowała żadnego instrumentu zawierającego element zobowiązaniowy lub element kapitałowy (MSSF 7, par. 17),
- Grupa wywiązała się z wszystkich postanowień umownych (MSSF 7, par. 18),
- przychody z tytułu odsetek w związku z aktywami finansowymi, które uległy utracie wartości Grupa uznała za nieistotne (MSSF 7, par. 20.d),
- ze względu na brak spełnienia wymogów formalnych Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, zatem zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszona jest w rachunek zysków i strat (MSSF 7, par. 22),
- Grupa nie nabywała żadnych aktywów finansowych po cenie różnej, od ich wartości godziwej (MSSF 7, par.28),
- Grupa nie przejmowała żadnych aktywów w ramach zabezpieczenia (MSSF 7, par. 38).

Metody i założenia dotyczące ustalania wartości godziwej posiadanych instrumentów finansowych zostały opisane w Nocie 10 i 20 Dodatkowych informacji i objaśnień do sprawozdania finansowego.

21.1 Wartość bilansowa instrumentów finansowych

31 grudnia 2007 (badane) w tysiącach złotych	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finan- sowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w war- tości godziwej przez wynik – przeznaczone do obrotu	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Udziały i akcje	-	-	6.717	-	-	6.717
- część długoterminowa	-	-	6.632	-	-	6.632
- część krótkoterminowa	-	-	85	-	-	85
Zaliczki na udziały	-	23.117	-	-	-	23.117
Fundusz likwidacyjny	-	13.443	-	-	-	13.443
Pożyczki:	-	58	-	-	-	58
- część długoterminowa	-	17	-	-	-	17
- część krótkoterminowa	-	41	-	-	-	41
Pochodne instrumenty finansowe	96.099	-	-	-	-	96.099
Należności netto	-	1.555.133	-	-	-	1.555.133
- część długoterminowa	-	12.668	-	-	-	12.668
- część krótkoterminowa	-	1.542.465	-	-	-	1.542.465
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	924.995	-	-	-	924.995
Zobowiązania handlowe	-	-	-	-	(1.106.023)	(1.106.023)
Kredyty i pożyczki	-	-	-	-	(1.360.136)	(1.360.136)
Zobowiązania finansowe:	-	-	-	(3.906)	(1.628)	(5.534)
Zobowiązania z tytułu leasingu:	-	-	-	-	(1.628)	(1.628)
- część długoterminowa	-	-	-	-	(629)	(629)
- część krótkoterminowa	-	-	-	-	(999)	(999)
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	(3.906)	-	(3.906)
Razem	96.099	2.516.746	6.717	(3.906)	(2.467.787)	147.869

Grupa na dzień 31 grudnia 2007 nie posiada aktywów finansowych, których warunki renegotjowano ze względu na możliwość pojawienia się zaległości lub z powodu możliwości utraty ich wartości. Grupa na dzień 31 grudnia 2007 nie posiada aktywów i zobowiązań finansowych, wycenionych w wartości godziwej przez wynik, których składniki zostały wyznaczone jako wycenione w ten sposób przy początkowym ujęciu (fair value option). Grupa na dzień 31 grudnia 2007 nie posiada aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności. Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość bilansowa wykazanych klas instrumentów finansowych odpowiada ich wartości godziwej. Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość bilansowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, krótkoterminowych należności i zobowiązań handlowych oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zbliżona jest do ich wartości godziwej. Kredyty o charakterze długoterminowym są oparte na zmiennej stopie procentowej, a termin zapadalności zobowiązań z tytułu odsetek przypada w krótkim okresie. Wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2007 roku obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane) w tysiącach złotych	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyce- niane w wartości godziwej przez wynik- przezna- czone do obrotu	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Udziały i akcje	-	-	10.230	-	-	10.230
- część długoterminowa	-	-	10.023	-	-	10.023
- część krótkoterminowa	-	-	207	-	-	207
Zaliczki na udziały	-	24.726	-	-	-	24.726
Fundusz likwidacyjny	-	10.650	-	-	-	10.650
Pożyczki:	-	200	-	-	-	200
- część długoterminowa	-	92	-	-	-	92
- część krótkoterminowa	-	108	-	-	-	108
Pochodne instrumenty finansowe	703	-	-	-	-	703
Należności netto	-	1.292.674	-	-	-	1.292.674
- część długoterminowa	-	16.199	-	-	-	16.199
- część krótkoterminowa	-	1.276.475	-	-	-	1.276.475
Krótkoterminowe aktywa finansowe:	178.300	-	-	-	-	178.300
- obligacje skarbowe	178.300	-	-	-	-	178.300
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	772.387	-	-	-	772.387
Zobowiązania handlowe	-	-	-	-	(738.696)	(738.696)
Kredyty i pożyczki	-	-	-	-	(504.232)	(504.232)
Zobowiązania finansowe:	-	-	-	(514)	(2.861)	(3.375)
Zobowiązania z tytułu leasingu:	-	-	-	-	(2.861)	(2.861)
- część długoterminowa	-	-	-	-	(584)	(584)
- część krótkoterminowa	-	-	-	-	(2.277)	(2.277)
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	(514)	-	(514)
Razem	179.003	2.100.637	10.230	(514)	(1.245.789)	1.043.567

Grupa na dzień 31 grudnia 2006 nie posiada aktywów finansowych, których warunki renegotjowano ze względu na możliwość pojawienia się zaległości lub z powodu możliwości utraty ich wartości. Grupa na dzień 31 grudnia 2006 nie posiada aktywów i zobowiązań finansowych, wycenionych w wartości godziwej przez wynik, których składniki zostały wyznaczone jako wycenione w ten sposób przy początkowym ujęciu (fair value option). Grupa na dzień 31 grudnia 2006 nie posiada aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności. Na dzień 31 grudnia 2006 roku wartość bilansowa wykazanych klas instrumentów finansowych odpowiada ich wartości godziwej. Na dzień 31 grudnia 2006 roku wartość bilansowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, krótkoterminowych należności i zobowiązań handlowych oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zbliżona jest do ich wartości godziwej. Kredyty o charakterze długoterminowym są oparte na zmiennej stopie procentowej, a termin zapadalności zobowiązań z tytułu odsetek przypada w krótkim okresie. Wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2006 roku obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

21.2 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane) w tysiącach złotych	Aktywa / Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Przychody / (Koszty) z tytułu odsetek	-	41.205	-	(28.182)	13.023
Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	-	(71.414)	-	11.239	(60.175)
(Utworzenie) / Odwrócenie odpisów aktualizujących	-	5.976	-	-	5.976
Zyski / (straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej oraz realizacji	122.473	-	-	-	122.473
Zyski / (straty) z tytułu sprzedaży	2.188	-	2.710	-	4.898
Razem	124.661	(24.233)	2.710	(16.943)	86.195

za rok zakończony 31 grudnia 2006 w tysiącach złotych	Aktywa / Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Przychody / (Koszty) z tytułu odsetek	-	31.693	-	(30.324)	1.369
Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	-	(47.724)	-	123.868	76.144
(Utworzenie) / Odwrócenie odpisów aktualizujących	-	(12.495)	-	-	(12.495)
Zyski / (straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej oraz realizacji	47.145	-	-	-	47.145
Zyski / (straty) z tytułu sprzedaży	8.952	-	-	-	8.952
Razem	56.097	(28.526)	-	93.544	121.115

Informacje na temat wartości transakcji pochodnych w tysiącach złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiały się następująco:

Podmiot	Typ transakcji walutowej	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji ⁽¹⁾	Kurs terminowy	Para walut	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. EUR)	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. USD)	Wartość godziwa na 31.12.2007 (w tys. PLN) ⁽²⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-14	2008-01-11	3,6	EUR/PLN	8.500	-	200
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-14	2008-01-18	2,5	USD/PLN	-	30.000	1.501
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-14	2008-01-22	2,5	USD/PLN	-	30.000	1.498
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-04	2,5	USD/PLN	-	30.000	2.375
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-04	2,5	USD/PLN	-	18.000	1.336
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-06	2,5	USD/PLN	-	50.000	3.887
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-27	2,5	USD/PLN	-	40.000	3.055
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-27	2,5	USD/PLN	-	20.000	1.547
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-15	3,6	EUR/PLN	25.000	-	856
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-29	3,6	EUR/PLN	50.000	-	1.694
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-29	2,5	USD/PLN	-	48.000	3.754
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-20	2008-02-22	2,5	USD/PLN	-	50.000	4.700
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-20	2008-01-08	2,5	USD/PLN	-	30.000	2.701
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-20	2008-02-28	3,6	EUR/PLN	45.000	-	1.398
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-20	2008-02-08	2,5	USD/PLN	-	32.000	2.857
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-20	2008-02-08	2,5	USD/PLN	-	25.000	2.126
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-20	2008-02-14	3,6	EUR/PLN	7.000	-	221
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-20	2008-02-14	2,5	USD/PLN	-	20.000	1.698
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-21	2008-01-28	3,6	EUR/PLN	50.000	-	1.742
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-21	2008-02-21	3,6	EUR/PLN	20.000	-	733
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-27	2008-02-25	2,5	USD/PLN	-	50.000	2.163
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-27	2008-02-26	2,5	USD/PLN	-	50.000	2.162
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-27	2008-01-07	3,6	EUR/PLN	10.000	-	271
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-28	2008-01-09	3,6	EUR/PLN	10.000	-	229
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-06	2008-01-07	1,5	EUR/USD	20.000	-	496
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-06	2008-01-10	1,5	EUR/USD	10.000	-	370
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-07	2008-01-11	3,6	EUR/PLN	8.500	-	5
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-10	2008-01-14	1,5	EUR/USD	20.000	-	83
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-10	2008-01-14	1,5	EUR/USD	20.000	-	88
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-10	2008-01-17	1,5	EUR/USD	40.000	-	208
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-01-16	1,4	EUR/USD	50.000	-	3.714
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-01-16	1,4	EUR/USD	50.000	-	3.784
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-01-09	1,4	EUR/USD	50.000	-	3.701
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-01-25	1,4	EUR/USD	50.000	-	3.846
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-11	1,4	EUR/USD	50.000	-	3.724
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-19	1,4	EUR/USD	40.000	-	3.066
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-20	1,4	EUR/USD	50.000	-	3.747
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-28	1,4	EUR/USD	40.000	-	3.032
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-01-23	1,4	EUR/USD	40.000	-	3.125
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-01-29	1,4	EUR/USD	20.000	-	1.545
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-20	2008-02-29	1,4	EUR/USD	20.000	-	1.654
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-21	2008-01-31	1,4	EUR/USD	50.000	-	4.003
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-27	2008-02-13	1,4	EUR/USD	50.000	-	2.735
							SUMA	87.630

Podmiot	Typ transakcji walutowej	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji ⁽¹⁾	Kurs terminowy	Para walut	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. EUR)	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. USD)	Wartość godziwa na 31.12.2007 (w tys. PLN) ⁽²⁾
Grupa LOTOS S.A.	Spot	2007-12-28	2008-01-02	3,6	EUR/PLN	3.500	-	70
							SUMA	70

1) Istnieje możliwość wcześniejszego rozliczenia transakcji, poprzez zawarcie transakcji do niej odwrotnej i zdyskontowanie płatności bądź też zgodnie z innymi procedurami, określonymi przez banki.

2) Wartość godziwa transakcji ustalana jest w oparciu o jej zdyskontowaną wycenę rynkową, ustalaną metodą równania do rynku („mark-to-market”). Jest to kwota wynikająca z zawarcia na dzień wyceny hipotetycznej transakcji przeciwstawnej (zamykającej). W przypadku transakcji wymiany walutowej, w celu ustalenia ich wartości godziwej, transakcje wycenia się stosując kursy terminowe, kalkulowane w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych zerokuponowych (CLOSE YIELD), uzyskane z serwisu Reutersa z dnia wyceny.

Podmiot	Typ transakcji terminowej	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość kupionych uprawnień do emisji CO ₂	Cena (w EUR)	Wartość godziwa na 31.12.2007 (w tys. PLN)
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-10-23	2008-12-18	10.000	22,13	10
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-10-23	2008-12-18	10.000	22,10	11
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-10-31	2008-12-18	5.000	21,50	16
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-10-31	2008-12-18	10.000	21,65	27
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-10-31	2008-12-18	10.000	21,60	29
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-06-19	2008-12-18	10.000	21,50	33
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-10-31	2008-12-18	10.000	21,50	33
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-06-19	2008-12-18	10.000	21,45	35
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-06-19	2008-12-18	10.000	21,40	36
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-06-19	2008-12-18	10.000	21,40	36
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-10-31	2008-12-18	10.000	21,40	36
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-06-19	2008-12-18	10.000	21,30	40
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-10-31	2008-12-18	15.000	21,55	46
					SUMA	388

Podmiot	Typ transakcji terminowej	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość sprzedanych baryłek	Cena (w EUR)	Wartość godziwa na 31.12.2007 (w tys. PLN)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-09	2008-04-07	1.040.000	9,21	1.638
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-09	2008-07-08	750.000	9,30	347
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-12	2008-04-07	990.000	9,30	1.776
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-21	2008-07-08	609.999	9,35	356
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-13	2008-07-08	490.000	9,47	429
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-13	2008-07-08	799.998	9,25	273
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-12	2008-04-07	999.999	9,19	1.526
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-13	2008-07-08	129.999	9,40	92
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-20	2008-07-08	510.000	9,27	295
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-14	2008-07-08	620.000	9,35	362
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-14	2008-07-08	90.000	9,35	53
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-22	2008-10-07	246.000	9,20	29
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-27	2008-07-08	700.002	9,60	835
					SUMA	8.011

Podmiot	Typ transakcji walutowej	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji ⁽¹⁾	Kurs terminowy	Para walut	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. EUR)	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. USD)	Wartość godziwa na 31.12.2007 (w tys. PLN) ⁽²⁾
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-29	3,6	EUR/PLN	25.000	-	(863)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2007-12-19	2008-02-29	2,5	USD/PLN	-	24.000	(1.903)
Grupa Kapitałowa LOTOS Gaz S.A.	Forward walutowy	2007-12-03	2008-01-04	2,8	USD/PLN	-	100	(39)
Grupa Kapitałowa LOTOS Gaz S.A.	Forward walutowy	2007-12-07	2008-01-07	2,8	USD/PLN	-	100	(35)
Grupa Kapitałowa LOTOS Gaz S.A.	Forward walutowy	2007-12-21	2008-02-21	2,8	USD/PLN	-	100	(40)
Grupa Kapitałowa LOTOS Gaz S.A.	Forward walutowy	2007-12-21	2008-01-21	2,8	USD/PLN	-	100	(35)
							SUMA	(2.915)

1) Istnieje możliwość wcześniejszego rozliczenia transakcji, poprzez zawarcie transakcji do niej odwrotnej i zdyskontowanie płatności bądź też zgodnie z innymi procedurami, określonymi przez banki.

2) Wartość godziwa transakcji ustalana jest w oparciu o jej zdyskontowaną wycenę rynkową, ustalaną metodą równania do rynku („mark-to-market”). Jest to kwota wynikająca z zawarcia na dzień wyceny hipotetycznej transakcji przeciwstawnej (zamykającej). W przypadku transakcji wymiany walutowej, w celu ustalenia ich wartości godziwej, transakcje wycenia się stosując kursy terminowe, kalkulowane w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych zerokuponowych (CLOSE YIELD), uzyskane z serwisu Reutersa z dnia wyceny.

Podmiot	Typ transakcji terminowej	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość kupionych uprawnień do emisji CO ₂	Cena (w EUR)	Wartość godziwa na 31.12.2007 (w tys.PLN)
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-06-14	2008-12-18	25.000	23,85	(130)
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-06-14	2008-12-18	5.000	23,80	(25)
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-05-31	2009-12-17	10.000	23,40	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-05-31	2009-12-17	10.000	23,40	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-05-31	2009-12-17	10.000	23,40	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-06-13	2008-12-18	5.000	23,30	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-06-13	2008-12-18	5.000	23,30	(16)
Grupa LOTOS S.A.	Futures	2007-06-13	2008-12-18	5.000	23,30	(16)
					SUMA	(251)

Podmiot	Typ transakcji terminowej	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość sprzedanych baryłek	Cena (w EUR)	Wartość godziwa na 31.12.2007 (w tys.PLN)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-11-21	2008-10-07	500.001	9,10	(63)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-12-13	2008-10-07	500.001	8,90	(307)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	2007-12-20	2008-10-07	999.999	9,00	(370)
					SUMA	(740)

Informacje na temat wartości transakcji pochodnych w tysiącach złotych na dzień 31 grudnia 2006 roku przedstawiały się następująco:

Podmiot	Typ transakcji terminowej	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji*	Kurs terminowy	Para walut	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. USD)	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. PLN)	Wartość godziwa na 31.12.2006 (w tys. PLN)**
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2006-12-20	2007-01-02	2,9	USD/PLN	-	43.198	460
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2006-12-15	2007-01-19	1,3	EUR/USD	13.089	-	244
							Razem	704

Podmiot	Typ transakcji terminowej	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji*	Kurs terminowy	Para walut	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. USD)	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. PLN)	Wartość godziwa na 31.12.2006 (w tys. PLN)**
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2006-12-21	2007-01-29	2,9	USD/PLN	-	57.700	(455)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2006-12-28	2007-03-16	2,9	USD/PLN	-	43.533	(15)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	2006-12-28	2007-03-16	1,3	EUR/USD	13.179	-	(34)
							Razem	(504)

Podmiot	Typ transakcji terminowej	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji*	Kurs terminowy	Para walut	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. USD)	Kwota bazowa sprzedana na termin (w tys. PLN)	Wartość godziwa na 31.12.2006 (w tys. PLN)**
Grupa LOTOS S.A.	Swap walutowy	2006-12-28	2007-01-02	3,8	EUR/PLN	-	10.393	(10)
							Razem	(10)

* Istnieje możliwość wcześniejszego rozliczenia transakcji, poprzez zawarcie transakcji do niej odwrotnej i zdyskontowanie płatności bądź też zgodnie z innymi procedurami, określonymi przez banki.

** Wartość godziwa transakcji ustalana jest w oparciu o jej zdyskontowaną wycenę rynkową, ustalaną metodą równania do rynku („mark-to-market”). Jest to kwota wynikająca z zawarcia na dzień wyceny hipotetycznej transakcji przeciwstawnej (zamykającej). W przypadku transakcji wymiany walutowej, w celu ustalenia ich wartości godziwej, transakcje wycenia się stosując kursy terminowe, kalkulowane w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych zerokuponowych (CLOSE YIELD), uzyskane z serwisu Reutersa z dnia wyceny.

21.3 Zarządzanie ryzykiem finansowym

Grupa narażona jest na ryzyko finansowe obejmujące przede wszystkim:

- ryzyko rynkowe (ryzyko cen surowców i produktów naftowych, ryzyko cen uprawnień do emisji CO₂, ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe związane z transakcjami finansowymi oraz handlowymi.

Komitet Zarządzania Ryzykiem Finansowym („KZRF”) funkcjonujący w Jednostce Dominującej jest odpowiedzialny za nadzór oraz koordynację procesu zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie LOTOS S.A. W celu zapewnienia sprawności, efektywności i bezpieczeństwa operacyjnego wspomnianego procesu wyodrębniono obszary transakcji finansowych („front-office”), analizy i kontroli ryzyka („middle-office”) oraz dokumentacji i rozliczania transakcji („back-office”).

Podstawowymi celami realizowanymi poprzez zarządzanie ryzykiem finansowym są:

- maksymalizacja wyniku na zarządzaniu ryzykiem rynkowym przy założonym poziomie ryzyka,
- stabilizacja przepływów pieniężnych,
- zapewnienie krótkoterminowej płynności finansowej,
- wsparcie działań w zakresie organizacji finansowania działalności inwestycyjnej.

W celu realizacji wymienionych celów w Jednostce Dominującej powstały dokumenty zatwierdzone na odpowiednich szczeblach decyzyjnych Jednostki Dominującej. Określają one konieczne ramy dla efektywnego i bezpiecznego funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem finansowym, w tym przede wszystkim:

- metodologię wyznaczania pozycji w poszczególnych kategoriach ryzyk,
- dopuszczone instrumenty finansowe,
- sposób oceny zarządzania ryzykiem finansowym,
- limity w zarządzaniu ryzykiem,
- sposób raportowania,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych.

Jednostka Dominująca monitoruje w sposób ciągły wszystkie ryzyka rynkowe będące przedmiotem zarządzania. Nie jest dopuszczone otwieranie pozycji w ramach ryzyk, które nie wynikają z podstawowej działalności Spółki. Spółka używa płynnych instrumentów pochodnych, które jest w stanie wycenić za pomocą stosowanych powszechnie modeli wyceny. Wycena pozycji bazowej i instrumentów pochodnych odbywa się na podstawie danych rynkowych otrzymywanych od wiarygodnych dostawców.

Ze względu na brak spełnienia wymogów formalnych Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, zatem zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszona jest w rachunek zysków i strat.

Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Koncepcja zarządzania ryzykiem cen surowców i produktów naftowych obejmuje okres do końca 2010 roku, co jest zbieżne z horyzontem realizacji Programu 10+. Głównym celem koncepcji jest zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji przepływów pieniężnych gwarantujących bezpieczne finansowania inwestycji w ramach Programu 10+.

Mapa bazowa ryzyka powstaje poprzez przekształcenie mapy indeksów cenowych używanych w kontraktach handlowych na mapę indeksów, dla których istnieją płynne rynki instrumentów pochodnych. Przekształcenie to uwzględnia odpowiednie zależności statystyczne pomiędzy indeksami bazowymi a indeksami rynkowymi. Przekształcona mapa jest podstawą dla określenia modelu marży rafinerijnej. Marża ta określana jest jako różnica między wartością indeksów reprezentujących sprzedawane produkty i indeksem reprezentującym kupowany surowiec.

W koncepcji określono maksymalne współczynniki zabezpieczenia pozycji bazowej malejące z każdym rokiem w stosunku do aktualnego roku budżetowego. W ramach zaakceptowanych limitów i wytycznych KZRF podejmuje decyzje określające limity i wolumeny transakcji zabezpieczających.

Na koniec 2007 roku pozycja Jednostki Dominującej w marży rafinerijnej (uwzględniająca zarówno pozycję bazową jak i zawarte transakcje) wynosiła:

- dla roku 2008 = 28,6 mln bbl,
- dla roku 2009 = 36,6 mln bbl,
- dla roku 2010 = 63,7 mln bbl.

Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji CO₂ odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji CO₂ w Grupie LOTOS S.A.”. Horyzont zarządzania jest wyznaczany przez poszczególne fazy Protokołu z Kioto, obecnie jest to koniec roku 2012 roku.

Mapa bazowa ryzyka uwzględnia przyznane uprawnienia oraz planowaną emisję CO₂ w ramach danej fazy. W zależności od sytuacji rynkowej i przyznanym limitów Spółka utrzymuje odpowiednią pozycję w uprawnieniach za pomocą dokonywania transakcji finansowych lub poprzez zmiany w pozycji bazowej.

Limit na pozycję definiowany jest w oparciu o ilość przyznanym uprawnień dla danej fazy i obejmuje sumę pozycji w poszczególnych latach fazy. Limit na maksymalną stratę jest definiowany w oparciu o kapitały własne.

Na koniec 2007 roku pozycja Jednostki Dominującej w uprawnieniach do emisji CO₂ wynosiła:

- I faza (2005-2007) = 11,6 tys. EUA,
- II faza (2008-2012) = 205,0 tys. EUA.

Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej dotyczy kredytów ze zmienną stopą procentową. Zmienna stopa procentowa jest podstawą naliczania odsetek zarówno dla kredytów w rachunku bieżącym jak i dla kredytów operacyjnych.

W celu optymalizacji salda odsetek wprowadzono usługę „cashpoolingu” kompensacyjnego dla spółek z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. Usługa ta polega na stosowaniu korzystnych stawek oprocentowania dla ujemnych i dodatnich sald, które podlegają kompensacji na koniec każdego dnia roboczego.

Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS S.A.”. Horyzont zarządzania jest wyznaczany przez poszczególne lata budżetowe, na 31 grudnia 2007 roku był to koniec 2008 roku. Mapa bazowa pozycji walutowych netto uwzględnia przede wszystkim wolumeny i formuły cenowe na zakup surowców i sprzedaż produktów, wycenę instrumentów pochodnych, inwestycje oraz kredyty dewizowe. Następnie mapa ta jest prezentowana w jednej walucie, co umożliwia zarządzanie pozycjami zagregowanymi takimi jak pozycja całkowita i globalna brutto, w oparciu o które zostały stworzone limity na pozycję. W zależności od sytuacji rynkowej i przyznanym limitom Spółka utrzymuje odpowiednią pozycję walutową za pomocą dokonywania transakcji finansowych lub poprzez zmiany w pozycji bazowej. Limity na pozycję i na maksymalną stratę wyrażone są jako procent kapitałów własnych Spółki.

Naturalną walutą rynku, na którym działa Grupa LOTOS S.A. jest USD. Waluta ta jest używana w kwotowaniach cen rynkowych ropy i produktów naftowych. Z tytułu działalności operacyjnej Grupa LOTOS S.A. ma strukturalnie długą pozycję w USD. Z tego też względu uznano, że najwłaściwszą walutą do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów na finansowanie Programu 10+ jest USD, ponieważ efektem takiego działania będzie zmniejszenie strukturalnie długiej pozycji i w konsekwencji strategicznego ryzyka walutowego.

Na koniec 2007 roku pozycja walutowa netto Jednostki Dominującej wynosiła dla roku 2008:

- USD/PLN = -54,5 mln USD,
- EUR/PLN = 57,6 mln EUR.

Ryzyko płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Grupie polega na monitorowaniu prognozowanych przepływów pieniężnych, a następnie dopasowywaniu zapadalności aktywów i pasywów, analizie kapitału obrotowego i utrzymywaniu dostępu do różnych źródeł finansowania.

Płynność w Jednostce Dominującej horyzoncie budżetowym monitorowana jest na bieżąco w ramach zarządzania ryzykiem finansowym. Płynność w Jednostce Dominującej w okresie średnio - i długoterminowym monitorowana jest w ramach procesu planowania, który wspomaga tworzenie wieloletniej strategii finansowej.

W obszarze ryzyka finansowego obok aktywnego zarządzania ryzykiem rynkowym, Jednostka Dominująca podejmuje następujące działania, które dodatkowo zwiększają bezpieczeństwo w zakresie płynności:

- minimalizowanie wysokości depozytów zabezpieczających w zakresie wyceny instrumentów pochodnych,
- ograniczanie możliwości wcześniejszego rozwiązania transakcji,
- limity w zakresie mało płynnych kasowych instrumentów finansowych,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych.

W Nocie 24 Dodatkowych informacji i objaśnień wykazano wartość dodatkowych niewykorzystanych środków pieniężnych pozostających w dyspozycji Grupy. W Nocie 30 Dodatkowych informacji i objaśnień została zaprezentowana informacja o kontraktowych terminach zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku.

Ryzyko kredytowe

Zarządzanie ryzykiem kredytowym partnerów transakcji finansowych polega na bieżącym monitorowaniu ekspozycji kredytowej w stosunku do przyznanych limitów. Partnerzy transakcji muszą posiadać odpowiedni rating przyznany przez wiodące agencje ratingowe bądź posiadać gwarancje instytucji spełniających wymóg minimalnego ratingu. Grupa, co do zasady zawiera transakcje z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej.

W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów transakcji niefinansowych Grupa poddaje wszystkich klientów, którzy wnioskują o przyznanie kredytów kupieckich procedurom weryfikacji ich wiarygodności finansowej. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

Wartości bilansowe aktywów finansowych reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową. Maksymalna ekspozycja narażona na ryzyko kredytowe na datę bilansową wyniosła:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Udziały i akcje:	8.178	13.107
- długoterminowe	8.093	12.900
- krótkoterminowe	85	207
Zaliczki na udziały	23.117	24.726
Instrumenty pochodne	96.099	703
Fundusz likwidacyjny	13.443	10.650
Obligacje skarbowe	-	178.300
Pożyczki:	58	200
- długoterminowe	17	92
- krótkoterminowe	41	108
Należności netto:	1.555.133	1.292.674
- długoterminowe	12.668	16.199
- krótkoterminowe	1.542.465	1.276.475
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	924.995	772.387
Razem	2.621.023	2.292.747

Analiza wiekowania aktywów finansowych zaległych na dzień 31 grudnia 2007 oraz 31 grudnia 2006 roku została przedstawiona w Nocie 23 Dodatkowych informacji oraz objaśnień.

21.4 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe Grupy na dzień 31 grudnia 2007 roku wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o 1% (in plus oraz in minus) oraz wszystkich innych zmian na poziomie stałym przedstawia się następująco:

31 grudnia 2007 w tysiącach złotych (badane)	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy	Zmiana kursu o +1% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -1% wpływ na wynik roku	
		USD	EUR	USD	EUR
Należności netto	186.284	1.629	234	(1.629)	(234)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	161.871	1.290	329	(1.290)	(329)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(715.476)	(6.794)	(361)	6.794	361
Kredyty	(596.491)	(5.665)	(300)	5.665	300
Aktywa finansowe - pochodne instrumenty	96.099	(36.225)	16.058	36.225	(16.058)
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty	(3.906)	583	892	(583)	(892)
Razem	(871.619)	(45.182)	16.852	45.182	(16.852)

31 grudnia 2006 w tysiącach złotych (dane porównywalne) (badane)	Wartość bilansowa w walucie przeliczo- na na PLN na dzień bilansowy	Zmiana kursu o +1% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -1% wpływ na wynik roku	
		USD	EUR	USD	EUR
Należności netto	106.134	1.018	66	(1.018)	(66)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18.094	109	137	(109)	(137)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(474.485)	(4.745)	(159)	4.745	159
Kredyty	(52.537)	(488)	(37)	488	37
Aktywa finansowe- pochodne instrumenty	704	(57)	(382)	57	382
Zobowiązania finansowe- pochodne instrumenty	(514)	1.394	(486)	(1.394)	486
Razem	(402.604)	(4.106)	(861)	(4.106)	861

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Jednostka Dominująca posiadała kontrakty futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla („EUA”- Emissions Unit Allowance) wycenione w wartości godziwej na dzień bilansowy. Aktywa finansowe z tytułu dodatniej wyceny futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla wynoszą na dzień 31 grudnia 2007 roku 388 tysięcy złotych. Zobowiązania finansowe z tytułu ujemnej wyceny futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla wynoszą na dzień 31 grudnia 2007 roku 251 tysięcy złotych. Zmiana notowań uprawnień do emisji dwutlenku węgla o 1% in plus oraz o (1%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę wyceny wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu kontraktów futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla na kwotę 165 (165) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Jednostka Dominująca posiadała OTC full barrel swap wycenione w wartości godziwej na dzień bilansowy. Aktywa finansowe z tytułu dodatniej wyceny full barrel swap wynoszą na dzień 31 grudnia 2007 roku 8.011 tysięcy złotych. Zobowiązania finansowe z tytułu ujemnej wyceny full barrel swap wynoszą na dzień 31 grudnia 2007 roku 740 tysięcy złotych. Zmiana notowań indeksów wchodzących w skład full barrel swap o 1% in plus oraz o (1%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę wyceny wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu OTC full barrel swap odniesioną w rachunek wyników na kwotę 2.148 (2.148) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2006 roku Grupa nie posiadała kontraktów futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla ani OTC full barrel swap.

Na dzień 31 grudnia 2007 wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych (pożyczki, środki pieniężne, zobowiązania finansowe z tytułu kredytów) - wrażliwych na ryzyko stóp procentowych wynosi netto (423.268) tysięcy złotych (31 grudnia 2006: 276.144 tysięcy złotych). Na dzień 31 grudnia 2007 zmiana stóp procentowych o 1% in plus oraz o (1%) in minus, potencjalnie spowodowałaby zmianę aktywów i zobowiązań finansowych o kwotę netto (4.380), 4.380 tysięcy złotych (31 grudnia 2006: 2.555, (2.555) tysięcy złotych).

22 Zapasy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Wyroby gotowe	777.345	506.672
Półprodukty i produkty w toku	308.715	234.953
Towary	160.429	101.414
Materiały	1.342.833	864.403
Zapasy netto	2.589.322	1.707.442

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Wyroby gotowe	9.990	29.672
Półprodukty i produkty w toku	319	5.886
Towary	1.372	1.482
Materiały	8.384	7.325
Odpisy aktualizujące wartość zapasów, razem	20.065	44.365

W okresie roku zakończono dnia 31 grudnia 2007 roku Grupa zawiązała odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 13.326 tysięcy złotych, w tym 207 tysięcy złotych z tytułu zmiany składu grupy kapitałowej, (31 grudnia 2006: 38.082 tysięcy złotych) oraz rozwiązała odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 37.626 tysięcy złotych (31 grudnia 2006: 15.533 tysięcy złotych).

Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość bilansowa zapasów wycenianych po koszcie wytworzenia lub cenie nabycia wyniosła 2.530.203 tysięcy złotych, a według ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania 59.119 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2006 roku odpowiednio: 1.467.613 tysięcy złotych i 239.829 tysięcy złotych).

Wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniosła 2.482.864 tysięcy złotych (31 grudnia 2006: 9.115 tysięcy złotych).

Obowiązkowe zapasy paliw ciekłych

Do dnia 7 kwietnia 2007 roku Grupa stosowała przepisy dotyczące obowiązkowych zapasów paliw ciekłych na podstawie art. 19a ust. 5 ustawy z dnia 30 maja 1996 roku o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw (Dz. U. z 2003 roku Nr 24, poz. 197, z 2004 r. Nr 42, poz. 386 z 2005 r. Nr 132, poz. 1110 oraz Nr 143, poz. 1201). Na podstawie w/w ustawy producent i przywoźący tworzy zapasy obowiązkowe paliw ciekłych, zwanych dalej „zapasami”, w oparciu o zrealizowaną przez nich w roku poprzednim produkcję lub przywóz dokonany w ramach nabycia wewnątrzwspólnotowego lub importu z uwzględnieniem harmonogramu osiągnięcia wymaganej wielkości zapasów paliw ciekłych określonej na koniec danego roku, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 19 grudnia 2005 roku (Dz. U. z 2005 roku, Nr 266, poz. 2240) w sprawie harmonogramu tworzenia zapasów paliw ciekłych. Harmonogram ten określa ścieżkę dojścia w roku 2008 i latach kolejnych do poziomu zapasów odpowiadającego 76 dniom ich średniej wewnętrznej konsumpcji paliw na koniec roku. Łącznie z istniejącymi rezerwami gospodarczymi, odpowiadającymi 14 dniowej konsumpcji, osiągnięciem się zapas 90 dniowy, wymagany przez Unię Europejską. W każdym kolejnym roku wymagany poziom zapasów powinien ulegać zwiększeniu o wielkość zapasów wymaganą dla takiej ilości dni, jaka jest dla każdego kolejnego roku określona w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 19 grudnia 2005 roku w sprawie harmonogramu tworzenia zapasów paliw ciekłych.

Zapasy obowiązkowe paliw mogą być utrzymywane w wyrobie gotowym, półproduktach oraz w ropie naftowej, przy czym łączna ilość utrzymywana w półproduktach i ropie naftowej (uwzględniając potencjał wytworczy paliw z ropy) nie może przekroczyć procentowego udziału w zapasach poszczególnych paliw określonych w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowego sposobu tworzenia i ustalania ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych z dnia 12 maja 2006 roku (Dz. U. z 2006 roku, Nr 92, poz. 642).

Od 7 kwietnia 2007 roku obowiązują nowe zasady funkcjonowania systemu zapasów obowiązkowych, wprowadzone ustawą z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz.U. Nr 52, poz. 343, z dnia 23 marca 2007 roku). Zapasy obowiązkowe obejmują ropę naftową, produkty naftowe (paliwa ciekłe), gaz płynny LPG. Zdefiniowana została podstawa obliczania wymaganej ilości zapasów oraz określono zakres podmiotowy obowiązku rozbudowy zapasów obowiązkowych w 2007 roku - 73 dni i od 2008 roku 76 dni z wyłączeniem gazu płynnego LPG.

Szczegółowe zasady ustalają obowiązujące od dnia 25 maja 2007 roku następujące rozporządzenia Ministra Gospodarki:

- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego wykazu surowców oraz produktów naftowych objętych systemem zapasów interwencyjnych (Dz. U. Nr 81 poz. 546),
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego sposobu tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw oraz ustalania ich ilości (Dz. U. Nr 81 poz. 547),
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie rejestru producentów i handlowców obowiązanych do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw (Dz. U. Nr 81 poz. 548),
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego sposobu obniżania ilości zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw (Dz. U. Nr 81 poz. 549).

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa uwzględniła w kalkulacji wartości zapasów obowiązkowych nowo obowiązujące przepisy.

Grupa ujęła w bilansie wartości zapasów obowiązkowych wycenione na poziomie odpowiednio:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Zapasy obowiązkowe	1.926.275	1.027.858

23 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	1.404.493	1.180.699
od jednostek powiązanych	121	615
Należności budżetowe	94.053	77.843
Pozostałe należności, w tym:	43.919	17.933
od jednostek powiązanych	-	154
Należności netto	1.542.465	1.276.475
Odpis aktualizujący wartość należności	123.692	136.289
Należności brutto	1.666.157	1.412.764

Informacje o transakcjach z podmiotami powiązanymi przedstawione są w Nocie 48 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Okres spłaty należności handlowych związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 14 – 55 dni. Koncentracja ryzyka związanego z działalnością handlową jest ograniczona ze względu na dużą liczbę kontrahentów.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Początek okresu	136.289	134.178
Zwiększenia, w tym:	14.144	23.615
- zmiana składu grupy kapitałowej	2.695	-
Zmniejszenia	(26.741)	(21.504)
Koniec okresu	123.692	136.289

Analiza wiekowania należności przeterminowanych nie objętych odpisem aktualizującym na dzień 31 grudnia 2007 oraz 31 grudnia 2006 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Do 1 miesiąca	68.442	92.413
Od 1 do 3 miesięcy	6.800	6.951
Od 3 do 6 miesięcy	1.288	1.488
Od 6 miesięcy do 1 roku	1.005	1.209
Powyżej roku	6.392	471
Razem	83.927	102.532

W odniesieniu do należności handlowych w Grupie nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. Maksymalna ekspozycja Grupy na ryzyko kredytowe na dzień bilansowy jest najlepiej reprezentowana przez wartość bilansową tych instrumentów.

Ryzyko kredytowe wynikające z warunków płatności określonych w umowach handlowych, Grupa między innymi zabezpiecza: przez ustanowienie hipotek kaucyjnych na nieruchomościach, gwarancjami bankowymi i ubezpieczeniowymi, umowami przelewu wierzytelności lub lokaty terminowej, zastawem rejestrowym, zabezpieczeniem wekslowym lub poręczeniem.

24 Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Środki pieniężne w kasie i banku	868.544	723.213
Inne środki pieniężne	56.451	49.174
Razem	924.995	772.387

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od krótkoterminowych stóp procentowych na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 1.098.762 tysięcy złotych (31 grudnia 2006 roku: 401.096 tysięcy złotych), w odniesieniu do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniosły 17.296 tysięcy złotych (31 grudnia 2006 roku: 23.143 tysięcy złotych). Na dzień 31 grudnia 2007 roku środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania dotyczą głównie:

- gwarancji bankowej w kwocie 10.679 tysięcy złotych udzielonej LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. Udzielona gwarancja stanowi zabezpieczenie płatności na rzecz niemieckiej firmy MAN Ferrostaal, generalnego wykonawcy instalacji głównej FAME do produkcji paliwa typu biodiesel;
- depozytu zabezpieczającego w kwocie 4.458 tysięcy złotych, który został przesłany na rachunek Grupy LOTOS S.A. w firmie brokerskiej Marex Finacial w celu umożliwienia transakcji na platformie internetowej ICE Futures.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w bilansie wykazane są w pozycji „Inne środki pieniężne”.

Wartość środków pieniężnych na rachunkach bankowych, na których ustanowiono zastaw rejestrowy, celem zabezpieczenia zobowiązań Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniosła 13.730 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2006 roku nie występowały środki pieniężne stanowiące zabezpieczenie zobowiązań.

25

Informacja o strukturze środków pieniężnych do sprawozdania z przepływów pieniężnych

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Środki pieniężne w banku	868.291	721.321
- rachunki bieżące	454.760	586.272
- depozyty do 1 roku	413.531	135.049
Środki pieniężne w kasie	253	1.892
Inne środki pieniężne	56.451	49.174
Kredyty w rachunku bieżącym	(447.891)	(148.222)
Środki pieniężne, razem	477.104	624.165

Podział działalności Grupy w rachunku przepływów pieniężnych

Do działalności operacyjnej zalicza się transakcje i zdarzenia związane z podstawowym rodzajem działalności jednostki oraz inne rodzaje działalności, nie zaliczone do działalności inwestycyjnej lub finansowej.

Do działalności inwestycyjnej zalicza się transakcje i zdarzenia, których przedmiotem jest zakup lub sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych (środków trwałych, inwestycji rozpoczętych), wartości niematerialnych, długoterminowych inwestycji i krótkoterminowych aktywów finansowych (z wyjątkiem środków pieniężnych i ich ekwiwalentów) oraz związane z tym pieniężne koszty i korzyści, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego.

Do działalności finansowej zalicza się transakcje i zdarzenia, których przedmiotem jest pozaoperacyjne pozyskiwanie źródeł finansowania lub ich spłata oraz związane z tym pieniężne koszty i korzyści, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego. Wystąpienie przepływów pieniężnych w działalności finansowej powoduje zmiany rozmiarów i relacji kapitału własnego i zadłużenia finansowego.

Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi z rachunku przepływu środków pieniężnych.

Należności w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Bilansowa zmiana stanu należności długoterminowych i krótkoterminowych netto	(262.459)	(212.855)
Zmiana stanu należności z tytułu podatku dochodowego	(31.201)	24.363
Zmiana stanu należności inwestycyjnych	7.214	-
Objęcie konsolidacją nowych spółek	30.455	-
Pozostałe	3.258	(662)
Zmiana stanu należności w rachunku przepływu środków pieniężnych	(252.733)	(189.154)

Zobowiązania w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań krótko- i długoterminowych	1.228.886	209.823
Zmiana stanu kredytów i pożyczek krótko- i długoterminowych	(840.707)	(97.982)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	(42.236)	914
Objęcie konsolidacją nowych spółek	(73.709)	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	1.233	-
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego	(17.033)	61.889
Ujemna wycena instrumentów finansowych	(3.392)	1.232
Pozostałe	59	(777)
Zmiana stanu zobowiązań w rachunku przepływu środków pieniężnych	253.101	175.099

Zapasy w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Bilansowa zmiana stanu zapasów	(881.880)	(274.503)
Objęcie konsolidacją nowych spółek	7.222	-
Pozostałe	(8.560)	12
Zmiana stanu zapasów w rachunku przepływu środków pieniężnych	(883.218)	(274.491)

Rezerwy w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Bilansowa zmiana stanu rezerw	(21.019)	(414)
Objęcie konsolidacją nowych spółek	(778)	-
Zmiana stanu rezerw na podatek odroczony	15.220	17.613
Pozostałe	2.301	2.002
Zmiana stanu rezerw w rachunku przepływu środków pieniężnych	(4.276)	19.201

Rozliczenia międzyokresowe czynne w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	(18.370)	(7.640)
Objęcie konsolidacją nowych spółek	258	-
Pozostałe	125	397
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych w rachunku przepływu środków pieniężnych	(17.987)	(7.243)

Środki pieniężne w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	152.608	4.593
Oprocentowane kredyty w rachunku bieżącym	(285.619)	(148.222)
Objęcie konsolidacją nowych spółek	(14.050)	-
Zmiana stanu środków pieniężnych w rachunku przepływu środków pieniężnych	(147.061)	(143.629)

26 Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz na dzień 31 grudnia 2006 roku struktura kapitału podstawowego Grupy LOTOS S.A. przedstawiała się następująco:

	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna akcji [w złotych]	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	7.878.030	7.878.030	7.878.030	6,93 %
Nafta Polska S.A.	59.025.000	59.025.000	59.025.000	51,91 %
Pozostali akcjonariusze	46.796.970	46.796.970	46.796.970	41,16 %
Razem	113.700.000	113.700.000	113.700.000	100,00 %

Kapitał podstawowy składa się z 113.700.000 akcji zwykłych mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, o wartości nominalnej 1 PLN, które są równoważne pojedynczemu głosowi na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy i posiadają prawo do dywidendy.

W dniu 22 stycznia 2008 roku na rachunku papierów wartościowych funduszu ING Nationale - Nederlanden Polska OFE znajdowało się 4.500.000 akcji, co stanowiło 3,96% jej kapitału zakładowego i uprawniało do 4.500.000 głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Grupy LOTOS S.A., stanowiących 3,96% ogólnej liczby głosów (Raport bieżący nr 16/2008).

27 Dywidendy

W dniu 28 maja 2007 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę o podziale zysku Grupy LOTOS S.A. za 2006 rok. Zgodnie z przyjętą uchwałą zysk netto Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2006 roku w kwocie 406.714 tysięcy złotych przeznacza się na:

- kapitał zapasowy Spółki – kwotę w wysokości 365.782 tysięcy złotych,
- wypłatę dywidendy – kwotę w wysokości 40.932 tysięcy złotych.

Dzień wypłaty dywidendy wyznaczono na dzień 31 lipca 2007 roku. Kwota dywidendy przypadającej na jedną akcję wyniosła 0,36 złotych.

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa zaprezentowała podzielony wynik w pozycji „Zyski zatrzymane”.

28 Zysk przypadający na jedną akcję

	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Zysk netto przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej w tysiącach złotych (A)	777.160	679.912
Średnioważona liczba akcji w tysiącach sztuk (B)	113.700	113.700
Zysk na jedną akcję (A/B) (w złotych)	6,84	5,98

Grupa nie prezentuje rozwodnionego zysku/straty na akcję, ponieważ nie występują instrumenty rozwadniające zysk na akcję.

29 Udziały mniejszości

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Na początek okresu	306.416	254.281
Udział w wyniku jednostek zależnych	36.987	54.740
Zmiany w strukturze udziałowców w jednostkach zależnych	(119)	(84)
Dywidendy wypłacone przez jednostki zależne	(8.593)	(2.521)
Na koniec okresu	334.691	306.416

30 Oprocentowane kredyty i pożyczki

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Kredyty bankowe	1.333.917	492.682
Pożyczki	26.219	11.550
Razem	1.360.136	504.232

W tym:

Część długoterminowa	842.943	330.706
Część krótkoterminowa	517.193	173.526

Podpisanie umowy kredytowej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a konsorcjum banków oraz zawarcie umów zastawniczych jako zabezpieczenie umowy kredytowej

W dniu 20 grudnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. oraz konsorcjum czterech banków, w skład którego wchodzi: BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A. z siedzibą w Warszawie, PKO BP S.A. z siedzibą w Warszawie, BRE BANK S.A. z siedzibą w Warszawie oraz RABOBANK POLSKA S.A. z siedzibą w Warszawie, podpisały umowę kredytową.

Przedmiotem zawartej umowy jest czteroletni kredyt odnawialny na łączną kwotę 400.000 tysięcy USD (1.004.600 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 19 grudnia 2007 roku) przeznaczony na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A. Opisywana umowa jest pierwszym elementem strategii finansowania działalności Grupy LOTOS S.A. na najbliższe lata, związanej z realizacją Programu 10+. Zapisy umowy przewidują możliwość przedłużenia przez strony okresu kredytowania o dodatkowy rok. Podstawowym zabezpieczeniem udzielonego kredytu jest umowa zastawu rejestrowego na zapasach Grupy LOTOS S.A. (wraz z powiązаныmi cesjami praw wynikających z umów na przechowywanie zapasów oraz umów ubezpieczeniowych) oraz umowa zastawu na wierzytelnościach pieniężnych wynikających z umowy na prowadzenie rachunków bankowych Grupy LOTOS S.A. związanych z powyższą umową kredytową (wraz z pełnomocnictwem do dysponowania tymi rachunkami). Pozostałe warunki umowy jak również zapisy dotyczące kar nie odbiegają od warunków powszechnie stosowanych dla danego typu umów.

W dniu 20 grudnia 2007 roku w związku z wyżej opisaną umową kredytową zostały zawarte dwie umowy zastawu rejestrowego celem zabezpieczenia zaciągniętych przez Grupę LOTOS S.A. zobowiązań. Zgodnie z zawartymi umowami zastaw rejestrowy ustanowiony na rzecz banków udzielających kredytu obejmuje zapasy Grupy LOTOS S.A. oraz wierzytelności pieniężne wynikające z umowy na prowadzenie rachunków bankowych Grupy LOTOS S.A. związanych z powyższą umową kredytową.

Do dnia 31 grudnia 2007 roku Spółka zaciągnęła zobowiązanie z tytułu wyżej opisanej umowy kredytowej na łączną kwotę 200.000 tys. USD.

Podział kredytów i pożyczek według instytucji udzielających finansowania

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Część długoterminowa		
Kredyt Bank S.A.	38.987	44.987
Konsorcjum banków (PKO BP S.A. i Bank Pekao S.A.)	260.683	254.063
PKO BP S.A.	-	1.456
Bank Pekao S.A.	26.925	20.900
NFOŚiGW	21.969	9.300
Raiffeisen Bank Polska	8.000	-
Konsorcjum banków (Bank Pekao S.A., PKO BP S.A., BRE Bank S.A., Rabobank Polska S.A.)	486.379	-
Razem część długoterminowa	842.943	330.706

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Część krótkoterminowa		
Kredyt Bank S.A.	6.000	7.715
Bank Pekao S.A.	235.560	25.605
ING Bank Śląski S.A.	42.199	49.487
PKO BP S.A.	24.600	19.212
NFOŚiGW	4.250	2.250
Konsorcjum banków (PKO BP S.A. i Bank Pekao S.A.)	43.505	37
Bank Millennium S.A.	72.341	1.941
Raiffeisen Bank Polska S.A.	4.000	3.600
BZ WBK S.A.	2.101	2.040
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	62.040	61.639
Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	553	-
Bank BPH S.A.	20.044	-
Razem część krótkoterminowa	517.193	173.526
Razem	1.360.136	504.232

Kredyty bankowe i pożyczki w podziale na waluty według terminu płatności

w tysiącach złotych	Kredyty zaciągnięte w EUR	Kredyty zaciągnięte w USD	Kredyty zaciągnięte w PLN	Razem
2008	15.260	68.150	433.783	517.193
2009	3.613	5.566	56.671	65.850
2010	3.613	5.566	61.246	70.425
2011	3.613	487.170	57.948	548.731
2012	3.613	-	52.115	55.728
2013	327	-	49.448	49.775
po 2013	-	-	52.434	52.434
Razem	30.039	566.452	763.645	1.360.136

W powyższej tabeli kredyty i pożyczki zostały zaprezentowane według daty spłaty.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku efektywna stopa procentowa kredytów kształtuje się na średnim poziomie około 5,56 % (31 grudnia 2006: 5,08%).

Informacje na temat kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiały się następująco:

Nazwa (firma) banku / jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki według umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)	
		PLN	Waluta	PLN	Waluta	PLN	Waluta
Bank Millennium S.A.	Warszawa	120.000	-	72.341	-	-	-
PKO BP S.A.	Warszawa	254.000	-	16.705	-	-	-
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-	40.000 USD lub równowartość	-	-	-	-
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-		1.741	715 USD	-	-
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-		14.647	4.089 EUR	-	-
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	-	40.000 USD lub równowartość	586	-	-	-
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	-		60.844	24.987 USD	-	-
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	-		610	170 EUR	-	-
Bank BPH S.A.	Warszawa	20.000 lub równowartość	-	20.044	-	-	-
Bank BPH S.A.	Warszawa		-	-	-	-	-
BZ WBK S.A.	Warszawa	30.000	-	2.101	-	-	-
Bank Pekao S.A.	Warszawa	300.000	-	188.961	-	-	-
Konsorcjum banków (Bank Pekao S.A., PKO BP S.A., BRE Bank S.A., Rabobank Polska S.A.)	Warszawa		400.000 USD	-	-	486.379	199.745 USD
Kredyt Bank S.A.	Warszawa	60.000	-	6.000	-	38.987	-
Konsorcjum banków (PKO BP S.A. i Bank Pekao S.A.)	Warszawa	340.000	-	43.505	-	260.683	-
Bank Pekao S.A.	Warszawa	14.349	-	3.423	-	-	-
Bank Pekao S.A.	Warszawa	8.687	-	8.687	-	-	-
Raiffeisen Bank Polska S.A.	o/Rzeszów	10.000	-	2.000	-	8.000	-
Raiffeisen Bank Polska S.A.	o/Rzeszów	10.000	-	2.000	-	-	-
Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	Kraków	2.641	-	553	-	-	-
Bank Pekao S.A.	Warszawa	20.000	-	18.381	-	-	-

Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
Krótko- terminowej	Długoter- minowej		
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
	-	1M LIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
	-	1M EURIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	T/N WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
	-	SW LIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
	-	SW EURIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	O/N WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
	-	1M LIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
-	20.12.2011	1W LIBOR + marża bankowa	zastaw rejestrowy na zapasach, zastaw finansowy i rejestrowy na wierzytelnościach z umów rachunków bankowych związanych z umową, pełnomocnictwo do dysponowania powyższymi rachunkami, pełnomocnictwa dla każdego z banków do ustanowienia zastawów na nowych rachunkach związanych z umową, cesja praw z umów na przechowywanie zapasów Grupy LOTOS S.A. przez osoby trzecie, cesja praw z ubezpieczenia zapasów, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
31.12.2008	30.06.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
31.12.2008	31.12.2014	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji, pełnomocnictwo do rachunku
31.01.2008	28.12.2012	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, hipoteka kaucyjna
31.01.2008	-	1M WIBOR + marża bankowa	przelew wierzytelności, zastaw rejestrowy na zapasach, cesja
30.09.2008	-	1M WIBOR + marża bankowa	zastaw rejestrowy na majątku trwałym
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku

Informacje na temat kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2007 roku przedstawiały się następująco: (cd.)

Nazwa (firma) banku / jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki według umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)	
		PLN	Waluta	PLN	Waluta	PLN	Waluta
ING Bank Śląski S.A.	Kraków	10.000	-	9.797	-	-	-
Bank Pekao S.A.	Warszawa	5.000	-	4.684	-	-	-
Bank Pekao S.A.	Warszawa	430	-	430	-	-	-
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	30.000	-	16.014	-	-	-
PKO BP S.A.	Warszawa	9.000	-	7.895	-	-	-
NFOŚiGW	Warszawa	15.000	-	3.000	-	6.300	-
Bank Pekao S.A.	Kraków	25.289	7.060 EUR	2	1 EUR	14.777	4.125 EUR
Bank Pekao S.A.	Kraków	20.000	-	5.426	-	-	-
Bank Pekao S.A.	Kraków	44.754	-	-	-	225	-
NFOŚiGW	Warszawa	35.000	-	1.250	-	15.669	-
Bank Pekao S.A.	Warszawa	56.409	14.800 USD	5.566	2.256 USD	11.923	4.895 USD
RAZEM				517.193	27.958 USD	842.943	204.640 USD
					4.260 EUR		4.125 EUR

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek mieszczą się w przedziale 0,07% - 2,30%.

Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
Krótko- terminowej	Długoter- minowej		
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	cesja wierzytelności
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka, cesja wierzytelności
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka, zastaw, weksle, cesja
30.09.2008	30.09.2009	0,5% stopy redyskontowej	poręczenie
31.03.2008	31.12.2015	1M EUIBOR + marża bankowa	hipoteka zwykła na nieruchomości
30.09.2008	-	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka kaucyjna na nieruchomości
-	31.12.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka zwykła na nieruchomości
01.10.2008	20.12.2014	0,8% stopy redyskontowej	gwarancja bankowa, weksle własne
31.12.2008	28.02.2011	1M LIBOR + marża bankowa	zastaw na rzeczowych aktywach trwałych

Informacje na temat kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2006 roku przedstawiały się następująco:

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskaza- niem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki według umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)	
		PLN	Waluta	PLN	Waluta	PLN	Waluta
Kredyt Bank S.A.	o/Gdańsk	60.000	-	7.714	-	44.987	-
Pekao S.A.	Warszawa	25.000	-	1	-	-	-
Konsorcjum banków (PKO BP S.A. i Pekao S.A.)	Warszawa	340.000	-	37	-	254.063	-
Bank Pekao S.A.	o/Jasło	6.000	-	3.696	-	-	-
Raiffeisen Bank Polska S.A.	o/Rzeszów	7.200	-	3.600	-	.	.
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	4.000	-	848	-	-	-
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	30.000	-	19.841	-	-	-
PKO BP S.A.	o/Krosno	15.000	-	7.224	-	-	-
PKO BP S.A.	o/Krosno	4.500	-	1.353	-	1.456	-
NFOŚiGW	Warszawa	15.000	-	2.250	-	9.300	-
Bank Pekao S.A.	Warszawa	56.409	14.800 USD	6.653	2.286 USD	20.900	7.181 USD
Bank Millennium S.A.	Warszawa	30.000	-	1.941	-	-	-
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	-	40.000 USD lub równowartość	28.050	-	-	-
				32.547	11.183 USD	-	-
				194	51 EUR	-	-
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	-	9.000 USD lub równowartość	56	-	-	-
				25.819	8.871 USD	-	-
				3.771	984 EUR	-	-
PKO BP S.A.	Warszawa	100.000	-	10.635	-	-	-
BZ WBK S.A.	Warszawa	30.000	-	2.040	-	-	-
Bank Pekao S.A.	Warszawa	100.000	-	15.255	-	-	-
Kredyt Bank S.A.	Warszawa	10.000	-	1	-	-	-
RAZEM				173.526	22.340 USD	330.706	7.181 USD
					1.035 EUR		

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek mieszczą się w przedziale 0,05% - 2,0%.

Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
Krótko terminowej	Długoter- minowej		
31.12.2007	30.06.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka, weksel in blanco, cesja praw z polis ubezpieczeniowych
31.03.2007	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo dla banku do potrącenia z rachunku należnych kwot, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
30.06.2007	31.12.2014	3M WIBOR + marża bankowa	hipoteka łączna kaucyjna na rzecz każdego kredytodawcy, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, cesja wierzytelności z polis ubezpieczenio- wych, z umów handlowych, z umów dzierżawy, zastaw rejestrowy na składnikach majątkowych
26.03.2007	-	1M WIBOR + marża bankowa	weksel in blanco, pełnomocnictwo do rachunku, cesja wierzytelności, hipoteka kaucyjna, zastaw rejestrowy
20.01.2007	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, zastaw rejestrowy na zapasach, cesja należności
kredyt w rachunku bieżącym	-	T/N WIBOR + marża bankowa	oświadczenie o poddaniu się egzekucji, cesja wierzytelności
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka, cesja
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka, weksel, zastaw, cesje
10.10.2007	31.12.2008	1M WIBOR + marża bankowa	przelew wierzytelności wraz z hipoteką
30.09.2007	30.09.2010	1/2 stopy redyskonta weksli	poręczenie
31.12.2007	28.02.2011	1M LIBOR + marża ban- kowa	zastaw na rzeczowych aktywach trwałych
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	T/N WIBOR + marża bankowa	
	-	SW LIBOR USD + marża bankowa	
	-	SW EURIBOR + marża bankowa	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	
	-	1M LIBOR USD + marża bankowa	
	-	1M EURIBOR + marża	
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
kredyt w rachunku bieżącym	-	O/N WIBOR + marża bankowa	oświadczenie o poddaniu się egzekucji

Poniżej zostały zaprezentowane kontraktowe terminy zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku:

(w tysiącach złotych)	Wartość bilansowa	Kontrak- towe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe nie będące instrumentami pochodnymi:	3.060.079	3.060.079	2.168.875	47.632	66.479	674.884	102.209
Zabezpieczone kredyty bankowe	912.245	912.245	24.752	44.550	65.850	674.884	102.209
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	1.628	1.628	-	999	629	-	-
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	447.891	447.891	447.891	-	-	-	-
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	1.698.315	1.698.315	1.696.232	2.083	-	-	-
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	3.906	3.906	3.906	-	-	-	-
Razem	3.063.985	3.063.985	2.172.781	47.632	66.479	674.884	102.209

Poniżej zostały zaprezentowane kontraktowe terminy zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2006 roku:

(w tysiącach złotych)	Wartość bilansowa	Kontrak- towe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe nie będące instrumentami pochodnymi:	1.835.412	1.835.412	1.478.769	25.353	66.264	184.262	80.764
Zabezpieczone kredyty bankowe	356.010	356.010	7.334	17.970	65.680	184.262	80.764
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2.861	2.861	-	2.277	584	-	-
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	148.222	148.222	148.222	-	-	-	-
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	1.328.319	1.328.319	1.323.213	5.106	-	-	-
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	514	514	514	-	-	-	-
Razem	1.835.926	1.835.926	1.479.283	25.353	66.264	184.262	80.764

31 Rezerwy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Rezerwy długoterminowe		
Rezerwa na rekultywację	33.795	34.846
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	60.295	54.232
Rezerwa na Morską Kopalnię Ropy	89.801	92.517
Pozostałe rezerwy *	24.703	26.487
Razem rezerwy długoterminowe	208.594	208.082
Rezerwy krótkoterminowe		
Rezerwa na rekultywację	5.210	5.476
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	8.888	7.472
Rezerwa na Morską Kopalnię Ropy	2.400	2.400
Pozostałe rezerwy *	57.770	65.231
Razem rezerwy krótkoterminowe	74.268	80.579
Razem	282.862	288.661

Kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze na dzień 31 grudnia 2007 roku została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- przyjęto długookresową roczną stopę wzrostu wynagrodzeń na poziomie 6%, dla 2008 roku oraz 3,3% dla lat następnych (31 grudnia 2006: 3,4%; 1,8%),
- do dyskontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dyskontową w wysokości 6,0%, tj. na poziomie rentowności najbezpieczniejszych długoterminowych papierów wartościowych notowanych na polskim rynku kapitałowym, według stanu na dzień wyceny (31 grudnia 2006: 5%),
- prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Spółce oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży,
- umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tabelic Trwania Życia 2006, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Spółce odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności (31 grudnia 2006: Tablice Trwania Życia 2005),
- przyjęto normalny tryb przechodzenia pracowników na emeryturę, tj. dla mężczyzn – po ukończeniu 65 roku życia, a dla kobiet – po ukończeniu 60 roku życia, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy według informacji dostarczonych przez spółki z Grupy spełnią warunki wymagane do skorzystania z prawa do przejścia na wcześniejszą emeryturę.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie zmian stanu rezerw

w tysiącach złotych	Rezerwa na rekultywację	Nagrody jubileuszowe i odpawy emerytalne	Rezerwa na Morską Kopalnię Ropy ⁽¹⁾	Pozostałe rezerwy*	Razem
1 stycznia 2006 (badane)	40.332	62.522	79.598	89.010	271.462
Zwiększenia	2.904	10.491	17.640	32.835	63.870
Zmniejszenia	(2.914)	(11.309)	(2.321)	(30.127)	(46.671)
31 grudnia 2006 (badane)	40.322	61.704	94.917	91.718	288.661
1 stycznia 2007 (badane)	40.322	61.704	94.917	91.718	288.661
Zwiększenia	242	14.183	-	27.355	41.780
Zmniejszenia	(1.559)	(6.704)	(2.716)	(36.600)	(47.579)
31 grudnia 2007 (badane)	39.005	69.183	92.201	82.473	282.862

⁽¹⁾ Na dzień 31 grudnia 2007 roku Zarząd spółki Petrobaltic S.A. dokonał analizy kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji Morskiej Kopalni Ropy na obszarach górniczych B - 3 i B - 8, eksploatowanych także w latach poprzednich. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że koszty niezbędne do poniesienia w przyszłości na likwidację Morskiej Kopalni Ropy na obszarze górniczym B - 3 wzrosły w stosunku do utworzonej na ten cel rezerwy prezentowanej w bilansie na dzień 31 grudnia 2006 roku. Wzrost ten wyniósł 3.510 tysięcy złotych i odzwierciedlał zarówno zmiany przewidywanych wydatków związanych ze zmianą cen oraz upływ czasu i związaną z nim zmianę wartości pieniądza w czasie. Zmianę wartości pieniądza w czasie wyliczono stosując 5% stopę dyskontową w odniesieniu do wartości rezerwy na likwidację Morskiej Kopalni Ropy B - 3 na dzień 31 grudnia 2006 roku (87.150 tysięcy złotych).

Tak wyliczona kwota – 4.358 tysięcy złotych – została odniesiona na ciężar kosztów finansowych roku 2007, natomiast pozostała kwota – 848 tysięcy złotych, zgodnie z Interpretacją nr 1 Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, zmniejszyła wartość odpowiedniego aktywa dotyczącego rezerwy na likwidację zakładu górniczego.

Natomiast wartość rezerwy utworzonej po raz pierwszy na dzień 31 grudnia 2006 roku w związku z rozpoczęciem eksploatacji obszaru górniczego B - 8, została, w wyniku analizy kosztów, zwiększona na koniec 2007 roku o kwotę 313 tysięcy złotych. Zmianę wartości pieniądza w czasie wyliczono stosując 5% stopę dyskontową w odniesieniu do wartości rezerwy na likwidację Morskiej Kopalni Ropy B - 8 na dzień 31 grudnia 2006 roku (7.767 tysięcy złotych). Wyliczona kwota dyskonta w wysokości 388 tysięcy złotych odniesiona została w koszty finansowe roku 2007 w korespondencji z aktywem dotyczącym rezerwy na likwidację Morskiej Kopalni Ropy B - 8, zmniejszając jego wartość o 76 tysięcy złotych.

Łącznie, na dzień 31 grudnia 2007 roku, rezerwa na likwidację zakładu górniczego Morskiej Kopalni Ropy B - 3 i B - 8 wynosiła 92.201 tysięcy złotych, zaś wartość aktywa jej dotyczącego 58.314 tysięcy złotych.

^(*) na pozycję pozostałych rezerw składają się pozycje zaprezentowane w poniższej tabeli:

w tysiącach złotych	Rezerwa na RN Glimar ⁽¹⁾	Rezerwa na Energobaltic	Rezerwa na odsetki budżetowe	Pozostałe	Razem
1 stycznia 2006 (badane)	41.107	24.188	3.416	20.299	89.010
Zwiększenia	-	-	-	32.835	32.835
Zmniejszenia	-	-	(3.416)	(26.711)	(30.127)
31 grudnia 2006 (badane)	41.107	24.188	-	26.423	91.718
1 stycznia 2007 (badane)	41.107	24.188	-	26.423	91.718
Zwiększenia	-	2.239	-	25.116	27.355
Reklasyfikacja	853	-	-	(853)	-
Zmniejszenia	(26.107)	(2.478)	-	(8.015)	(36.600)
31 grudnia 2007 (badane)	15.853	23.949	-	42.671	82.473

⁽¹⁾ Grupa LOTOS S.A. podpisała z Rafinerią Nafty Glimar S.A. umowy pożyczkowe na finansowanie działalności operacyjnej i inwestycyjnej, w tym w szczególności inwestycji Hydrokompleks Glimar, w łącznej kwocie 90 milionów złotych. Do dnia 31 grudnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. wypłacała Rafinerii Nafty Glimar S.A. środki pieniężne wynikające z podpisanych umów w wysokości 48 milionów złotych. W dniu 19 stycznia 2005 roku Sąd Rejonowy w Nowym Sączu ogłosił upadłość Rafinerii Nafty Glimar S.A. w Gorlicach. Aktywa z tytułu udzielonych pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku są objęte odpisem w pełnej wysokości. Spółka według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku posiada również rezerwę na pozostałe zobowiązania wynikające z powyższych umów w wysokości odpowiednio: 15.853 tysięcy złotych. W ciągu roku zakończono 31 grudnia 2007 roku Spółka rozwiązała rezerwę na kwotę 26.107 tysięcy złotych (patrz Nota 21 Dodatkowych informacji i objaśnień).

32 Pozostałe zobowiązania finansowe i inne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Pozostałe zobowiązania	8.694	10.217
Zobowiązania z tytułu leasingu	629	584
Razem zobowiązania finansowe i inne	9.323	10.801

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Ujemna wycena instrumentów finansowych, w tym:	3.906	514
- futures	251	-
- swap towarowy	740	-
- swap walutowy	-	10
- forward walutowy	2.915	504
Zobowiązania z tytułu leasingu	1.628	2.861
Razem zobowiązania finansowe	5.534	3.375
Zobowiązania długoterminowe	629	584
Zobowiązania krótkoterminowe	4.905	2.791

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

w tysiącach złotych	Minimalne opłaty leasingowe	Wartość bieżąca minimal- nych opłat leasingowych
Nie dłużej niż jeden rok	1.060	999
Od 1 roku do 5 lat	664	629
Powyżej 5 lat	-	-
Razem	1.724	1.628
Minus przyszłe obciążenia finansowe	66	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	1.658	1.628
Część krótkoterminowa	1.060	999
Część długoterminowa	664	629

33 Zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bierne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:	1.106.023	738.696
wobec jednostek powiązanych	331	993
Podatki i ubezpieczenia społeczne, w tym ⁽¹⁾	465.970	511.674
– z tytułu podatku dochodowego	20.446	3.413
Fundusze specjalne	13.646	10.853
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	10.615	16.771
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	39.768	40.227
Przychody przyszłych okresów z tytułu dotacji	19.368	16.560
Zobowiązania inwestycyjne, w tym:	80.734	38.498
– wobec jednostek powiązanych	-	603
Pozostałe zobowiązania, w tym:	21.327	11.827
– wobec jednostek powiązanych	1.000	1.001
Razem	1.757.451	1.385.106

⁽¹⁾ Wartość zobowiązań z tytułu podatków została pomniejszona o należności z tytułu naliczonej przy imporcie oleju napędowego opłaty paliwowej w kwocie 20.087 tysięcy złotych (31 grudnia 2006: 14.759 tysięcy złotych). Jednostka Dominująca wystąpi do właściwego urzędu celnego o zwrot przedmiotowej kwoty i stoi na stanowisku, że kwota ta jest odzyskiwalna.

Transakcje z podmiotami powiązanymi przedstawione są w punkcie 48 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach w przedziale 7 - 30 dni. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 3 miesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach 1 miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

Zgodnie z art. 4.1.2. ustawy o podatku akcyzowym z dnia 23 stycznia 2004 roku (Dz. U. Nr 29 poz. 257 z dnia 26 lutego 2004 roku) obowiązek podatkowy powstaje m.in. w momencie wyprowadzenia wyrobów akcyzowych zharmonizowanych ze składu podatkowego. Jednostka Dominująca oraz niektóre spółki w Grupie posiadają zarejestrowane składy podatkowe, w których wyroby akcyzowe zharmonizowane są objęte procedurą zawieszenia poboru akcyzy i mogą być poddane czynnościom zgodnie z warunkami w ustawie o podatku akcyzowym.

34 Majątek socjalny oraz zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”) tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Na mocy ustawy oraz wewnętrznych regulaminów Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w ciężar kosztów. Celem funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej spółek w Grupie, pożyczek udzielonych pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie są w pełni kontrolowane przez spółki należące do Grupy Kapitałowej.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów i zobowiązań ZFŚS.

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (badane)
Aktywa dotyczące ZFŚS		
Środki pieniężne na rachunku wydzielonym ZFŚS	1.838	2.982
Należności od pracowników wynikające z ZFŚS	5.294	5.626
Pozostałe	233	251
Razem	7.365	8.859
Pasywa dotyczące ZFŚS		
Zobowiązania z tyt. ZFŚS	7.324	8.816
Pozostałe	41	43
Razem	7.365	8.859

35 Przychody ze sprzedaży

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Sprzedaż produktów	17.967.792	17.860.278
Sprzedaż usług	96.633	79.920
Sprzedaż produktów razem	18.064.425	17.940.198
Sprzedaż towarów	873.752	390.739
Sprzedaż materiałów	4.622	8.033
Sprzedaż towarów i materiałów razem	878.374	398.772
Razem	18.942.799	18.338.970
- w tym do jednostek powiązanych	2.515	10.848
Eliminacja akcyzy i opłaty paliwowej	(5.817.676)	(5.540.886)
Razem	13.125.123	12.798.084

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Sprzedaż krajowa produktów	15.335.203	15.069.527
Sprzedaż zagraniczna produktów	2.729.222	2.870.671
Sprzedaż produktów razem	18.064.425	17.940.198
Sprzedaż krajowa towarów i materiałów	801.454	364.458
Sprzedaż zagraniczna towarów i materiałów	76.920	34.314
Sprzedaż towarów i materiałów razem	878.374	398.772
Razem	18.942.799	18.338.970
- w tym do jednostek powiązanych	2.515	10.848
Eliminacja akcyzy i opłaty paliwowej	(5.817.676)	(5.540.886)
Razem	13.125.123	12.798.084

Transakcje z podmiotami powiązanymi przedstawione są w punkcie 48 Dodatkowych informacji i objaśnień.

36 Koszty według rodzaju

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Amortyzacja	306.224	297.356
Zużycie materiałów i energii	10.394.876	10.174.024
Usługi obce	721.836	642.037
Podatki i opłaty	78.091	82.970
Wynagrodzenia	335.812	306.960
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	95.015	103.658
Pozostałe koszty rodzajowe	103.852	95.436
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	791.453	303.486
Razem	12.827.159	12.005.927
Korekty:		
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego	(447.532)	(48.449)
Razem koszty operacyjne, w tym:	12.379.627	11.957.478
Koszt własny sprzedaży	11.346.692	10.978.033
Koszty sprzedaży	697.495	665.553
Koszty ogólnego zarządu	335.440	313.892

37 Pozostałe przychody operacyjne

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Zysk ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych	6.748	7.050
Dotacje	601	634
Rozwiązane rezerwy*	31.696	942
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych	25.740	7.615
Otrzymane odszkodowania	8.589	5.639
Pozostałe	8.471	6.219
Razem	81.845	28.099

* w tym rezerwy, o których mowa w Nocie 25 Dodatkowych Informacji i objaśnień

38 Pozostałe koszty operacyjne

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Strata ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych	5.076	380
Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	44.387	30.645
Utworzone rezerwy*	17.747	12.205
Pozostałe	24.971	27.129
Razem	92.181	70.359

39 Przychody finansowe

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Otrzymane dywidendy	1.994	2.527
Odsetki	41.205	31.693
Zyski z tytułu różnic kursowych	139.288	34.943
Zysk ze zbycia inwestycji	5.122	7.540
Aktualizacja wartości aktywów finansowych	91.037	89
Rozliczenie instrumentów pochodnych	31.632	53.739
Pozostałe	3.271	2.764
Przychody finansowe razem	313.549	133.295

40 Koszty finansowe

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Odsetki	37.739	30.324
Aktualizacja wartości aktywów finansowych	540	5.322
Pozostałe	6.716	5.915
Koszty finansowe razem	44.995	41.561

41 Podatek dochodowy

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Podatek dochodowy od osób prawnych	205.237	204.316
Podatek odroczony	(14.890)	(23.077)
Razem podatek	190.347	181.239
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	190.347	181.239
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym	-	-

Część bieżąca podatku dochodowego ustalona została według stawki równej 19% podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym.

Różnica pomiędzy kwotą podatku wykazanego w rachunku zysków i strat a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem wynika z następujących pozycji:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Zysk przed opodatkowaniem	1.004.494	915.891
Podatek dochodowy obliczony według obowiązującej stawki 19%	190.854	174.019
Różnice trwałe	(160.300)	(33.337)
Pozostałe różnice	258.278	218.602
Udziały w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych	(22.276)	(25.811)
Efekt podatkowy różnic	14.383	30.297
Podatek dochodowy	205.237	204.316
Efektywna stawka podatku	0,20	0,22

Rezerwa netto na podatek odroczony na dzień 31 grudnia 2007 roku, 31 grudnia 2006 roku składa się z następujących pozycji:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:		
Rezerwa na świadczenia pracownicze	12.920	10.361
Różnica pomiędzy bieżącą wartością podatkową i księgową środków trwałych	6.941	1.706
Odpis aktualizujący wartość zapasów	3.145	4.424
Ujemne różnice kursowe od rozrachunków w walutach obcych	-	2.009
Strata podatkowa rozliczona w czasie	5.421	21
Odpis aktualizujący należności	12.155	13.982
Aktywa z tytułu niezrealizowanej marży	11.995	15.496
Pozostałe	35.023	27.345
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego - razem	87.600	75.344

Rezerwa na podatek odroczony:

Różnica pomiędzy bieżącą wartością podatkową i księgową środków trwałych	206.281	209.963
Dodatnia wycena instrumentów pochodnych	1.407	36
Pozostałe	2.969	3.297
Rezerwa na podatek odroczony - razem	210.657	213.296
Podatek odroczony – aktywa (rezerwa) netto	(123.057)	(137.952)

Ze względu na to, że spółki Grupy są odrębnymi podatnikami, podatek odroczony - aktywa oraz rezerwa na podatek odroczony muszą być obliczane indywidualnie w poszczególnych spółkach. Spółki w Grupie kompensują aktywa oraz rezerwy na podatek odroczony. W rezultacie skonsolidowane bilanse prezentują aktywa oraz rezerwę na podatek odroczony w sposób następujący:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2007 (badane)	31 grudnia 2006 (dane porównywalne) (badane)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	31.732	32.057
Rezerwa na podatek odroczony:	(154.789)	(170.009)
Podatek odroczony – aktywa (rezerwa) netto	(123.057)	(137.952)

Przewidywany termin wygaśnięcia dodatnich różnic przejściowych przypada na lata 2008 - 2085.

42 Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka Grupa LOTOS S.A.

Umowa poręczenia zawarta w dniu 9 lutego 2004 roku
z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Na mocy powyższej umowy, Spółka poręczyła nieodwołalnie spłatę pożyczki zaciągniętej przez Rafinerię Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zgodnie z umową pożyczki z dnia 10 grudnia 2003 roku. Poręczenie obejmuje kwotę pożyczki w wysokości do 15.000 tysięcy złotych. W związku z powyższą umową poręczenia Rafineria Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) i Spółka zawarły w dniu 6 lutego 2004 roku porozumienie w sprawie ustanowienia zabezpieczeń interesów Spółki w związku z udzielonym poręczeniem.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zabezpieczeniem poręczenia pożyczki, z uwzględnieniem aneksu z dnia 20 października 2005 roku, jest zastaw rejestrowy ustanowiony na mocy umowy zastawu rejestrowego z dnia 18 lutego 2004 roku na będącej własnością LOTOS Jasło S.A. instalacji przerobu tworzyw sztucznych.

Niezależnie od powyższego, porozumienie to przewiduje, iż LOTOS Jasło S.A. zabiegać będzie o uzyskanie gwarancji bankowej bądź poręczenia, które ma zastąpić poręczenie udzielone przez Spółkę. W przypadku niedochowania postanowień porozumienia, LOTOS Jasło S.A. zapłaci Spółce karę umowną w wysokości 10% wartości udzielonego poręczenia, z tym zastrzeżeniem, iż w przypadku, gdy wysokość poniesionej szkody przekroczy wysokość zastrzeżonej kary umownej, Spółka będzie miała prawo dochodzić odszkodowania w pełnej wysokości rzeczywiście poniesionej szkody.

Istotne zobowiązania warunkowe Jednostki Dominującej

1. Do dnia 7 lipca 2008 roku został przedłużony termin ważności zabezpieczenia z dnia 7 lipca 2005 roku w formie weksla własnego in blanco na kwotę 200.000 tysięcy złotych tytułem zabezpieczenia zobowiązania podatkowego Grupy LOTOS S.A. związanego z procedurą zawieszonego poboru akcyzy. Pierwotnie określony termin ważności zabezpieczenia akcyzowego w formie weksla własnego in blanco upływał 7 lipca 2006 roku, przedłużony następnie do 5 lipca 2007 roku.
2. Do dnia 16 czerwca 2008 roku został przedłużony termin ważności zabezpieczenia z dnia 16 marca 2006 roku w formie weksla własnego in blanco na kwotę 200.000 tysięcy złotych tytułem zabezpieczenia zobowiązania podatkowego Spółki związanego z procedurą zawieszonego poboru akcyzy. Pierwotnie określony termin ważności zabezpieczenia akcyzowego w formie weksla własnego in blanco upływał 16 marca 2007 roku.
3. W dniu 3 stycznia 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. wystawił gwarancję bankową na rzecz ABB Lummus Global GmbH w postaci akredytywy na kwotę 19.034 tysięcy EUR. Termin ważności gwarancji upływa 30 czerwca 2008 roku. Dnia 8 maja 2007 roku nastąpiła realizacja akredytywy w kwocie 13.436 tysięcy EUR. W dniu 16 października 2007 roku nastąpiła kolejna realizacja akredytywy w kwocie 43 tysięcy EUR. W dniu 25 października nastąpiła realizacja akredytywy w wysokości 31 tysięcy EUR. Aktualne saldo na dzień publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego wynosi 5.525 tysięcy EUR.

4. W dniu 27 kwietnia 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. wystawił gwarancję bankową na rzecz Izby Celnej zabezpieczającą zobowiązania z tytułu długów celnych, podatków i innych opłat celnych na kwotę 160.000 tysięcy złotych. Termin ważności gwarancji mija 4 maja 2008 roku, a odpowiedzialność gwaranta trwa do 3 lipca 2008 roku. W dniu 5 maja 2008 roku wartość gwarancji uległa zmianie na kwotę 200 000 tysięcy złotych. Termin ważności gwarancji mija 5 maja 2009 roku, a odpowiedzialność gwaranta trwa do 3 lipca 2009 roku.
5. W dniu 10 lipca 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Bank PKO BP S.A. wystawił gwarancję bankową w postaci akredytywy stand-by na rzecz Technip Italy S.p.a na kwotę 45.000 tysięcy EUR, zabezpieczającą wykonanie usług związanych z budową instalacji MHC i kompleksu aminowego. Z dniem 19 października 2007 roku został przedłużony termin ważności akredytywy do dnia 30 czerwca 2008 roku oraz uległa zmianie kwota akredytywy. Kwota akredytywy została rozszerzona w okresie od 1 stycznia 2008 roku do 31 marca 2008 roku łącznie do wysokości 52.313 tysięcy EUR, następnie w okresie od 1 kwietnia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku do wysokości 53.462 tysięcy EUR. Pierwotny termin ważności gwarancji upływał z dniem 31 grudnia 2007 roku.
6. W dniu 10 sierpnia 2007 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A. Deutsche Bank PBC S.A. wystawił gwarancję bankową na rzecz Izby Celnej zabezpieczającą zobowiązania z tytułu długów celnych, podatków i innych opłat celnych na kwotę 7.000 tysięcy złotych. Zobowiązanie warunkowe wygasło z dniem 31 stycznia 2008 roku.

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka Petrobaltic S.A.

Zobowiązanie w stosunku do Banku Ochrony Środowiska S.A.

W dniu 12 grudnia 2001 roku spółka Petrobaltic S.A. złożyła oświadczenie wobec Banku Ochrony Środowiska S.A. (zwanego w dalszej części opisu „Bankiem”), zmienione oświadczeniem Wspólników z dnia 6 listopada 2006 roku, w związku z kredytami udzielonymi spółce Energobaltic Sp. z o.o. („Energobaltic”) przez Bank na podstawie następujących umów: (i) umowy o kredyt inwestycyjny zawartej w dniu 11 września 2001 roku, oraz (ii) umowy o kredyt inwestycyjny preferencyjny związany z ochroną środowiska zawartej w dniu 11 września 2001 roku, na mocy którego Petrobaltic S.A. zobowiązał się do (aktualnie obowiązujące warunki):

- przeznaczenia na podwyższenie kapitału własnego Energobaltic Sp. z o.o. zysku netto w kwocie nieprzekraczającej w poszczególnych latach wartości założonych w ostatecznej projekcji finansowej finansowanego projektu zatwierdzonej przez Bank,
- niezbywania i nieobciążania udziałów w Energobaltic Sp. z o.o. bez uprzedniej zgody Banku, przy czym ewentualny brak zgody Banku uzasadniony musi być ważnymi powodami.

Niewykonanie Zobowiązania Wspólników może spowodować wypowiedzenie przez Bank w/w umów kredytowych. Jednocześnie Petrobaltic S.A. zostanie zwolniony ze Zobowiązania Wspólników, gdy zostaną spełnione obydwa poniższe warunki:

- Petrobaltic S.A. przedłoży Bankowi i Energobaltic Sp. z o.o. pisemne zawiadomienie o rozpoczęciu produkcji ropy ze złoża ropy naftowej B8, a po okresie pierwszych trzech miesięcy produkcji ze złoża B8, Petrobaltic w ten sam sposób potwierdzi spełnienie się prognozy szacowanych ilości gazu w złożu zawartej w prognozie dostaw gazu z dnia 7 grudnia 2005 roku złożonej przez Energobaltic Sp. z o.o. w Banku
- sytuacja ekonomiczno - finansowa Energobaltic Sp. z o.o. nie zagraża terminowej spłacie kredytów.

Zobowiązanie w stosunku do Rolls-Royce Power Ventures Limited (Władysławowo)

Zgodnie z Umową Wspólników spółka Petrobaltic S.A. zobowiązana jest przedstawić drugiemu udziałowcowi i pożyczkodawcy Energobaltic Sp. z o.o., firmie Rolls-Royce Power Ventures (Władysławowo) Limited („RRPV”) ofertę wykupu wierzytelności z tytułu pożyczki udzielonej przez RRPV dla Energobaltic Sp. z o.o., w przypadku dostarczenia przez Petrobaltic S.A. mniejszej łącznej ilości gazu odpadowego do Energobaltic Sp. z o.o., w porównaniu do minimalnej ilości gazu przewidzianej w Umowie Dostawy Gazu.

W związku z przewidywaną zmniejszoną ilością gazu odpadowego dostarczanego do Energobaltic Sp. z o.o. przez Petrobaltic S.A. w roku 2005, drugi udziałowiec i pożyczkodawca Energobaltic Sp. z o.o. firma Rolls-Royce Power Ventures (Władysławowo) Limited (RRPV) wystosowała w dniu 22 września 2005 roku pismo informujące, iż w przypadku naruszenia przez Petrobaltic S.A. punktu 16.1.6. Umowy Dostawy Gazu wystosuje zgodnie z art. VIII pkt. 1 Umowy Wspólników zawiadomienie o naruszeniu Umowy Dostawy Gazu.

Na podstawie tego zawiadomienia, zgodnie z Umową Wspólników, Petrobaltic S.A. zobowiązana jest przedstawić RRPV ofertę wykupu wierzytelności z tytułu pożyczki udzielonej przez RRPV dla Energobaltic Sp. z o.o. Przyjęcie oferty przez RRPV będzie oznaczać konieczność sukcesywnego (lata 2012 do 2016) wykupu przez Petrobaltic S.A. wierzytelności RRPV z tytułu tej pożyczki w terminach zapadalności poszczególnych rat kapitałowych z 2% dyskontem. Łączna kwota pożyczki RRPV dla Energobaltic Sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosi 6,4 milionów USD (kapitał 5 milionów USD wraz z odsetkami), co stanowi równowartość 15,6 mln złotych.

Po wykupieniu udziałów RRPV Petrobaltic S.A. posiadałaby 1.598 udziałów, co stanowi 88,04 % łącznej liczby udziałów.

Na dzień publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wpłynęło zawiadomienie, o którym mowa wcześniej, stąd opisana realizacja oferty warunkowej, zgodnie z posiadaną opinią zewnętrznej kancelarii prawnej, będzie mogła mieć ewentualnie miejsce dopiero w roku 2009, przy zachowaniu warunku niedotrzymania przez Petrobaltic S.A. postanowień Umowy Dostawy Gazu w roku 2008. Biorąc jednakże pod uwagę nienajlepszą sytuację finansową Energobaltic Sp. z o.o., a także niższy od zakładanego poziom dostaw gazu, wynikający m.in. z opóźnienia rozpoczęcia eksploatacji złoża B - 8, Zarząd Petrobaltic S.A., kierując się zasadą ostrożnej wyceny, utrzymał rezerwę na przyszłe zobowiązania mogące powstać z tytułu realizacji zapisów Umowy Wspólników. Rezerwa obejmuje pożyczkę RRPV udzieloną Energobaltic Sp. z o.o. (pomniejszoną o 2% dyskonto) oraz nominalną wartość udziałów RRPV w Energobaltic Sp. z o.o.

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka LOTOS Jasło S.A.

Zobowiązania wekslowe na rzecz Nafty Polskiej S.A.

Rafineria Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) wystawiła na rzecz Nafty Polskiej S.A. dziewięć weksli in blanco. Zgodnie z deklaracjami wekslowymi sporządzonymi w związku z powyższymi wekslami w dniu 19 stycznia 2000 roku, weksle te stanowią zabezpieczenie Rafinerii Jasło S.A. dotyczące roszczeń z tytułu zanieczyszczenia środowiska na nieruchomości, wynikających z umowy z dnia 19 stycznia 2000 roku zawartej pomiędzy Rafinerią Jasło S.A. oraz Carbon Black Polska Sp. z o.o. i mogą zostać wypełnione przez Naftę Polską S.A. w przypadku niewywiązania się przez Rafinerię Jasło S.A. z jakiegokolwiek zobowiązania wynikającego z powyższej umowy. Zgodnie z deklaracjami, każdy z weksli może zostać wypełniony na kwotę 1.000 tysięcy złotych.

Zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Naftą Polską S.A. oraz Rafinerią Jasło S.A. w dniu 19 stycznia 2000 roku, w przypadku gdy do dnia wykreślenia Nafty Polskiej S.A. z rejestru przedsiębiorców nie powstanie zobowiązanie Nafty Polskiej S.A. do spełnienia świadczenia w całości lub w części, na zasadach wskazanych w umowie zabezpieczenia wykonania przez Rafinerię Jasło S.A. zobowiązań z umowy o uregulowanie kwestii środowiska zawartej z Carbon Black Polska Sp. z o.o., Nafta Polska S.A. złoży niezrealizowane weksle do depozytu sądowego, a zwrot weksli nastąpi po uprawomocnieniu się postanowienia sądu o wykreśleniu Nafty Polskiej S.A. z rejestru przedsiębiorców. Podobnie, niezrealizowane weksle zostaną zwrócone Rafinerii Jasło S.A. po upływie 10 lat od dnia podpisania porozumienia, jeżeli wcześniej Nafta Polska S.A. nie zostanie wykreślona z rejestru przedsiębiorców i nie powstaną zobowiązania Nafty Polskiej S.A. do spełnienia świadczeń objętych umową poręczenia.

Zobowiązania wekslowe na rzecz Ministra Gospodarki

Rafineria Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) wystawiła na rzecz Ministra Gospodarki weksel własny in blanco. Zgodnie z deklaracją wekslową wystawioną z związku z powyższym wekslem w dniu 13 listopada 2002 roku, weksel zabezpiecza wypełnienie przez LOTOS Jasło S.A. jej zobowiązań wynikających z umowy zawartej w dniu 1 listopada 2002 roku pomiędzy Ministrem Gospodarki a LOTOS Jasło S.A. o udzielenie wsparcia finansowego nowej inwestycji i może zostać wypełniony do kwoty 5.675 tysięcy złotych.

Pozostałe zobowiązania wekslowe

Ponadto, na dzień 31 grudnia 2007 roku LOTOS Jasło S.A. posiada:

- weksel in blanco tytułem zabezpieczenia kredytu obrotowego w rachunku bieżącym zaciągniętego w banku PKO BP S.A. o/Krosno na kwotę 18.000 tysięcy złotych z terminem ważności do dnia 29 lipca 2011 roku,
- weksel in blanco jako zabezpieczenie gwarancji akcyzowej dla PZU o/Rzeszów na kwotę 5.000 tysięcy złotych z terminem ważności do dnia 29 lipca 2008 roku,
- weksel in blanco tytułem zabezpieczenia spłaty odsetek i ewentualnych kar umownych do umowy pożyczki dla NFOŚiGW w Warszawie, z terminem ważności do dnia 30 marca 2011 roku.

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka LOTOS Oil S.A.

W dniu 18 marca 2007 roku spółka LOTOS Oil S.A. wystawiła i złożyła do Urzędu Celnego weksel własny in blanco z deklaracją na 10.000 tysięcy złotych w celu zabezpieczenia podatku akcyzowego. Weksel zastępuje gwarancję bankową. Zabezpieczenie w formie weksla obowiązuje do dnia 31 października 2008 roku

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka LOTOS Gaz S.A.

W dniu 19 grudnia 2007 roku LOTOS Gaz S.A. zawarła umowę poręczenia z bankiem Pekao S.A. Na mocy powyższej umowy LOTOS Gaz S.A. poręczyła spłatę kredytu zaciągniętego przez Krak – Gaz Sp. z o.o. w wysokości 5.000 tysięcy złotych, zgodnie z umową kredytową z dnia 16 maja 2006 roku. Poręczenie zostało udzielone do wysokości 7.500 tysięcy złotych.

Istotne zobowiązania warunkowe i pozabilansowe, których stroną jest spółka LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.

W dniu 7 sierpnia 2007 roku LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. wystawiła na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej weksel własny in blanco opatrzony klauzulą „bez protestu”, z terminem ważności do dnia 30 czerwca 2015 roku. Weksel został wystawiony jako zabezpieczenie spłaty odsetek, ewentualnej kary umownej i innych kosztów wynikających z umowy pożyczki z dnia 29 czerwca 2007 roku zawartej przez LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na kwotę 35.000 tysięcy złotych. Pożyczka zabezpieczona jest gwarancją bankową na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wystawioną w dniu 7 sierpnia 2007 roku przez bank Pekao S.A. w ciężar limitu kredytowego w ramach umowy kredytu inwestycyjnego z dnia 14 grudnia 2006 roku.

Pozostałe zobowiązania warunkowe Grupy

Na dzień 31 grudnia 2007 roku zobowiązania Grupy wynikające z podpisanych, istotnych umów dotyczących nakładów na rzeczowe aktywa trwałe (Program 10+) wynoszą 2.735 milionów złotych (31 grudnia 2006: 655 milionów złotych).

43 Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz na dzień 31 grudnia 2006 roku w Grupie występowała nadwyżka przyznanych uprawnień do emisji nad rzeczywistą emisją dwutlenku węgla.

Łączna wielkość limitu emisji dwutlenku węgla dla spółek Grupy wyniosła w 2007 roku 1.497,2 tysiąca ton, natomiast rzeczywista emisja wyniosła 1.235,6 tysiąca ton.

44 Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły istotne zdarzenia po dacie bilansu, poza:

1. W dniu 2 stycznia 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A., Bank Pekao S.A. otworzył akredytywę stand-by na kwotę 39.085 tysięcy EUR (140.608 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 2 stycznia 2008 roku) na rzecz Technip KTI S.p.a z terminem ważności do dnia 30 czerwca 2008 roku. Akredytywa zabezpiecza realizację kontraktu na budowę kompleksu aminowego. W dniu 23 kwietnia 2008 roku termin ważności akredytywy został przedłużony do 31 grudnia 2008 roku. Kwota akredytywy stand-by w okresie od 1 lipca 2008 roku do 30 września 2008 roku wynosić będzie 38.668 tysięcy EUR, a w okresie od 1 października 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku 37.561 tysięcy EUR.
2. W dniu 16 stycznia 2008 roku na zlecenie Grupy LOTOS S.A., Deutsche Bank PBC S.A. wystawił gwarancję zapłaty na kwotę 10.800 tysięcy USD (26.214 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 16 stycznia 2008 roku) na rzecz Total Deutschland GmbH w związku z dostawą benzyny. Termin ważności gwarancji upływa w dniu 31 maja 2008 roku.

45

Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach jednostki dominującej lub jednostek od niej zależnych

Istotne postępowania przed organami administracji w związku z prowadzoną przez Jednostkę Dominującą działalnością

Postanowieniem Prezesa UOKiK z dnia 21 marca 2005 roku zostało wszczęte z urzędu postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem zawarcia przez Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. w Płocku oraz Grupę LOTOS S.A. w Gdańsku porozumienia w sprawie jednoczesnego zakończenia produkcji i dystrybucji benzyny uniwersalnej U95. Zdaniem Zarządu Spółki, w związku z faktem kontynuacji produkcji i sprzedaży benzyny uniwersalnej U95 zarzuty UOKiK są bezpodstawne i w kwietniu 2005 roku Zarząd wystosował wniosek o wydanie decyzji o niestwierdzeniu stosowania przez Grupę LOTOS S.A. praktyki ograniczającej konkurencję.

W lipcu 2005 roku Spółka złożyła do Sądu Antymonopolowego zażalenie na postanowienie UOKiK w przedmiocie ograniczenia dostępu do części zebranego w sprawie materiału dowodowego. Niezależnie od złożonego zażalenia Spółka wystąpiła we wrześniu 2005 roku z kolejnym wnioskiem o wydanie decyzji o stwierdzenie niestosowania przez Grupę LOTOS S.A. praktyk monopolistycznych. W październiku 2005 roku wpłynęło kolejne postanowienie UOKiK w przedmiocie ograniczenia dostępu do części zebranego materiału dowodowego, na które Spółka złożyła do Sądu Antymonopolowego zażalenie. Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił zażalenie. Na postanowienia w przedmiocie oddalenia zażaleń, Grupa LOTOS S.A. wniosła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie stosowne zażalenia, które zostały oddalone.

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2007 roku ograniczono Grupie LOTOS S.A. na wniosek PKN ORLEN S.A. prawo wglądu do materiału dowodowego w postępowaniu antymonopolowym w postaci materiałów zgromadzonych w trakcie kontroli PKN ORLEN S.A. w Płocku w zakresie części załączników do protokołu kontroli biur w Płocku oraz ograniczono wgląd do protokołu kontroli biur w Warszawie i załączników. Tym samym Postanowieniem odmówiono uwzględnienia wniosku PKN ORLEN S.A. o ograniczenie prawa wglądu do materiału dowodowego w zakresie protokołu kontroli biur wnioskodawcy w Płocku. W dniu 26 kwietnia 2007 roku Skarżąca (Grupa LOTOS S.A.) złożyła zażalenie na Postanowienie ograniczające Grupie LOTOS S.A. prawo wglądu do materiału dowodowego. W dniu 9 maja 2007 roku Grupa LOTOS otrzymała Wezwanie UOKiK do udzielenia informacji dotyczących zmiany cen U95 i Pb95. Tego samego dnia Spółka przesłała do UOKiK wymagane informacje. Dnia 2 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. wysłała pismo do UOKiK informujące o zakończeniu produkcji benzyny U95. W dniu 31 grudnia 2007 roku Prezes UOKiK nałożył na Grupę LOTOS S.A. karę w wysokości 1.000 tysiąca złotych. W związku z tym w dniu 17 stycznia 2008 roku do Sądu Okręgowego w Warszawie zostało złożone odwołanie od tej decyzji. Obecnie sprawa jest w toku.

Istotne postępowania przed organami administracji w związku z działalnością prowadzoną przez LOTOS Czechowice S.A.

Postępowania podatkowe oraz postępowania sądowo-administracyjne w sprawach z zakresu podatków

Postępowania w zakresie podatku od towarów i usług za niektóre miesiące 1998 roku

W związku z przeprowadzonymi kontrolami skarbowymi i wydanymi decyzjami w zakresie podatku od towarów i usług, Rafineria Czechowice S.A. (obecnie LOTOS Czechowice S.A.) złożyła w dniu 29 grudnia 2003 roku skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego na trzy decyzje Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach w przedmiocie podatku od towarów i usług za październik 1998 roku, za lipiec 1998 roku oraz za maj 1998 roku. Łączna wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiła 1.229 tysięcy złotych. We wszystkich powyższych sprawach został ogłoszony wyrok. Od wydanych wyroków zostały złożone skargi kasacyjne przez Rafinerię Czechowice S.A. (obecnie LOTOS Czechowice S.A.) w przedmiocie podatku za lipiec 1998 r. oraz przez Dyrektora Izby Skarbowej w przedmiocie podatku za październik 1998 roku, za lipiec 1998 roku oraz za maj 1998 roku.

Kwoty podatku VAT i odsetek za zwłokę zostały zapłacone przez LOTOS Czechowice S.A. W wyniku prowadzonych postępowań podatkowych i sądowych istnieje możliwość zwrotu wpłaconych kwot wraz z wysokimi odsetkami.

LOTOS Czechowice S.A. otrzymała następujące wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego w grudniu 2005 roku:

- uchylono wyrok WSA z grudnia 2004 roku (w przedmiocie podatku za październik 1998 roku) w części dotyczącej określenia zobowiązania podatkowego, zaległości podatkowej i odsetek za zwłokę i w tej części przekazano do WSA do ponownego rozpatrzenia; w pozostałym zakresie skargę kasacyjną oddalono,
- uchylono wyrok WSA z grudnia 2004 roku (w przedmiocie podatku za maj 1998 roku) w części dotyczącej określenia zobowiązania podatkowego, zaległości podatkowej i odsetek za zwłokę i w tej części przekazano do WSA do ponownego rozpatrzenia; w pozostałym zakresie skargę kasacyjną oddalono,
- utrzymano wyrok WSA z grudnia 2004 roku (w przedmiocie podatku za lipiec 1998 roku), NSA odstąpił od zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego.

LOTOS Czechowice S.A. wniosła skargi kasacyjne do Naczelnego Sądu Administracyjnego na wyroki WSA w Gliwicach z 27 kwietnia 2006 roku w następujących sprawach:

- w przedmiocie podatku za maj 1998 roku w kwocie 318 tysięcy złotych,
- w przedmiocie podatku za październik 1998 roku w kwocie 618 tysięcy złotych.

WSA w Gliwicach w postanowieniu z dnia 27 listopada 2006 roku odrzuciła skargę kasacyjną dotyczącą podatku za październik 1998 roku. Aktualnie trwa postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym w kwestii naruszenia Konstytucji przy wydawaniu postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

WSA w Gliwicach w sprawie nadpłaty podatku VAT za sierpień 1998 roku w kwocie 292,7 tysięcy złotych wyrokiem z dnia 26 czerwca 2007 roku oddalił skargę na postanowienie Dyrektora Izby Skarbowej. Wyrok WSA w tej sprawie został zaskarżony przez LOTOS Czechowice S.A. do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Sprawa jest obecnie w toku.

W dniu 29 grudnia 2007 roku został wydany przez NSA wyrok oddalający skargę kasacyjną dotyczącą podatku za maj 1998 roku. Spółka zamierza skorzystać z ostatniej instancji – wniesienia skargi do Trybunału Konstytucyjnego – która ewentualnie umożliwi uchylenie decyzji organów podatkowych, jako wydanych na podstawie niekonstytucyjnych przepisów rozporządzeń Ministra Finansów. Zarzut podniesiony w skardze dotyczył będzie przekroczenia delegacji ustawowej dla Ministra Finansów przy wydawaniu rozporządzeń.

Prowadzone postępowania nie stanowią żadnego finansowego zagrożenia dla Spółki, gdyż dodatkowe zobowiązania wynikające z decyzji organów podatkowych zostały zapłacone wraz z odsetkami w minionych latach, mogą być jedynie dodatkowym przychodem dla LOTOS Czechowice S.A.

Postępowania w zakresie podatku akcyzowego za niektóre miesiące 1998 roku

W związku z przeprowadzonymi kontrolami skarbowymi wobec LOTOS Czechowice S.A. toczy się 6 postępowań podatkowych dotyczących decyzji w zakresie podatku akcyzowego za niektóre miesiące 1998 roku, zaskarżonych przez LOTOS Czechowice S.A. do sądu administracyjnego. Łączna wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 2.881 tysięcy złotych.

Naczelny Sąd Administracyjny wyznaczył termin rozprawy sądowej na 26.10.2005 roku w przedmiocie podatku za wrzesień 1998 roku, za sierpień 1998 roku oraz za czerwiec 1998 roku. Wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrok WSA w przedmiocie podatku za wrzesień 1998 roku, za sierpień 1998 roku oraz za czerwiec 1998 roku został uchylony w całości i zwrócony do ponownego rozpatrzenia.

Kwoty podatku akcyzowego i odsetek za zwłokę zostały zapłacone przez LOTOS Czechowice S.A. W wyniku prowadzonych postępowań podatkowych i sądowych istnieje możliwość zwrotu wpłaconych kwot wraz z wysokimi odsetkami.

LOTOS Czechowice S.A. wniosła skargi kasacyjne do NSA na wyroki WSA w Gliwicach z 27 kwietnia 2006 roku w sprawach podatku za miesiąc:

- wrzesień 1998 roku w kwocie 52,5 tysięcy złotych,
- sierpień 1998 roku w kwocie 842 tysięcy złotych,
- czerwiec 1998 roku w kwocie 468,8 tysięcy złotych.

WSA w Gliwicach rozpatrując sprawę za październik 1998 roku w kwocie 1.138,8 tysięcy złotych zawiesił postępowanie.

Powyższe postępowania nie rodzą negatywnych skutków podatkowych dla LOTOS Czechowice S.A., mogą być jedynie dodatkowym przychodem.

Postanowieniem WSA w Gliwicach z dnia 16 października 2006 roku dotyczącego podatku za sierpień 1998 roku – w kwestii wniosku o dokonanie zwrotu różnicy pomiędzy wpisem pobranym od skargi a wpisem należnym – sąd postanowił zwrócić LOTOS Czechowice S.A. kwotę 57,9 tysięcy złotych.

W dniu 29 grudnia 2007 roku został wydany przez NSA wyrok oddalający skargi kasacyjne w sprawach:

- wrzesień 1998 roku w kwocie 52,5 tysięcy złotych,
- sierpień 1998 roku w kwocie 842 tysięcy złotych,
- czerwiec 1998 roku w kwocie 468,8 tysięcy złotych.

Spółka zamierza skorzystać z ostatniej instancji – wniesienia skargi do Trybunału Konstytucyjnego – która ewentualnie umożliwi uchylene decyzji organów podatkowych, jako wydanych na podstawie niekonstytucyjnych przepisów rozporządzeń Ministra Finansów. Zarzut podniesiony w skargach dotyczył będzie przekroczenia delegacji ustawowej dla Ministra Finansów przy wydawaniu rozporządzeń.

Prowadzone postępowania nie stanowią żadnego finansowego zagrożenia dla spółki, gdyż dodatkowe zobowiązania wynikające z decyzji organów podatkowych zostały zapłacone wraz z odsetkami w minionych latach, mogą być jedynie dodatkowym przychodem dla spółki.

Postępowania w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych za rok 1999

W dniu 21 stycznia 2005 roku LOTOS Czechowice S.A. otrzymała od Naczelnika II Śląskiego Urzędu Skarbowego w Bielsku-Białej postanowienie z dnia 19 stycznia 2005 roku o wszczęciu z urzędu postępowania podatkowego w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych za rok 1999. Postępowanie zakończyło się wydaniem decyzji przez Naczelnika II Śląskiego Urzędu Skarbowego w dniu 20 czerwca 2005 roku. W dniu 15 lipca 2005 roku na konto Rafinerii Czechowice S.A. (obecnie LOTOS Czechowice S.A.) wpłynęła kwota 856 tysięcy złotych na podstawie zaskarżonej decyzji. W lipcu 2005 roku Rafineria Czechowice S.A. (obecnie LOTOS Czechowice S.A.) złożyła odwołanie od tej decyzji, które skutkować może zwiększeniem kwoty do zwrotu o około 241 tysięcy złotych. Spółka otrzymała w dniu 15 września 2005 roku zawiadomienie, że odwołanie zostanie załatwione w terminie do 18 listopada 2005 roku.

LOTOS Czechowice S.A. złożyła w dniu 2 listopada 2005 roku wniosek o przedłużenie terminu do wypowiedzenia się w sprawie zebranego materiału dowodowego w sprawie do 10 listopada 2005 roku. W dniu 21 listopada 2005 roku LOTOS Czechowice S.A. otrzymała decyzję Dyrektora Izby Skarbowej z dnia 18 listopada 2005 roku utrzymującą w mocy zaskarżoną decyzję organu pierwszej instancji. LOTOS Czechowice S.A. złożyła w dniu 21 grudnia 2005 roku skargę na decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z dnia 18 listopada 2005 roku – wartość przedmiotu zaskarżenia 282.932 złotych. W lutym 2006 roku LOTOS Czechowice S.A. otrzymała z Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach pismo z 19 stycznia 2006 roku Dyrektora Izby, który w odpowiedzi na skargę, wniósł o jej oddalenie.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach I SA/GI 125/06 z dnia 9 czerwca 2006 roku uchyła zaskarżoną decyzję, na rzecz LOTOS Czechowice S.A. zasądzono od Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach zwrot kosztów postępowania w wysokości 9,6 tysięcy złotych.

Decyzja Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z dnia 13 marca 2007 roku uchyła decyzję Naczelnika Drugiego Śląskiego Urzędu Skarbowego w Bielsku-Białej i określa zwrot na rzecz LOTOS Czechowice S.A. kwoty 241,5 tysięcy złotych. Spółka otrzymała w/w kwotę w kwietniu 2007 roku.

Kontrola dotycząca zobowiązań podatkowych w podatku akcyzowym za niektóre miesiące 2004 roku

W LOTOS Czechowice S.A. została przeprowadzona kontrola przez Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej w celu ustalenia prawidłowej wysokości zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym za okres od 1 stycznia 2004 roku do 30 września 2004 roku. W konsekwencji przeprowadzonej kontroli, zostały wszczęte z urzędu postępowania podatkowe w dniu 18 maja 2005 roku. W dniu 5 maja 2006 roku LOTOS Czechowice S.A. otrzymała 4 decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej określające zobowiązanie podatkowe w podatku akcyzowym za miesiące styczeń, luty, marzec 2004 roku. Postępowanie w zakresie okre-

ślenia zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym za miesiąc kwiecień 2004 roku zostało umorzone. W dniu 19 maja 2006 roku spółka złożyła do Dyrektora Izby Celnej odwołania od wyżej wymienionych decyzji oraz wnioski o wstrzymanie wykonania niniejszych decyzji. W sierpniu 2006 roku wpłynęły decyzje Naczelnika Urzędu Celnego, w których umorzono postępowania w zakresie podatku za miesiące maj-wrzesień 2004 roku. W dniu 17 października 2006 roku LOTOS Czechowice S.A. otrzymała postanowienie Dyrektora Izby Celnej w Katowicach wyznaczające termin rozpatrzenia odwołań od decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej określających zobowiązanie podatkowe za okres od styczeń-marzec 2004 roku do dnia 13 grudnia 2006 roku. Dyrektor Izby Celnej w Katowicach postanowieniem z dnia 9 lutego 2007 roku wyznaczył termin załatwienia sprawy na 13 kwietnia 2007 roku. Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2007 roku Dyrektor Izby Celnej w Katowicach wyznaczył termin załatwienia sprawy do dnia 13 sierpnia 2007 roku. Zgodnie z ostatnim postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2007 roku Dyrektor Izby Celnej w Katowicach wyznaczył termin rozpatrzenia odwołania do dnia 13 października 2007 roku. W dniu 19 października 2007 roku LOTOS Czechowice S.A. otrzymała 3 decyzje Dyrektora Izby Celnej w Katowicach, w których uchylono w całości decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej określające zobowiązanie podatkowe w podatku akcyzowym za miesiące styczeń, luty, marzec 2004 roku, oraz przekazano do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji. W dniu 19 listopada 2007 roku Spółka wniosła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego 3 skargi na decyzje Dyrektora Izby Celnej w Katowicach uchylające decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w Bielsku-Białej i przekazujące sprawy do ponownego rozpatrzenia temu organowi. W dniu 2 kwietnia 2008 roku odbyły się rozprawy sądowe w przedmiocie w/w skarg i zapadły wyroki oddalające skargi. LOTOS Czechowice S.A. wniosła o sporządzenie pisemnych uzasadnień wyroków. Po ich otrzymaniu zostanie podjęta decyzja co do dalszego postępowania.

W odniesieniu do kwestii potencjalnych zobowiązań podatkowych z tytułu podatku akcyzowego za okres styczeń-marzec 2004 roku biorąc pod uwagę przeprowadzone analizy prawno-podatkowe, w tym także z udziałem zewnętrznych doradców podatkowych, jak i biegłego sądowego powołanego przez Dyrektora Izby Celnej, spółka LOTOS Czechowice S.A. uważa, że ryzyko związane z przegraną ewentualnego sporu z władzami skarbowymi jest niewielkie, w związku z tym nie utworzyła w sprawozdaniu finansowym rezerwy na te potencjalne zobowiązania.

Postępowanie dotyczące zobowiązań podatkowych w podatku akcyzowym za okres od 1 września 2003 do 31 grudnia 2003 roku

Dnia 12 kwietnia 2006 roku Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej wszczął postępowanie w zakresie ustalenia prawidłowej wysokości zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym za okres od 1 września 2003 do 31 grudnia 2003 roku. Do czasu zakończenia postępowań trudno określić, czy zobowiązania podatkowe w podatku akcyzowym zostaną określone na nowo, a jeżeli zostaną określone, to w jakiej wysokości. Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej postanowieniem z dnia 19 marca 2006 roku wyznaczył termin załatwienia sprawy na 30 maja 2007 roku. Postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2007 roku Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy na 17 października 2007 roku. Postanowieniem z dnia 1 stycznia 2008 roku Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy na dzień 30 czerwca 2008 roku.

W odniesieniu do kwestii potencjalnych zobowiązań podatkowych z tytułu podatku akcyzowego za okres wrzesień-grudzień 2003 roku biorąc pod uwagę przeprowadzone analizy prawno-podatkowe, w tym także z udziałem zewnętrznych doradców podatkowych, jak i biegłego sądowego powołanego przez Dyrektora Izby Celnej, spółka LOTOS Czechowice S.A. uważa, że ryzyko związane z przegraną ewentualnego sporu z władzami skarbowymi jest niewielkie, w związku z tym nie utworzyła w sprawozdaniu finansowym rezerwy na te potencjalne zobowiązania.

Istotne postępowania przed organami administracji w związku z działalnością prowadzoną przez LOTOS Paliwa Sp. z o.o.

W dniu 30 marca 2006 roku LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 28 marca 2006 roku w sprawie ustalenia zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług za styczeń 2005 roku. Działając na podstawie art. 109 Ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.) naczelnik urzędu skarbowego nałożył na spółkę dodatkowe zobowiązanie podatkowe, które dotyczy rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. (dawniej LOTOS Mazowsze S.A.). W dniu 25 lipca 2006 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku z dnia 21 lipca 2006 roku uchylającą decyzję organu pierwszej instancji określającą w tytule podatku od towarów i usług za miesiąc styczeń 2005 roku zobowiązanie podatkowe oraz ustalającą dodatkowe zobowiązanie podatkowe w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez ten organ. W dniu 6 lipca 2007 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego Nr PV/4400-96/124/VT/06/AR, w której określono spółce zawyżenie kwoty zwrotu różnicy podatku na 23 tysiące złotych i kwotę dodatkowego zobowiązania podatkowego w wysokości 7 tysięcy złotych. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. nie odwołała się od tej decyzji uznając ją jako korzystną dla jednostki. Poprzednia decyzja Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego Nr PV/440-95/124/VT/AG z dnia 28 marca 2006 roku w przedmiotowej sprawie określała zaniżenie kwoty zobowiązania podatkowego na 24.055 tysięcy złotych i dodatkowe zobowiązanie podatkowe w wysokości 7.850 tysięcy złotych (decyzja ta została uchylona decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku z dnia 21 lipca 2006 roku).

W dniu 6 lipca 2007 roku Naczelnik Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku wydał postanowienie Nr VT/440-185/07/WP/DP o wszczęciu postępowania podatkowego w zakresie prawidłowości rozliczenia podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku wobec LOTOS Paliwa Sp. z o.o. W dniu 11 września 2007 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 10 września 2007 roku w sprawie ustalenia zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług za miesiąc marzec 2005 roku. Działając na podstawie art. 109 Ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.) Naczelnik Urzędu Skarbowego nałożył na spółkę dodatkowe zobowiązanie podatkowe, które dotyczy rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. (dawniej LOTOS Mazowsze S.A.). W decyzji Nr PV/4400-170/185/VT/07/DP określono zawyżenie kwoty zwrotu różnicy podatku o 26.141 tysięcy złotych oraz ustalono dodatkowe zobowiązanie podatkowe za marzec 2005 roku w wysokości 7.842 tysięcy złotych. Kwoty określone w decyzji spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. uściłiła. W dniu 24 września 2007 roku spółka odwołała się od decyzji Pomorskiego Urzędu Skarbowego.

W dniu 18 stycznia 2008 roku Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku wydał decyzję Nr PC/4407-660/07/13 utrzymującą w mocy decyzję Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 10 września 2007 roku, Nr PV/4400-170/185/VT/07/DP, określającą dla spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. w podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym w wysokości 5.292 tysięcy złotych, w tym kwota zwrotu różnicy podatku w wysokości 5.292 tysięcy złotych oraz ustalającą dodatkowe zobowiązanie podatkowe w podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku w wysokości 7.842 tysięcy złotych. W dniu 1 lutego 2008 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. zaskarżyła decyzję Dyrektora Izby Skarbowej Nr PC/4407-660/07/13 do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku.

Przedmiotem decyzji jest uprawnienie spółki do obniżenia kwoty podatku należnego w rozliczeniu za miesiąc, w którym sprzedawca otrzymał potwierdzenie odbioru faktury korygującej przez nabywcę na skutek rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. oraz konstytucyjność dodatkowych sankcji podatkowych z tego tytułu. W odniesieniu do kwestii potencjalnych zobowiązań podatkowych z tytułu sankcji dotyczących rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. oraz

dokonanych korekt deklaracji VAT-7, biorąc pod uwagę przeprowadzone analizy prawne i podatkowe, w tym także z udziałem zewnętrznych doradców podatkowych, Zarząd spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. stoi na stanowisku, że ryzyko związane z przegraną ewentualnego sporu z władzami skarbowymi jest niewielkie, w związku z tym w sprawozdaniu finansowym nie zostały utworzone rezerwy na te potencjalne dodatkowe zobowiązania podatkowe.

Istotne postępowania sądowe wszczęte przeciwko Spółce

Postępowanie z powództwa PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie za szkodę doznaną na skutek stosowanych praktyk monopolistycznych

Pozwem z dnia 18 maja 2001 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. wniosło powództwo o zasądzenie od Spółki kwoty 6.975 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 1999 roku tytułem odszkodowania za szkodę doznaną na skutek stosowanych przez Spółkę praktyk monopolistycznych polegających na sprzedaży olejów bazowych BS w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych odbiorców poprzez realizowanie ich zamówień w zakresie nieproporcjonalnie większym niż zamówień PETROECCO JV Sp. z o.o.

Stosowanie przez Spółkę zarzuconych jej praktyk monopolistycznych stwierdzone zostało decyzją Urzędu Antymonopolowego z dnia 26 września 1996 roku, którą Urząd nakazał Spółce ich zaniechanie. Spółka odwołała się od tej decyzji. Sąd Wojewódzki w Warszawie – Sąd Antymonopolowy wyrokiem z dnia 22 października 1997 roku zmienił w zasadzie tylko redakcję decyzji i również nakazał Spółce zaniechanie praktyk monopolistycznych. Kasację Spółki od tego wyroku Sąd Najwyższy oddalił wyrokiem z dnia 2 czerwca 1999 roku.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 21 grudnia 2002 roku, oddalił powództwo o odszkodowanie, w całości uwzględniając zgłoszony przez Spółkę zarzut przedawnienia. Wyrok ten został jednak uchylony w dniu 4 grudnia 2003 roku przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie I ACa 824/03 i przekazany do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku. Sąd Apelacyjny uznał zarzut przedawnienia za nietrafiony. Zdaniem tego Sądu dopiero w dniu 2 czerwca 1999 roku (data orzeczenia Sądu Najwyższego) PETROECCO JV Sp. z o.o. dowiedziała się, że doznana przez nią szkoda jest efektem praktyk monopolistycznych, z którą związana jest odpowiedzialność deliktowa Spółki, i to od tej daty – zdaniem Sądu – biegnie trzyletni okres przedawnienia roszczeń odszkodowawczych.

Sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku (sąd I instancji) i oznaczona jest sygnaturą IX GC 134/04. Spółka broni się również zarzutami merytorycznymi (kwestionuje fakt wystąpienia jakiegokolwiek szkody po stronie PETROECCO JV Sp. z o.o., jej wysokość i istnienie związku przyczynowego pomiędzy praktyką monopolistyczną a szkodą). Po rozprawie w czerwcu 2005 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku zlecił biegłemu z zakresu księgowości i ekonomii sporządzenie opinii w przedmiocie ustalenia strat, jakie poniósł powód z tytułu działań Grupy LOTOS S.A. W przekazanej opinii biegły wskazał, że na podstawie materiałów przedstawionych przez PETROECCO JV Sp. z o.o. nie jest możliwe obliczenie wysokości strat, czy też samego ich istnienia. Biegły wskazał również, iż opinia powinna być zlecona innemu ekspertowi, niż biegłemu z zakresu księgowości. Brak dowodów do wystawienia takiej opinii uniemożliwił powodowi doprowadzenie do wyboru kolejnego biegłego. Rozprawa odbyła się 27 marca 2007 roku. Publikacja wyroku została wyznaczona na dzień 10 kwietnia 2007 roku, następnie odroczona została na dzień 20 kwietnia 2007 roku. Wyrokiem z dnia 20 kwietnia powództwo zostało oddalone. W dniu 17 maja 2007 roku Spółka wniosła zażalenie na postanowienie o kosztach postępowania. W dniu 4 czerwca 2007 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła apelację od wyroku z dnia 20 kwietnia 2007 roku. W dniu 12 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła odpowiedź na apelację. W dniu 20 grudnia 2007 roku Sąd oddalił apelację PETROECCO JV Sp. z o.o. od wyroku Sądu Okręgowego. W dniu 19 marca 2008 roku został złożony u Komornika wniosek egzekucyjny przeciwko PETROECCO JV Sp. z o.o. Na dzień publikacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Postępowanie z powództwa Ministra Skarbu Państwa o unieważnienie umowy sprzedaży udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o.

W dniu 3 listopada 2005 roku wpłynął do Grupy LOTOS S.A. pozew wniesiony przez Ministra Skarbu Państwa o uznanie za nieważną umowę z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawartej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żeglugą Morską przedsiębiorstwem państwowym dotyczącej sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tysięcy złotych. W dniu 21 kwietnia 2006 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku, IX Wydział Gospodarczy wydał wyrok oddalający powództwo w całości. W dniu 8 czerwca 2006 roku Minister Skarbu Państwa wniósł apelację od wyroku sądu z dnia 21 kwietnia 2006 roku oddalającego powództwo Ministra Skarbu Państwa o uznanie za nieważną umowę z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawartej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żeglugą Morską przedsiębiorstwem państwowym dotyczącej sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tysięcy złotych. W dniu 30 czerwca 2006 roku Spółka złożyła odpowiedź na powyższą apelację. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 28 grudnia 2006 roku zmieniono zaskarżony wyrok z dnia 21 kwietnia 2006 roku ustalając za nieważną umowę zbycia dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. W dniu 6 kwietnia 2007 roku Spółka wniosła kasację wraz z wnioskiem o wstrzymanie wykonania wyroku II instancji. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 kwietnia 2007 roku, wniosek o wstrzymanie wykonania wyroku sądu II instancji został oddalony. Sąd Najwyższy w dniu 10 sierpnia 2007 roku wydał postanowienie o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy w dniu 21 listopada 2007 roku wydał postanowienie o przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Szczecinie. Na dzień publikacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Na dzień 31 grudnia 2007 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

Postępowania sądowe wszczęte przez Spółkę lub jednostki z Grupy Kapitałowej Spółki

Postępowanie sądowe wszczęte przez Rafinerię Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) przeciwko osobie fizycznej

W dniu 4 grudnia 2003 roku Sąd Okręgowy w Krośnie wydał na rzecz Rafinerii Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.), w postępowaniu nakazowym, nakaz zapłaty kwoty 4.829 tysięcy złotych wraz z odsetkami, stanowiącej wierzytelności wynikające z nieuregulowanych faktur za sprzedany towar (sygn. akt VIII GNc 292/03). Powyższy nakaz zapłaty uprawomocnił się. Z uwagi na fakt, iż w dniu 2 kwietnia 2004 roku w stosunku do dłużnika została ogłoszona upadłość z możliwością zawarcia układu, Rafineria Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) zgłosiła sędziemu komisarzowi swoją wierzytelność w łącznej wysokości 7.668 tysięcy złotych, na którą składa się kwota: (i) 6.138 tysięcy zł jako niezapłacona należność główna za sprzedany towar; (ii) 1.498 tysięcy zł jako odsetki za zwłokę; (iii) 32 tysięcy złotych jako koszty procesu w sprawie przed Sądem Okręgowym w Krośnie. Wierzytelności do kwoty 2.580 tysięcy złotych obejmującej należność główną, jak również odsetki nie są objęte układem, ze względu na ich zabezpieczenie na mieniu upadłego hipoteką kaucyjną.

Istotne postępowania przed organem właściwym dla postępowania arbitrażowego w związku z działalnością prowadzoną przez Petrobaltic S.A. i jej spółkę stowarzyszoną

Spółka zależna od spółki Naftos Gavyba – AB Geonafta (dalej zwana spółką zależną) jest stroną postępowania sądowego przeciwko AB Svenska Petroleum Exploration (dalej zwanej SPE) w sprawie założenia UAB Genciu Nafta, której założycielami i udziałowcami jest Spółka zależna oraz SPE. Spór dotyczący realizacji Umowy Spółki został przekazany do Międzynarodowego Sądu Arbitrażowego przy Międzynarodowej Izbie Handlowej w Kopenhadze (dalej zwany Arbitrem), który podjął ostateczną decyzję 30 października 2003 roku. Wyrok Arbitrażu w Kopenhadze został uprawomocniony w 3 krajach Unii Europejskiej – Wielkiej Brytanii, Danii i Niemczech. Werdykt Arbitra nie wszedł jednakże dotychczas w życie w litewskiej jurysdykcji.

Po potwierdzeniu i dopuszczeniu decyzji Arbitra na Litwie spółka zależna poniesie poniższe koszty:

- a. Spółka zależna wraz z litewskim rządem zwróci SPE koszt 12.579 tysięcy USD wraz z odsetkami w wysokości 6% w skali roku od tej kwoty liczonymi od 1 stycznia 2002 roku do daty zapłaty. Jeśli decyzja Arbitra zostanie potwierdzona w litewskiej jurysdykcji Spółka zależna będzie starać się, aby całe to zobowiązanie zostało pokryte przez litewski rząd;
- b. Spółka zależna zwróci SPE kwotę 312 tysięcy USD kosztów postępowania sądowego.

Po potwierdzeniu i dopuszczeniu decyzji Arbitra na Litwie Spółka zależna uzyska poniższe kwoty:

- a. SPE zwróci Spółce zależnej kwotę 1.325 tysięcy USD wraz z odsetkami w wysokości 6% w skali roku od tej kwoty liczonymi od 6 kwietnia 2002 roku do momentu zapłaty;
- b. Spółka zależna będzie mogła zażądać, aby wybrany prezes zarządu oraz dyrektor generalny UAB Genciu Nafta był osobą zaproponowaną przez przedstawicieli Spółki zależnej;
- c. Spółka zależna będzie mogła żądać, aby jej udział w zysku z ropy wyprodukowanej przez UAB Genciu Nafta został zwiększony z 50 procent do 75 procent ze skutkiem od 1 stycznia 2002 roku;
- d. Spółka zależna będzie mogła żądać, aby UAB Genciu Nafta spłaciła dług wobec Spółki zależnej w wysokości 664 tysięcy LTL.

**Istotne postępowania sądowe wszczęte przeciwko Petrobaltic S.A.
z powództwa ENERGOBALTIC Sp. z o.o.**

W dniu 30 lipca 2007 roku Petrobaltic S.A. otrzymał wyrok Stałego Sądu Polubownego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Gdańsku, wydany w dniu 11 czerwca 2007 roku w sprawie z powództwa ENERGOBALTIC Sp. z o.o. przeciwko PETROBALTIC S.A. Przedmiot sporu dotyczył wykonania umowy nr EB/PKT – 02/01/2001 z dnia 17 grudnia 2001 roku, zgodnie z którą PETROBALTIC S.A. miał zaprojektować i zbudować system przesyłowy gazu ze swojej platformy do należącej do powoda elektrociepłowni we Władysławowie. Powód twierdził, że pozwany dopuścił się zwłoki w wykonaniu świadczenia z w/w umowy i żądał zapłaty kary umownej, zaś pozwany twierdził, że wykonał swe świadczenie w czasie właściwym. W/w wyrokiem uwzględniono w całości żądania ENERGOBALTIC Sp. z o.o. i zasądzono od PETROBALTIC S.A. na rzecz powoda kwotę 1.424 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 3 lipca 2003 roku do dnia zapłaty, kwotę 30 tysięcy złotych tytułem wpisu sądowego oraz kwotę 7 tysięcy złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W związku z wyrokiem oraz znaczną niepewnością, co do powodzenia ewentualnej procedury odwoławczej została utworzona rezerwa w kwocie 2.157 tysięcy złotych (patrz Nota 31 Dodatkowych informacji i objaśnień do niniejszego sprawozdania finansowego). W dniu 29 października 2007 roku PETROBALTIC S.A. złożyła skargę do Sądu Okręgowego w Gdańsku o uchylenie wyroku Sądu Polubownego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Gdańsku. Termin rozprawy wyznaczono na koniec I kwartału 2008 roku.

46

Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących jednostki dominujące

Wynagrodzenie należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej przedstawiało się następująco:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Zarząd *	738*	548
Rada Nadzorcza	239	237
Zarząd – jednostki zależne lub stowarzyszone	274	86
Razem **	1.251	871

* wynagrodzenie należne za okres przed powołaniem do Zarządu Grupy LOTOS S.A.,

** wartość wynagrodzenia uwzględnia zmiany w składzie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., które miały miejsce w ciągu okresu sprawozdawczego.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Jednostka Dominująca nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących.

47 Struktura zatrudnienia

Średnie zatrudnienie w podziale na grupy:

	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)
Pracownicy fizyczni	3.042	3.320
Pracownicy umysłowi	2.262	2.103
Razem	5.304	5.423

48 Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi

Transakcje z jednostkami powiązаныmi są zawierane na typowych warunkach rynkowych.

(w tysiącach złotych)	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2007 (badane)	Stan na dzień 31 grudnia 2007 (badane)	Stan na dzień 31 grudnia 2007 (badane)
Jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	2.373	3.536	-	-
Jednostki nie objęte konsolidacją	142	3.360	121	1.331
Razem	2.515	6.896	121	1.331

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku łączna wartość przychodów ze sprzedaży rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na rzecz podmiotów powiązanych wyniosła 230 tysięcy złotych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku łączna wartość zakupów rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. od podmiotów powiązanych wyniosła 210 tysięcy złotych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 łączna wartość przychodów finansowych wynikających z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 320 tysięcy złotych (przychody z tytułu dywidend).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 łączna wartość kosztów finansowych wynikających z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 777 tysięcy złotych (rezerwa na odsetki od zobowiązań).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 łączna wartość pozostałych przychodów operacyjnych wynikających z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 168 tysięcy złotych (zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 łączna wartość pozostałych kosztów operacyjnych wynikających z transakcji z podmiotami powiązаныmi wyniosła 1.488 tysięcy złotych (w tym 26 tysięcy - strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych i 1.462 tysięcy złotych - inne koszty operacyjne).

(w tysiącach złotych)	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2006 (badane)	Stan na dzień 31 grudnia 2006 (badane)	Stan na dzień 31 grudnia 2006 (badane)
Jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	4.444	3.259	103	3.213
Jednostki nie objęte konsolidacją	6.404	7.260	666	1.396
Razem	10.848	10.519	769	4.609

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 roku łączna wartość przychodów ze sprzedaży rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na rzecz podmiotów powiązanych wyniosła 76 tysięcy złotych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 roku łączna wartość zakupów rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. od podmiotów powiązanych wyniosła 5.600 tysięcy złotych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 łączna wartość przychodów finansowych wynikających z transakcji z podmiotami powiązanymi wyniosła 25 tysięcy złotych (w tym 24 tysiące złotych - z tytułu dywidend i 1 tysiąc złotych - z tytułu odsetek).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 łączna wartość kosztów finansowych wynikających z transakcji z podmiotami powiązanymi wyniosła 173 tysięcy złotych (w tym 18 tysięcy odsetki, 98 tysięcy złotych - odpisy aktualizujące wartość inwestycji i 57 tysięcy - inne przychody operacyjne).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 łączna wartość pozostałych przychodów operacyjnych wynikających z transakcji z podmiotami powiązanymi wyniosła 18 tysięcy złotych (w tym 7 tysięcy złotych - zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych i 11 tysięcy złotych - inne przychody operacyjne).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 łączna wartość pozostałych kosztów operacyjnych wynikających z transakcji z podmiotami powiązanymi wyniosła 98 tysięcy złotych (strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych).

Ponadto, w okresie roku zakończonego 31 grudnia 2006 roku członek Zarządu Grupy LOTOS S.A. podczas sesji zwykłych na GPW zbył łącznie 42.755 akcji Grupy LOTOS S.A. za średnią cenę 42,65 złotych za jedną akcję. Łączna wartość transakcji wyniosła 1.823,5 tysięcy złotych.

49 Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Nafta Polska S.A. jest właścicielem 51,91% akcji Grupy LOTOS S.A. Nafta Polska S.A. jest spółką kontrolowaną przez Skarb Państwa, który na dzień 31 grudnia 2007 roku posiada bezpośrednio 6,93% akcji Grupy LOTOS S.A. Bezpośrednio i pośrednio Skarb Państwa posiada w Grupie LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2007 roku 58,84%.

W ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2007 roku, wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A., a Naftą Polska S.A. na łączną wartość 21.250 tysięcy złotych, w tym wypłata dywidendy na kwotę 21.249 tysięcy złotych.

W ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2006 roku, wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A., a Naftą Polska S.A. na łączną wartość 7 tysięcy złotych.

50 Pozostałe informacje

Ustawa z dnia 3 czerwca 2005 roku o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w spółkach kapitałowych o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego („spółki strategiczne”) (Dz. U. Nr 132, poz. 1108) („Ustawa”) wprowadziła instytucję obserwatorów z ramienia Skarbu Państwa. Grupa LOTOS S.A. znalazła się na liście spółek strategicznych, o których mowa w art. 8 Ustawy, opublikowanej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2005 r. w sprawie listy spółek o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego (Dz. U. z dnia 29 grudnia 2005 r.). Zadaniem obserwatorów z ramienia Skarbu Państwa, ustanowionych w spółkach strategicznych, jest monitorowanie działalności tych spółek w zakresie między innymi:

- rozporządzania składnikami mienia podstawowymi z punktu widzenia prowadzonej przez te spółki działalności,
- zmiany rzeczywiście wykonywanego przedmiotu działalności, zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji podstawowego składnika mienia,
- podejmowanych uchwał Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy dotyczących rozwiązania spółki, przeniesienia siedziby spółki za granicę, zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa spółki, zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,

jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że takie czynności prawne naruszają porządek publiczny lub bezpieczeństwo publiczne.

Rządowe założenia polityki państwa w dziedzinach życia społecznego lub gospodarczego posiadających istotne znaczenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego będą publikowane w Monitorze Polskim.

Obserwatorzy mogą żądać od spółek wszelkich dokumentów oraz wyjaśnień w wyżej wymienionych sprawach, a następnie – po przeprowadzonej analizie – mają obowiązek ich przekazania Ministrowi Skarbu Państwa wraz z pisemnym stanowiskiem oraz jego uzasadnieniem.

Minister Skarbu Państwa w niektórych przypadkach ma obowiązek, a w innych może wyrazić sprzeciw wobec działań spółek strategicznych, o których uzyskał informacje od obserwatorów. Sprzeciw ten (niezaskarżony) skutkuje nieważnością czynności prawnej od chwili jej dokonania.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa LOTOS S.A. nie otrzymała oświadczenia o ustanowieniu w Spółce obserwatora.

51

Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej
za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	
	Paweł Olechnowicz
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno-Finansowych	
	Mariusz Machajewski
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju	
	Marek Paweł Sokołowski
Główny Księgowy	
	Tomasz Południewski

